سەھنە ئەسەرلىرىدىن تاللانما

ئېلكىتاپ ئىشلىگۈچى: ئابرال

2008-يىلى 4-ئاينىڭ 5-كۈنى

مۇندەرىجە

مۆلجەر تاغ بورانلىرى 4

رولىلاردا 4

مۇقەددىمە 6

بىرىنچى پەردە 10

ئىككىنچى پەردە 18

ئۈچىنچى پەردە 26

تۆتىنچى پەردە 34

بەشىنچى پەردە 42

ئالتىنچى پەردە 52

يەتتە قىزنىڭ شەنگە ئاتاپ 61

ئامەتنىڭ چاقچىقى 66

مېھمان-4 108

پۇلۇمنى بېرىۋەت 126

ئۇندىاق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ 139

ئېلكىتاپ ئىشلىگۈچىدىن

سىز تۇردىن چۈشۈرۈپ كۆرىۋاتقان بۇ ئۇيغۇر سەھنە ئەسەرلەر توپلىمىدىكى كىنو سىنارىيەسىنى ئاپتۇر ئۈچۈن كومپيۇتۇرغا كىرگۈزۈپ بېرىش ئۈچۈن ماڭا تاپشۇرغان ئىدى.ئەينى ۋاقىتتا كومپيۇتېرغا كىرگۈزۈپ بەرگەن ئىدىم. شۇڭا كومپيۇتېرىمدا بار ئىدى. بۇ ئەسەر ئاللىبۇرۇن كىنو قىلىنىپ ئىشلىنىپ بولغاچقا(نەشرىياتقا بېرىلمىگەن)، ئاپتۇرنىڭ ماقۇللىقىنى ئالمايلا بۇ توپلامغا كىرگۈزۈپ قويدۇم. دىراما بولسا شۇ ناملىق كىتاپتىن كۆچۈرۈپ كىرگۈزۈلدى.ئۈچ پارچە ئىتوت بولسا تۇردىن كۆچۈرۈلدى. بۇ ئۈچ پارچە ئىتوتنىڭ تورغا يوللىغۇچىسىنى ئەينى چاغدا خاتىرلىۋالمىغاچ بۇ يەردە ئۇلارنىڭ ئىسمىنى يازالمىدىم. شۇڭا ئۇلاردىن كەچۈرۈپ سورايمەن. تورداشلارنىڭ ياقتۇرۇپ كۆرۈشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

بۇ ئەسەرلەرنىڭ ھوقۇقى ئەسلى ئاپتۇرغا مەنسۇپ.بۇ ئېلكىتاپ پەقەتلا شەخسىنىڭ قىزىقىشى بويىچە ياسىلىپ، پەقەتلا ھەۋەسكارلارنىڭ پايدىلىنىشى ئۈچۈن يوللاندى. ئەگەر سىز ئاپتۇرلۇق ھوقۇقۇمغا دەخلى قىلدىڭىز دەپ قارىسىڭىز ماڭا ئېلخەت ياكى ئۈچۈر ئەۋەتىڭ. مەن سىزنىڭ ئەسرىڭىزنى دەرھال چىقىرىۋېتىمەن.مېنىڭ ئېلخەت ئادرىسىم: abral30@gmail.com ياكى abral@163.com. ھۆرمەت بىلەن :

ئابرالدىن

مۆلجەر تاغ بورانلىرى

(ئالتە پەردىلىك مۇزىكىلىق تارىخى دىراما)

ئىمىن ئەخمىدى

ئابلەت قەييۇم

روللاردا

رەھمىتۇللا: ئۇچتۇرپان بەگلىكىنىڭ ئوردا نەۋكەر باشلىغى،دېھقانلار قوزغىلىڭىنىڭ ئاساسلىق رەھبىرى،45 ياشلاردا.

ئەسمىتۇللا: ئۇچتۇرپان دېھقانلارقوزغىلىڭىنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرىدىن بىرى،رەھمىتۇللانىڭ ئىنىسى،40 ياشلاردا

تاھىر : ئۇچتۇرپان قوزغىلىڭىنىڭ ئاساسلىق قاتناشقۇچىلىرىدىن بىرى،25

ياشلاردا.

مىرزا رىھىم : ئۆچتۆرپان بەگلىكىنىڭ ئوردا مىرزىسى ،ئىلىم-مەرىپەت، ئادالەت تەرەپدارلىرىنىڭ بىرى.دىھقانلار قوزغىلىڭى قاتناشقۇچىلىرىدىن بىرى،60 ياشلاردا.

يۈسۈپ بۇۋاي : دىھقان ،قوزغىلاڭچى،50 ياشلاردا.

شانىياز : يۈسۈپ بۇۋاينىڭ ئوغلى، قوزغىلاڭنىڭ ئاساسلىق قاتناشقۇچىلىرىنىڭ بىرى،22 ياشلاردا.

مايىسخان :رەھمىتۇللا قىزى،تاھىرنىڭ سۆيگىنى، ئۆچتۆرپان قوزغىلىڭىنىڭ قاتناشچىسى ۋە كېيىنكى رەھبىرى، 18-20 ياشلاردا.

گۈلسارە : مايىسخاننىڭ قىز باتۇرلىرىنىڭ بىرسى، 17-18- ياشلاردا.

ھەجەر : مايىسخاننىڭ قىز باتۇرلىرىنىڭ بىرسى، 17-18- ياشلاردا.

زوھرە : مايىسخاننىڭ قىز باتۇرلىرىنىڭ بىرسى، 17-18- ياشلاردا.

جەملە : مايىسخاننىڭ قىز باتۇرلىرىنىڭ بىرسى، 17-18- ياشلاردا.

گۈلجامال :مايىسخاننىڭ قىز باتۇرلىرىنىڭ بىرسى، 17-18- ياشلاردا.

زەينەپ : مايىسخاننىڭ قىز باتۇرلىرىنىڭ بىرسى، 17-18- ياشلاردا.

ئابدۇللا : ئۆچتۆرپاننىڭ ھاكىم بېگى ،چىڭ خاندانلىقىنىڭ ئۆچتۆرپاندىكى سادىق مالىيى،50 ياشلاردا.

مۆزەپپەر : ئۆچتۆرپان ئوردا بەگلىكىنىڭ ئوردا مۆھۈردارى،ئىشانلار مەزھىۋىنىڭ ۋەكىلى،50 ياشلاردا.

ئىبراھىم : ئۆچتۆرپان ئوردا بەگلىكىنىڭ ئوردا مىرشاپ بېگى،»ئاق تاغلىقلار «نىڭ ۋەكىلى ،47 ياشلاردا.

سۇچىك : چىڭ خاندانلىقىنىڭ ئۆچتۆرپان بەگلىكىدىكى ئىش باشقۇرۇش ئامبىلى ،45 ياشلاردا.

شىرىپ ئاقساقال :ئۆچتۆرپانلىق سودىگەر، ئۆچتۆرپان دىھقانلار قوزغىلىڭىنىڭ

خائىنى ،60 ياشلاردا.

يۈز بىشى : چىرىكلەرگە يۈز بىشى ،45 ياشلاردا.

قوشۇمچە روللاردا : سائادەتخان،جاڭ داخەن، ئون بىشى ،ئەمەت بەگ ،ساۋۇت، قوزغىلاڭچىلار ،چىرىكلەر.

مۇقەددىمە

1765-يىلىنىڭ بىشى ،قەھرىتان سوغۇق ،لەپىلدەپ قار يىغىۋاتقان ، بىر ئەتتىگىنى.

ئۈچتۇرپان شەھرىنىڭ سېپىلىغا ياندىاش مەھەللە

شەھەر سېپىلى غۇۋا كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ ئوڭ تەرەپتىن قارىغاندا يىراقتىكى تاغ،يېقىندىكى دەل -دەرەخلەر ۋە قىڭغىر - قىيسىق

ئۆيلەر كۆزگە چىلىقىدۇ.ياندا بىر -بىرىگە ئۇلاپ سېلىنغان ئىككى ئۆي ،ئۇنىڭ ئارقىسىدا مەسچىتنىڭ مۇنارىسى كۆرۈنىدۇ.

ئۆيىنىڭ دوقمۇشىدىكى تىرەككە ياش بىر يىگىت چەمبەرچەس باغلانغان،چاپىنىنىڭ مازلىرى تىتىلغان ،پۇتى يالاڭئاياق،

يۈز ۋە بويۇنلىرىدا قان - داغلىرى،بىشى ساڭگىلاپ كەتكەن .ئىبراھىم مىرشاپ بىگنىڭ ئۇنىڭغا قامچا دىۋەيلەپ ، «بارامسەن يوق، خۇمپەر » دەپ ۋاقىرىغان ۋاقتىدا پەردە ئېچىلىدۇ.شۇنىڭ بىلەن تەڭلا سائادەتخان بىلەن كىچىك ئوغلى

،ئبراھىم مرشاپقا ياڭۋۇردۇ.كىچىك بالا نالە قىلىپ يىغلىماقتا.
سائادەتخان : (يىغلاپ) ئۇدۇنيا ـ بۇدۇنيا رازى بولاي بىگىم.بالىنىڭ دادىسى كىسەلدىن ئەمدىلا قوپقان .قانداق ھاشار بولسا ئۇنىڭ ئورنىغا مەن باراي!
ئىبراھىم ئارقىسىغا قايرىلىپ ،سائادەتخاننى تېپىپ تاشلايدۇ.قورقۇنچ ئىچىدە قاراپ تۇرغان ئىككى بۇۋاي ۋە بىر قىرى ئايال سائادەتخاننى يۆلەيدۇ.
ئىبراھىم : سەنلەرگە ئېيتىپ قويايكى ، ئابدۇللا بەگنىڭ پەرمانىغا ئىتائەت قىلماي، بەگلىك يەرگە ئىشلەشتىن باش تارتقانلارنىڭ ھالى (باغلاقلىق يىگىتنى كۆرستىدۇ) مانا مۇشۇنداق بولىدۇ.
سائادەتخان : بىر مەزلۇمنىڭ دادىغا يەتسىلە بىگىم ،ھىچ بولمىغاندا قىشتىن ئامان ئۆتىۋالغىچە مۆھلەت بەرگەن بولسىلا.
ئىبراھىم : (كۈلكە) كۆرۈۋاتىمەن سەن ئۆيۈڭدا ياتساڭ بەگلىك يەرنىڭ ئىشلىرىنى كىم قىلىدۇ؟ (چىرىكلەرگە قاراپ باغلاقلىق يىگىتنى شەرەت قىلىدۇ.) زوۋان سۆرگىچە ئۇرۇڭلار.
(شۇ چاغدا مىچىت دوقمۇشىدىكى يولدىن بىرنەچچە چىرىك ۋاقىراپ ـ جاقىراپ گۈلجامالنى سۆرەپ كىلىدۇ. ئۇلارنىڭ ئارقىسىدىن يىقىلىپ قوپۇپ يۈسۈپ يۈگۈرۈپ كىلىدۇ، ئادەم كۆپىيىدۇ).
چىرىك : (ئىبراھىمغا) بۇ ، تۇنۇگۈن شىرىپ ئاقساقال سىلىگە ھاۋالە قىلغان قىزنىڭ ئۆزى.
ئىبراھىم : (قىزنىڭ ھۆسنى جامالىدىن ھەيران بولىدۇ) ھىم ،ئىلىپ مىڭىڭلار!
گۈلجامال :(ئېچىنىشلىق ھالدا) دادا!
يۈسۈپ : مىرشاپ بىگى ، سەن كۈپكۈندۈزدە ئادەم بۇلىماقچىما ؟ قىزىمنى قويىۋەپ بەر!
ئىبراھىم : سەن تىخى ماڭا يانماقچىما ؟

قامچا بىلەن يۈسۈپنىڭ بىشىغا بىرنى سالىدۇ.چىرىكلەر كالتەك بىلەن يۈسۈپنىڭ گەجگىسىگە ئۇرۇپ يىقىتىپ قويىدۇ.

يۈسۈپ : ئادالەت!

ئۇ ھوشىدىن كېتىدۇ.گۈلجامال چىرىكلەرنىڭ قولىدىن يۇلقۇنۇپ چىقىپ ،دادىسىنىڭ ئۈستىگە ئۆزىنى ئاتىدۇ، شۇ ئارىدا پۈقرالار ئارىسىدا ئۆزگىچە كىيىنگەن بىر قىز ـ مايىسخان يۈگۈرۈپ كېلىپ ،گۈلجامالنى يۆلەيدۇ. يېنىدىكى بىر قىزغا قاراپ

مايىسخان : سەن بۇ ئەھۋالنى دادامغا خەۋەر قىلىۋەتكىن.

قىز يۈگۈرۈپ چىقىپ كېتىدۇ، مايىسخان ئورنىدىن تۇرۇپ قەھرى ـغەزەپ بىلەن ئىبراھىمغا تىكىلىدۇ. ئىبراھىم ئالاقزادە بولۇپ، كەينىگە داجىيدۇ.

ئىبراھىم : گۈزەل قىز ئىسمى ـ شەرىپىڭىز كىم؟

مايىسخان : ئىبراھىم مىرشاپ بىگى ! سەن بىرنى تۇتۇپ ، بىرنى باغلاپ ، بۇ زىمىستان قىشتا قاڭغىر ـ قاقشاپ يۈرگەن كىشلەرنى نىمە قىلماقچى بولىۋاتىسەن ؟ئەگەر قاسىمكامنى(باغلاقلىق يىگىتنى كۆرسىتىدۇ)ئۆلتۈرۈپ قويساڭ يامۇلدا جاۋاپ بىرەلەمسەن

ئىبرھىم ھودۇقۇپ قامچىسىنى كۆتىرىدۇ. بىر چىرىك ئۇنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ كېلىدۇ.

چىرىك : مىرشاپ بىگى ، بۇ رەھمىتۇللا بەگنىڭ قىزى ، ئاچچىقلىرىغا ھاي بەرسىلە ، پىتنىڭ ئاچچىقىدا چاپاننى ئوتقا سالمايلى!

ئىبراھىم (چىرىكلەرگە قاراپ) سىلەر بايا تۇتالىغان گۈلسارە دىگەننى دەرھال يامۇلغا يەتكۈزۈڭلار،(مايىسخانغا دارىتمىلاپ) ئاڭلىمىدىم دىمەڭلار كىمكى ئابدۇللا بەگنىڭ ھۆكۈمىگە ئىتائەت قىلمىسا جاجىسىنى يەيدۇ.

ئىبراھىم چىرىكلەر بىلەن سەھنىدىن چىقىپ كېتىدۇ.

مايسخان : گۈلجامال،گۈلسارەنىمۇ تۇتۇپ كەتتىمۇ بۇ مۇناپىقلار؟

گۈلجامال :شۇنداق ئوخشايدۇ ئاچا.

يىغلامسىرايدۇ.گۈلجامال ئىڭىشىپ دادىسىنى يۆلەيدۇ،يۈسۈپ تەسلىكتە ئورنىدىن تۇرۇپ باغلاقلىق يىگىتكە قارايدۇ.قاسىمنىڭ بېشى چۈشۈپ كېتىدۇ.

يۈسۈپ : قاسىم !

سائادەتخان : بالام !

كىچىك بالا : دادا !

مايسخان : (يۈسۈپ بۇۋايغا). تاغا سىز دەرھال ئەسمتۇللا ئاكامغا بۇ ئەھۋالنى دەپ قويۇڭ، ئۇ گۈلسارەنى قۇتۇلدۇرىۋالسۇن، مەن دادەمنى تاپاي !

يۈسۈپ : رەھمتۇللا بەگ كەلگەنمىدى ؟

مايسخان : ئاخشام كەلگەن ئىدى. مەن سەھەردىلا بۇ يەردىكى هامماملارنىڭ قېشىغا كەلگەن ئىدىم.

يۈسۈپ بىلەن گۈلجامال، مايسخان چىقىپ كېتىدۇ.سائادەتخان

بىر نەچچە كىشلەر بىلەن قاسىمنىڭ جەسدىنى يەرگە ياتقۇزىدۇ. شۇ ئەسنادا رەھمتۇللا بەگ سەھنىگە كىرىپ كېلىدۇ.

كىچىك ئوغۇل : دادا! (يىغلايدۇ، سائادەتخان ئارقىسىغا ئۆرۈلۈپ رەھمتۇللا بەگنى تونۇپ قالىدۇ.)

سائادەتخان : رەھمتۇللا بەگ ! (باشقىلار دەرھال ئورنىدىن قوپۇپ قول قوشتۇرىدۇ) سىنىڭ جان دوست ئاغىنەڭ قاسىمنى

ئىبراھىم مىرشاپ بېگى ئۇرۇپ ئۆلتۈرىۋەتتى. رەھمتۇللا بەگ ،بۇكۈنلەر نېمە بولۇپ كىتىۋاتىدۇ. ئۆزىمىزنىڭ دەردىنى تارتامدۇق،هۆكىمەتنىڭ دەردىنى تارتامدۇق؟سەن بىزنىڭ ئالدىمىزدا قاسىم بىلەن بىرگە ئويناپ چوڭ بولغان ئىدىڭغۇ؟ سەن

ياموُلدا يۇرگەندە،بىزنىڭ ھالىمىزنىڭ نېمە بولۇپ كېتىۋاتقانلىقىنى ئويلامدىغانسەن؟

يىغلاپ سۆزلىيەلمەي قالدۇ.كىچىك ئوغۇل بالا رەھمىتۇللا بەگنىڭ پۇتىغا ئىسىلىپ يىغلايدۇ.

كىچىك بالا: دادامنى تېپىپ بېرىڭ تاغا!

رەھمىتۇللا بەگ ئۇن-تىن چىقارماي قاسمنىڭ قېشىغا باردۇ.قاسمنى ئىككى قوللاپ يەردىن كۆتىردۇ.ئاستا قەدەم تاشلاپ سەھنە ئالدىغا كېلىدۇ.ئۇنىڭ كۆزلىرىدە ئەلەم،چىرايىدا غەزەپ تۇيغۇسى ئىپادىلىنىدۇ.مۇزىكا يۇقىرى ئەۋجىگە كۆتۈرىلىدۇ. گۈلدۈرلەپ چاقماق چاقىدۇ.« يالت-يۇلت» قىلغان چاقماق نۇرى ئارىسىدا «مۇلجەر تاغ بورانلىرى» دېگەن خەت كۆرۈنىدۇ.

پەردە چۈشىدۇ.

ئىرىنچى پەردە

1765-يىلى 2-ئاينىڭ 10-كۈنى

ئۈچتۇرپان ھاكىمى ئابدۇللانىڭ مەھكىمىسى

ئابدۇللا كۆرەڭلىك بىلەن ئولتۇرغان،باشقىلار ئېگىلىپ تازىم بىجا كەلتۈرگەن ھالەتتە پەردە ئېچىلىدۇ،مۇزەپپەرنىڭ يارلىق ئوقۇغان ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ.

مۇزەپپەر: خان ئالىلىرىنىڭ پەرمانى : ھەربى ئەمەلدار بىيەنتاخەي ئارقىلىق ئۈچتۇرپان ھاكىم بېگىگە مەلۇم بولغايكى،خاننىڭ ئىلتىپاتىغا مۇشەررەپ بولۇپ ئوردا كىنىزەكلىكىگە ئەۋەتىلگەن گۈل ھەسەلخاننىڭ ئارزۇسىنى بىجا كەلتۈرۈش ئۈچۈن،باھار كىلىشتىن بۇرۇن پايتەختكە جىگدە دەرىخى يەتكۈزۈپ بىرىلسۇن.بۇنىڭغا ساداقەتمەن بولغانلار مۇكاپاتقا سازاۋەر بولۇپ،باش تارتقانلار جازاغا تارتىلسۇن.1764-يىلى 12-ئاينىڭ 20-كۈنى.

يارلىق تۆگىشى بىلەن ئابدۇللا تەكەببۇرانە ئورنىدىن تۇرىدۇ.

ئابدۇللا : خان ئالىلىرىنىڭ ئەمرى ئاتقان ئوقتۇر.بىزنىڭ روزىغارىمىز خان ئالىلىرىنىڭ مېھرى-شەپقىتىدىن پۈتكەندۇر،مېنىڭ شۇتاپتا ھەر قايسىڭلارنىڭ خان يارلىقىغا قانداق جاۋاب قايتۇرىدىغانلىقىڭلارنى بىلگىم كېلىدۇ.

ھەممەيلەن جىمجىتلىققا چۆكىدۇ.مۇزەپپەر خوشامەتكۈيلۈق بىلەن سۆز ئالىدۇ.

مۇزەپپەر : بۇ يارلىقنىڭ ئەۋەتىلىشى خان ئالىلىرىنىڭ ھۆرمەتلىك ئابدۇللا بېگىمگە قىلغان ئىلتىپاتى،مەن ئۆزلىرىنىڭ خان ئالىلىرىغا بولغان ساداقەتمەنلىكلىرىنى تەرىپلەشكە ئاجىزلىق قىلساممۇ، لېكىن ئۆز تۆھپەم قاتارىدا خان ئوردىسىغا يەنە بىر قىز تاللاپ ھەدىيە قىلىشنى كۆڭلۈمگە پۈكىۋاتىمەن.

ئىبراھىم : ئاقىل،ئاقىل (سۈچىڭغا قاراپ) ئات ئېگىرى بىلەن، ياغ جىگىرى بىلەن دېگەندەك،پېقىر مەزكۇر ماڭغۇسى قىزغا قوشۇپ، يەنە ئالتۇن-كۈمۈش ھەم ئات- كالا ئەۋەتىشنىمۇ تەۋسىيە قىلاتتىم.(سۈچىك ھېجىيىپ ئالدىغا بىر قەدەم ماڭىدۇ)

سۈچىك : سىلەردە مال ئېگىسىنى دورىمىسا ھارام دېگەن سۆز بار. مەن مۇزەپپەر ئىشان بىلەن خوجا ئىبراھىمنىڭ ھالىتىدىن خۇددى ھايات ئاپاق غوجىنى كۆرگەندەك بولىۋاتىمەن. مەن ھەربىرىڭلارنىڭ شۇ ئىتائەتمەنلىكىڭلار توغرىسىدا نامە يازدۇرۇپ خان ئالىلىرىغا يوللىغايمەن. (قاقاھلاپ كۈلىدۇ.)

مۇزەپپەر : (تازىم بىلەن قۇللۇق،دارىن جاناپلىرى ! پېقىرنىڭ ئەرزىمەس نامىنى شاپائەتلىك تىللىرىدا ئاتاپ ئۆتكەنلىكلىرى ئۈچۈن مىڭلارچە تەشەككۈر ئېيتىمەن.

ئابدۇللا : (مۇزەپپەر بىلەن ئىبراھىمغا قاراپ) يامۇلنىڭ نىننى بىكارغا

يىمگەنلىكىڭلار ئۈچۈن خوشالمەن.

سۇچىك : بۇ سىلەردىكى « بالاڭنى چوڭ قىلىپ مولىلىغا بەر، مولىلىدىن ئېلىپ ئوردىغا بەر» دېگەن سۆزنىڭ نەق ئۆزى.مۇشۇنداق ئادەملەر قانچە كۆپ بولسا،خان ئالىلىرىنىڭ بەركاتى تۈگمىگەي،دۆلەتكە ئاسايىشلىق بولغاي.

(ئابدۇللا يامۇلنىڭ مىرزىسى رىھىمگە بۇيرۇيدۇ.)

ئابدۇللا : مىرزا ! بۇ ئۇلۇغ ئىشلارنى دەرھال مەھكىمە تارىخىغا پۈتكەيسىز.

مىرزا رىھىم : (ئورنىدىن تۇرۇپ تازىم بىجا كەلتۈرگەندىن كېيىن ئۆزىنى رۇسلاپ) ھۆرمەتلىك بېگىم،ئۇمرۇمنىڭ ئاخىردا شۇنى قەيت قىلىپ ئۆتەيكى: ئۆزۈڭدىن بۇيان ئۈچتۇرپان تارىخىغا پۈتۈلۈپ كەلگەن شەرمەندىچىلىكلەر كىشىنى چىداپ تۇرغۇسىز ھالغا يەتكۈزدى.مۇنداق تۇرۇقلۇق ۋىجدانىغا ئازاب، مىللەتكە ھاقارەت ئېلىپ كېلىدىغان مۇنداق نومۇسسىز ئىشنى ئويلىشىپ بېقىشنى ئۆزلىرىگە تەۋسىيە قىلىمەن.

ئابدۇللا : (قىتىپ قالىدۇ)سىز خان ئالىلىرىنىڭ يارلىغىدىن باش تارتماقچىما؟

مىرزا رىھىم : شۇنداق.(ئولتۇرغانلار جايىدىن قوپۇپ،ئالدىغا چىقىدۇ) مەن بۇ خۇسۇستا جاناپلىرىغا ئىككى كەلىمە سۆز قىلماقچىمەن.رۇخسەت بولسا،(سۇچىك «سۆزلىسۇن» دېگەندەك ئىشارەت قىلىدۇ)

ئابدۇللا : قېنى !

مىرزا رىھىم: بىزدە ھەركىمنىڭ دەردى ئۆزى ئۈچۈن تۆگىدىن يوغان دەيدىغان تەمسىل بار.ھازىر ئۈچتۇرپان خەلقى ساناپ تۈگەتكۈسىزئالۋاڭ-ياساق دەستىدىن ئاران ئۆرە تۇرىۋاتىدۇ.بىز ئەمدى ئۇلارنىڭ قىزلىرىنى،قان-تەر بىلەن تاپقان روزىغارىنى زورلۇق بىلەن تارتىۋالىدىغان بولساق قۇرۇق ئوتۇڭغا ئوت تۇتىشىپ

كىتەرمىكەن؟

مۇزەپپەر : مىرزا،سىز غەلىيان كۆتەرمەكچىمۇ؟

مىرزا رەھىم: (زەردە بىلەن) يوقسۇ! مۆھۈردار بىگىم.يوقسۇلنى قاقشاتمايدىغان ئىشقىز بولسا،ئۆز قىزىڭىزنى تارتۇق قىلىسىڭىز بولمامدۇ؟ئەلۋەتتە سىز بۇنىڭغا ئۇنىمايسىز مۇشۇنىڭدىنلا سىزنىڭ خان ئالىلىرىغا سادىق ئەمەسلىكىڭىزنى بايقىۋالغىلى بولىدۇ.(ئىبراھىمغا قاراپ) سىزمۇ ئالتۇن-كۈمۈشنى چۆنتىكىڭىزدىن بەرمەيسىز!شۇنداقمۇ؟

ئىبراھىم : بۇنى....(دۇدۇقلاپ سۆزلىيەلمەي قالىدۇ)

ئابدۇللا : مىرزا،ئاغزىڭىزغا بىقىپ سۆزلەڭ!

مىرزا رەھىم: (پىسەن قىلماي)ئەھلى پۇقرانىڭ قىزىنى زورلۇق بىلەن ئوردىغا تارتۇق قىلىش،ئۇنىڭ ئۈستىگە ئالتۇن- كۈمۈش،ئات-كالىلارنى سوغا قىلىش بۇلارنىڭ بەدىلىگە تىخىمۇ زور مەنسەپكە ئىگە بولۇش-خەلققە قىلىنغان ھاقارەت !

ئابدۇللا : تىلىڭنى تارت،ئەبلەخ !

مىرزا رەھىم: مەن تىلىمنى تارتقان بىلەن،سۆزلەيدىغان ئادەم ئازلاپ قالمايدۇ.ئۆچتۆرپان خەلقى ئۆزۈندىن بۇيان زۇلمەتلىك كۈنلەرنى باشتىن كەچۈردى.مەرپەت ئاسمىنىدىكى يۇلتۇزلار ئۆچۈپ،ئالەمنى قاراڭغۇلۇق قاپلىدى.ئەمدى ئۇلار كۆرمىگەن مۇشۇ خورلۇق قالدىمۇ؟ئويلاپ ئىش قىلىش كېرەك بىگىم.

ئابدۇللا : ئۇنۇڭنى ئۆچۈر مۇناپىق!

مىرزا رەھىم: مېنىڭ ئۇنۇم ئەمدى ئۆچمەيدۇ بىگىم ،ئىسكىزدە بولسۇن،ئەل قوزغالسا تەخت قوزغىلار.مۇنداق ناھەقچىلىق،قانخورلۇق بىلەن تولغان زامان، ھامان بىر كۈنى گۇمران بولىدۇ.(ئابدۇللا بىلەن سۈچىلىك ئالاقزادە بولىدۇ)

ئابدۇللا : جاللات !

ئىككى چىرىك كىرىدۇ،مىرزا رەھىمنىڭ ئىككى تەرىپىگە ئۆتىدۇ.بۇ چاغدا «دات ! ئادالەت،ھىمايە » دەپ ۋاقىرىغان ئاۋاز بىلەن يۈسۈپ يىقىلىپ قوپۇپ مەھكىمە ئىچىگە كىرىپ ئابدۇللانىڭ ئالدىغا يۈكۈنىدۇ.

يۈسۈپ : دات ! ئابدۇللا بېگىم !

ئابدۇللا : نىمە گەپ؟سەن نىمە ئادەم؟سۆزلە!

يۈسۈپ :ئابدۇللا بېگىم كۆپ-كۈندۈزدە پۇقرالارغا قىلىنغان بۇلاڭچىلىقتىن ئەرز-ھال ئېيتىپ كەلدىم.

ئابدۇللا :(غەزەپ بىلەن) سەن......سەن؟

يۈسۈپ : ھۆرمەتلىك بېگىم پېقىر يۈسۈپ ئوتۇنچى بولىمەن.بۈگۈن ئەتتىگەندە سۇ دارىنىنىڭ بەگزادىسى ئىككى ئادىمى بىلەن كېلىپ قىزىم ئامىنەنى بۇلاپ كەتتى.ئوغلۇم شانىياز مۇشۇ ۋەجىدىن باغلاقتا چۈشتى.بۇلارغا ھىمايە بولۇپ،ئازاد قىلىشلىرىنى سورايمەن! (سۈچىك ئالاقزادە بولىدۇ)

مۇزەپپەر :ئالجىۋاتەمسەن؟بەگ ھوزۇرىدا يالغان سۆزلىگەنلەرنىڭ تىلى كىسىلىدىغانلىقىنى ئۇنتۇپ قالما.

سۈچىك :سەندەك بىر قەلەندەرنىڭ بىر قىزى ئەمەس،ئون قىزى بولسىمۇ ئوغلۇمنىڭ قانداق قىلىشى ئۆزئىختىيارىدىكى ئىش .يوقال بۇيەردىن!

ئابدۇللا: سۇدارىنىغا تىل تەككۈزگەن بۇقېرىنى كۆزۈمدىن يوقىتىڭلار!(چىرىكلەر يۈسۈپنى سىرىتقا ئىتتىرىدۇ)

يۈسۈپ :ئابدۇللا بەگ!مەن سەنلەردىن ئادالەت،ھىمايە ئىزلەپ كەلگەن ئىدىم،لېكىن بۇيەر ئادەلەتسىزلىكنىڭ ئۇۋىسى ئىكەن.

مىرزا رەھىم : ھا!ھا!ھا!............

مۇزەپپەر : مىرزام،بىر گاداي كۆز ئالدىمىزدا غەليان كۆتىرىۋاتسا سىز غەزەپلەنمەستىن ئەكسىچە كۈلىسىزغۇ!

مىرزا رەھىم: بۇۋاينىڭ دات پەريادىغا سىلەرنىڭ بەرگەن جاۋابىڭلار خەلق ئىچىدىكى بىر سۆزنى ئېسىمگە سېلىۋاتىدۇ. «رەھىمسى يوق ئادەمدىن رەھىمسى بار ئىت ياخشى».

ئابدۇللا :جاللات !بۇ ئىككى مۇناپىقنى ئىشەككە تەتۈر مىندۈرۈپ يۈزىگە قارا سۈرتۈپ شەھەردە سازايى قىلدۇرۇڭلار. ئاندىن زىندانغا تاشلاڭلار!

جاللاتلار: باش ئۈستىگە !

جاللاتلار بۇلارنى باغلاشقا تەمشەلگەندە،سىرتتىن «رەھمىتۇللا بەگ كەلدى» دېگەن ئاۋاز ئاڭلىنىدۇ.سۇچىك سىرتقا چىقىپ كىتىدۇ.رەھمىتۇللا كىرىپ كېلىدۇ.

رەھمىتۇللا :توختاڭلار!(ئابدۇللاغا قاراپ)پەرمانلىرى بويىچە يېتىپ كەلدىم.(تازىم بىجا كەلتۈرگەندىن كېيىن جاللاتلارنىڭ ئالدىدا تۇرغان مىرزا رەھىم ۋە يۈسۈپ بۇۋاينى كۆرۈپ ھەيران بولىدۇ)بۇلار بىرەر يامان ئىش قىلىپ قويمىغاندۇ بىگىم؟

ئابدۇللا :بۇ يامۇلنىڭ ئىشى،كارىڭىز بولمىسۇن.سىز پايتەختكە جىگدە كۆچىتى ئېلىپ مېڭىشقا مەسئۇل بولىسىز.شۇڭا سەپەرگە ئاتلىنىشتىن بۇرۇن ئۆيىدىكىلەر بىلەن جەم بولىۋالسۇن دەپ چاقىرتتۇق.

رەھمىتۇللا: مىرزام سىلى نېمە ۋەجىدىن بۇھالغا چۈشۈپ قالدىلا؟

مىرزا رەھىم:بۇ بۇۋاي (يۈسۈپنى كۆرسىتىپ) بىگۇنا بۇلاپ كىتىلگەن قىزىنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن مەھكىمىگە ئەرز قىلىپ كەلگەن ئىكەن.ئەپسۇسكى ،جاھالەت ئادالەتتىن ئۈستۈن كەلدى.مەن بولسام ئۇچتۇرپان خەلقىگە تېگىشلىغان ئادالەتسىزلىك ،شەرمەندىچىلىككە چىداپ تۇرالمىغانلىقىم ئۈچۈن مۇشۇ ئاقىۋەتكە دۇچار بولدۇم!

رەھمىتۇللا :(ئابدۇللاغا قاراپ)ھۆرمەتلىك بېگىم،مىرزا رەھىم ئۇن بەش يېشىدىن باشلاپ يامۇل ئىشلىرى بىلەن بولۇپ، يۇرتنى ئادالەت بىلەن سوراشقا

كۆپ ئەجىر قىلغان ئىدى. ئۆزلىرى قۇمۇل ئىقلىمىدىن بۇ جايغا كەلگەنلىرىگە قەدەر ئۆتكەن ھەممە ھاكىملار ئۇنى ئىززەت-ئىكرام بىلەن ئىشلەتكەن،شۇڭا بۇگۈن ئۇنىڭ گۇناپىنى كەچۈرۈشلىرىنى سورايمەن.

مۇزەپپەر: مىرزا رىھىم خان ئالىلىرىغا تىل تەككۈزۈپ،ئابدۇللا بىگمگە قول شىلتىدى.شۇڭا ئۇنىڭ تېگىشلىك جازاغا تارتىلىشى ھەق.

ئىبراھىم :ھۆرمەتلىك بېگىم ياھۇلنى مىرزا رىھىمدەكلەردىن تازىلىمىغاندا بىزگە تىنىچلىق يوقتۇر.

رەھمىتۇللا: (ئابدۇللاغا قاراپ)مەن ياھۇل نەۋكەر باشلىقى بولۇش سۈپىتىم بىلەن شۇنى دىمەكچىمەنكى:سەپەرنىڭ خەۋىرىنى ئاڭلاش بىلەن تەڭ ئىككى بىگۇنانىڭ باغلانغانلىقىنى كۆرۈشۈم،كۆڭلۈمنى ئەندىشىگە سىلىپ قويىدى.بۇ سەپەرنىڭ خەيرلىك بولمايدىغانلىقىنىڭ بەلگىسى بولۇپ قالمىسۇن يەنە؟

مۇزەپپەر :خان ئالىلىرىنىڭ پەرمانىغا قارشى قول كۆتەرگەنلەرنى زىندانغا سىلىش سەپەرىمىزنىڭ ياراشقانلىقىنىڭ ئالامىتىدۇر.

ئىبراھىم :بۇ جەڭدىن بۇرۇن قان ئېقىتىپ،ياغ پۇراتقاندەكلا ئىش،تولا خاۋاتىرلەنمەڭ !

رەھمىتۇللا: بىز ياھۇل ئەھلى ئىككى بىگۇنانىڭ قېنىنى ئېقىتىساق پۈتۈن ئۇچتۇرپان خەلقى بىزنى قۇربانلىق قىلمىسۇن يەنە ئويناپ سۆزلىگەندىمۇ ئويلاپ سۆزلەش كېرەك.

ئىبراھىم :رەھمىتۇللا بەگ،سىزنىڭ گۇنادىن چەتنەپ ياخشىلىقتا ماڭمىغىڭىز ۋاجىپتۇر.

مۇزەپپەر: رەھمىتۇللا بەگنىڭ بۇلارىڭ گۇنايىغا شىرىك بولۇشى....

رەھمىتۇللا: (ئۇنىڭ سۆزىنى بۆلۈپ)ئەگەر مىرزىنىڭ ئېيتقانلىرى گۇناھ بولىدىغان

بولسا مېنىڭ ئەلۋەتتە مۇنداق گۇناغا شېرىك بولمىغىم لازىمدۇر.

ئابدۇللا :«گىزى كەلگەندە ئاتاڭنىمۇ ئايىما» دېگەن گەپ بار. مېنىڭ قىلىچىم ۋاقتى كەلگەندە ئۆزئادىمىنىمۇ تونىمايدۇ، رەھمىتۇللا!

رەھمىتۇللا: (غالىبانە قىياپەتتە)«كىشىدىن ھايا كەتسە ئورنىغا بالا كېلۇر» دېگەن گەپ بار.قېنى قوللىرىدىن كەلسە كۆرەرمىز.

ئىبراھىم : رەھمىتۇللا سەن ؟

قىلىچىنى سۇغۇرىدۇ.بۇنى كۆرگەن رەھمىتۇللامۇ زەربىگە تەييارلىنىدۇ.ئىشنىڭ يامانلاشقانلىقىنى سەزگەن سۈچىك كىرىپ ئارىغا چۈشىدۇ.

سۇچىك : نېمە گەپ ئۆزى؟(ئابدۇللاغا قاراپ)رەھمىتۇللا بەگ بۇ ئىككىسىنىڭ گۇناينى تىلىگەن بولسا مەيلى،رەھمىتۇللا بەگنىڭ دىگىنىدەك بولسۇن،سەپەر ئالدىدا ئۇنىڭ دىلىنى چىگىشىنىڭ نېمە ھاجىتى؟

ئابدۇللا :(جاللاتلارغا) چىقىپ كېتىڭلار!(تۆت نەپەر چېرىك چىقىپ كىتىدۇ) رەھمىتۇللا بەگ سىزگىمۇ رۇخسەت.(رەھمىتۇللا بەگ مۇزەپپەرگە ئالىيىپ چىقىپ كىتىدۇ)

سۇچىك : رەھمىتۇللا ناھايىتى خەتەرلىك ئادەم.

ئابدۇللا :شۇنداق،سۇدارىن،جاناپلىرى بۇنى بىلىپ تۇرۇپ كۆز ئالدىمىزدا قويۇۋىتىشلىرى نېمە ئىش؟

سۇچىك :(مۇغەمبەرلىك بىلەن كۈلۈپ) ئەقلىڭىز كەم ئىكەن. ئاچچىققا تايانسا ئىش بۇزۇلىدۇ.بىزنىڭ خاندانلىقىمىزدا مۇنداق ئاقىل سۆز بار «دۈشمىنىڭنىڭ يۈرىكىنى مۇجۇپ،كۆڭلىنى ئال».سىز بۈگەپنىڭ مەنىسىنى ئوبدان بىلىۋېلىڭ! بۇنى ئۇقمىسىڭىز مەنسەپ تۇتالمايسىز.

مۇزەپپەر : دارىن جاناپلىرى نېمە دېگەن ئەقىللىق ھە!

ئابدۇللا :(خۇشامەتكۈيلۇق بىلەن)جاناپلىرىنىڭ ئەقلىنى ئەمدى چۈشەندىم.رەھمىتۇللانى سەپەر ئۈستىدە ئۈستىلىق بىلەن كۆزدىن

يوق قىلىش كېرەك.(سۈچىلىك مەمنۇنلۇق بىلەن بېشىنى لىڭشىتىپ كۈلىدۇ.)

ئىبراھىم :مانا بۇ دېگەنلىرى دانا پىلان بولدى.

ئابدۇللا : مىرشاپ بەگ!

ئىبراھىم : خوش !

ئابدۇللا : يۇسۇپنى دەرھال جىگدە سەيسسىگە تۇتۇڭلار! رەھمىتۇللا جىگدە سەپىرىگە ماڭغاندىن كېيىن مىرزا دەرھال زىندانغا تاشلانسۇن!

ئىبراھىم : خوپ !

(پەردە چۈشىدۇ)

ئىككىنچى پەردە

1765-يىلى ئىككىنچى ئاينىڭ ئون تۆتىنچى كۈنى (چىيەنلوڭنىڭ 30- يىلى) ئىلىقچى دۆڭ ئەتراپى .

چوڭ -كىچىك دۆڭلۈكلەر بىلەن قورۇپ قاقشال بولۇپ قالغان بىر نەچچە تۈپ دەرەخلەر كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ.ئاسمان بۇلۇت پارچىلىرى بىلەن قاپلانغان.شۇرغان ئاۋازى بىر كۈچىيىپ بىر ئاجىزلىشىدۇ.ئومۇمى خور بىلەن پەردە ئېچىلىپ،جىگدە سەيسسىگە تۇتۇلغان كەمبەغەل ھاشارچىلار،يېتىم -يىسىرلار جىگدە كۆچىتى بىسىلغان ھارۋىلارنى سۆرىگەن ھالدا ئېغىر قەدەم تاشلاپ سەھنىگە كىرىپ كېلىدۇ.بۇلارنىڭ بەزىلىرىنىڭ بويۇنلىرىدا بويۇنتۇرۇق،بەزىلىرىنىڭ بويۇنلىرىدا ئۇزۇن ئارغامچا.سەھنىنىڭ ئاخىرقى پېرىمىدا بىر نەچچە يىرىم يالىڭاچ كىشلەرنىڭ ھارۋا ئىتتىرىۋاتقان ئاجىز گەۋدىلىرى كۆرۈنىدۇ.ئارقىدىن بىر نەچچە مانجۇ ئەسكەرلىرى،قامچا كۆتىرىپ ئۇرۇپ كىلىۋاتقان ئۇيغۇر ياپىلىرى كۆرۈنىدۇ.خور ئاياقلىشىش بىلەن بىر نەچچە چىرىك ھاشارچى دىھقانلارنىڭ

گەجگىسىگە قامچا سالدۇ.قامچا زەربىسىگە چىدىمىغان يۇسۇپ دۇمىلاپ كىتىدۇ.شانىياز بۇۋاينى يۆلەيدۇ.

شانىياز: دادا !

يۇسۇپ: ئوغلۇم،چىدىغۇچىلىكىم قالمىدى...(يىراقلاشقان چىرىككە قاراپ)بۇۋەھشى ھايۋانلارغا قىرى جىنىمنى تىكىپ قويىدۇم. (ھوشىدىن كىتىدۇ.)

شانىياز: دادا! (يۇسۇپ كۆزىنى ئاچىدۇ،شانىياز ئۇنى يۆلەپ تۇرغۇزىدۇ.يۈز بېشى كىرىپ كېلىدۇ.)

يۈزبىشى : ئون بېشى بۇياققا كەل.(سەھنىنىڭ بىر چىتىگە قاراپ قول ئىشارىتى قىلىدۇ.ئۇ كېلىدۇ.)

يۈز بېشى:ھازىر قەيەرگە كەلدۇق؟

ئون بېشى:«ئىلقىچى دۆڭ» دىگەن يەرگە كەلدۇق.ئەتىگەندىن بىرى ئەللىك چاقىرىم يول باستۇققۇ دەيمەن.

يۈزبىشى: قول ئاستىڭدىكى لەشكەرلەرگە ئېيت ،بۇئادەملەرنى تېز ھايداپ ماڭسۇن،مۇنداق مېڭىپ بەش كۈندە كۇچارغا يېتىپ بارغىلى بولمايدۇ.قارشىلىق قىلغانلارنىڭ ئۆزجايىدا ئەدىۋىنى بىرىڭلار!سۆرەلمىلىك قىلساق خاننىڭ قىلىچى بىزنىمۇ تونۇماي قويىدۇ.چۈشەندىڭمۇ!

ئون بېشى: خوش تەقسىر(بىر ئاز تۇرىۋىلىپ)ھىلىقى رەھمىتۇللا دىگەن ھاشارچىلارنى ئۇرۇشمىزغا يول قويماي ۋاتىدۇ.

يۈز بېشى:رەھمىتۇللا؟(چىشىنى غۇچۇرلىتىپ)بۇگۇن كىچە تاڭ يورۇماستىن بۇرۇن سەن لەشكەرلەردىن بەش كىشىنى ئىلىپ مىنىڭ تۇرار جايىمغا كەل. ئىش بار.

ئون بېشى:خوش بېگىم.

(يۈزبېشى بىلەن ئون بېشى چىقىپ كېتىشى ھامان ھاشارچىلار توختاپ تاش ۋە دەرەخ كۆتەكلىرىگە يۆلىنىدۇ.)

يۈسۈپ نېمە دېگەن ئېغىر كۈن بۇ؟زۇلۇم قۇشى بېشىمىزدىن ئۈچۈپ، زۇلمەت تاغلىرى گەجگىمىزدىن باسقىلى تۇردى.چەنلۇڭ خانىنىڭ بۇيرۇقى نەدىن كەلدى-ھە؟(كۆز يېشى قىلىدۇ)

شانىياز: (دادىسىغا قاراپ)دادا،بۇنىڭ ھەممىسى گۈلھەسەل دېگەن خوتۇنىنىڭ ئىشى،خېنىمنىڭ قورسىقى توق،قۇلى بىلەن ئىشى يوق دېگەنەدەك،ئۇ ئوردىدا قىلغىلى ئىش تاپالماي،ئۆز قېرىنداشلىرىنى ئۆلۈم گىردابىغا ئىتتەردىمۇ نېمە؟

يۈسۈپ: خاتا ئويلاپسەن ئوغلۇم!گۈلھەسەلمۇ بىر كەمبەغەلنىڭ قىزى ئۇ ئەسلىنى ئۇنتۇيدىغانلاردىن ئەمەس،ئۇ ئۆزىنىڭ زورلۇق بىلەن خان ئوردىسىغا ئېلىپ كېتىلگەندىن كېيىن،ئۆزىنىڭ تۆمۈر قەپەزدىن چىقالمايدىغانلىقىنى بىلىپ،خانغا تۆمۈرتەنلىك،كۈمۈش ياپراقلىق ئالتۇن مېۋىلىك بىر دەرەخ تېپىپ كېلىشنى ئىلتىماس قىلغان، بىلەمسەن بۇ گۈلھەسەلخانىنىڭ ئۆز ۋەتىنىنى سېغىنغانلىقىنىڭلا ئالامىتى.بۇنى قانداقمۇ ئۇنىڭدىن كۆرگىلى بولسۇن.(بۇۋاينىڭ دىمى سىقىلىپ يۆتىلىپ كېتىدۇ.)

ھاشارچى:جىنىنىڭ قەستى شاپتۇلدا،ئابدۇللا دېگەن ئەبلەخ بۇ ئارقىلىق خاندىن تىخىمۇ زور ئىنئام ئالماقچى.بىزنىڭ قان-تەرىمىز بەدىلىگە ئۆزى باي بولماقچى.

سەھنىنىڭ ھاشارچىلار كىرگەن تەرىپىدىن سائادەتخان تەستە مېڭىپ كىرىدۇ.بىر چېرىك قولىدىكى قامچا بىلەن ئۇنىڭ غولىغا بىرنى سالىدۇ.

چېرىك ئا:چاپسان ماڭ. ھۇ ئۆلۈمتۈك!

سائادەتخان قامچا زەربىدىن يەرگە دۈمۈلايدۇ.يەنە بىر چېرىك ئولتۇرغانلارنى قامچىلايدۇ.

چىرىك ب:ماڭمامسەن سۆرەلمە ئىشەكلەر؟ئۆلگىڭ كىلىشتىمۇ يە؟

يەردە ياتقان سائادەتخان قولىدىكى تاياقنى تايىنىپ،قوپۇپ بۇ چىرىكنىڭ يۈزىگە تۈكۈرۈپ،قولىدىكى تاياق بىلەن بىرنەچچىنى سالىدۇ.

سائادەتخان :يىرىقچ ھايۋان!

چىرىك قىلىچىنى يالىڭاچلاپ سائادەتخاننىڭ قوسىقىغا تىقىدۇ.سائادەتخان «ۋايجان» دەپ يىقىلىدۇ.يۈسۈپ شانىياز باشلىق ھاشارچىلار چىرىكنىڭ ئالدىغا ماڭىدۇ.بىر چىرىك قىلىچىنى يالىڭاچلاپ شانىياز بىلەن ئېلىشىدۇ.چىرىلەر كۆپپىيىدۇ. قۇرۇق قول ھاشارچىلار بۇنىڭغا تەڭ كىلەلمەيدۇ.شۇ چاغدا يۈز بېشى يىتىپ كېلىدۇ.

يۈز بېشى: (چىرىكلەرگە قاراپ) بۇلارنى دەرھال باغلاڭلار.خان لەشكەرلىرىگە مۇشت كۆتەرگەنلەرنىڭ بىشىنى ئېلىش لازىم.(يۈسۈپ بىلەن شانىياز باغلىنىدۇ) بۇ ئىككىسىنى دەرەخكە باغلاپ،ئوق ـ ياغا تۇتۇڭلار!

چېرىكلەر ئاتا-بالا ئىككەيلەننى سەھنە ئوتتۇرىسىدىكى قاقشال دەرەخكە باغلايدۇ.

يۈسۈپ: ئىتلار!ئادەمخور ھايۋانلار!بۇلايدىغاننى بۇلاشتىڭ،ئەمدى ئادەم ئۆلتۈرمەكچىمۇ؟(ھاشارچىلارنى كۆرستىپ) سەنلەر بۇلارنىڭ ئۆلتۈرۈپ تۈگىتەلمەسەن؟

يۈز بېشى: ئاغزىڭنى يۇم!(چىرىكلەرگە قاراپ)ئوقياچىلارنى چاقىرىڭلار.

يۈسۈپ :توختا ئالدى بىلەن رەھمتۇللا بەگ كەلسۇن،بىزنى ئۆلتۈرسە رەھمتۇللا ئۆلتۈرسۇن.

ھاشارچىلار جىددىلىشىدۇ.چېرىكلەرنىڭ ئوق ياچىلىرى كامانغا ئوق سالىدۇ.

يۈز بېشى: تەييارلىنىڭلار!قۇم يىغىلىپ تاش بولماس،قۇل يىغىلىپ باش.قېنى سەنلەرنىڭ قانچىلىك ئىش تەۋرىتىدىغانلىقىڭنى كۆرۈپ باقاي !

ئاتنىڭ تۇياق ئاۋازى بىلەن تەڭ رەھمتۇللانىڭ«توختا !» دىگەن ئاۋازى

ئاڭلىنىدۇ.توپ ئىچىدىن «رەھمتۇللا بەگ كەلدى» دېگەن ئاۋازلار ئاڭلىنىدۇ.

يۈسۈپ: رەھمتۇللا بەگ ! (غالىبانە مۇزىكا ساداسى ئىچىدە رەھمتۇللا سەھنىگە كىرىپ كېلىدۇ)

رەھمتۇللا: يۈز بېشى ! بۇلار بالا-چاقىلىرىدىن ئايرىلىپ،خاننىڭ يارلىغىنى دەپ ئىشلەۋاتسا،بۇ نېمە قىلغىنىڭ؟مۇشۇنداق قىلساڭ جىگدىنى قاچان يەتكۈزىمىز،بۇلارنى دەرھال ئازاد قىل!

يۈز بېشى:رەھمتۇللا بەگ.بۇلار خان لەشكەرلىرىگە تىغ كۆتەردى.سىزنى كۆزگە ئىلمىدى.

يۈسۈپ: مۇتىھەم!كىم-كىمنى كۆزگە ئىلماي كەلگەنلىكىنى بىلەمسەن؟قارا ئۆيەرگە (سائادەتخاننىڭ جەسىدىنى كۆرسىتىدۇ) قانغا مىلىنىپ ياتقان كىم؟

شانىياز:جاھالەت ئوچۇغىنىڭ قارا تۇتۇلىرى!سەنلەرنىڭ ئادەم ئۆلتۈرىشىڭگە رۇخسەت،بىزنىڭ گەپ قىلىشىمىزغا يول يوقما!بۇ ئادەلەتسىزلىك،تەڭسىزلىك بولماي نېمە؟

يۈسۈپ: رەھمتۇللا بىگىم،قاراڭ تېخى قورسىقىدا تۇغۇلمىغان بالىسىمۇ بارئىدىغۇ؟(سەھنىنىڭ ئارقىسىغا بىرىپ قارايدۇ).

ھاشارچىلار:رەھمتۇللا بەگ !

رەھمتۇللا: ئايالنى ئۆلتۈرگەن كىم؟

يۈز بېشى: رەھمتۇللا بىگىم!خان ھەزرەتلىرىنىڭ ئىلتىپاتىغا مۇشەررەپ بولۇش ئالدىدا قىزىق قانلىق قىلماڭ.بىز بىلەن كىتىۋاتقان سۇدارىنىنىڭ بەگزادىسىنى ئۇنتۇپ قالماڭ.بۇ بىر نەچچە ئادەمنىڭ بىشىنى ئىلىش بىر نەچچە قۇچقاچنىڭ بىشىنى ئالغان بىلەن تەڭ.ئەگەر سىزنىڭ كۈشكۈرتىشىڭىز بىلەن بەگزادىگە زىيان-زەخمەت يىتىپ قالسا ئوردىدىن سىزنىڭ گېپىڭىزنى قىلغىلى ئادەم چىقماي قالارمىكىن؟.

رەھمتۇللا يۈز بىشىنىڭ ئاخىرقى سۆزىدىن كېيىن قىلىچنى چاققانلىق بىلەن ئايلاندۇرۇپ،ئالدىدىكى چېرىكنىڭ قوسقىغا ئۇردى.قالغان چېرىكلەر قىلىچ،نەيزە بىلەن رەھمتۇللاغا تاشلىنىدۇ.رەھمتۇللانىڭ ئىككى نەۋكىرى قاتتىق ئېلىشىشقا چۈشىدۇ.ھاشارچىلار تاش،كالتەك بىلەن ئوق ياچى چېرىكلەرگە ئېتىلىدۇ.

نۇر كۆچىيىپ مۇزىكا ھەيۋەتلىك چېلىنىدۇ.بىردەملىك قىلىچۋازلىقتىن كېيىن چېرىكلەر بىرنەچچە ئۆلۈكلىرىنى تاشلاپ يۈز بېشىنى ئېلىپ چېكىنىدۇ.رەھمتۇللا ئۇلارنىڭ ئارقىسىدىن يۈگۈرىدۇ.ھاشارچىلار ئۆلگەن چېرىكلەرنىڭ قىلىچ،نەيزىلىرى بىلەن قوراللىنىدۇ.سىرتتىن ئۇر-چاپ ئاۋازى كۆچىيىپ،دۈپۈلەپ كېلىۋاتقان ئاتلارنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ.شۇئان رەھمتۇللا سىرتتىن يەنە بىر چېرىك بىلەن قىلىچلىشىپ كىرىپ جەددى ئېلىشقاندىن كېيىن چېرىكنى يەرگە يىقىتىدۇ.سىرتتىن ھاشارچىلار كىرىپ كېلىدۇ.رەھمتۇللا كۆپچىلىككە قاراپ.

رەھمتۇللا: قېرىنداشلار،چىدىغۇچىلىگىمىز قالمىدى.تىخى يىقىندىلا كۇچارخەلقى
مانجۇلارنىڭ ئادالەتسىزلىك ۋە يەرلىك ھاكىملارنىڭ زوراۋانلىقىغا قارشى
قوزغالغان ئىدى.بىز ئۇچتۇرپان خەلقىنىڭمۇ ھەسرەت-نادامەتتە
ياشاۋىرىشىمىزنىڭ ئورنى يوق. توشقاندەك يۈز يىل ياشىغۇچە يولۋاستەك
بىركۈن ياشايدىغان ۋاقتىمىز كەلدى!

ھاشارچىلار: يېتىپ ئۆلگىچە،ئېتىپ ئۆلىمىز!

يۈسۈپ: رەھمتۇللا بەگ،ئۆزۈڭ ئوردىدا بولساڭمۇ كۆڭلۈڭ پۇقرادا ئىدى.ئوردىدا
سەن ئۈچۈن گەپ قىلىدىغان ئادەم بولمىسا سېنىڭ گېپىڭنى بىز
قىلىمىز.بىزبۇگۈن زۇلۇم ئەزرائىلىغا قارشى قوزغالدۇق.يا شېھىت بولىمىز يا
غازى.مۇشۇ يولدا ئۆلسەك جېنىمىزغا رازى.

شانىياز:رەھمتۇللا ئاكا،مۇشۇ يەردىلا بەش يۈزدىن ئارتۇق ئادەم بار شەھەر

ئىچىدە تىخىمۇ كۆ،ئوتنىڭ تىشىدا كۆيگىچە ئوتنىڭ ئىچىدە كۆيۈش كېرەك.

غوزغىلاڭچى ئا:شۇنداق!ئۆتكۈر قىلىچىمىز بىلەن ئەقىل پاراستىمىز بولىدىكەن،ئەزرائىل ئوردىسىدىن دىۋىلەر پادىشاسىنى تۇتۇپ چىقىمىز.ئاشۇ ئابدۇللا دېگەن بىلەن سۇ دارىن دىگەننىڭ ئەدىۋىنى بېرىش كېرەك.

يۈسۈپ :(رەھمىتۇللاغا قاراپ)ئۇكام رەھمىتۇللا،سەن دىگەندەك قورقۇنچاقنىڭ تۇمىقى بولغىچە،باتۇرنىڭ چومىقى بولىمىز. بۈگۈندىن باشلاپ سەن بىزنىڭ ھەقىقى سەردارىمىز.

ھاشارچىلار :ئەمىر بەرگەيسىز.

يۈسۈپ:قىرىنداشلار توپ ئىچىدىكى ئاجىز-مىيىپلار ئۆز جايىڭلارغا قايتىڭلار.قالغانلار سەردارغا ئەگىشەيلى.

سەھنىنىڭ ئارقىسىدىن كەكە ساقال،توكۇر بىركىشى ئاقساقلاپ چىقىپ يۈسۈپنىڭ ئالدىغا كېلىدۇ.

توكۇر كىشى:يۈسۈپ!ماڭا ئوخشاش ياش كىشىنىمۇ توپتىن ھەيدىمەكچىمۇ سەن.مەن توكۇر بولدۇم، بۇ راست. لېكىن مۇشۇ پۇتۇمنى كىم توكۇر قىلغانلىقىنى بىلەمسەن؟(ئاچچىق ۋە ئېچىنىش بىلەن) ھەي ئابدۇللا! قانخور زالىم!ياق! مەن توپتىن قالمايمەن. ھېچبولمىغاندا چېرىكلەرنىڭ ئۆتەر يولىغا تاش يۇمۇلتىپ بېرەلەيمەن.

ھاياجانلىق مۇزىكا ساداسى بىلەن رەھمىتۇللا توپقا يېقىنلىشىپ يۈسۈپ ۋە توكۇر كىشىنىڭ قولىنى قەدىردانلارچە سىقىدۇ.

رەھمىتۇللا:رەھمەت بۇۋا!غەيرەتىڭلارغا رەھمەت.(تاھىر يۈگۈرۈپ كىرىدۇ.)

تاھىر: رەھمىتۇللا ئاكا! (بىر قەدەم توختىۋېلىپ)بىز شەھەر خەلقى ئەسمىتۇللا ئاكامغا ئەگىشىپ،سىزنى كۈتۈپ تۇرمايلا قوزغىلىپ شەھەرنىڭ قەشقەر

دەرۋازىسىنى ئېگەللىدۇق.

رەھمىتۇللا: ياخشى!

تاھىر: يولدا بىر مەيە شەھەر تەرەپكە ئۇچقاندەك كېتىۋاتىدۇ.سىزگە تېزراق خەۋەر يەتكۈزۈش ئۈچۈن ئۇنىڭغا تەگمىدۇق.

قوزغىلاڭچى:ھۆرمەتلىك سەردار!سۇچىڭنىڭ بەگزادىسى قېچىپ كېتىپتۇ.

رەھمىتۇللا:ئۇھچىيەرگە قېچىپ كېتەلمەيدۇ.تاھىرجان،شانىياز! ئاۋۇ جايدا چىرىكلەردىن ئولجىغا چۈشكەن ئاتلار بار،يىگىتلەر خالىغانچە تاللىۋالسۇن!دەرھال شەھەر قەلئەسىگە يۈرۈش قىلىڭلار!

شانىياز ۋە تاھىر :بولىدۇ(ئىككەيلەن مىڭىشقا تەمشىلىدۇ)

رەھمىتۇللا:توختاڭلار!سىلەرنىڭ بىرىنچى قىلىدىغان ئىشىڭلار، شەھەرگە بىسىپ كىرگەندىن كىيىن،زىندانىنى ئىگەللەپ قىرىنداشلارنى ۋە مىرزا رىھىمنى ساق-سالامەت قۇتقۇلدۇرۇش ئۇقتۇڭلارمۇ؟

شانىياز:ئۇقتۇق! (چىقىپ كىتىدۇ.)

رەھمىتۇللا:بىزتىزدىن ئاتلىنىپ قەلئە دەرۋازىسى بىلەن تۇمشۇق تاغ ئېغىزىنى ئىگەللەپ،ئابدۇللانىڭ ئالاقە يولىنى كىسىپ تاشلىشىمىز كېرەك.يۈسۈپ تاغا!

يۈسۈپ: خوش!

رەھمىتۇللا: سىز قىربىلارنى تەشكىللەپ،غازاتتا شىھىت بولغانلارنى يەرلىكىدە قويۇڭ.ئاندىن ئاۋۇ جايدىكى بەش ھارۋا ئالتۇن-كۈمۈشنى قوغداپ شەھەرگە ئىلىپ بىرىڭ.بۇ ئۇچتۇرپان خەلقىگە تەئەللۇق.

يۈسۈپ:بولىدۇ!

رەھمىتۇللا:قىرىنداشلار خورلۇق ۋە ئادالەتسىزلىكنى قىلىچ بىلەن تۈگەتمەي بولمايدۇ.

كۆپچىلىك:زالىم ئابدۇللانى تىرىك تۇتايلى!

(خور)

ئوت بولۇپياندى قىساس باتۇر يىگىتلەر قەلبىدە
تۇغ ئەلەم قىلماقتا جەۋلان كۆكتە-ئاسمان قەھرىدە
باش بولۇپ مەرت رەھمىتۇل قانلىق زامانغا ئۇردى تىغ
لەرزىگە كەلدى زېمىن قالدى ياۋۇزلار ۋەھىمىدە

(پەردە چۈشىدۇ.)

ئۈچىنچى پەردە

ئالدىنقى پەردىدىن ئىككى كېيىن،چۈشتىن بۇرۇن.

يامۇل مەھكىمىسى بىرىنچى پەردە بىلەن ئوخشاش.

سىرتتىن گۈمبۈرلىگەن زەمبىرەك ئاۋازى بىلەن «ئۇر-چاپ» ئاۋازى توختىماي ئاڭلىنىپ تۇرىدۇ.ئابدۇللا ئالاقزادىلىك ئىچىدە تېپىرلاپ قالغان ھالەتتە پەردە ئېچىلىدۇ.

ئابدۇللا: نېمە دېگەن قورقۇنۇچلۇق-ھە؟بۇ يالاڭتۆچىلەرنىڭ مۇنداق شىددەت
بىلەن كۆتىرىلىشىنى ئويلىمىغان ئىكەنمەن.

قارشى تەرەپتىن پۇقراچە كىيىنگەن مۇزەپپەر ئالدىراپ كىرىپ كېلىدۇ.

مۇزەپپەر:شۇنداق بىگىم،شۇنداق!بۇلار ئەمدى نېمە قىلمەن دىسە قىلىۋىرىدۇ...(ئېغىر خورسىنىپ)جىگدە سەپىرىدە كۆتىرىلگەن بۇ يىغىلىق ئاخىر بىزنىڭ بىشىمىزغا چىقىدىغان بولدى.

ئابدۇللا مۇزەپپەرنى تونۇپ ھاڭ-تاڭ قالىدۇ.

مۇزەپپەر:(تىزلىنىپ،زارلانغان ھالدا)ھۆرمەتلىك بىگىم، تۇنۇگۈندىن بىرى ئۆيدىن تالاغا چىقالماي ئىتنىڭ كۈنىنى كۆردۇم. دەرىزىدىن كىرىۋاتقان

قىقاس-چۇقان،ئۇر-چاپ ئاۋازلىرى يۈرىكىمنى قېپىدىن چىقىرىۋېتەيلا
دەپ قالدى.(كىيىمنى كۆرسىتىپ) شۇڭا مۇشۇ جۇل-جۇل كىيىمنى
كىيىۋىلىشقا مەجبۇر بولدۇم.

ئابدۇللا:ئاپئاق غوجا تىبەتكە ياردەم سوراپ بارغاندەك سىزمۇ ئىشان چوڭ
دادىڭىزنىڭ كارامىتىنى كۆرسەتسىڭىز بولاتتى. خان لەشكەرلىرى
سۇدارىنىڭ بىۋاستە قوماندانلىقىدا جەڭ قىلىۋاتىدۇ.لېكىن سىز....

شۇ چاغدا سىرتتىن يۈز-كۆزلىرى قانغا بويالغان سۈچىك دەلدەڭشىگىنىچە
كىرىپ كېلىدۇ.

سۈچىك:تۈگۈشتۇق،بىز تۈگەشتۇق.خان ئالىلىرى بىزنى كەچۈرمەيدۇ.(ئابدۇللا
بىلەن مۈزەپپەر يۆگۈرۈشكىنىچە سۈچىكنى يۆلەپ مەھكىمە سۇپىسىغا
ئولتۇرغۇزىدۇ)ھاكىم بەگ ئىش بولمىدى.رەھمىتۇللا لەشكەر تارتىپ سىپىل
دەرۋازىسىدىن بۆسۈپ كىردى.ئۇلار شىددەت بىلەن يامۇلغا بېسىپ
كىلىۋاتىدۇ.لەشكەرلىرىمىز قەتلى دەرياسىغا غەرق بولۇپ كەتتى.

ئابدۇللا: بىيەنتاخەي جاناپلىرىغا ئەۋەتكەن كىشىلىرىمىز ياردەم ئېلىپ كەلگىچە
بەرداشلىق بىرەيلى سۇ دارىن.

سۈچىك: ئەمدى كېچىكتۇق.ئىش ھېچقاچان بىز شىمالى جۇڭغارىيەنى بىر تەرەپ
قىلغاندەك ئاسانغا چۈشمەيدۇ. خان ھەزرەتلىرىنىڭمۇ ئەنسىرەيدىغىنى
قەشقەرىيە تەرەپتە ئىدى.بۈگۈن بىز دەل شۇ كۈننى كۆرىۋاتىمىز.خان
ئالىلىرى ئەمدى بىزنى كەچۈرمەيدۇ.(سىرتتىن يۈزبېشى ئالدىراپ
يۈگۈرۈپ كىرىپ كېلىدۇ)

يۈز بېشى:دارىن جاناپلىرى،قەلئە ئۈستىدىكى زەمبىرەكلەرنىڭ ھەممىسى
گادايلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ كەتتى.ئۇلارنىڭ ئاتقان ئوقلىرى بىزنىڭ
شەھەر ئىچىدىكى قورغانلىرىمىزنى بۇزۇپ تاشلىدى.يامۇل ئۆگزىلىرىدىكى
زەمبىرەكلەرنى ئىشلەتمىسەك بولمايدىغان ئوخشايدۇ.

سۈچىك:سىنى ھازىردىن باشلاپ مىك بىشلىقىغا كۆتەردىم.قوماندانلىقنى قولۇڭغا ئال.گادايلارنى قىر-چاپ ئۆلتۈر...(بارغانسىرى ئاۋازى پەسىيىپ كىتىدۇ.)

يۈزبىشى: بەگزادەم....

سۈچىك:بەگزادىگە ئېيت! ئۇ دەرھال بۇيۇرتتىن ئايرىلىپ ئاقسۇغا كەتسۇن!

يۈز بېشى:بەگزادەم زەمبىرەك ئوقى بىلەن جىنىدىن ئايرىلىپ،روھى جەننەتكە كەتتى.

سۈچىك:نىمە؟!(غالجىرلاشقان ئەلپازدا) بەگزادەم...بالام!... مەن ئۆچ ئالىمەن!قەتئى ئۆچ ئالىمەن!(ئەسەبىلىشىپ) ھا..ھا..ھا...(ئابدۇللا يېقىنلىشىدۇ)

مۇزەپپەر:دارىن جاناپلىرى،كۆڭۈللىرىنى بۇزمىسىلا،سەۋرى قىلسىلا، تەقدىر پىشانىمىز...(سۈچىك بۇرۇلۇپلا قىلىچىنى ئۇلارغا تەڭلەيدۇ.ئابدۇللا بىلەن مۇزەپپەر يىقىلىپ چۈشۈپ، ئارقىچە ئۆمىلەپ قاچىدۇ.)

سۈچىك:رەھمىتۇللانىڭ قولىدىن قېچىپ قۇتۇلسام خانغا تۇتۇلىمەن ئىككىلا تەرەپتىن مەن ئۆلۈمگە مەھكۇم.بەگزادەمدىنمۇ ئايرىلدىم(قىلىچىنى ئايلاندۇرۇپ،قوسىقىغا تىقىدۇ، تىپىرلىغىنىچە يىقىلىدۇ.ئابدۇللا بىلەن مۇزەپپەر قورقىنىدىن جالاقلاپ تىترەپ كىتىدۇ.)

مۇزەپپەر:بېگىم،تىرىكچىلىكىمىز غالچىلىق بىلەن ئۆتتى.ئەمدى قىرىغاندا جىنىمىزنى بۇگادايلارغا تاشلاپ بەرمەيلى.

ئابدۇللا:بىزقۇمۇلدىن بۇيەرگە نىمە دەپ كەلدۇق؟ئۇچتۇرپاننىڭ شۇنچىلا بايلىقىنى مۇشۇ بىرتوپ گادايلارغا تاشلاپ بىرىمىزما.مەن ئۇلارغا كۆرستمەن تېخى.

مۇزەپپە قىلايلى بىگىم.

ئابدۇللا: ئۇنداقتا.....

مۇزەپپەر:ھىلە مىكىر ئوتتۇز ئالتىدۇر.قېچىپ كىتىش ھەممىدىن كاتتىدۇر

دىگەندەك ھازىرنىڭ ئۆزىدىلا بۇيەردىن يوقلايلى.

ئابدۇللا:ھەممە تەرەپتىن قامىلىپ قالدۇق،قانداق قاچىمىز؟

مۇزەپپەر:ئۇلۇغلىرىمىز «ھىلىدىن ھالقۋا ياساپتۇ»دىيىشكەن ئەمەسمۇ (قۇلىقىغا شۇۋىرلايدۇ)

ئابدۇللا:ھەي... ماقايلى(كىتىشۋىتىپ)مەن ئۈچ ئالىمەن،قەتئى ئۈچ ئالىمەن،رەھمىتۇللا،مەن سىنى دار ئاستىدا كۆرىمەن (چىقىپ كىتىدۇ.سىرىتتىن ئىبراھىم مىرشاپ كىرىدۇ،ئۇياق بۇياققا قاراپ)

ئىبراھىم:ئابدۇللا بىگىممۇ قىچىپتۇ،مەنمۇ دەرھال قاچمىسام...(ئۇ سۈچىكنىڭ ئۈلۈكىنى كۆرۈپ قالىدۇ)بۇنىمە ئىش؟(ئىككى يانغا بىر قارىۋىتىپ،دەرھال سۈچىكنىڭ يانچۇقىدىن كىچىكرەك ھەميان خالتىسىنى ئىلىپ،ئۇرۇنىدىن تۇرۇشىغا سىرىتتىن كەلگەن ئايال ئىبراھىمنىڭ مۈرىسىنى تۇتىدۇ. ئاستا قايرىلىپ ئايالنى كۆرگەن ئىبراھىم قورقىنىدىن دۇدۇقلىغىنىچە)ھۆرمەتلىك خىنىم بۇ ئالتۇن-كۈمۈشنى ئابدۇللا بىگىمگە تاپشۇرماقچى ئىدىم،بىراق ئابدۇللا بىگىم (يەرگە قارايدۇ،چۈمپەردىنى قايرىغان ئابدۇللا)

ئابدۇللا:بىگىڭ كۆز ئالدىڭدا تۇرۇپتۇ.

ئىبراھىم:خوش بىگىم!

ئابدۇللا: سەن بىرىپ ساۋۇت سەرراپ بىلەن شىرىپ ئاقساقالغا ئېيت ئۇلار گادايلار سىپىگە كىرىۋالسۇن،رەھمىتۇللانىڭ ئىشەنچىسىنى قولغا كىرگۈزۈپ،ئۆز يىنىغا شىرىك تۇپلىسۇن. ئۇلارنى خىمىرتۇرۇش قىلىپ گادايلارنىڭ سىپىنى ئىچىپ تاشلاش كىرەك.ئىشنى خۇپىيانە تۇتسۇن.ئۇچرىششى بەلگىمىز«ھوقۇش».

ئىبراھىم:ئۇلار ئۇنىماي قالسا...

ئابدۇللا:ئۇلارغا ئىنئام،مەنسەپ بىرىدىغانلىقىمنى ئېيت،يەنىلا

ئۈنىمىسا...(مۇشتىنى تۈگىدۇ)

ئىبراھىم:چۈشەندىم.(تازىم قىلىپ چىقىپ كېتىدۇ)

مۇزەپپەر:بېگىم تېز بولايلى.قانچە چاققان بولساق شۇنچە ياخشى، (ئۇلار يوشۇرۇنىدۇ.سىرتتىكى قوزغىلاڭچىلارشىددەت بىلەن مەھكىمە ئىچىگە بۆسۈپ كىرىشكە باشلايدۇ).

سەھنىنىڭ ئوڭ تەرىپىدىن مايىسخان ۋە تاھىر ئىككى-ئۈچ چىرىكنى قىلىچ زەربىسى بىلەن قىستاپ كىرىدۇ.سەھنىنىڭ سول تەرىپىدىن رەھمىتۇللا ۋە ئەسمىتۇللا بىرنەچچە قوزغىلاڭچى بىلەن بىللە بىرنەچچە چىرىكنى قىستاپ كىرىدۇ.يۈسۈپ يۈزبېشىنى قىلىچ بىلەن چېپىپ يەرگە يىقىتىدۇ.قوزغىلاڭچىلارچىرىكلەر بىلەن بىرنەچچە رەت ئېلىشىپ ئۇلارنى ئۈجۈقتۇرىدۇ.شۇ ئەسنادا رەھمىتۇللانىڭ يۈرىگىگە يا ئوقىدىن بىرسى كېلىپ سانجىلىشى بىلەن ئۇ دەلدەڭشىپ قالىدۇ.

يۈسۈپ:رەھمىتۇللا بەگ!(ئەسمىتۇللا ،مايىسخانلار رەھمىتۇللانى يۆلەيدۇ.)

ئەسمىتۇللا:ئاكا كۆزۈڭنى ئاچ!

مايىسخان:دادا كۆزلىرىنى ئاچسىلا.(رەھمىتۇللا زەھەرلىك ئوقنىڭ ئازاۋىدىن زورىغا بېشىنى كۆتۈرىدۇ،ئارقىدىن مىرزا رېھىم شانىياز بىلەن كىرىپ كېلىدۇ)

رەھمىتۇللا:مىرزام.سىلىنىڭ زىنداندىن سالامەت ئازاد بولغانلىقلىرى ئۈچۈن خوشالمەن.(شانىيازغا قاراپ)شانىياز،شەھەر پۈتۈنلەي ئېلىندىمۇ؟

شانىياز:خاتىرجەم بولسىلا سەردار!شەھەر ئۆز ئېلكىمىزگە ئۆتتى.بىر قىسىم قوزغىلاڭچىلارنى ھەرقايسى يېزىلاردىكى ئابدۇللانىڭ ئادەملىرىنىڭ ئەدىۋىنى بىرىشكە ئەۋەتتۇق،شەھەر خەلقى ئۆز غەلبىسى ئۈچۈن تەنتەنە قىلماقتا!

رەھمىتۇللا:(ئازاب ئىچىدە كۈلۈمسىرەيدۇ)ئەل يۇرت بىزدىن رازى بولدى.لېكىن

ئون كۆلكىنىڭ بىر قايغۇسى بولىدىغانلىقىنى پەقەت ئاداققىچە قىلىچ ئويناتقاندا،ئاندىن مەڭگۈلۈك تەنتەنە بولىدىغانلىقىنى ئۇنۇتماڭلار!ئابدۇللا تىرىك تۇتۇلدىمۇ؟

ئەسمتۇللا:ئۇنىڭ ئۆلۈك ـ تىرىكلىكىنى بىلەلمىدۇق.

شانىياز:چىرىكلەرنىڭ كۆپ قىسمىنى يوقاتتۇق،پەقەت بىر نەچچىسى ئاقسۇ تەرەپكە قېچىپ كەتتى.

رەھمتۇللا:ئىلاننىڭ قۇيرۇغى كىسىلگەن بولسىمۇ... بېشى ساق قاپتۇ.ئۇ يەنىلا ئادەم چاقالايدۇ...(رەھمتۇللا ھوشىدىن كىتىدۇ)

ئەسمتۇللا:ئاكا! (رەھمتۇللا ئېغىر ھالسرايدۇ)

مىرزارىھىم:(رەھمتۇللانىڭ كۆكرىكىدىكى ئوقنى ئىلىپ ئەسمتۇللاغا بىرىدۇ)ئوقنىڭ ئۇچىنىڭ قارىداپ كېتىشىگە قارىغاندا ئۇچى زەھەر بىلەن سۇغۇرۇلغان. (جىددىيلىشىدۇ) شانىياز سەن بىرىپ شەھىرىمىزدىكى مەشھۇر جەرراھ پىرمۇھەممەت بىلەن شەيخ سۇلايمانلارنى چاقىرىپ كەل، سەردارىنىڭ بەدىنىدىكى زەھەرنىڭ تارقاپ كەتمەسلىكىگە ئىلاج قىلىسۇن.

شانىياز:بولىدۇ،بۇۋا! (چىقىپ كىتىدۇ)

مىرزارىھىم:يۈسۈپ!(بۇيرۇق تەلەپپۇزىدا)سەردارىمىزنى ئارامگاھقا يۆتكەيلى.

يۈسۈپ:بولىدۇ،مىرزام(بىرنەچچە قوزغىلاڭچىلار بىلەن رەھمتۇللانى ئىلىپ چىقىپ كىتىدۇ).

مايسخان: (ئەسمتۇللا قايرىپ سۇندۇرۇۋەتمەكچى بولغان ئوقنى ئىلىپ)ئاكا،بۇ زەھەرلىك ئوق يەنىلا ئىگىسىگە قايتۇرۇلغىنى ياخشى.(ئوق ياغا قاراپ)سەن پەقەت دادامغىلا سانجىلماستىن بەلكى سانسىز قىرىنداشلىرىمىزنىڭ يۈرىكىگە سانجىلدىڭ!ئىگەڭنى تاپمىغىچە بۇ يولدىن ھەرگىز قايتمىغايسەن،(شۇچاغدا تاھىر بىلەن مايسخاننىڭ قىز نەۋكەرلىرى ئايالچە ياسانغان بىركىشىنى ئېلىپ كىرىدۇ)

تاھىر:ئەسمتۇللا ئاكا!چىرىكلەرنى ئارالغىچە قوغلىدۇق.ئۇلاردىن بىر نەچچىسى ئىلىپ قاچقان ئالتۇن-كۈمۈشلىرى بىلەن تىرىك تۇتۇلدى.(بۇرۇلۇپ سىرتتقا قاراپ) ئىلىپ كىرىڭلار!

ئەسمتۇللا: ياخشى بوپتۇ.تاھىرجان.قوزغىلاڭچىلارغا ئېيتىڭلاركى قولغا چۈشكەن چىرىكلەرنىڭ كۆپ قىسمى يەنىلا گۇناسىز. ئۇلارنى ئۆلتۈرمىسۇن خىراجىتىنى بىرىپ يۇرتىغا قايتۇرۇۋىتىڭلار.(ئايالنى كۆرۈپ) بۇ ئايال.....؟

مايىسخان: مەزلۇم كىشىگە ئازار بەرمەسلىك كىرەكتىغۇ؟

گۈلجامال: ئاچا،بۇ ئايال ئەمەس.قوي تىرىسىگە يوشۇرۇنغان بۆرە!

زوھرە: بىز شەھەر دەرۋازىسىدىن چىقىۋاتساق،بۇمۇناپىق ئىشەكلىك كېتىۋاتقان ئىكەن.ئەپتىدىن ئايالغا ئوخشمايدىغانلىقىنى سىزىپ گەپ سورىساق،ئاندىن ئۆزىنى ئاشكارا قىلدى.

گۈلجامال: ئابدۇللا بىلەن ئىككىسى مەھكىمە ئىچىدىكى لەخمە بىلەن قىچىپ چىققان ئىكەن.

گۈلسارە :ئاچا،بۇئىككى قولى ئۆچتۈرپان خوتۇن-قىزلىرىنىڭ ئىسسىق قېنى بىلەن بويالغان قېرى چايانىنى دارغا ئىسىش كېرەك.(مايىسخان قىلچىنى يالىڭاچلاپ ھىلقى كىشىنىڭ چۈمبىلىنى قايرىيدۇ.ئەسەبىلىكتىن غال-غال تىترەپ تۇرغان مۇزەپپەرنى كۆرۈپ،غەزەپتىن ئۇنى چاپماق بولىدۇ)

مىرزارىھىم:قىزىم توختاڭ!(ئۇنى توسىدۇ)ئالدى بىلەن ئۇنىڭدىن سۆز ئاڭلايلى.ئاندىن ئۇنىڭغا قانداق جازابەرسەكمۇ كىچىكمەيمىز.

ئەسمتۇللا:مۇزەپپەر!سەن مۇشۇ ھالەتكە چۈشتۈڭما؟ئېيت ئابدۇللا قېنى:

مۇزەپپەر: با...تۇرلار...مەن ئېيتاي،ئابدۇللا...(تىلى كالۋالىشىدۇ)

تاھىر:سۆزلە!ئۇ نەگە كەتتى؟

مۇزەپپەر:ئۇ...مۇ ماڭا ئوخشاش ياسىنىپ يۈز بېشى بىلەن ئاقسۇغا قاچتى.

مايسخان:مەن سېنى!؟(بىرپىلا مۇزەپپەرنىڭ قورسىقىغا قىلىچ ئۇرماقچى بولغىنىدا مىرزارېھىم توسىدۇ)

مىرزا رېھىم:قىزىم،سەۋرى قىلىڭ!

مۇزەپپەر:قېرى جىنىمغا رەھمى قىلىڭلار!(قورققىنىدىن يەرگە يېتىۋالىدۇ.تاھىر توپ ئىچىدىن رەھمىتۇللانى ئىزدەيدۇ)

تاھىر:ئەسمىتۇللا ئاكا!بەگ دادام كۆرۈنمەيدىغۇ؟(ھەممەيلەن ئەلەم قايغۇبىلەن رەھمىتۇللانى ئېلىپ چىقىپ كەتكەن تەرەپكە قارايدۇ.ئالتە قىز نەۋكەرلەر كۆزيېشى قىلىدۇ) نېمە؟زادى نېمە بولدى مايسگۈل؟

شۇ چاغدا شانىياز كىرىپ كېلىدۇ.

ئەسمىتۇللا:(مىرزا رېھىمغا قاراپ)جەرراھلار ھازىر بولدى.ئۇلار پۈتۈن ئەقىل ئىدرىكى بىلەن سەردارنىڭ ھاياتىنى قۇتقۇزۇشقا ئىلاج قىلماقتا.(بۇلارنىڭ سۆزلىشىپ تۇرغان پەيتىدىن پايدىلىنىپ مۇزەپپەر قاچىدۇ،بۇنى يۈسۈپ كۆرۈپ قالىدۇ)

يۈسۈپ: مۇزەپپەر توختا!

مايسخان:ئۇقاچالمايدۇ(ھىلقى ئوقنى ئېسىۋالغان يايىغا سېلىپ مۇزەپپەرنىڭ ئارقىسىدىن ئاتىدۇ.سىرتتىن مۇزەپپەرنىڭ «ۋايجان» دېگەن بوغۇق ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ.

ئەسمىتۇللا: (سىرتقا قاراپ) ئوق دەل جايىغا تەگدى. (مايسخاننىڭ يېنىغا بېرىپ) يارايسىز سىڭلىم! (غالىبانە خىتاب بىلەن)تاھىر،شانىياز،سىلەر قوزغىلاڭچىلارنىڭ ئاتلىق،پىيادە لەشكەرلىرىگە باشچىلىق قىلىپ،شەھەر مۇداپىئەسىنى كۈچەيتىپ ھەر ۋاقىت جەڭ قىلىشقا تەييار تۇرۇڭلار.يۈسۈپ تاغا سىز يامالىنىڭ ئاشلىق ئامبىرىدىكى بىر قىسىم ئاشلىقنى پۇقرالارغا تارقىتىپ بېرىشكە باشچى بولۇڭ!

تاھىر،شانىياز،يۈسۈپ :باش ئۈستىگە!

ئەسمەتۇللا:سىگلىم مايسىخان!سىز قىز نەۋكەرلىرىڭىز بىلەن قول ئاستىڭىزدىكىلەرنى ئېلىپ،ھەرقايسى يېزىلاردىكى دېھقانلارنىڭ بىزگە يەتكۈزۈپ بېرىۋاتقان تەمىناتىنى شەھەر ئىچىگە جۇغلاشقا باش بولۇڭ،ئېھتىمال دۈشمەنلەر بىزنى قامال قىلىشى مۇمكىن.

مايسىخان ۋە ئالتە قىز:باش ئۈستىگە!

ئەسمەتۇللا:قېرىنداشلار،ئادالەت زۇلپىقارلىرىمىز بىلەن زۇلۇم كىشەنلىرىنى پاچاقلاش ئۈچۈن ھەرۋاقىت تەييار تۇرايلى!

كوللېكتىپ: ئەل ئۈچۈن جېنىمىز پىدا!

(پەردە چۈشىدۇ)

تۆتىنچى پەردە

باش باھارنىڭ مەلۇم بىر كۈنى

ھاكىم بەگ مەھكىمىسى.ئالدىنقى پەردە بىلەن ئوخشاش. يىراقلاردىن ناغرا سۇناي ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ.پەردە ئېچىلغاندا بىر قانچە جۈپ ئەر-ئايال قوزغىلاڭچىلار قىلىچ بىلەن جەڭ مەشىقىنى قىلىۋاتقان، بىر قانچە قېرى – ياشلار مەھكىمە تۆرىگە جايلاشقان سۇپا ئۈستىدە تاماشا كۆرىۋاتقان ھالدا پەردە ئېچىلىدۇ. سىرىتتىن پاكىز كىيىنگەن يۈسۈپ كىرىپ كېلىدۇ.

يۈسۈپ: تېخى يېقىندىلا بىز پۇقرالارنىڭ كۆزىگە دوزاق كۆرۈنگەن بۇ ئەززائىل ئوردىسىدىمۇ مەرىكە بوپتۇ. (جامائەتكە قاراپ) ھارماڭلار باللىرىم، بۇ ھۈنەرنى پىششىق ئۆگىنىڭلار.(قىز – يىگىتلەر يۈسۈپنىڭ ئەتراپىغا ئولىشىپ ، تىچ- ئامانلىق سورىشىدۇ. سىرىتتىن ئەسمەتۇللا ۋە مىرزا رېھىمنىڭ يۆلىشى بىلەن رەھمەتۇللا ۋە بىر قانچە قىزلار كىرىپ كېلىدۇ، يۈسۈپ دەرھال ئۇنىڭ ئالدىغا بارىدۇ)

يۈسۈپ: ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم

رەھمىتۇللا:
ئەسمىتۇللا: ۋە ئەلەيكۇم ئەسسالام
مىرزا رېھىم:

قول ئېلىشىپ كۆرىشىدۇ.سەردار جامائەتكە ئېھتىرام بىلدۈرىدۇ. قوزغىلاڭچىلار چوڭلارغا ھۆرمەت بىلەن سالام قىلىدۇ.

يۈسۈپ: سەردارىم، ھازىر يۇرتىمىزنىڭ ھەممىلار يېرىدە ھېيت- مەرىكە بولىۋاتىدۇ، پۇقرالارنىڭ ھەممىسلا خوشال.

رەھمىتۇللا: ياخشى بوپتۇ تاغا.مانا مەنمۇ شۇ خوشاللىقىڭلارغا ھەمدەم بولماقچىمەن.

يۈسۈپ: ناھايىتى ياخشى ، سەردار ، قېنى بۇ ياققا كەلسىلە. (سۈپىغا تەكلىپ قىلىدۇ.چوڭلار سۈپىدىن ئورۇن ئېلىشىدۇ.) جاراھەتلىرى بىر ئاز ياخشى بولدىمۇ؟

رەھمىتۇللا: خۇداغا شۈكرى ، ئوبدان بولۇپ قالدىم.

توپ ئىچىدىن بىر قېرى موماي كىچىك بىر سۇۋەتتە تۇخۇمنى كۆتۈرۈپ رەھمىتۇللانىڭ ئالدىغا بارىدۇ.

موماي: بەگ ئوغلۇم، ئۆزلىرىنى يوقلاپ كەلگەن ئىدىم، ئاز بولسىمۇ مۇشۇ تۇخۇمنى يەپ باقسىلا، خۇدايىم كىسەللىرىگە شىپالىق بىرەر.

رەھمىتۇللا: رەھمەت ئانا.(يۈسۈپ مومايغا ئورۇن كۆرسىتىدۇ)

يۈسۈپ: سەردارىم ئۆزلىرىنى بىيت- نەزمىلەرنى تولىمۇ ياخشى پۈتىدۇ دەپ ئاڭلىۋىدىم،مۇبارەك ئېغىزلىرىدىن ئاڭلىساق ياخشى بولاتتى.

ئەسمىتۇللا:ئاكام يېقىندا بىر نەزمە يېزىپتىكەن، مەن ئۇنى كونا بىر ئاھاڭغا سالغانتىم، سىلەرگە ئوقۇپ بېرەي.

يۈسۈپ: ئەسمىتۇللا بەگنىڭ خۇش ناۋاسىنى بىر ئاڭلايلى.

ئەسمتۇللا:

ئاڭلا ئەي مۆلجەر تىغىنىڭ بۇركۈتى دوست-يارىلار،
ياۋغا قارشى ھەر چېلىشنىڭ نەۋكىرى - مەردانىلەر.
يۇرتىمىزدىن كەتتى قىش، كەلدى باھار قالغاچلىرى،
جەڭدە بىز تۆككەن قىزىل قاندىن ئېچىلدى لالىلەر.

ئەرك ئۈچۈن جاندىن كېچىپ قىلدۇق كۈرەش شىددەت بىلەن،
تـــاپتى بۇ جـــــەڭدىن بەخت يوقسۇل يېتىم - بىچارىلەر.
يـــار-يـــــۆلەك بولغاچ ئاۋام قۇچتۇق زەپەر جەڭلەردە بىز،
چـــــــەكمىگەي ئەمدى يۈرەكلەر بۇندا پىغان ئاھ- نالىلەر.

بەختىمىز گۈلزارىنى قوغدايلى مەڭگۈ جان تىكىپ،
ياشنىسۇن گۈللەپ يەنە بۇ كەڭ ئېتىز تاغ، داللار.

ناخشا تۈگىشى بىلەن جامائەت ئەسمتۇللاغا بارىكاللاھ ئېيتىشىدۇ.

مىرزا رەھىم: ئوغلۇم ئەسمتۇللا بەگ، مەرىكىنى داۋاملاشتۇرايلى.

ئەسمتۇللا:مايىسخان، قېنى قىزلارنى باشلاپ ئۇسۇلغا چۈشۈڭلار. مۆلجەر تاغ باغرىدىن ياڭرىغان شاتلىق ئاۋازىنى پۈتۈن ئالەم ئاڭلىسۇن.

شادىيانە مۇزىكا ساداسى بىلەن مايىسخاننىڭ ھەمراھلىقىدا، ئالتە قىز جەڭ كىيىمى بىلەن ئۆزگىچە خاس مىللى ئۇسۇلنى باشلايدۇ. قىزلار ئۇسۇلدىن كىيىن ئالدى بىلەن رەھمتۇللاغا ھۆرمەت بىلدۈرۈپ، تاھىر باشچىلىقىدىكى يىگىتلەر توپىنى ئۇسۇلغا تەكلىپ قىلىدۇ.مۇزىكا رېتى ئۆزگىرىپ ئوغۇللارنىڭ جەڭگىۋار قىلىچ ئۇسۇلى بىلەن ئالمىشىدۇ.بۇنىڭدىن مەمنۇن بولغان رەھمتۇللا يېنىدىكى مىرزا رەھىم بىلەن ئەسمتۇللانىڭ يۈلىشىنى ئىما قىلىدۇ.يىگىتلەر ئۇسۇلى

ئاخىرلىشىپ، يىگىتلەر رەھمىتۇللاغا ھۆرمەت بىلدۈرىدۇ.رەھمىتۇللا بىر ئاز ئازاپلانغاندەك قىلىسمۇ زورىغا ئورنىدىن تۇرىدۇ ۋە ئامىمغا ھۆرمەت بىلدۈرىدۇ.

رەھمىتۇللا:مەن سىلەرگە چىن قەلبىمدىن رەھمەت ئېيتىمەن. رەھمەت قېرىنداشلىرىم.(ئاغرىقتىن تولغىنىدۇ، يىنىدىكىلەر يۆلەيدۇ)

رەھمىتۇللا: قېرىنداشلىرىم! مەن بۈگۈن يەنە بىر قېتىم شۇنى جاكارلايمەنكى : ئۇچتۇرپاننىڭ پۇتۇن بايلىقى ئۇچتۇرپان خەلقىگە مەنسۇپ! كەمبەغەللەردىن قاقتى- سوقتى قىلىپ بۇلاپ ئېلىنغان پارىخور ئەمەلدارلارنىڭ مۈلكى خەلققە بېرىلىدۇ.(بەدەنگە تارالغان زەھەر ئۆزىنىڭ تەسىرىنى كۆرسىتىدۇ.رەھمىتۇللا بىر ئىككى تولغىنىدۇ. سەھنىدىكىلەر جىددىيلىشىدۇ، رەھمىتۇللانى سۇپىغا ئولتۇرغۇزىدۇ.

ئەسمىتۇللا: ئاكا! (رەھمىتۇللا بىر نەچچە تولغىنىپ ھوشىدىن كىتىدۇ.)

مايىسخان: دادا كۆزىڭىزنى ئېچىڭ!

مىرزا رېھىم: رەھمىتۇللا بەگ!(رەھمىتۇللا ئېغىر ھالسىرايدۇ)

رەھمىتۇللا: مەن بولالمىدىم....سىلەر بىلەن خوشلىشىش ۋاقتى كەلدى.ئەمدى ئۇ ئالەمگە ماڭساممۇ ئارمىنىم يوق.

شانىياز: سەردار ، مەن جەرراھنى چاقىراي.

رەھمىتۇللا: شانىياز، بولدى بارمىغىن.ھاجىتى قالمىدى.مىرزا رىھىم! يۈسۈپ تاغا يىقىنراق كىلىڭلار(نەپسى كۆچىيىدۇ) ئەسمىتۇللا ئاخىرقى ۋاقتىلىرىم كەلدى....مىرزام.... ئۈچ ۋەسىيىتىم بار.

ئەسمىتۇللا: قۇلىغىم سىلىدە ئاكا!(ھەممىسى جىمجىت رەھمىتۇللاغا تىكىلىدۇ)

رەھمىتۇللا: بىرىنچى، ئەل-يۇرتنىڭ بىرلىكىنى قەدىرلەڭلار، ياۋلارنىڭ قىلىچى خەلقىمىزنى بويى سۇندۇرالمىسىمۇ، بۆلگۈنچىلىك، پارچىلىنىش ياۋنىڭ قىلىچ نەيزىسىدىن يامان....ئىككىنچى، ئادالەت يالىتراپ تۇرغان قىلىچقا ئوخشايدۇ.(يىنىدىكى قىلىچقا قول ئۇزارتىدۇ، يۈسۈپ ئۇنى

يىشىپ بىرىدۇ) قىلىچىم دات بىسىپ قالمىسۇن، بۇ ئۇچتۇرپان قوزغىلىڭىدىن قالغان تەۋەرۈك، بۇنى قەدىرلەڭلار، شەھتلەر قېنىدىن قولغا كەلگەن خەلقىنىڭ ھۆرلۈگىنى ئاخىرغىچە قوغداڭلار.ئاخىرقى سۆزۈم ،ئۇكام ئەسمتۇللا،قىزىم مايىسخان بىلەن تاھىرجاننىڭ....(سۆزىنى تۈگىتەلمەي جان ئۈزىدۇ)

كۆپچىلىك: رەھمتۇللا ! سەردار !

مايىسخان: دادا !

ئەسمتۇللا: ئاكا !

مۇسبەتلىك مۇزىكا ئىچىدە سەھنە جىمجىتلىققا چۆكىدۇ.

مىرزا رېھىم: قېرىنداشلار !ھازىر مۇسبەتنى باتۇرلۇققا ئايلاندۇرۇش ۋاقتى. بىز رەھمتۇللا بەگ كۆرسەتكەن ھۆرلۈك يولىدا ۋاقتىنى قەدىرلىشىمىز كىرەك.

كۆپچىلىك: بۇ يولدا جىنىمىز پىدا !

يۈسۈپ: سەردارىمىزنى قەيەرگە دەپنە قىلماق دۇرۇسراق مىرزام؟

مىرزا رىھىم: مەرھۇمنىڭ جەسىدىنى مۆلچەر تاققا قويايلى. بىزنىڭ بارلىق باتۇرلىرىمىز ئاشۇ جايغا كۆمۈلگەن. رەھمتۇللا بەگ ئۇچتۇرپاننىڭ شان-شەرىپى، ئۇنىڭ شۆھرىتى توققۇز بۇلاق سۇلىرىغا قوشۇلۇپ مەڭگۈ ئەۋج ئۇرۇپ ئاقسۇن.ھۆرىيەت باغلىرىدىكى ياش كۆچەتلەرنىڭ ئۇسسۇزلۇغىنى قاندۇرسۇن، ئەسمتۇللا بەگ! (ئەسمتۇللا توپ ئىچىدىن ئالدىغا چىقىدۇ) رەھمتۇللا بەگ كۆرسەتكەن ھۆرلۈك يولىدا ئاداققىچە جەڭ قىلىدىغانلىقىڭىزغا ئىشىنىمىز، باتۇرنىڭ قىلىچى سىزگە كۈچ- جاسارەت بىغىشلايدۇ.(ئەسمتۇللا مىرزىنىڭ ئالدىدا يۈكۈنۈپ ئولتۇرۇپ تەۋەرۈك قىلىچنى ھۆرمەت بىلەن ئېلىپ كۆزىگە سۈرتۈپ

كۆكسىگە ياقىدۇ)

ئەسمتۇللا:

ناخشا

ئەلنى دەپ قانلار كېچىپ ياۋغا باش ئەگمەي هامان

كەڭ ئاۋام بەختى ئۈچۈن جەڭلەر قىزىتتىڭ هەر زامان

ئاكام! قېرىنىدىشىم ئاكام!....سەردارىم ئاكام !

كۆزنى يۇمدۇڭ ئەرك ئۈچۈن، قالدى تەۋەرۈك قىلىچ

قايغۇمىز ئالماشتى كۈچكە بىز ئالارمىز قانغا-قان

يىگىتلەر رەهمتۇللانىڭ جەسىدىنى كۆتىرىپ چىقىپ كىتىدۇ. سەھنىدە يىغا-زارە كۆتىرىلىدۇ.ئەسمتۇللا تەۋەرۈك قىلىچنى ئاۋايلاپ قىنىدىن چىقىرىپ، سەھنىنىڭ ئالدىغا ماڭىدۇ.مايىسخان ئاكىسىنىڭ قىشىغا بارىدۇ.

مايىسخان: دادامنىڭ ۋەسىيتىنى ئورۇنلاش ئۈچۈن جەڭگە چىقىشقا ئەمر بەرگەيلا !

ئالتە قىز: (قىلىچلىرىنى يالىڭاچلاپ،ئەسمتۇللاغا ئېهترام بىلدۈرىدۇ) هۆرلۈك ئۈچۈن جىنىمىز پىدا.

شانىياز: رەهمتۇللا بەگنىڭ باشلىغان يولىدىن هەرگىز قايتمايمىز.

قوزغىلاڭچىلار: جەڭگە چىقىشقا ئەمر بەرگەيسىز !

قوزغىلاڭچىلار ئەسمتۇللاغا ئېهترام بىلدۈرىدۇ.ئەسمتۇللا قول ئىشارىتى بىلەن ئۇلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزىدۇ.سىرىتتىن يەرلىك زەمبىرەكلەرنىڭ گۈلدۈرلەپ ئېتىلغان ئاۋازى كۈچىيىدۇ.ئاما جىددىيلىشىپ قەلئە سىرتىغا قارايدۇ.ئارقىدىن قوزغىلاڭچى ئا ئالدىراپ كىرىپ كىلىدۇ.

قوزغىلاڭچى ئا: ئەسمتۇللا ئاكا! ئاقسۇ تەرەپتىن هىساپسىز لەشكەرلەر ئۈچتۇرپان تەرەپكە كېلىۋاتىدۇ. ئۇياققا ئەۋەتكەن كىشلىرىمىزنىڭ ئېيتىشىغا قارىغاندا يەنە قەشقەردىن نەچچە

مىڭلاپ يالالانما قوشۇنلار بىزگە قارشى كىلىۋېتىپتۇ.ئۇلارنىڭ ئالدىن ئەۋەتكەن قوشۇنلىرى بىيەنتاۋخەيىنىڭ قوماندانلىقىدا شەھەرگە زەمبىرەك ئېتىۋاتىدۇ. (ئارقىدىن قوزغىلاڭچى ب كىرىدۇ.)

قوزغىلاڭچى ب:(ئەسمەتۇللاغا قاراپ) شەھەر قەلئەسىنىڭ جەنۇپ تەرىپىدىن ناشتۇلۇڭ قەشقەردىكى مانجۇ قوشۇنلىرىنى باشلاپ شەھەرگە كىلىۋاتىدۇ.

قوزغىلاڭچى س: چىيەنلۇڭ خاننىڭ ئاگۇي باشچىلىقىدىكى زەمبىرەكچى قوشۇنلىرىمۇ كېچىدىن ئاقيارغا يىتىپ كەپتۇ(چىقىپ كىتىدۇ. قوزغىلاڭچى د ھودۇققان ھالدا كىرىپ كىلىدۇ)

قوزغىلاڭچى د:شەھەرنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالى تەرىپىدە كۆز يىتىم يەردىن باشلاپ چىك ئەسكەرلىرى چىدىر – بارگاھ قۇرىۋاتىدۇ.زەمبىرەكچى قوشۇنلار شەھەر قەلئەسگە كىلىۋاتىدۇ.سىپىلغا زەمبىرەك ئېتىۋاتقانلار دەل شۇلار

قوزغىلاڭچى ش: سەردار !

ئەسمەتۇللا: سىلەرنى ئەھۋالىڭلار قانداق؟

قوزغىلاڭچى ش:ئەھۋال جىددىيلىشىپ كەتتى.قەلئەنىڭ جەنۇبى تەرىپىدىن ياۋنىڭ زەمبىرەكچى قىسىملىرىدىن باشقا ئىگىز شوتا ئورۇنلاشتۇرۇلغان ئۇرۇش ھارۋىلىرى سىپىلغا يىقىنلىشىپ قالدى.

قوزغىلاڭچى پ:ياۋ لەشكەرلىرى ئىبراھىم مىرشاپنى ئەلچىلىككە ئەۋەتىپتۇ.مانا بۇ ئۇنىڭ ئىلىپ كەلگەن خېتى. (خەتنى ئەسمەتۇللاغا بىرىدۇ،ئەسمەتۇللا خەتنى كۆرۈپ بىر ئاز ئويلىنىدۇ)

ئەسمەتۇللا: تەسلىمنامە؟ (غەزەپ بىلەن قەغەزنى پۇرلاپ يەرگە ئاتىدۇ) قېرىنداشلار! ياۋ نەچچە تۈمەن لەشكەرلىرى بىلەن بىزنى

قورشماقتا.مانا بىزنى تەسلىم بولۇشقا ئۈندەپ ئەلچىمۇ ئەۋەتىپتۇ. قەيەردە جاھالەت بولسا شۇ يەردە يېغىلىق بولىدۇ. بىز زۇلۇمغا قارشى غازات ئاچتۇق.بىزنىڭ مەقسىتىمىز خان بولۇش ئەمەس! ياكى بولمىسا قوقان ۋە پەرغانىلىك غوجا-تۆرىلەرگە ئوخشاش يانچۇقلىرىمىزنى پۇلغا توشقۇزۇپ قېچىپ كېتىشمۇ ئەمەس.بىزگە تەڭلىك ۋە ھۆرلۈك كېرەك. بۇنى قولغا كەلتۈرمىگىچە ھەرگىز جەڭدىن ھەرگىز توختىمايمىز.

كۆپچىلىك: تەڭلىك ئۈچۈن،ھۆرىيەت ئۈچۈن ئاخىرغىچە ئېلىشىمىز.

ئەسمتۇللا:تاھىر،شانىياز سىلەر قەلئە ئىچىدىكى بارلىق زەمبىرەكلەرنى سېپىلغا ئېلىپ چىقىپ،ياۋ لەشكەرلىرىگە قارىتىپ ئېتىڭلار.يۈسۈپ تاغا!

يۈسۈپ: خوش

ئەسمتۇللا: سىز پالاقمانچى يىگىتلەرنى سېپىل ئۈستىگە ئورۇنلاشتۇرۇڭ، يېقىن كەلگەنلەر قايتىپ كېتەلمىسۇن.

يۈسۈپ: بولىدۇ.

ئەسمتۇللا: سىلەر ئوردا غەزىنىسىدىكى سۇ يىغىنى سېپىل ئۈستىگە ئېلىپ چىقىڭلار.ئۇرۇش ھارۋىلىرىنى كۆيدۈرۈپ تاشلاڭلار.

قوزغىلاڭچى: خوپ ! (چىقىپ كېتىدۇ)

ئەسمتۇللا: قېرىنداشلار جەڭگە ماڭايلى! سىڭلىم مايسىخان سىز قىز نەۋكەرلىرىڭىز بىلەن شىمالى دەرۋازىدىن چىقىپ شەھەردىن ئايرىلىڭ. چېرىكلەرنىڭ ئارقا سېپىنى ھەرگىز بوش قويۇۋەتمەڭلار، پۈتۈن شەھەرنىڭ ھاياتى سىز بىلەنمۇ مۇناسىۋەتلىك.(مايسىخان مېھرى بىلەن ئاكىسىغا ئىسىلىدۇ)

مايسىخان: ئاكا!....(ئاكىسىدىن تەسلىكتە ئاجراپ قىزلارغا بۇيرۇيدۇ) قېنى يولغا چىقايلى!

قىزلار ماڭىدۇ.زەمبىرەك ئاۋازى بىلەن خور كۆتىرىلىدۇ. پەردە ئاستا چۈشىدۇ.

خور

بىـــــھىساپ دۈشمەن بىـلەن قورشالـــــمۇ ئەتراپىمىز
ياۋغا باش ئەگمەي ھامان سانسىز شىرىن- پەرھادىمىز
قايــــــتمىغايمىز بۇ كۆرەشتىن يۇرتىمىز تاپماي نىجات
تاۋلىنار جەڭـــــــلەردە گاڭدەك تەۋرىمەس ئىرادىمىز

ئـــــۇنتۇماس تارىخ كۈرەشچان قىز-ئوغۇل پەرزەنتىنى
يــــــاڭرىغاي مۆلجەر تېغىنىڭ باغرىدىن جەڭ نامىمىز
ياغدۇرار بۇ زور چېلىش خان تەڭرىگە زور شانۇ-شەرەپ
بـــــىز ئۆلۈپ كەتــــسەك كۈرەشنى قىزىــــتار ئەۋلادىمىز

بەشىنچى پەردە

قوزغىلاڭدىن بەش ئاي كېيىن يېرىم كېچە.ئۈچتۈرپان شەھەر سىرتىدىكى چىلك لەشكەرلىرىنىڭ قارارگاھىنىڭ يان تەرىپى.

تاش دۆۋىلىرى يېنىدا چوڭ بىر تۈپ دەرەخ،سول تەرەپتە كونا مازارنىڭ خارابىلىرى، قەۋرىستانلىقتا كىرىدىغان توساق تام ۋە كىچىكرەك دەرۋازىسى، يىراقتىن لەشكەرگاھنىڭ چېدىرلىرى ۋە شەھەر سىپىلى گۇڭگا كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ.ئاسماندا ھىلال ئاي ۋە چىمىرلاشقان يۇلتۇزلار.پەردە ئېچىلىش بىلەن چېكەتكە ۋە پاقىلارنىڭ ئاۋازلىرى ئاڭلىنىدۇ.بىر قىز چەبدەسلىك بىلەن ئەتراپىنى كۆزىتىپ چارلايدۇ ۋە سىرتقا چېكەتكىنىڭ ئاۋازى بىلەن بەلگە بېرىدۇ. سەھنىگە

مايسىخان باشچىلىقىدا بىر نەچچە قىز كىرىپ كېلىدۇ.
گۈلسارە: بۇ جايدا قاراۋۇل كۆرۈنمەيدىغۇ؟
جەمىلە:بىزنىڭ شەپىمىزنى ئاڭلاپ قالغان بولسا، يوشۇرۇنۇۋالغاندۇ؟
ھەجەر:ئاخشامقى تەكشۈرۈشىمىزدە بۇ جايدا تۆت قاراۋال تۇراتتى. كىم بىلىدۇ ئۇلار ناشتۇغىنىڭ قارارگاھىغا زىياپەتكە كەتتىمۇ تېخى؟
گۈلسارە: (بىرنەرسىنى سەزگەندەك) شەپە كېلىۋاتىدۇ.
مايسىخان: يوشۇرۇنۇڭلار! (قىزلار تارقاپ يوشۇرۇنىدۇ. سىرتتىن بىر قىز ئېھتىيات بىلەن كىرىپ ئەتراپنى كۈزەتكەندىن كېيىن سىرتقا بەلگە بېرىدۇ. مايسىخانلار يوشۇرۇنغان ئورنىدىن چىقىدۇ. قىز سالام بېرىدۇ)
زەينەپ: سالام ! ئەمرىڭىز بويىچە ئەسىرلەرنى قۇتقۇزۇشقا كېتىۋاتساق، يولدا ئۇلارغا ئۇچرىدۇق. ئەسىرلەرنىڭ ئېيتىشىچە ئۇلارنى دەريا بويىدىكى ئاق مەسچىتتقا قامىغان ئىكەن. نامەلۇم ئىككى چېرىك ئازات قىلىۋېتىپتۇ.
گۈلسارە: ئىككى چېرىك ؟... ھەي تاڭەي...(بېشىنى چايقايدۇ)
ھەجەر: بىز ئۆلتۈرمەي قويۇۋەتكەنلەر كۆپ تۇرسا. ئېھتىمال ئۇلارنىڭ ئىچىدىمۇ ئاقكۆڭۈل ئادەملەر يوق دېگىلى بولماس.
مايسىخان: شۇنداق ! بۇ يەرگە كەلگەنلەرنىڭ ھەممىسىلا بىزگە دۈشمەن ئەمەس، تۇرمۇش ئىنسانىنى ھەممىگە مەجبۇر قىلىدۇ.(سىرتتىن كېلىۋاتقان شەپىنى سىزىپ قالىدۇ) تېز يوشۇرۇنۇڭلار !(سىرتتىن ئىككى چېرىك سۆزلىشىپ كىرىپ كېلىدۇ)
جالڭ داخەن: ئون بىشى بىلەن ھېلىقى بەڭگە تېخى كەلمەپتۇ-دە؟
چېرىك ئا: يەيدىغان- ئىچىدىغان يەرنى تاپسا يىتىۋالىدۇ ئۇ مۇناپىق. بىيەن دارىننىڭ تۇغۇلغان كۈنى بانىسدا تويغىچە ئىچىۋالىدىغان بولدى ـ دە.
جالڭ داخەن:ئۇ ئىپلاسلارنىڭ كەلمىگىنىمۇ ياخشى بولدى، بىز قانغىچە

ئۇخلىۋالىدىغان بولدۇق

چىرىك : جاڭ ئاكا، ئاشۇ بىگۇناھ ئەسىرلەرنى قويۇۋېتىپ كۆڭلۈم سۆيۈنۈپ قالدى.

جاڭ داخەن: شۇنداق ئۇكام، ياخشى ئىش يەردە قالماس، دىگەن گەپ بار. سەن بىلەن بىز، ئوخشاش جاپاكەش نامرات بولغاندەك، بۇلارمۇ زۇلۇمغا چىدىماي كۆتىرىلگەن نامراتلار ئەمەسمۇ.

چېرىك: ئەسىرلەرنى قويۇۋېتىپ ياخشى ئىش قىلدۇق. بۇ ئىشىمىزنى دارىن-غوجاملار بىلىپ قالسا، بىزنى تىرىك قويمايدۇ. ئۇندىن كۆرە ھازىرلا قېچىپ كېتەيلى.

جاڭ داخەن: ساراڭ بولدۇڭمۇ؟ قېچىپ نەگە بارالايسەن؟ قېچىپ كېتىۋاتقانلار كۆپىيىپ، تېخى ئۈچ كۈننىڭ ئالدىدىلا نادارىن بىلەن بېيەن دارىن ئون نەچچە ئادەمنىڭ كاللىسىنى كۆتەكتە چاپتۇرمىدىمۇ؟

چېرىك: ئەمسە قانداق قىلىمىز؟

جاڭ داخەن: ئۇكام، ئالەمدىكى قېرىنداشلارنىڭ ھەممىسى قېرىنداشتۇر. قوزغىلاڭچىلار ئۆزىنىڭ سەردارى ئەسمتۇللا بەگنىڭ ئەمرى بويىچە « ئاددى لەشكەرلەرگە تەگمەسلىك، ئەسىرلەرگە دەخلى قىلماسلىق لازىم» دەپ جاكارلاپتۇ. ئۇلارنىڭ كىمنىڭ ئەدىۋىنى بېرىۋاتقانلىقىدىن خەۋىرىڭ بارمۇ؟

چېرىك: بۇنىڭغۇ ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆردۈم.

جاڭ داخەن: بۇلارنىڭ قىلىۋاتقىنى دەل باھادىر شاھ لىزىچىڭنىڭ قىلغىنىغا ئوخشاش. مېنىڭ بۇۋام ئۆز ۋاقتىدا لى سەركەردىگە مۇھاپىزەتچى بولغان ئىكەن. ئەمدى نۆۋەت ماڭا كەلگەندە بىگۇناھ پۇقرالارنى ئۆلتۈرىدىغان يولغا مېڭىۋاتىمەن. بۇ ماڭا ئازاپ ئەمەسمۇ؟

چېرىك : ھە مۇنداق دەڭ ئاكا، سىزمۇ ئاددى پۇقرالاردىن ئەمەسكەنسىز-دە،

ها...ها...ها...(بىرلىكتە كۈلىشىدۇ) راستىنى ئېيتقاندا بۇ يۇرتنىڭ كىشلىرى بىرسى يىقىلسا مىڭى ئورنىدىن تۇرىدىغان ئاجايىپ باتۇر ئادەملەركەن.

جاڭ داخەن: شۇنداق ئۇكام، بۈگۈنكى ئىشىمىزدىن ئاتا- بوۋىلىرىمىزنىڭ روھىمۇ خوش بولىدۇ.(شۇ چاغدا مايىسخان باشلىق قىزلار يوشۇرۇنغان يېرىدىن چىقىدۇ. بۇنى كۆرگەن ئىككى چېرىك چۆچۈپ كېتىدۇ)

مايىسخان: قورقماڭلار! سىلەرنىڭ بايىقى گېپىڭلارنى ئاڭلىدۇق. بىز بىھۇدە قان تۆكۈشنى خالىمايمىز. سىلەرنىڭ بۈگۈنكى قىلغان ياخشى ئىشىڭلارغا رەھمەت ئېيتىمىز. ئىككىڭلار بۈگۈنكى ياخشى ئىشىڭلارغا قوشۇپ يەنە بىر ياخشى ئىش قىلغان بولساڭلار بىز تېخىمۇ رازى بولاتتۇق.(ئىككى چېرىك بىر- بىرىگە تەئەججۈپ ئىچىدە قارىشىدۇ)

جاڭ داخەن: سىز ؟....

مايىسخان: بىز زۇلۇمغا چىدىماي قوزغالغان رەھمتۇللا بەگنىڭ يەتتە قىزى بولىمىز.

جاڭ داخەن:
چېرىك:
يەتتە قىز ؟

(دەرھال تىزلىنىپ سالام قىلىدۇ)

جاڭ داخەن: بولىدۇ باتۇر قىز، ئەگەر سىلەرنى رازى قىلىدىغانلا ياخشى ئىش بولسا بىشىمىز كەتسىمۇ مەيلى.

مايىسخان: ها...ها...ها... سىز بىشىڭىزنى ساقلاپ قىلىشىڭىز كېرەك. بولمىسا ئابدۇللانىڭ بىشىنى ئېلىپ كېلەلمەيسىز.

جاڭ داخەن: ئابدۇللانىڭ بېشى؟ ئۇنى چېرىكلەر قورۇقداپ تۇرىدۇ. ئۇنىڭ بىشىنى ئېلىش....

مايسخان: بۇ ئىشنى پەقەت پەم بىلەنلا قىلغىلى بولىدۇ. بىز بىيەنتاۋخەينىڭ تۇغۇلغان كۈنىنى مۇبارەكلەش پەيتىدىن پايدىلانماقچىمىز.سىز بىزنىڭ ئۈچ ئادىمىمىزنى زىياپەتكە باشلاپ بارىسىز. سىزنىڭ ۋەزىپىڭىز زىياپەتتىكى خىزمەتچى چېرىكلەر ۋە ئابدۇللانىڭ خاس قوروۋقچىلىرىنى يەپ ئىچىشكە زورلاپ، ئۇلارنى مەس قىلىش، قانداق ئىشەنچىڭىز بارمۇ؟

جاڭ داخەن: ئىشەنچىم بار.

مايسخان: گۈلسارە ئۇلارنى باشلاپ چىقىڭ!(گۈلسارە چىقىپ كىتىدۇ) زۆھرە !

زۆھرە: خوش ئاچا !

مايسخان: سىز كىيىملىرىڭىزنى يۆتكەپ چىقىڭ.

زۆھرە: بولىدۇ. (خارابىلىقتا كىرىپ كىتىدۇ، سىرىتتىن ساقاللىق بىر كىشى يەنە بىر ئادەم بىلەن كىرىپ كىلىدۇ)

ئەمەت بەگ: قىزىم، بىز كىچىكمىگەندۇق؟

مايسخان: ياق، كىچىكمىدىڭلار تاغا. بۈگۈن ئابدۇللانى تۇتۇش – تۇتالماسلىقىمىز سىلىنىڭ پەم- پاراسەتلىرىگە باغلىق. ئىشەنچىمىزنى يەردە قويماسلىقلىرىغا ئىشىنىمىز.

ئەمەت بەگ: قىزىم، مەن قىلمەن دىگەن ئىشنى بىشىم كەتسىمۇ قىلماي قويمايمەن. شۇڭا مەھەللىدىكىلەر مىنى ئەمەت كاج دىيىشىدۇ.(قىزلار بىر- بىرىگە قاراپ كۈلىشىدۇ) ئۇنىڭ ئۈستىگە ئابدۇللا دىگەن ئەبلەخ ئائىلەمنى خورلاپ، مىنىڭ ئەل- يۇرت ئىچىدىكى ئىززەت- ھۆرمىتىمنى ئاياق – ئاستى قىلدى. مەن ئۇنىڭدىن ئۆچۈمنى ئالىمەن. سىز ئىشىنىڭكى، ئۇچتۇرپاندىكى بايلارنىڭ ھەممىسى ئابدۇللاغا ئەگەشمەيدۇ.

مايسخان:(مىھرىۋانلىق بىلەن) مەن سىلىگە ئىشىنىمەن تاغا. جاڭ ئاكا ! قىنى

يول باشلاڭ، زۆھرە ! سىز ئۆزىڭىزگە ئېھتىيات قىلىڭ. پەم بىلەن ئىش كۆرۈڭ. ئابدۇللانى ھەرگىز قاچۇرۇپ قويۇشقا بولمايدۇ.

زۆھرە: چۈشەندىم ئاچا.

جاڭ داخەن: باتۇر قىز، سىزگە بىر ئىشنى ئېيتماقچىدىم.(ئەتراپقا قارايدۇ)

مايسىخان: نىمە گەپ بولسا ئېيتىۋىرىڭ.

جاڭ داخەن: سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا بىزنىڭ ئايغاقچىمىز بار ئوخشايدۇ.ئۇن بىشنىڭ ئېيتىشىچە ئۇ بىزگە مۇھىم مەلۇماتلارنى بىرىدىكەن.

مايسىخان: ھە؟...(ئويچان ھالدا). ئۇچرىشىش بەلگەڭلار؟

جاڭ داخەن: ھوقۇش!

مايسىخان: ھوقۇش؟ (بىر نەچچە قەدەم مېڭىپ). يولغا چىقىڭلار. (ئەمەت بەگ،جاڭ داخەنلەر يولغا چىقىدۇ. مايسىخان يىنىدىكى چىرىككە) سىز بىزگە ياردەملىشىپ مەشەدە پوستا تۇرۇڭ.

چېرىك: بولىدۇ (سىرتتىن غىڭشىغان ئاۋاز ئاڭلىنىدۇ)

مايسىخان: يوشۇرنۇڭلار (قىزلار يوشۇرنىدۇ، سەھنىگە ھاراق قاپىغى كۆتۈرگەن ئون بىشى بىلەن چېرىك كىرىپ كىلىدۇ. مەسلىكتە بىر- بىرىگە ئۇرۇلۇپ يىقىلىشىدۇ)

ئون بىشى: (قولىدىكى ھاراق قاپىغىنى ئوتلاپ) ھەي... ئاچچىقنى مۇشۇ ھاراقتىن ئالمساق، بۇ جاننى نەدە قويىمىز؟ بۇ جايغا باي بولۇش ئۈچۈن كىلىپ، جاننى بىرىدىغان بولدۇق-تە. يۇرتۇمدىكى قىمارخانا بۇ سىھرىلىك يۇرتتىن ياخشىتى.

چېرىك: شۇنى دەڭا ئاكا، بىرەر ئەمەل تاپارمەن دەپ كەلسەم....

ئون بىشى: ھە، نىمە دىدىڭ؟ ئەمەل!؟ (بىر شاپىلاق ئۇرىدۇ) ئاكاڭ قارىغايغا ئوخشاش باتۇرغا يوق ئەمەل ساڭا ئوخشاش كەسلەنچۈكنىڭ تۇخۇمىغا نەدە تۇرۇپتۇ؟ ئاناڭنى يۇندىپۇرۇچ بەڭگە؟

چېرىك: (قورقۇپ) خوش ئون بېشى جاناپلىرى. ئەمەل سىلىگە ئوخشاش باتۇرغا خاس، كەمىنە قۇللىرىنى كەچۈرسىلە. بەگلىرىمىز بىزنى شۇنداق دەپ لەشكەرلىككە ئالغانتى.

ئون بېشى: (چىرايى ئېچىلىپ) ھە شۇنداق دېگىنە. تاتلىق گەپلىرىڭ ئۈچۈن بىر ئىچ.(قاپاقنى سۇنىدۇ. ئۆزى ھىلىقى دەرەخ ئاستىدىكى تاش ئۈستىدە ئولتۇرىدۇ)

چېرىك: (ھاراقنى بىر ئوتلاپ) رەھمەت مەرھەمەتلىرىگە (ئەتراپقا خۇدۈكسىنىپ قارايدۇ) ھۆرمەتلىك ئون بېشى.

ئون بېشى: ھە نىمە دەيسەن؟ يەنە يۈرىگىڭ سەكرىگىلى تۇردىمۇ؟ ئولتۇر قىشىمدا.(ئومۇ ئولتۇرىدۇ)

چېرىك: ئون بېشى بېگىم، بۇ يەردىن كىتەيلى، ئىككى ئايدىن بىرى بۇ يەرنىڭ ھەر تۈپ دەرەخلىرىدىن تارتىپ تاغۇ- تاشلىرىغىچە خۇددى قوزغىلاڭچى لەشكەرلەرگە ئوخشاش كۆرۈنىدىغان بولۇپ قالدى.

ئون بېشى: ھەي بەڭگە، ئىككى ئايدىن بىرى شەھەر قورشاپ ياتقانلىقىمىزنى بىلمەمسەن. دەسلەپكى باتۇرلۇغىڭ نەگە كەتتى؟

چېرىك: بېگىم، بىزنىڭ ھەيۋىمىز چوڭ بولغىنى بىلەن ھۇلىمىز بوش. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئەتراپىمىزدا ھېلىقى يەتتە قىز باتۇرلارنىڭ قىلىۋاتقىنى ئاز ئەمەس. ھەممىدىن خەتەرلىكى ئاشۇ يەتتە ئاتلىقلار.

ئون بېشى: يەتتە ئاتلىق؟

چېرىك: ياق يەتمىش ئاتلىق، ياق،ياق، ياق، يەتتە يۈز ئاتلىق.

ئون بېشى: نىمە دىدىڭ؟ ئالجىۋاتامسەن؟!

چېرىك:يەتتە مىڭ ئاتلىق؟ ياق، ياق، يەتتە،يەتتە....

ئون بېشى: يوقال كۆزۈمدىن، توخۇ يۈرەك ئوغرى!(ئۇنىڭ ئۇرغان شاپىلىقىدىن چېرىك ئاغدۇرۇلۇپ چۈشىدۇ) ئېيتە قانچە ئاتلىق قىز؟

چېرىك: (ئورنىدىن تۇرۇپ ئىشكنى سلاپ بىچارىلىك بىلەن) يەتتە ئاتلىق قىز.

ئون بىشى: ھە بۇنداق دىگىن،« ئىلاندىن قورققان ئارغامچىدىن قورقۇپتۇ»

دىگەندەك شۇ يەتتە ئاتلىق خوتۇن كىشى كۆزۈڭگە سان-ساناقسىز

لەشكەر كۆرۈنۈپ كەتتىما؟ ھا... ھا...ھا.... زىرىكىپ خوتۇن كىشى

كۆزۈمگە ئوت كۆرۈنىۋاتقان چاغدا شۇ قىزدىن بىر-ئىككىسى كىلىپ

قالسا

چېرىك: (ئىنجىقلاپ ئورنىدىن تۇرۇش بىلەن ئۇدۇلدىكى شەپىدىن چۆچۈپ

كىتىدۇ) بىگىم، ئەنە ئاسماندىن چۈشۈۋاتىدۇ.

ئون بىشى: يامغۇر چۈشۋاتامدۇ؟

چېرىك : ياق يامغۇر ئەمەس، يەتتە ئاتلىق پەرىشتە. ھەممىسىنىڭ قولىدا

زۇلپىقار (مايسخانلار يوشۇرۇنغان يېرىدىن چىقىدۇ)

ئون بىشى: ئەپيۇننى ئاز چەككىن دىسە ئۇنمايسەن، مانا ئەمدى مىڭەڭ

ئىزىپ، كۆزۈڭ چاپاقلىشىپتۇ.(قاپاقتىن بىر ئوتلاپ)

ھەي قاپاقباش بىلمەيدىكەنسەن، پەرىشتىلەر ھەرگىز ئاتلىق ماڭمايدۇ.

قىلىچمۇ تۇتمايدۇ. ئۇلار تۇرنىغا مىنىپ ئۇچىدۇ. ھا...ھا...ھا...

چېرىك: (ئۇدۇلنى كۆرسىتىپ) ياق، دەل شۇ يەتتە قىز.(دۇمچىيىپ تاش سۇپىغا

تۆگىلىدۇ. قىزلار ئۇنىڭ ئارقىسىغا ئۆتىدۇ. ئون بىشى بۇنى كۆرمەيدۇ)

ئون بىشى: ھىلىغۇ يەتتە قىزكەن، يەتتە باشلىق دىۋە بولسىمۇ ئاكاڭ قارىغاي

قورقمايدۇ. بۇ يۇرتنىڭ خوتۇن- قىزلىرى نىمە

قىلالايتتى.ھى...ھى...ھى....

چېرىك: (بىشىنى كۆتىرىپ قىزلارنى كۆرۈپ قالىدۇ.تىترەپ باش ئۇرىدۇ) بىر

قوشۇق قىنىمنى تىلەيمەن، مەلىكەم ! كەچۈرسىلە.

ئون بىشى:ئاكاڭ قارىغايغا بەكرەك سەجدە قىل، لىكىن مەن مەلىكە ئەمەس،

مېنى باتۇر شاھزادە دېسەڭ بولىدۇ، ھى...

چېرىك: ياق-، ياق! بىگىم ئارقىلىرىدا پەرىشتە.

ئون بېشى: (خۇدۇكسىنىپ) ئارقامدا؟(ئارقىسىغا بۇرۇلۇپ تەگلەنگەن قىلىچنى كۆرۈپ، مۇللاقلاپ چۈشۈپ، ئۇلارغا باش ئۇرىدۇ) ھۆرمەتلىك سەردار، مەلىكەم بىزگە رەھىم قىلسىلا ، بىزدە گۇناھ يوق. ھە، ھەممە كويىغا سالغان دارىن – غوجاملار.

مايىسخان:(ئون بېشىغا قىلىچنى تەگلەپ) بايىلا قالتىس ئىدىڭ ئەمدى نىمە بولدۇڭ؟

گۈلسارە: (ئون بېشىنى كۆرسىتىپ) مۇنۇ توڭگۇزنىڭ سىسىق تىلىنى كېسىپ تاشلايلى. رۇخسەت قىلسىلا.

چېرىك: يا...ياق، مەلىكەم، گۇنايىمىزنى كەچۈرسىلە.

مايىسخان: (ئون بېشىغا قاراپ) ئېيتە! ئابدۇللا ھازىر قەيەردە؟ ئۇ كىملەر بىلەن بىللە بولىدۇ؟

ئون بېشى: ئا...ئابدۇللا بىگىم بىيەن دارىننىڭ قارارگاھىدا زىياپەتتە.

مايىسخان: گۈلسارە، ھەجەر بۇ ياققا كېلىڭلار.

ئۇلارنىڭ قۇلىقىغا پىچىرلايدۇ. شۇ پەيتتىن پايدىلانغان ئون بېشى قاچىدۇ. بىراق، ئالدىنى قىزلار توسۇۋالىدۇ. ئون بېشى يېنىدىن پىچاق ئېلىپ مايىسخانغا ئېتىلىدۇ. ئارقىسىدىن تىپىك يىگەن چېرىك دەلدەڭشىپ ئون بېشىنىڭ ئالدىغا بېرىپ قالغاچقا ئون بېشىنىڭ پىچىقى چېرىككە تېگىدۇ. ئۇ سەت ۋاقىراپ يىقىلىدۇ. بۇ ئىشتىن ھودۇقۇپ قالغان ئون بېشىنى قىزلار قىلىچلاپ تاشلايدۇ.

مايىسخان: (قىزلارغا قاراپ) مۇنۇ ئىككى ئەبلەخنىڭ ئۆلۈكىنى يىغىشتۇرىۋېتىڭلار!

قىزلار ئون بېشى ۋە چېرىكنىڭ ئۆلۈگىنى سۆرەپ سىرتقا ئېلىپ چىقىپ كېتىشكە سىرتتىن ئابدۇللانىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ.مايىسخان ۋە باشقا قىزلار

ئۆزىنى دالدىغا ئالدۇ. سىرتتىن ئەمەت بەگ ۋە زۆھرەنىڭ يېتىلىشىدە ئابدۇللا مەس ھالدا ناخشا ئېيتىپ كېلىدۇ. زۆھرە سىرتقا بەلگە بېرىدۇ. سىرتتىن جاۋاپ ئاڭلىنىدۇ. ئابدۇللا مىڭىشتىن توختاپ قالىدۇ.

ئابدۇللا: بىر نىمىلەر چىقىرىشىپلا كەتتىغۇ؟

ئەمەت بەگ: بىگىم، بۇ چىكەتكىلەرنىڭ ئاۋازى.

ئابدۇللا: بىز ئىزىپتۇق. ئۇنىڭ ئۈستىگە قورۇقچىلارنى ئالماپتىمىز، كەينىمىزگە يانايلى.

زۆھرە: سىزنىڭ قورۇقچىلىرىڭىز ئالدىمىزدا كىتىۋاتىدۇ. بىز تېزرەك يېتىشىۋالايلى.

ئابدۇللا: ئانداق بولسا ماقۇل، ئۇماق قىز، قارارگاھقا بارغاندا قۇلىقىڭىزغا ئالتۇن سۆكە سېلىپ قويىمەن.(زۆھرە ئابدۇللانىڭ گەپ قىلغان ۋاقتىدىن پايدىلىنىپ ئۇنىڭ يېنىدىن قىلىچنى سۇغۇرىۋالىدۇ) بىز كىلىپ قالدۇق بىگىم! (شۇئان قىزلار چىقىپ ئابدۇللانى قورشىۋالىدۇ)

مايسىخان: سەن دەل ۋاقتىدا كەلدىڭ!

ئابدۇللا: ئادەم بارمۇ قۇتقۇزۇ....(سەت ۋاقىرايدۇ. قىزلار ئۇنى يىقىتىپ قوللىرىنى باغلايدۇ، سىرتتىن مەس ۋاقىراشقان ئاۋازلار يىقىنلىشىدۇ.)

مايسىخان: قىزلار بۇ ئەبلەخنى تارتتۇرۇپ قويمايلى. تېز ئېلىپ كېتىڭلار.(شۇ چاغدا ئات تۇياقلىرى، قىلىچ نەيزىلەرنىڭ جاراڭ- جۇرۇڭلىرى كۆچىيىدۇ. تىز بول قاچۇرۇپ قويمايلى، دىگەن ئاۋازلار ئاڭلىنىدۇ)

مايسىخان: بىز ئارقا تەرەپتىن قورۇقداپ ماڭايلى.

قوغلاپ كەلگەن چېرىكلەر سەھنىگە يوپۇرۇلۇپ كىرىدۇ. مايسىخان ۋە ئۇنىڭ قىزلار توپى چېرىكلەر بىلەن قاتتىق ئېلىشىدۇ. مايسىخان قورۇقچىلار باشلىقى بىلەن ئېلىشىپ ئۇنى ئۆلتۈرىدۇ. بۇنى كۆرگەن چېرىكلەر بەدەر قاچىدۇ. قىزلار توپى چېكىنىپ چىقىپ كىتىدۇ. ئارقىدىن يۈز بېشى باشچىلىغىدىكى بىر توپ چېرىكلەر سەھنىگە كىرىپ چېرىكلەرنىڭ ئۆلۈكىنى كۆرىدۇ.

يۈز بىشى: ئابدۇللا بەگنى ئۆلار ئەپقاچتى. قورۇقچىلار باشلىغىنىمۇ ئۆلتۈرۈپتۇ
(يىنىغا ئۆرۈلۈپ ئون بىشىغا) سەن نىمە ئىش قىلدىڭ؟ (شاپىلاق
بىلەن قاتتىق ئۇرىدۇ) خۇمپەر!

ئون بىشى: سەن نىمە ئىش قىلدىڭ؟

يىنىدىكى چېرىكنى بىر شاپىلاق ئۇرىدۇ. چېرىكلەر بىر- بىرىنى رەت بويىچە ئۇرىدۇ.تاياق يېگەن ئەڭ ئاخىرقى چېرىك سەنتۈرۈلۈپ بېرىپ، كۆرمەستىن يۈز بىشىنىڭ قورسىقىغا بىرنى تىپىدۇ.غەزەپلەنگەن يۈز بىشى قىلىچنى سۇغۇرۇپ، تەپكەن چېرىكنى چاپماق بولىدۇ. چىراق ئۆچۈپ سەھنە قاراڭغۇلىشىدۇ.پەردە يېپىلىدۇ.

ئالتىنچى پەردە

1765-يىلى 8-ئاي، ئالدىنقى پەردىدىن بىر نەچچە ئاي كىيىن.

مۆلجەر تاغ تىزمىلىرىنىڭ شەھەر سىرتىدىكى مەلۇم بىر چوققىسى.

سەھنىنىڭ ئىككى تەرىپىدە چوڭ-كىچىك قورام تاشلار بىلەن تولغان. ئاسماننى قارا بۇلۇت قاپلىغان. مايىسخان تاغ چوققىسىدا تۇرۇپ يىراق- يىراقلارغا نەزەر تاشلايدۇ، ئۇنىڭ قىشىدا گۈلسارە، بىر ياقتا گۇلجامالنىڭ يارىلانغان ، قالغانلىرى قىلىچ- نەيزىلەرنى تۇتقان ھالدا ئۇخلىشۋاتقان ھالەتتە پەردە ئېچىلىدۇ.

مايىسخان:

ناخشا

بولدى مانا ئۈچ ئاي قەدەر
يوق قەلئەدىن ھىچبىر خەۋەر
قىلماقتىمەن ئەندىش ھامان
نەھالدادۇر قەلئە- شەھەر

قېرىنداشلار قىين ھالدا
قىلىپ جەڭ ھۆرىيەت يولىدا
قىرغاندىمۇ رەزىل ياۋنى
قىلچىلار ئۈيىنتىپ قولىدا

كۆزۈمنى تاشلىسام شۇيان
تولار قەلبىمگە كۈچ- دەرمان
ھايات بولساق ھامان مۇندا
قىلار غەلبە تۇغى جەۋلان

مايىسخان ئايلىنىپ كېلىپ ھالسىز ياتقان نەۋكەرلىرىگە قاراپ مېھرىۋانلىق بىلەن ئۇلارنىڭ يۈزلىرىنى سىلايدۇ. كۆزلىرىگە ئەگىپ كىلىۋاتقان ياشنى سۈرتىدۇ. قىزلارغا قاراپ) باتۇر سىڭىللىرىم... خەلقىمىز سىلەردەك قىزلىرىدىن پەخىرلىنىدۇ. جاھالەت دۇنياسىنىڭ زالىم قۇزغۇنلىرى سىلەرنى سۆيۈملۈك ئاتا- ئاناڭلاردىن، باتۇر يىگىتڭلاردىن ئايرىدى.(قىلىچ تاشقا تىگىپ جاراڭلاپ كىتىدۇ. شۇئان گۈلسارە چۆچۈپ ئويغىنىپ مايىسخاننىڭ يىنىغا كىلىدۇ).

گۈلسارە: سىڭلىم، كۆزىڭىزنى بىر ئاز يۇمۇۋالسىڭىز بولاتتى.

مايىسخان: ئاچا! مېنىڭ ئىسى- يادىم پۈتۈنلەي قەلئە ئىچىدىكىلەر بىلەنلا بولۇپ قالدى، ئۇلار ھازىر نىمە ئىش قىلىۋاتقاندۇ، ھە؟

گۈلسارە: مېھرىۋان سىڭلىم. مەنمۇ شۇنداق ئويلايمەن، شەھەر ئىچىدىكىلەر، ئەسمىتۇللا ئاكام،شانىياز، تاھىرجانلارنى ئويلىسام... ئۇلارنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى قانداقتۇ؟

مايىسخان: ئۇلار قەلئەنى قوغداش جېڭىدە ئاجايىپ باتۇرلۇق كۆرسىتىۋاتقاندۇ.(شۇ چاغدا سىرتتىن جەملە خەۋەر ئىلىپ كىرىدۇ)

جەمىلە: ئاچا، ئارقا تاغدىن ئىككى كىشى يامىشىپ چىقىۋاتىدۇ.

مايىسخان: بىزنىڭ شەھەرگە ئەۋەتكەن ئالاقىچىلىرىمىز قايتىپ كەلگەن بولىشى مۇمكىن .(جەمىلەگە) ئالدىغا بىرىڭلار.

جەمىلە: ئۇقتۇم ! (چىقىپ كىتىدۇ).

مىرزا رەھىم بىر كىچىك بالىنى يىتىلەپ ھارغىن قىياپەتتە كىرىدۇ.

مايىسخان: تاغا !(مىرزا رەھىمنىڭ باغرىغا ئېتىلىدۇ. باشقا قىزلارمۇ ئويغىنىپ مىرزا رەھىم بىلەن كۆرىشىدۇ).

مىرزا رەھىم: قىزلىرىم! سىلەر ھايات ئىكەنسىلەر.(قىزلارنىڭ خوشاللىق ياشلىرىنى كۆرۈپ)ھە،نىمە بولدۇڭلار؟! دۈشمەننىڭ يۈرىگىگە دەھشەت سالغان باتۇر قىزلار ئەسلىدە يىغلاڭغۇ ئىكەنسىلەر- دە.

زۆھرە: تاغا ئۆزىڭىزمۇ يىغلاۋاتىسىزغۇ؟(ھەممە يلەن كۈلىشىدۇ)

مايىسخان:تاغا، قەلئە ئىچىدىكىلەرنىڭ ئەھۋالى قانداق؟

مىرزا رەھىم: قىزلىرىم، ئولتۇرۇڭلار!(يانچۇغىدىن ئالما چىقىرىدۇ) مۆلجەر تاغنىڭ ئالمىسى. مايىسخان قىزىم ! پەقەت بىرنىلا ئىلىپ كېلەلىدىم. قېنى قىزىم.ئالما يەڭ. (مايىسخان ئالمىنى ئىلىپ پۇراپ گۈلسارىگە بىرىدۇ)

مايىسخان: بۇ ئالمىنى سىلە يىسىلە.

گۈلسارە: رەھمەت! بۇنى باشقا سىڭىللىرىمىز يىسۇن. گۈلسارە ئالمىنى يىنىدىكى قىزغا بىرىدۇ، ئۇمۇ پۇراپ زۆھرەگە بىرىدۇ.زۆھرە ئۇنى يارىلانغان گۈلجامالغا تۇتىدۇ. بۇنى كۆرگەن مىرزا رەھىمنىڭ كۆزلىرىدىن ياش ئەگىيدۇ.

زۆھرە:گۈلجامال ئاچا بۇ بىر ئالمىنى ھەممىمىز ئۈچۈن سىلە يىسىلە، (گۈلجامال ئالمىنى پۇراپ، كۆزلىرىدىكى ياشنى سۈرتىدۇ)

مىرزا رەھىم: قىزىم، سىلەرگە مۇسىبەت خەۋىرى ئىلىپ كەلدىم. شەھەر قولدىن

كەتتى.

قاتتىق گۈلدۈرماما ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ.

مايسىخان: شەھەر قولدىن كەتتى؟ ياق بۇ مۇمكىن ئەمەس.

گۈلجامال: بۇ مۇمكىن ئەمەس. بۇ مۇمكىن ئەمەس! (مىرزىغا ئېسىلىپ يىغلايدۇ)

مىرزا رەھىم: قەلئە جېڭىنىڭ ئاخىرقى كۈنلىرىدىن باشلاپ شەھەر ئىچىدە ئاچارچىلىق كۆچىيىپ قارا كېزىك كېسىلى تارالدى.ئۇنىڭ ئۈستىگە ساۋۇت سەرراپ، شىرىپ ئاقساقالغا ئوخشاش مۇناپىقلار ئاسىلىق قىلىپ شەھەر دەرۋازىسىنى ئىچىۋەتكەنلىكتىن كۆچ جەھەتتە تەڭسىزلىك كېلىپ چىقىپ، قوزغىلاڭ مەغلۇپ بولدى. ئەسمەتۇللا بەگ ياۋلار بىلەن باتۇرلارچە جەڭ قىلىپ شېھىت بولدى. سەردارنىڭ جەسىدىنى مۆلجەر تاقىقا دەپنە قىلدۇق، قالغان ئون نەچچە يىگىتلەر بىلەن دۈشمەننىڭ قورشاۋىنى يېرىپ چىقتۇق. جەڭدە يىگىتلەر شېھىت بولدى. ياۋنىڭ ئارقىمىزدىن ئاتقان ئوقى تاھىرجانغا تېگىپ ئۇمۇ شېھىت بولدى.

زەينەپ: بىز ئەمدى قانداق قىلىمىز؟ (مايسىخان غەزەپ ۋە ئەلەم ئىچىدە ھەجەرنى قۇچاقلاپ يىغلايدۇ)

مايسىخان: تاھىرجان ئۆز ۋەدىسىگە ۋاپا قىلدى. خۇدا ئۇنىڭغا جەننەت ئاتا قىلغاي.

مىرزا: تەرەپ- تەرەپتىن كەلگەن چىڭ لەشكەرلىرى بىلەن ياللانما قوشۇنلار بىرلىشىپ، شەھەر ئىچىدىكى يەتتە ياشتىن يەتمىش ياشقىچە پۇقرالارنىڭ ھەممىسىنى قىرىپ تاشلىدى. سىلەر ۋە مۇشۇ ئىككىمىزلا قالدۇق.

مايسىخان: چىڭ خاندانلىقى ۋە ئۇنىڭ غالچىلىرى گەرچە قوزغىلاڭنى

باستۇرىۋېتەلىسمۇ ، خانتەڭرى تاغلىرىنى تۈزلىۋېتەلمەيدۇ. زۇلۇم ۋە ئادالەتسىزلىككە قارشى كۆتىرىلگەن كۆرەشچان پۇقرالارنى، ئۇنىڭ باتۇر ئوغۇل- قىزلىرىنى تىز پۈكتۈرەلمەيدۇ.

گۈلسارە: مۆلجەر تاغنى تۈزلىۋېتىش مۇمكىن بولمىغىنىدەك، ئەلۋەتتە بىزنىمۇ قۇل قىلىش مۇمكىن ئەمەس .

مىرزا رەھىم:(يېنىدىكى تەۋەرۈك قىلىچنى يېشىپ ھۆرمەت بىلەن مايسىخانغا بۇرۇلىدۇ) قىزىم مايسىخان! بۇ ئۇچتۇرپان دېھقانلار قوزغىلىڭىنىڭ تەۋەرۈكى. بۇنى سىزگە تاپشۇرىمەن.

مايسىخان تىزلىنىپ تۇرۇپ قىلىچنى ئالىدۇ.

مايسىخان: دادا! ئاكا !قېرىنداشلار (قىلىچنى كۆكسىگە ياقىدۇ. تاغ ئۇستىگە بىر تال ئوقيا چۇشىدۇ.گۇلسارە ئۇنى ئالىدۇ)

گۈلسارە : خەت ! ئاچا. (مايسىخانغا خەتنى بېرىدۇ.مايسىخان خەتنى كۆرۈپ غەزەپلىنىدۇ)

مايسىخان: تەسلىمنامە؟ ئېپلاس بۇلاڭچىلار ! بىز ئاز بولساقمۇ ئىنسانى ۋىجدانىمىز، كىشىلىك غورۇرىمىز، ئاجىزلاپ كەتكىنى يوق !

قىزلار: (قىلىچلىرىنى يالىڭاچلاپ) ھۆرمەتلىك ئاچا! جەڭگە چىقىشقا ئەمىر بەرگەيسىز. ياۋلاردىن قىساس ئالغايمىز!

مايسىخان: باتۇر سىڭىللىرىم، جەڭگە تەييارلىنىڭلار، ئۇلار مۇناپىق ئابدۇللانى سوراپتۇ. ھازىر ئۇنىڭ ئۆلۈم كۈنى توشتى. ئۇنى ئېلىپ كىلىڭلار !

ھەجەر بىلەن زەينەپ تاغارغا سولانغان ئابدۇللانى ئېلىپ كىلىدۇ، مايسىخان ئۇلارغا تاغار ئاغزىنى ئېچىشنى ئشەرەت قىلىدۇ. تاغارنىڭ ئاغزى ئېچىلىپ ئابدۇللانىڭ يېرىم گەۋدىسى كۆرۈنىدۇ. قىزلارنىڭ غەزەپ- نەپرەتكە تولغان قىياپىتىنى كۆرگەن ئابدۇللا جالاقلاپ تىترىگىنىچە تاغار ئىچىدە تۇرۇپ قىزلارغا باش ئۇرۇپ سەجدە قىلىدۇ.

ئابدۇللا: ھۆ... ھۆرمەتلىك سەر....سەردار! بىر قوشۇق قېنىمدىن كەچسىلە خېنىم. ئۆتكەن ئىشلارغا مىڭ تۆۋە قىلاي. با... باللىرىمنىڭ يۈزىنى قىلسىلا.

مايىسخان: قان يالاپ ئۆگەنگەن ئىت ھامان گوداڭغا قارايدۇ. (دەرغەزەپ بىلەن قىلچنى ئۇنىڭ يۈرىگىگە تەڭلەيدۇ). ئۆلۈم ئالدىدا باللىرىڭ ئېسىڭگە كىلىۋاتامدۇ؟ سەن بىزنى نەكويلارغا سالمىدىڭ؟ سەن ئۆلۈپ كەتكەنلەرنىڭ بالا- چاقىسىغا رەھىم قىلغانمىدىڭ؟

گۈلسارە: ئابدۇللا!

ئابدۇللا: (ئالاقزادىلىك ئىچىدە) خوش مەلىكەم! مەن....

گۈلسارە: سەن مۇناپىق سانسىز ئانىلارنى باللاردىن ئايرىدىڭ. بىگۇناھ كىشلەرنىڭ جىنىغا زامىن بولدۇڭ.

ھەجەر: بىز سەنلەرگە يەر- زىمىن بەردۇق، بۇنىڭ ھسابىغا سەن بىزگە خورلۇق،تەڭسىزلىك ئېلىپ كەلدىڭ. نەچچە مىڭ يىللىق تارىخقا ئىگە خەلقىمىزنىڭ ئىززەت-ھۆرمىتىنى يەرگە ئۇردۇڭ. بۇنىڭ قىساسىنى كىمدىن ئالىمىز؟

زەينەپ: ئابدۇللا! ئىززىتىنى بىلمىگەننىڭ ئەدىۋىنى بىرىدىغان ۋاقىت كەلدى(مايىسخانغا قاراپ) ھۆرمەتلىك سىڭلىم، بۇ مۇناپىقنى ئۆلتۈرۈپ ئۇچتۇرپان خەلقىنىڭ قىساسىنى ئېلىشقا ئەمىر بەرگەيسىز.

ئابدۇللا:يا...ياق... باتۇرلار مەن سىلەرگە بەخت ئاتا قىلاي، مېنى ئۆلتۈرمەڭلار(مايىسخان قىلچنى يالىڭاچلاپ يېقىنلىشىدۇ)

مايىسخان: غالچىدىن بەخت تىلەش،كالىنىڭ مۆڭگۈزىدە گۈل ئۈندۈرۈشكە ئوخشاش ئىش.بەختنى پەقەت(قىلچىنى ئۇنىڭ بوغۇزىغا تەڭلەپ) مۇشۇنىڭدىنلا تاپىمىز.

قىزلار چۆرىدەپ كىلىپ ئابدۇللاغا قىلىچ تىقىدۇ، ئابدۇللا سەت ۋاقىرىغىنىچە يەرگە يۇمۇلايدۇ، يىراقتىن كىلىۋاتقان قىلىچ- قالقان ئاۋازى كۆچىيىدۇ.

ھەجەر: سىڭلىم ئەھۋال جىددىيلەشتى. ئۇدۇل تەرىپىمىزدىن ناشتۇڭنىڭ لەشكەرلىرى سەلدەك بېسىپ كېلىۋاتىدۇ.

مايىسخان: گۈلسارە، زۆھرە!

گۈلسارە:
زۆھرە:
خوش سەردار 1

مايىسخان: سىلەر لەشكەر بېشىغا ئېيتىڭلار.شەرق تەرەپتىن قانلىق يول ئېچىپ، قورشاۋنى بۆسۈپ چىقىشقا تەييارلانسۇن. مۇناپىق ئابدۇللانىڭ ئۆلۈگىنى تاغدىن پەسكە قارىتىپ دومىلىتىۋېتىڭلار.

گۈلسارە:
زۆھرە:
بولىدۇ سەردار!(ئابدۇللانىڭ ئۆلۈگىنى ئېلىپ چىقىپ كېتىدۇ)

مايىسخان: (مىرزىغا قاراپ) تاغا، ئىنىمىزنى تاغنىڭ ئارقىسى بىلەن ئېلىپ چۈشۈپ كېتىڭ. ئۇچتۇرپانلىقنىڭ نەسلى قۇرۇپ كەتمىسۇن. قانلىق تارىخنىڭ تىرىك شاھىتلىرى بولۇپ قېلىڭلار. بىز سىلەرنىڭ ئارقاڭلاردىن يېتىپ بارىمىز.

مىرزا رىھىم: ياق قىزىم. ئاخىرقى نەپسىمگىچە ياۋلار بىلەن جەڭ قىلىمەن. سىلەردىن ئايرىلمايمەن.

مايىسخان: تاغا، قىزىڭىزنىڭ كۆڭلىنى چۈشىنىڭ. سىزنىڭ تاغدىن چۈشۈپ كېتىشىڭىزنى ئەمىر قىلىمەن. بۇ ئىنىم ئۇچتۇرپانلىقنىڭ كېيىنكى ئەۋلادى سىزگە ئامانەت!

مىرزا رىھىم: قىزىم، سىلەرگە خۇدايىم نۇسرەت ئاتا قىلسۇن. خوش! (تاغ ئۈستىگە چىقىدۇ).

مايىسخان: تاغا مەن بۇ تەۋەرۈك قىلىچنى ئىنىم ئېلىغا تاپشۇرىمەن (قىلىچنى ئېلىغا بېرىدۇ)

ئېلى: (قىلىچنى ئېلىپ) رەھمەت ئاچا! مەن چوڭ بولغاندا سىزدەك باتۇر بولىمەن.

خوشلىشىپ چىقىپ كېتىدۇ. سىرتتىن « تېز بولۇڭلار، كىم تۇتۇۋالسا ئەللىك سەر كۆمۈش ئىنئام بېرىلىدۇ» دېگەن ئاۋازلار كۆچىيىدۇ. قىزلار جىددىيلىشىدۇ. گۈلسارە بىلەن زۆھرە يارىلانغان ھالدا كىرىپ كېلىدۇ.

گۈلسارە: ئەمرىڭىزنى بىجا كەلتۈردۇق، جەنۇپ تەرەپتىنمۇ ياۋلار قىستاپ كەلدى.(زەينەپ يۈگۈرۈپ كىرىدۇ)

زەينەپ: شىمال تەرەپتىن قەشقەردىن ئەۋەتكەن ياللانما لەشكەرلەر قىستاپ كەلدى.

مايسخان: (قىزلارغا قاراپ)، ھازىر يۈرتىمىز ئۆچۈن ئۆلۈپ، غەيۈرلىغىمىزدىن شان-شەرەپ قالدۇرىدىغان پەيت. گۈلجامال، جەملە سىلەر مۆشۈ تاغ ئېغىزنى ساقلاڭلار! قالغانلار مەن بىلەن بىرگە مېڭىڭلار.

قىزلار ئىككى تەرەپكە بۆلۈنۈپ چىقىپ كېتىدۇ.قىلىچ- قالقان ئاۋازلىرى كۆچىيىدۇ.بەش قىز بىلەن چېرىكلەر سەھنىنىڭ ئىككى تەرىپىدىن قىلىچلىشىپ كىرىپ كېلىدۇ. سەھنە ئىچىدە بىر نەچچە چېرىك يىقىلىدۇ. سەھنىدە چېرىكلەر كۆپىيىدۇ. بۇلار يەتتە قىزنى سەھنىنىڭ ئارخىرىغا قىستايدۇ. ئارقىدىن يېتىشىپ كەلگەن ناشتۇلۇك لەشكەرلەرگە ۋاقىرايدۇ.

ناشتۇلۇك: تىرىك تۇتۇلسۇن، قاچۇرۇپ قويۇلمىسۇن!(مايسخانغا قاراپ تەكەببۇرانە قىياپەتتە)ھا....ھا....سىزلەر تەسلىم بولسا، باش ئەگسە خان ھەزرىتى سىلەرنى كېنىزەك قىلسۇن. (مايسخان گۈلسارە بىلەن زەينەپكە بۇيرۇق قىلىدۇ).

مايسخان: گۈلسارە، زەينەپ سىلەر زۆھرە بىلەن ھەجەرنى يۆلەڭلار، بىرگە ماڭايلى.(قىزلار بىر- بىرىنى يۆلىشىپ مايسخاننىڭ ئەتراپىدا تۇرىدۇ.ساۋۇت يېتىپ كېلىدۇ)

ساۋۇت: ھە، ئەمدى بولمىدى قىزلىرىم، توۋا گۈنانى يەپتۇ دىگەن گەپ بار.دەرھال قورال تاپشۇرۇپ،خان ئالىلىرىغا ساداقەت بىلدۈرۈڭلار!

مايسخان: (غالىبانە قىياپەتتە قىزلارغا قاراپ) قېنى قىزلار قىلىچىڭلارنى چىقىرىپ ئۇلارنىڭ تاپشۇرۇۋېلىشنى كۈتۈڭلار.(چېرىكلەرگە قاراپ) قېنى تاپشۇرىۋېلىڭلار!

يۈز بېشى: سادىق مۇسۇلمان، قېنى مەرھەمەت!

ساۋۇت: قېنى مەن تاپشۇرىۋالاي! (ساۋۇت شاپاشلاپ مايسخاننىڭ ئالدىغا بىرىپ قىلىچقا قولنى سۇنۇشى بىلەن مايسخان قىلىچنى ساۋۇتنىڭ قورسىقىغا تىقىدۇ.)

مايسخان: قىزلار تاغ ئۈستىگە چىقىڭلار! (ناشتۇك قىلىچنى كۆتىرىپ مايسخانغا ئېتىلىدۇ، ئەمما يىقىنلىشالمايدۇ)

ناشتۇك : چېرىك !

چېرىك: بار.!

ناشتۇك : بېرىپ ئاگۈي جاناپلىرىغا ئېيت! بۇ چوققىنى زەمبىرەك بىلەن توپ-توز قىلىۋەتسۇن!

سىرتتىن توپ-زەمبىرەكلەرنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ. سەھنە ئىس- تۈتەك ئىچىدە قالىدۇ.

قىزلار :

ئەلۋىدا مۆلجەر تېغىنىڭ ھەر گىياسى ئەلۋىدا

بۇ ئەزىز ئۆچتۇرپېنىمنىڭ تاغ- دالاسى ئەلۋىدا

مايسخان تاغ چوققىسىدىن ئۆزىنى پەسكە تاشلايدۇ. قالغان قىز نەۋكەرلىرىمۇ بىر- بىرىنى يۆلەپ ئۆزلىرىنى پەسكە تاشلايدۇ. سەھنە قاراڭغۇلىشىپ، يەتتە قىز ئۆزلىرىنى تاشلىغان يەردىن تاشلىغان يەردىن كۆچلۈك گۈلخان كۆتىرىلىپ، چېرىكلەرنىڭ ھەممىسى سەھنىدە يىتىپ قالىدۇ. ئارقىدىن سەھنە يورۇپ

چېرىكلەرنىڭ ئۈستىنى تۇمان بىسىپ قىزىل ھەسەن-ھۈسەن نۇرلىرى بىلەن تاغ چوققىسى يېنىدىن رەخمىتۇللا بەگ، ئەسمىتۇللا بەگ، يەتتە قىز ئاستا-ئاستا كۆتىرىلىپ چىقىدۇ. ئارقىدىن كۈچلۈك ئاكورتلۇق خور ياڭرايدۇ.

خـــور

گـــۈزەل خانتەڭرى باغرىدا ئۇنتۇلماس خاتىرە قالدى،
بـــــاھادىر قېنىدىن رەڭدار بىزەلگەن مەنزىرە قالدى.
شەرەپ تارىخ بىتىگە زەر بىلەن ئۆڭمەس پۈتۈلگەچكە،
ئـۈنىڭ ھەر بىر قۇرىدىن ياش يۈرەككە خاتىرە قالدى.

(پەردە چۈشىدۇ)

(بۇ ئەسەر شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن 1985-يىلى 3- ئايدا نەشر قىلىنغان« مۆلجەر تاغ بورانلىرى» ناملىق دىراممىلار توپلىمىدىن ئېلىندى.)

يەتتە قىزنىڭ شەنىگە ئاتاپ

ۋىسال ئىزدەپ بىر كۈنى ئويغا پېتىپ
كۆرۈپتىمەن ئۇ قىزلارنى ئويغا پېتىپ
ھايىھات! قاراڭ باشىدا تاجى رەۋەن
يەتتىلىسى شەمشادتەك،زەپمۇ لەۋەن
جىمى ئىقلىم پەرىسىنىڭ باشى ئىكەن
»توققۇز بۇلاق« سۇلىرى ياشى ئىكەن
قىيغان قەلەم قاشلىرى، چولپان كۆزى

نۇرلىرىدىن بولغۇسى تۈن كۈندۈزى
سۇمبۇل مىسال چاچلىرى تال-تال كېلۇر
ھەر بىرىنىڭ مەڭزىدە بىر خال كېلۇر

2

كىرپىكلىرى ئوقيادەك ئويناپ كېلۇر
ئىشقى ئاتەش يۈرەكنى بويلاپ كېلۇر
ئېغىزلىرى ئويماقتەك، لېۋى غۇنچە
قايسى غۇنچە قىزارغان زادى شۇنچە؟
كېنىزەكلەر ئارقىدا سەپ- سەپ تۇرار
شۇ بۇ قىزلار شاھىغا بەزمە قۇرار
چىشى ئاپئاق سەدەپتەك پار-پار كېلۇر
بۇ پەرىنى سۆيگىلى مىڭ يار كېلۇر
چۈچۈپقىنا ئويغانسام چۈشۈم ئىكەن
قانات قاققان چىن ئارزۇ قۇشۇم ئىكەن
شۇندىن بىرى ئاتلاندىم دىدار ئىزدەپ
ئاھ ئۇرارمەن كۆزلىرى خۇمار ئىزدەپ

3

تونۇشايلى يەتتە قىز ئىسمى بىلەن
گۈلگۈن رەڭلىك، يالقۇنلۇق جىسمى بىلەن
قىز سەردارى مايسىخان تولۇن ئايدۇر
بەستى چىنار، شوخلۇقى قۇلۇن تايدۇر
لالە كىرپىك كۆزلىرى قارىتقاتتۇر
بۇ ماكاندا تىڭى يوق پەرىزاتتۇر
چۈشۈمدىكى پەرىنىڭ ئۆزى شۇدۇر

ئېغىزلىرى ،لەۋلىرى ، كۆزى شۇدۇر

ماڭسا- تۇرسا ھەمراھىدۇر ساۋاقداشلار

ئۆزى ئوخشاش سۇمبۇل چاچ- قەلەم قاشلار

4

ئۇ راستىنلا ئوت يۈرەك شائىر قىزدۇر

ئۇسۇلغىمۇ ئاجايىپ ماھىر قىزدۇر

بۇلبۇل پەرى ھاجىتىم چۈشتى ساڭا

تىلىم چولتا، كۆپ ياردەم بەرگىن ماڭا

ناۋا قىلغىن مايسەمنى ئايلانغانچە

تاپالمىدىم لايىق سۆز ئامال قانچە؟

ئاپتاپتىنمۇ ئىللىقتۇر مېھرى ئۇنىڭ

ئالەمدىنمۇ كەڭرىدۇر زېھنى ئۇنىڭ

يا جىسمىنى سۈت بىلەن يۇغۇرغانمۇ؟

پىراغىنى ئېپاردا سۇغارغانمۇ؟

ئاينى ئادەم تۇغامدۇ بۇ جاھاندا

ئاي يۈزىدە داغى بار ئاندا- ساندا

5

شۇنچە كۆركەم يازار ئۇ ھۆسنى خەتنى

خەتتاتلىققا باغلىغاچ مۇھەببەتنى

كۆرۈپ قالسا ۋەسلىنى شاھزادىلەر

تائام يېمەي ئۇرغۇسى پەريادىلەر...

ئۇندىن قالسا دىلبەرنىڭ دىلى يۇمشاق

خۇددى بۇلبۇل ، شائىرە تىلى يۇمشاق

گۈلدىن گۈزەل ھۆسنىدە دىلبەر ئاتلىق

غەمكىن بۇلبۇل بىر كۆرسە تاپار شادلىق
پەرھاد كۆرسە شېرىننىڭ ئۆزى دەرلەر
ياقۇت كۆزلۈك ئۈزۈكنىڭ كۆزى دەرلەر

6

قىزلار ئىچرە غۇنچە قىز بىر جاناندۇر
كۆرۈپ قالسا ئاشىقلار باغرى قاندۇر
ناخشا ئېيتسا زېمىننى زىل- زىل قىلۇر
تۇمەنلىگەن بۇلبۇلنى خىجىل قىلۇر
باغدا بۇلبۇل سايرىماس گۈل بولمىسا
گۈلدىن ئۆزلۈك گۈل چىراي قەمبەرنىسا
بويى زىلۋا، قاشلىرى بەرگى قىياق
ئۇسۇل ئۆچۈن باغلىغان ئۇ ئىشتىياق
يەتتە قىزنىڭ ئىچىدە زۆھراسى بار
جاننى ئالۇر قاشنىڭ ئوقياسى بار

7

مەڭزى قىزىل قەشقەرنىڭ ئانارىدەك
جىسمى گۈلدۇر بەشكېرەم باھارىدەك
چالسا تەمبۇر قاشىغا بۇلبۇل كېلۇر
سەنەم تارتىپ ھەر قېتىم مىڭ گۈل كېلۇر
قانداق تەسۋىر ئېتەيكىم گۈلئايىمنى
ئۆزى خۇشخۇي قوي كۆزلۈك مۇلايىمنى
شۇنچە نەپىس گۈل چېكەر كەشتىلەرگە
چىقسا گۈلدەك كۆرۈنەر رەستىلەرگە
خىجىل قىلۇر گۈللەرنى ۋەسلى ئۈنىڭ

گۈلدىن ئۆزلۈك گۈلمىكىن نەسلى ئۈنىڭ

8

قۇياشمىكىن ئايمىكىن ئەختەرنىسا

تۇن قاراڭغۇ بولغۇسى ئۇ بولمىسا

زەپ ياراشقان مەڭزىگە زىناقلارى

شامالدىنمۇ ئىنچىك ئاياقلارى

ئات ئۈستىدە كۆرستىپ ماھارەتنى

ھەر يۈرەكتە ئۇرغۇتار جاسارەتنى

ئوقيا، قىلىچ، شەمشەردە مەشىق قىلۇر

بۇرۇن بولغان جەڭلەرنى تەتقىق قىلۇر

ئىبراھىم قۇربانىنىڭ « يەتتە قىزلىرىم » داستانىدىن ئېلىنغان بۇ پارچىلار ئۇچتۇرپاندىكى «يەتتە قىزلىرىم» خاترە سارىيى (ئەسلى قانداق ئاتىلىدىغانلىقىنى بىلمىگەچكە شۇنداق دەپ ئاتاپ قويدۇم) غا ھۆسنخەت قىلىپ يېزىلغان ئىكەن. يازدا خىزمەتداشلىرىم جەنۇپقا ساياھەتكە بارغاندا سۈرەتكە تارتىۋېلىپتىكەن. بۇ پارچىلارنى مۇشۇ جايغا قىستۇرسام مۇۋاپىق بولغۇدەك دەپ ئويلاپ قوشۇپ قويدۇم.

ئامەتنىڭ چاقچىقى

(كومېدىيىلىك فىلىم)

ئاپتورى:كامال ئالىم

فلمدىكى پېرسوناژلار:

1.نۇرمەمەت- كەمستىلگەن ئىسمى نۇرەك،كەمستىلگەن لەقمى چوقەي، پادىچى.

2.گۇلسۇم – ئاق كۆڭۈل يىزا ئايالى،نۇرمەمەتنىڭ ئايالى.

3.جۇرئەت،ئەكبەر – نۇرمەمەتنىڭ باللىرى.

4.ياسىن – تەمبەل كەلگەن،قسقا بۇرۇت قويغان ئادەم،نۇرمەمەتنىڭ شرىگى،سانىيەنىڭ ئاشنىسى.

5.ئالىم – ئورۇق،ئىگىز.نۇرمەمەتنىڭ ھەمراسى.

6.سانىيە – نۇرمەمەتنىڭ قانۇنسىز ئايالى،سەتەڭ.

7.يىزاباشلىقى،كەنت باشلىقى ۋە باشقا ئادەملەر.

1- كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى مەلۇم يېزا.

هايدا كالاڭنى! دىگەن ئاۋاز بىلەن تەڭ مەلۇم يېزىنىڭ كونا قىياپىتى كۆرسۈتۈلىدۇ.هايدا كالاڭنى!هەرخىل دارۋازىلاردىن چوڭ- كىچىك كالىلارنى هەيدەپ چىقىۋاتقان ئەر –ئاياللار كۆرۈنىدۇ.پۇتىغا كونىراپ كەتكەن سىرىق چوقەي كىيگەن،بېشىغا ئۆڭۈپ كەتكەن قىزىل دوپپا كىيگەن چاچ – ساقاللىرى ئۆسۈپ كەتكەن ،يېشى ئوتتۇزلاردىن ئاشقان بىر ئادەم هايدا كالاڭنى! دىگىنىچە بىر قولىدا پادىچى تايىقى تۇتقان هالدا بىرقانچە كالىنى هايداپ ئىكرانغا يېقىنلىشىدۇ.هايدا كالاڭنى ! كالىلارنىڭ مۆرەشلىرى، ئىتلارنىڭ قاۋاشلىرى ئاڭلىنىدۇ.

چىرايلىق ياسالغان بىر دارۋازىدىن بىر چوكان كالىسىنى هايداپ چىقىدۇ. ۋە پادىچىغا قاراپ :

چوكان:-هوي نۇرەك ،تۈنۈگۈن كالامنى ئىمىپ ئالدىڭمۇ نىمە؟قورسۇقىغا قارىسام داردىيىپ كېتىپتۇ،يىلنىغا قارىسام سۇزمە خالتىدەك. دەيدۇ.

نۇرمەمەت:هە تۈنۈگۈن ئىرىڭىز بىرىپتىكەن «ئوتتۇز يىلدىن بىرى تاي ،تاي بولۇپ كىلىۋاتىمەن،قانداق قىلسام ئات بولارمەن» دىدى.مەن «كالاڭنى ئەمگىن»دىسەم تازا بىر ئىمىپ ئالدى.ئاخشام ئاتتەك ئۆيگە كىرگەندۇ. دەپ ئايالغا جاۋاپ بىرىدۇ پادىچى ۋە ئۆزىمۇ كۇلىدۇ.-ها ها ها...

چوكان:-هوي تىلىڭگە مەرەز چىققۇر نورەك چوقەي.چوكان بوينىنى سىلكىپ قوراغا كىرىپ كىتىدۇ.

يەنە بىر دارۋازىدىن بىر بوۋاي كالىسىنى ھايداپ چىقىدۇ.

نۇرمەمەت: ـ ئەسسالامۇ ـ ئەلەيكۇم سادىقكا .پادىچى سالام بىرىدۇ.

سادىق بوۋاي:ـۋە ئەلەيكۇم ئەسسالام! ھە نۇرمەمەت كالىلار ياخشى تويۇپ كېلىۋاتىدۇ جۇمۇ.ھەدەڭ سىنىڭ ياخشى گېپىڭنى قىلىدۇ.مۇنۇ مايلىق توغاچنى ھەدەڭ بەردى.دىگەچ بىر توقاچنى نۇرمەمەتكە بىرىدۇ.سادىق دىگەن ئادەم.

نۇرمەمەت:ـرەھمەت سادىقكا.دىگىنىچە پادىچى توغاچنى بوينىغا ئىسىۋالغان لاتا سومكىسىغا سالىدۇ.ھايدا كالاڭنى!

2- كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى شۇ يېزىنىڭ ئەتراپىدىكى ساسلىق.

قومۇشلۇق ،يۇلغۇنلۇق ئاندا ـ ساندا يوغان كىچىك قارىياغاچ ۋە سۆگەتلەر بەزەن ساسلىقلار ئۆلارنىڭ ئارىسىدىكى بوشلۇقلاردا بىردىن ئىككىدىن ئوتلاپ يۈرگەن كالىلار كۆرۈنىدۇ.پادىچى نۇرمەمەت بىر قىرى قار ياغاچنىڭ سايىسىدا پۇتلىرىنى مىنگەشتۈرۈپ ئىككى قولىنى بېشىنىڭ ئاستىغا قويۇپ قانداقتۇر بىر ناخشىنى غىڭشىپ ئېيتماقتا.كاككۇكلارنىڭ ئاۋازى ۋە ئارلاپ كالىلارنىڭ مۆرىگەن ئاۋازلىرى ئاڭلىنىدۇ.شۇ ئارلىقتا ئىشەك مىنگەن ئون ياشلار ئۆپچۆرىسىدىكى بىر ئوغۇل بالا پادىچىنىڭ يىنىغا يىقىنلىشىدۇ ۋە

بالا(جۇرئەت): ـ دادا ،دادا دىگىنىچە ئىشەكتىن چۈشىدۇ.

نۇرمەمەت: ـھە نىمە دەيسەن .دەپ نۇرمەمەت بېشىنى كۆتۈرىدۇ.

جۇرئەت:ـمىنى ئاپام ئەۋەتتى ۋەلىكامنىڭ بىر كۇنلۈك لايچىلىقى باركەن قارىشىۋەتسۇن دەيدۇ.پۇلى نەقكەن.ئۆيدە ماي،تۇز تۈگەپتۇ.مەن پادىغا قاراپ تۇرغۇدەكمەن.سەن ۋەلىكامنىڭ ئىشىنى قىلغۇدەكسەن.دەيدۇ بالا.

پادىچى ئىرىنچەكلىك بىلەن غۇدۇڭشىغىنچە ئورنىدىن تۇردى .

نۇرمەمەت:ـ ياﺋاللا ، ماي،گۆش،تۇزدىگەنلەر قاچان تەل بولار،باللىرىمنىڭ ئەڭلى يوق، ئەلگەكنى تاپسام تەڭنە يوق دەپ،خەققە مالاي بولۇپ ئۆتەرمىزمۇ.دىگىنىچە بالا مىنىپ كەلگەن ئىشەكنى مىنىپ سازلىق ، قۇمۇشلۇقلار ئارىسىنى ئارلاپ كىتىپ قالدى.بالا قولدا تايىقنى تۇتقان ھالدا كاللارتەرەپكە ماڭدى.ھۇ،چۇ ، بالىنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىدى.

3ـ كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز ،ئورنى شۇ يىزىنىڭ مەلۇم كوچىسى.

نۇرمەمەت پادىچى كەڭلىكى 3،4 متىر،ئۇزۇنلۇقى 5،6 متىر كىلىدىغان ئورەك ئىچىدە لاي ئەتمەكتە.پۈتۈن بەدىنى قارا لايغا مىلەنگەن، ئادەم تۇنۇغىسىز ھالدا.

شۇ ئارلىقتا موتۇسكىلىت مىنىپ قارا كۆزئەينەك تاقاپ يۇقۇردا ئىسمى ئاتالغان ۋەلى دىگەن 25 ياشلار ئەتراپىدىكى يىگىت يىتىپ كىلىدۇ ۋە ئورەكتىن يىراق ئورۇندا توختايدۇ.موتۇسكىلىتتىن چۈشمەي تۇرۇپ،

ۋەلى:پاھ-پاھ مانا ئەمدى نۇرەك چوقەينىڭ ئۆزى بوپسەن،چوقەي دىگەنمۇ ياخشى نەرسە جۇمۇ،سەن لاتىسىدىنمۇ يا تىرىسىدىنمۇ؟

ھا ھاھا... ۋەلى نۇرمەمەتنى شاڭخۇ قىلغاچ مۇتۇسكىلىتتىن چۈشۈپ ئىككى قولىنى بىقىنىغا تىرەپ تۇرۇدۇ.

پادىچى نۇرمەمەت ھارغىن ھالدا يەنىلا ئۆز ئىشى بىلەن بولىدۇ.

ۋەلى:ئەتە يەنە بىر كۈن ئىشلەۋەت قانداق؟دەيدۇ ۋەلى.

نۇرمەمەت:پۇلىچۇ؟دەيدۇ نۇرمەمەت پادىچى لاي ئاغزىنى لاي كۆيىنىكىنىڭ ئىچى تەرىپى بىلەن ئىتقاچ.

ۋەلى:ھوي گەپ چوڭغۇ،ئورۇق كالىنىڭ پوقى يوغان دەپ ئاغزىڭ پۇلغا يۇگرەپ قاپتىغۇ،كانىيىڭغا 15سوم كىرىپ كەتتى جۇمۇ چوقەيكا غىڭ قىلماي ئىشلەۋىرىڭ .دىگىنىچە ۋەلى موتۇسكىلىتنى مىنىپ كۆرەڭلىك بىلەن توپا توزۇتۇپ كىتىپ قالدۇ.ئورەك ئىچىدە كەتمىنىگە تايىنىپ بىر لاي ئادەم قالدۇ.

4- كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى شۇ يىزا نۇرمەمەت پادىچىنىڭ ئۆيى.

مەھەللىنىڭ چىتىگىرەك جايلاشقان دارۋازىلىرى تالدىن توقۇلغان،كونىراپ كەتكەن ئىككى ئىغىز تام ئۆي ،ئالدى قومۇش بىلەن توقۇلغان يازلىق چايخانا .قورا ئىچىدە بولۇشىغا ئۆسكەن 4،5 تۈپ ئۆرۈك ۋە ئالما ،بىر تەرىپى ئۆرۈلۈپ كىتىپ تىرەك قويۇلغان ئىشەك ۋە كالا ئىغىلى كۆرۈنىدۇ.

چايخانىدا نۇرمەمەت پادىچى بىلەن ئايالى گۈلسۈم چاي ئىچىپ ئولتۇرۇغان بولىدۇ.گۈلسۈم سۆزلىمەكتە.

گۈلسۈم:- جۇرئەتنى پادىچىلىققا ياردىمى بولار دەپ مەكتەپتىن چىقىرىۋالدۇق، ئەمدى كىچىگىنى قانداق قىلىمىز،پۇل بولمىسا قانداق ئوقۇتىمىز، پادىچىلىقتىن تاپقان پۇل كانايدىن ئاشمايۋاتىدۇ.ياكى يىرىمىزنى تىرەلمەيۋاتىمىز.نىمە؟ قەرز؟نىمە قەرز خۇيما تويدىغۇ بۇ قەرزدىن .مۇشۇنداق ئۆتىۋىرىمىزمۇ.ئۆينىڭ ئەھۋالى مانا بۇ.گۈلسۈم قولى بىلەن كونىراپ كەتكەن ئۆيىنى كۆرسىتىدۇ.

نۇرمەمەت:-مەن قانداق قىلمەن ئەمىسە.نۇرمەمەت خوتۇنىغا ۋاقىرايدۇ.بىرسىنى بۇلايمۇ؟يا ئوغۇرلۇق قىلايمۇ؟

نۇرمەمەت:-سىزنى ئۇنداق قىلىڭ دىمىدىم،باشقىلار ئۇنداق – مۇنداق ئىشلانى قىلىپ يىلدىن-يىلغا بىيىپ قالدى.كالا باقمەن دەپلا يۇرمەي باشقىچە بىرەر ئىشنى ئويلۇشۇپ كۆرمەيلىمۇ دەيمنا .دەيدۇ گۈلسۈم.

نۇرمەمەت:ـھازىرچە ئۆلۈپ قالمىدۇققۇ،يالغۇز بىزلىمۇ ،شۈكرى دە خوتۇن .ئىش قىلىپ موراڭدىن ئىس چىقىپ تۇرۇدۇغۇ.دەيدۇ نۇرمەمەت ۋە ئورنىدىن تۇرۇپ كوچىغا ماڭىدۇ.سەككىزلەرگە كىرىپ قالغان بىر بالا سومكىسىنى مايماق ئىسىپ قوراغا كىرىپ كىلىدۇ ۋە ـچىيىمنى چاققان بەر ئاپا ،ئاكامنىڭ يىنىغا پادىغا بارىمەن دىگىنىچە سومكىسىنى جوزا تۈۋىگە پىقرىتىپ تاشلاپ جوزىغا كىلىپ ئولتۇرىدۇ.جوزا ئاستىدىكى موشۈك باللىنىڭ سومكىسىنى سۆرىگىنىچە جوزا ئاستىغا كىرىپ كىتىدۇ.

5- كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى شۇ يىزا.

يىزىنىڭ تۆت كوچا ئىغىزى مەلۇم تام دۇكان .ئاندا – مۇندا ئادەملەر سودا قىلىپ كەتمەكتە.دۇكان ئالدىدىكى ياغاچ سايىسدا دۇكاننىڭ تىمنى يۆلەپ ئولتۇرۇپ بىر قانچە قىرى –ياش قىزغىن پاراڭ قىلىشماقتا.موخۇركا چەكمەكتە.

1- ئادەم(ئىكراندا زاكىر لەقىمى مۈشۈك دىگەن خەت كۆرىنىدۇ): ـئامرىكا زوكتۇكى رىگان دىگەننى ئەرتىس دەيدىغۇ؟

2- ئادەم(ئىكراندا بارات لەقىمى تاي دىگەن خەت كۆرۈنىدۇ): - بۇرۇن ئەرتىس بوپتىكەن.

1-ئادەم: ـنىمە بولسا بولدى زادى ئەرتىس بوپتىكەنغۇ؟

3- ئادەم:ـپۇل بولسا سەنمۇ زوكتۇك بولالايسەن.لىكىن سەن جوزىنىڭ ئاستىغا زوكتۇك بولساڭ بولىدۇدە.

3-ئادەم: ـچاشقانلارغا دەڭلار.ھا ھا ھا... كۇلكە.

4- ئادەم: ـساچىر خانىمنى دەڭلار،ئايال تۇرۇپ نى نى ئىشلارنى

قىلىۋاتىدۇ جۇمۇ.

2-ئادەم: -شۇنداق خوتۇنلاردىن ئىلىۋالسا ئادەم.پاھ-پاھ..

1- ئادەم: -ئۇغۇ شۇنداق لىكىن سىنىڭ يىشىڭ توشمىغان تاي تۇرساڭ. ساچىر خانىم مىنىۋالسا كۆتىرەم بولۇپ قالىسان جۇمۇ.ھاھاھا...كۈلكە

شۇ ئارىلىقتا ئۆزىچە غىڭشىپ نورەك چوقەي چالا مەس بۇلارنىڭ يىنىغا كىلىدۇ ۋە تىلىنى چايناپ.

نۇرمەمەت:- ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم.دەيدۇ مەس ھالدا لىڭشىپ.

1-ئادەم:-ھوي نۇرمەمەتقۇ بۇ.ئويناپ قويۇپسىلەردە.دەيدۇ 1-ئادەم.

نۇرمەمەت:-ئاغىنىلەر يولۇقۇپ قىلىپ ئاز-تولا قىقىۋالدۇق.دەيدۇ نۇرمەمەت ئالدى كەينىگە مىڭىپ.

5- ئادەم(ئىكراندا قادىر لەقىمى ئەزمە دىگەن خەت كۆرۈنىدۇ): ئاغزىڭ كۆپۈك قايناپ كىتىپتۇ.ھاراق ئىچمەي ساسلىقتا كالا ئەمدىڭمۇ نىمە؟ھاھاھا....كۈلكە.

نۇرمەمەت:-كالا دىگەننى ئىمەلگەن ئادەم ئىمىدۇ.سەندەك ئەزمىلەر ئەمسە ئاغزىڭداسۇت قىتىق بولۇپ قالىدۇ جۇمۇ.دەيدۇنۇرمەمەت ئىككى قولى بىلەن تىزىنى ئۇرۇپ تۇرۇپ كۈلۈپ،باشقىلارمۇ كۈلىدۇ.

1-ئادەم: -پاھ-پاھ نۇرمەمەت تازا ئىچىلىپسەن بۈگۈن گۈلسۈم خوشاللىقىدا ئۇخلىماي چىقىدىكەندە ھاھاھا....

نۇرمەمەت ئوڭ قولىنى كۆتۈرۈپ ،

نۇرمەمەت: - كەتتۇق ئەمسە .دىگىنىچە يەنە خىڭشىپ ناخشا ئېيتىپ دەلدەڭلىگىنىچە كىتىپ قالىدۇ.

6-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى 2-كۆرۈنۈشتىكى پادا باقىدىغان ساسلىق.

كاللىلار بىردىن- ئىككىدىن ئوتلىماقتا نۇرمەمەت يەنىلا ھىلقى ياغاچنىڭ سايىسىدا دەم ئېلىپ ياتماقتا.شۇ ئارلىقتا موتۇسكىلىتنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىدۇۋە يېتىپ كىلىدۇ.قارا كۆز ئەينەك تاقىغان ۋەلى موتۇسكىلىتىدىن چۈشمەي تۇرۇپ ۋەلى: - ھوي نورەككا بىر ئىلان تۇتۇپ بەرسەڭ بولاتتى.شەھەردىن تۇققانلار چىقىپتۇ،دوراقىلغۇدەك. دەيدۇ.

نۇرمەمەت:-قانچە بىرىسەن.دەيدۇ نورمەمەت قارىياغاچ سايىسىدا ئولتۇرغان ھالدا.

ۋەلى:-بەش سوم بىرىمەن.ۋەلى بەش بارمىقى بىلەن نۇرمەمەتكە كۆرستىدۇ.

نۇرمەمەت:-ئون سوم بەر.دەيدۇ نۇرمەمەت.

ۋەلى:-نىمە دەيدۇ مۇنۇ چوقاي.تۇتساڭ تۇت تۇتمىساڭ تۇتىدىغان ئادەم جىق جۇمۇ. ھالىڭغا بىقىپ ھال تات،خالتاڭغا قاراپ ئۇن تات دەپ ئۆزەڭنى ساتسا ئون سومغا ئالمايدۇ.مۇنۇ موتۇنى مىنىپ ئالدىڭغا ئالايتەن كەلدۇق جۇمۇ.مە پۇلۇڭنى ئال .ۋەلى شۇ گەپلەرنى قىلغاچ بەش سوم پۇلنى نۇرمەمەتنىڭ ئالدىغا تاشلاپ بىرىپ ساسلىقتا موتۇسكىلىتنىڭ ئاۋازىنى ياڭرىتىپ كىتىپ قالدۇ.ياغاچ تۈۋدە نۇرمەمەت ئىككى پۇتنىڭ ئارلىغدىكى 5 سوم پۇلغا قارىغىنىچە قالدۇ.

7-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ئورنى يۇقارقى سازلىق.

نۇرمەمەت ساسلىق ،چىغلىق،دۆڭلۈكلەرنى قولدىكى تاياق بىلەن ئاختۇرۇپ ئىلان ئىزدىمەكتە .تۇيۇقسىز بىر ئىلان ئۇچراپ قالدۇ.نۇرمەمەت ئىلاننى تاياق بىلەن ئۇرۇدۇ.لىكىن ئىلان قىچىپ كىتىپ،ئىگىزرەك بىر يارنىڭ تۆشۈگگە كىرىپ كىتىدۇ.نۇرمەمەت تايىقى بىلەن تۆشۈكنى كولاشقا باشلايدۇ.نۇرمەمەتنىڭ تايىقى

بىر نىمگە تەككەندەك بولۇدۇ.نۇرمەمەت تۆشۈكنى داۋاملىق كولاپ چوڭايتىدۇ.ئاخىرىدا نۇرمەمەت تۆشۈك ئىچىدىن كىچىكرەك بىر كوزىنى ئىككى قولى بىلەن تۇتۇپ ئالدىغا ئىلىپ چىقىدۇ.ئىكراندا كوزا تولۇق كۆرۈنىدۇ.كوزىنىڭ ئاغزى توپا بىلەن توشۇپ كەتكەن بولۇپ،نۇرمەمەت قىزىققان هالدا كوزىنى يەرگە دۈم قىلىدۇ.كوزا ئىچىدىن باشتا توپا تۆكۈلۈپ ئاخىرىدا ئوندىن ئارتۇق زىقچە ئالتۇن ۋە بىرقانچە ئون ئالتۇن تىللا يەرگە چۈشۈدۇ.نۇرمەمەت چۆچۈپ كىتىدۇ.ئەتراپقا قارايدۇ.هودۇقىدۇ.-يائاللا،بۇ نىمە كارامەت. دىگىنىچە ياقىسىنى تۇتىدۇ.شۇ ئارلىقتا نۇرمەمەتتىن ئانچە يىراق بولمىغان جايدا ئۇستىگە ئوخشاش پىرىجە كيگەن،ئوخشاش سەللە يۆگىگەن قوللىرىدا ئوخشاش داپ تۇتقان ئىككى بالا پەيدا بولىدۇ ۋە داپنى چىلىپ ناخشا ئېتىدۇ.

هەي نۇرمەمەت نۇرمەمەت ،

ئامەت تاپتىڭ،پۇل تاپتىڭ.

ئەندى قانداق قىلارسەن،

قىينالماستىن پۇل تاپتىڭ.

ئەندى قانداق قىلارسەن،

قايسى يولدا ماڭارسەن.

تۇتالمىساڭ ئامەتنى ،

چوقاي بولۇپ قالارسەن.

باللار غايىپ بولىدۇ.

نۇرمەمەت ئولتۇرغىنىچە ئالتۇن تىللارغا قاراپ قالىدۇ.

8-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى مەلۇم شەھەر.

بازار ئىچى مەلۇم كاۋاپچىنىڭ دۇكان ئالدى.بىر ئۈستەلدە نۇرمەمەت قىسقا بۇرۇت قويغان ياسىن ۋە ئورۇق ئېگىز ئالىم دىگەن ئادەملەر بىلەن كاۋاپ يەپ هاراق ئىچمەكتە.

ياسىن :-دىمەمسەن نۇرمەمەت بىر گىپىم بار دەپ بىزنى بۇيەرگە باشلاپ كەلدىڭ سارالىق.دەيدۇ.

ئالىم:-هە شۇنداق گىپىڭنى قىلمامسەن ؟بۇلە.دەيدۇ.

نۇرمەمەت: -هچكىمگە دىمەيمىز دەپ قول بىرىپ قەسەم قىلىش.دەيدۇ.

ئالىم ياسىنلار قول بىرىپ قەسەم قىلىدۇ.

نۇرمەمەت:- ئىلان قوغلاپ بىر تۆشۈكنىڭ ئىچىدىن بىر كوزا ئالتۇن تىپىۋالدىم.دەيدۇ.

ئالىم ۋە ياسىن: راستما ؟دەيدۇ هودۇقۇشۇپ.نۇرمەمەت بىر تال ئالتۇننى كۆرسىتىدۇ

ئالىم ياسىنلارنىڭ كۆزلىرى يوغىناپ چىقىپ كەتكەندەك بولۇپ هودۇقۇپ قورققاندەك بولۇشىدۇ.

ياسىن:-بىرىسگە دىدىڭمۇ؟دەيدۇ.

نۇرمەمەت:-ياق.

ئالىم:-خوتۇنۇڭغا ئېيتتىڭمۇ؟

نۇرمەمەت:-نىمە قىلارىمنى بىلەلمەي سىلەرنى ئىزلەپ كەلگەن.

ياسىن :-خوتۇنۇڭغا دىمەي توغرا قىپسەن.خوتۇن دىگەننىڭ چىچى ئۇزۇن ئەقلى قىسقا ،بىرسگەدەپلا قويسا ،تاپقان نىمەڭنى هۆكمەت ئىلىپ كىتىدۇ جۇمۇ؟

ئالىم:-مانا مەن ئالتۇنۇڭنى سۇ قىلىپ بىرىمەن.دەپ نۇرمەمەتنىڭ دۈمبىسگە

ئۆرۈدۇ.

ياسىن:ـقورقما،ئاغزىڭنى مەھكەم تۇت بىز سىنى يولغا باشلايمىز.ئەكەل قولۇڭنى پۇل سەندىن،ھەركەت بىزدىن بىر-بىرىمىزدىن ھەرگىز ئايرىلمايمىز.دەيدۇ.

نۇرمەمەت ،ياسىن ،ئالىملار قول بىرىپ قەسەم قىلىشىدۇ.

9ـكۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى نۇرمەمەت پادىچىنىڭ ئۆيى.

چايخانا نۇرمەمەت بىشىغا بىر تال ياستۇقنى قويۇپ،ئوڭدا يىتىپ موخۇركا چەكمەكتە.ھالقا – ھالقا ئىسلار نۇرمەمەتنىڭ ئاغزىدىن توختىماي چىقماقتا.نۇرمەمەت ئۇيان – بۇيان ئۆرۈلمەكتە.چوڭقۇر خىيالغا چۆكمەكتە.ئايالى گۈلسۈم چوڭ بىر باغلام چۆپنى تەسلىكتە كۆتۈرۈپ چايخانا ئالدىغا كىلىپ چوپنى ئاچچىقلاپ يەرگە تاشلايدۇ ۋە تەرىنى باش ياغلىقى بىلەن ئېرتىقاچ:

گۈلسۈم: – نۇمۇس قىلىڭ جۇمۇ نۇرمەمەت،نەچچە كۈن بولدى ياتقىنىڭىز -ياتقان . ياپادىغا چىقمايسىز؟يا بىرەر يەردە ئىشلىمەيسىز؟!10ياشلىق جۇرئەتكە ئۇگال.بىر كۈن ساق بولسىڭىزبىر كۈن مەس. قولۇمنى كۆسەي چىچمنى سۇپۇرگە قىلغۇدەك بولۇپ كەتتىم. دەيدۇ يىغلاپ تۇرۇپ.

نۇرمەمەت:ـھوي چۆپ ئەكەلسەڭ ماڭا ئەكەلدىڭمۇ؟ئەكەلسەڭ كالاڭغا ئەكەلدىڭ.ۋاقرايسەنغۇ خۇددى مىنى سەن خوتۇنلۇققا ئالغاندەك.داداڭ بىر چىشقاق موزاينى بىرىپتىكەن،نەسىللىك كالا دەپ ئەجەپ پىشانەمگە ئوروپ كەتتىڭا.ئۆيۈڭدىن بىر چىقىپ كىتمەن.ئەرگە تەككەنگە تويىسەن جۇمۇ.نۇرمەمەت ئورنىدىن تۇرۇپ ۋاقراپ-جاقراپ سۆزلەپ كىتىدۇۋە ئاخىرىدا

نۇرمەمەت: ـ بىشىڭغا كىيە ئۆيۈڭنى .دىگىنىچە يالاڭ چاپىنىنى مورىسىگە

تاشلىغىنىچە كوچىغا قاراپ ماڭدۇ.گۇلسۇم ئۆزى كۆتۈرۈپ كەلگەن چۆپنىڭ ئۈستىدە يىغلىغىنىچە ئولتۇرۇپ قالدۇ.

10-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى مەلۇم شەھەر.

مەلۇم زەرگەر دۇكان ئىچىدىن ئالىم،ياسىن،نۇرمەمەتلەر چىقىپ كىلىدۇ.

ياسىن:-قانداق رازى بولغانسەن.100مىڭ سوم قولۇڭغا تەگدى.قالغان ئالتۇنلىرىڭنى ساقلاپ مەھكەم قوي،خوتۇنۇڭغا تىنما .دەيدۇ كۆرەڭلىگىنىچە.

ئالىم:-ئەندى قولۇڭغا پۇل كىردى نىمە قىلاي دەيسەن نۇرمەمەت.

ياسىن:-ھازىر ئورۇسلار تازاكىلىۋاتىدۇ.ئالىم ئىككىمىز ئورۇسلارغا ياڭپىڭ كۆرسۈتۈپ پۇل تېپىۋاتىمىز.سودا شۇنداق ياخشى لىكىن پۇل يوق.مىنىڭچە بىر دۇكان ئىچىپ سەن دۇكاندا تۇرساڭ،بىز ئۇرۇمچىدىن مال ئەكەلسەك.مانا شۇچاغدا باي بولمىغىنىڭنى كۆرەي.دەيدۇ.

نۇرمەمەت:-ئۇنداق ئىشلارنى قىلالماسمەنمىكىن جۇمۇ.مەن كالا قوي ئىلىپ باقايمىكىن دىگەن.دەيدۇ.

ئالىم:-نىمە دەيدۇ مۇنۇ سارالىق داڭگال.توخۇ داڭگال چوشەيدۇ،ئۆچكە جاڭگال دەپ يەنە شۇ سازلىقلىرىڭنى ئويلاپ قاپسەنغۇ؟گاداي بولساڭ شە تالاش دەپ سالقىن دۇكاندا ئولتۇرۇپ ،ئۈچ ۋاق بازارنىڭ ياخشى تامىقنى يەپ پۇل تاپماسمەن.ئاشۇ سارالىقلىرىڭنىڭ ئارىسىدا ھالىڭ نىمە بولماقچى.ئۇنىڭ ئۈستىگە نۇرمەمەت قانداقلارچە تىز باي بولۇپ كەتتى دەپ مەلىدىكىلەر ساقچىغا دەپ قويسا ئالتۇنۇڭمۇ يوق،ئۆزەڭ تۆمىلەرنى ئارىلاپ چىقسەن.شەھەردە بولسا بىرسىنىڭ دۇكىنى ئىجارىگە ئىلىپ ئىچىۋاتىمەن دەيسەن ۋەسسالام.دەيدۇ.

ياسىن:-توپتوغرا.سەراغا چىقساڭ بالاغا قالغىنىڭ شۇ.شە دىگەننىڭ ئىتىكى كەڭ

،قانداق قىلمەن دىسەڭ شۇنداق قىلغىلى بولىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە ھەممە ئىشنى بىز بىلمىز.بىزدىن ئايرىلساڭ سىنى بۆرە يەيدۇ جۇمۇ.تولا ئارىسالدى بولماي جۆرە ئاشخانىغا قوساق ئىچىپ كەتتى.دەيدۇ .ئالىم ،ياسىن،نۇرمەمەتلەر يۈرۈپ كىتىدۇ.

11-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز .ئورنى شۇ يىزا

نۇرمەمەت پادىچىنىڭ ئۆيى .ھىلىقى چايخانا .نۇرمەمەت چايخانىدا ئولتۇرۇپ ئايالى گۈلسۈمگە چالۋاقاپ سۆزلىمەكتە.

نۇرمەمات:-بازاردىن بىرتونۇشۇمنىڭ دۇكىنىنى ئاچىدىغان بولدۇم.پادا كالىنى جۇرئەت بىقىپ تۇرسۇن.دەيدۇ.

گۈلسۈم:-سىز شەھەرگە كىرىپ كەتسىڭىز،مۇشتۇمدەك جۇرئەت پادىنىڭ ھۆددىسىدىن قانداق چىقىدۇ ،مەن قايسى بىر ئىشنىڭ ھۆددىسىدىن چىقىمەن.دۇكان ئاچىقىڭىز كەلسە نەسىللىك تايىنچىنى سىتىپ،مەلىدە ئاچسىڭىزمۇ كىرىمى ياخشىغۇ،كالىنىڭ سۈتىنى مەن ساتاي،پادىنى جۇرئەت باقسۇن.دەيدۇ.

نۇرمەمەت:-بولىدى قوي.كالائىنى سىتىپ دۇكان ئىچىپ مەلەڭگە سىركە لازا ساتايمۇ؟دادام بەرگەن كالا دەپ ئۇنىڭ دەردىنى تارتايمۇ؟

شۇ ئارىلىقتا گۈلسۈمنىڭ دادىسى كىرىپ كىلىدۇ.(ئىكراندا> گۈلسۈمنىڭ دادىسى تايىرئاخۇن >دىگەن خەت كۆرۈنىدۇ.

تايىرئاخۇن:-ۋۇي نىمە بولدۇڭلار؟! ئاۋازىڭلارھەشكە چىقىپ كىتىپ سىلەرنىڭ جىدىلىڭلار قاچان تۈگەيدۇ.دەيدۇ.

گۈلسۈم ۋەقەنى ئىيتىدۇ.

تايىرئاخۇن:ـنۇرمەمەت شۇنچە يىراقتا نىمە قىلىسىز؟ئۇششاق باللىرىڭىزنى تاشلاپ،شەھەردە دۇم يېتىپ،دۇم قوپۇپ يۈگىچە مەلىدە ئاچسىڭىز ياخشىكەن. نىمە بولغان بىلەن ئۆزىڭىزنىڭ مەلىسىدە دەيدۇ.

نۇرمەمەت :ـگۈلسۈمنى ئاز دەپ ئەمدى سىز ئارلاشتىڭىزغۇ؟مەنمۇ ئىككى باللىنىڭ دادىسى ئاق ـ قارنى بىلگۈچىلىگىم بار.بىر كالا بىرىپ قويۇپ ئاتا ـبا لا ئەجەپ يوغان گەپ قىلدىغان بولۇپ كەتتىڭلارغۇ؟دەيدۇ نۇرمەمەت قوللىرىنى شىلتىپ.

دۆيجاڭ باست كىرىپ كىلىدۇ.(ئىكراندا دۆيجاڭ باست دىگەن خەت كۆرۈنىدۇ).

دۆيجاڭ باست:ـھاي ـ ھاي نۇرمەمەت گەپنى ئاۋايلاپ قىلايلى،قانداق بولمىسۇن تايىركام سىزنىڭ دادىڭىزدە.گەپ بولسا چىرايلىق دىمەمسىز.دەيدۇ.

نۇرمەمەت ئورنىدىن سەكرەپ تۇرۇپ كىتىدۇ.

نۇرمەمەت:ۋوي ئەمدى سەن قالدىڭمۇ؟سىنىڭ نىمە چاتىقىڭ.دەيدۇ.

دۆيجاڭ باست:نىمە دىگەن بىلەن مىنىڭ سىلەرنىڭ ئىشىڭلارغا ئارلىشىدىغان ھوقۇقۇم بار.مۇنداق ئېيتقاندا سەن بىلەن تەڭ بولسامۇ،ئۆزەڭلار مىنى بىزنى باشقۇرالايدۇ دەپ دۆيجاڭ سايلىغان.كەنت قەرزىڭنى كۆتۈرىۋىتىشنى ئويلىشىۋاتىدۇ. يىرىڭنى كەنت تىرىپ بەرسە،دۇكان ئاچمەن دىسەڭ كەنت ياردەمدە بولساق.

نۇرمەمەت:ـۋاي بولدىلا،قۇلىقىمنى تولا ئاغرىتماي،چىقشە ھەممىڭ ئۆيدىن.

يەنە شۇ ئارلىقتا بىرقانچە خوشنىلار كىرىپ كىلىدۇ.ئۇلارمۇ ئىشقا ئارلىشىدۇ.نۇرمەمەت چالۋاقاپ ئۆزىنىڭ شەھەرگە كىرىپ كىتىش پىكرىدە چىڭ تۇرىدۇ.گۈلسۈم يىغلايدۇ.

12-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى مەلۇم شەھەر.

بازار ئىچى مەلۇم دۇكاندا نۇرمەمەت سودا قىلماقتا.دۇكان ئىچىگە ھەرتۈرلۈك كىيىم كىچەكلەر ئىسلىغان.تاي -تاي ماللار دۆۋىلانغان بولىدۇ.شۇ ئارلىقتا ياسىن دۇكانغا كىلىدۇ .

ياسىن:-بىزنىڭ ھساپ كىتابىمىزنى قىلىدىغان بىر قىز تاپتىم .دىگىنىچە چىرايلىق كەلگەن بىر قىزنى نۇرمەمەتكە تونۇرشتۇرىدۇ.

ياسىن:-ئىسمى سانىيە.ئالى تىخنىكومنى ئوقۇپ خىزمەت كۈتۈپ تۇرغان قىز.

سانىيە:ياخشىمۇسىز .ياسىنكام سىزنىڭ تولا ياخشى گىپىڭىزنى قىلدى. بوپتۇ ھساپچى بولسام بولاي دەپ كەلدىم.ياقتۇرسىڭىز منى ئىلىپ قىلىڭ.دەيدۇ نۇرمەمەتكە قاراپ.

نۇرمەمەت:بولىدۇ.كەچتە ئالىم ياسىنلار بىلەن بىر پاراڭلىشىپ ئەتە جاۋابىنى بىرەي.دەيدۇ.

مال ئالغۇچىلار كىلىدۇ.نۇرمەمەت بىلەن ياسىن سودىغا كىرىشىپ كىتىدۇ.

13-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى شۇيىزا.

نۇرمەمەت پادىچىنىڭ ھىلىقى قوراسى.چايخانىدا بىر ئايال گۈلسۇمگە سۆزلەپ كىتىدۇ.

Aئايال:-كۆڭلىڭىزگە ئىلىپ قالماڭ ،دىمەي دىسەم زادى بولمىدى. ئاخرى ئالدىڭىزغا كەلدىم.شەھەردە بىر تونۇشۇم بار ئىدى. نۇرمەمەتنى تونۇيدىكەن.«ئاپلا نۇرمەمەتكە يامان بولدى.ئەسكىلەرنىڭ قولىغا چۈشۈپ قالدى.ئۇنىڭ ئۈستىگە ياسىن بىلەن چاتىقى بار بىر سەتەڭنى ھساپچى دەپ

يىنىغا ئەكىلىۋالدى.ئاڭلىساق ئەر-خوتۇن بولۇپ بىر ئۆيدە تۇرىۋاتقىدەك
»دەيدۇ.
گۈلسۇم:-ۋاي، قانداق قىلارمەن شەھەرگە كىرىپ پۇل تاپسا مەيلى دىسەم
ئەمدى مۆڭگۈز چىقىپ سانىيە دەپ بىر خوتۇن چىقىپ قالدىغۇ؟ ۋاي قانداق
قىلاي، كىمگە دەرمەن بۇ گەپنى .دىگىنىچە تامغا يۆلىنىدۇ.
Aئايال:-ئۆزىڭىزنى بىسۇۋىلىڭ گۈلسۇم.راسمۇ –يالغانمۇ شەھەرگە بىرىپ
باقمامسىز.دەيدۇ.

14-كۆرۈنۈش

ۋاقتى بىر يىلدىن كيىن، ئورنى مەلۇم شەھەر، كۈز كۈنى
شەھەرنىڭ چوڭ كىچىك كوچىلىرى، ئۈتۈۋاتقان ماشىنىلار،قىزغىن ئاۋات
بازارلار كۆرۈنىدۇ.ئاددى كيىنگەن گۈلسۇم يالاڭ چاپاندا مۆزلاپ بالىسى
جۇرئەتنى ئەگەشتۈرۈپ ھارغىن ھالدا بازار ئارلاپ كىمدۇر بىرسىنى
ئىزلىمەكتە.ھەربىر ئاشخانا ئالدىغا كەلگەندە بىر تەلمۈرۈپ بالىسى جۇرئەتكە
بىر قاراپ قويۇپ ئۆتۈپ كىتىدۇ.يالاڭ كيىمدە 10ياشلىق جۇرئەتمۇ مۈزلىگان
بولۇپ،بالىنىڭ كۆزلىرى تىزلىپ كەتكەن نان،سامسا، كاۋاپلاردىن
ئۈزۈلمەيدۇ.گۈلسۇم شۇ مىڭىشدا بىر كيىم – كىچەك دۇكىنىنىڭ ئالدىغا كىلىدۇ
ۋە دۇكاندارغا سالام قىلىدۇ ۋە
گۈلسۇم: – مۇشۇ ئارلىقتا نۇرمەمەت دىگەن ئادەمنىڭ دۇكىنىنى بىلەمسىزكىن ؟
دەپ سورايدۇ.
دۇكاندار: - بىلمەيمەن .دەيدۇ.گۈلسۇم شۇنداق قىلىپ بىر قانچە دۇكاندىن
يولدىشى نۇرمەمەتنىڭ ئەھۋالىنى سورايدۇ.لىكىن بىرمۇ دۇكاندار بىلمەيدىغان
بولۇپ چىقىدۇ.

يەنىلا بازار ئارلاپ سامسا،كاۋاپلانىڭ پۇرىقىدا مەس بولغان ھارغىن، مۈزلاپ كەتكەن،ئاچ قورساق ئانا- بالائاخىرى بىر دۇكاننىڭ ئالدىغا بىرىپ سالام قىلىپ نۇرمەمەتنىڭ دۇكىننى سورايدۇ.

دۇكاندار:- بىلمەن،بىلمەن لىكىن بۈگۈن 3،4 كۈن بولدى نۇرمەمەت دۇكاننى ستىۋەتتى ،ئۆزىنىڭ ھازىر نەدىلىگىنى ئۇقمايمەن.دەيدۇ. گۈلسۈمنىڭ بىشى قايغاندەك بولۇدۇ.

جۇرئەت:جۆرە ئاپا كىتىمىز. جۇرئەت ئاپىسىنىڭ قولىنى تارتىدۇ.گۈلسۈم ئۆزىنى ئوڭشاپ ئالىدۇ.جۇرئەتنى يىتىلىگەن گۈلسۈم كۆز ياشلىرىنى ئېرىتقاچ دۇگدەيگىنىچە دۇكاندىن يىراقلاپ كىتىدۇ. سامساپەزلەرنىڭ ،كاۋاپچىلارنىڭ ئاۋازلىرى ئاڭلىنىپ تۇرۇدۇ.

15-كۆرۈنۈش

ۋاقتى كۈز،ئورنى مەلۇم ئاپتوپوس ئىچى،كىچە.

ماشىنا چىراقلىرىنى ياندۇرۇپ كىتىپ بارماقتا،ماشىنا ئىچىدە ئەر-ئايال يولۇچىلار ئولتۇرغان بولۇدۇ.ئۇلارنىڭ ئارىسىدا گۈلسۈممۇ بار بولغان بولۇپ بالىسى جۇرئەتنى باغرىغابىسىپ، سوغۇقتا دۇگدەرەپ، ئانا – بالا ئىككىسى قۇرۇق نان يەپ ئولتۇرغان بولىدۇ.

ماشىنا ماڭماقتا ،گۈلسۈم بالىسىنى باغرىغا تىخمۇ چىڭ باسماقتا،بالىسىنىڭ باشلىرىنى سىلىماقتا.ماشىنا توختايدۇ.

بىلەت ساتقۇچى: قىز – قارىياغاچ يىزىسىغا كەلدۇق. دەيدۇ.

گۈلسۈم بالىسنى ئەگەشتۈرۈپ ماشىنىدىن چۈشۈپ قالىدۇ.ماشىنا چىراقلىرىنى ياندۇرغىنىچە كىتىپ قالىدۇ.قاراڭغۇ كوچىدا گۈلسۈم بالىسى بىلەن دەلدەڭشىگىنىچە مىڭىپ تۈن قويىنىغا سىڭىپ كىتىدۇ.

16-كۆرۈنۈش

ۋاقتى كۈز،ئورنى مەلۇم شەھەر.

كوچىلىرى رەتلىك ئىگىز - ئىگىز بىنالار،ئۆتۈشۈپ تۇرغان ماشىنلار كۆرۈنىدۇ.نۇرمەمەت شەھەرگە ماسلاشقان ھالدا رەتلىك كىيىنگەن ۋە يېنىدا ئۆزىگە ئوخشاش كىيىنگەن ئىككى ئادەم بىلەن قىزغىن پاراڭ بىلەن ئىكرانغا يېقىنلىشىدۇ.

1-ئادەم: - ئەتىلا ماشايلى نۇرمەمەت.دەيدۇ.

2-ئادەم: -ئۆگۈنلۈككە ماشايلى،ئازراق قىلىدىغان ئىشىم بار .دەيدۇ.

نۇرمەمەت:-بولىدۇ ئاغىنىلەر ماشساق ماشايلى لېكىن مەن ئۆيگە بىر چىقىپ كېلەي. ئۆگۈنلۈككە ئەتىگەندە قاتناشتا ئۇچرىشايلى.دەيدۇ نۇرمەمەت ۋە ئۆتۈشۈپ تۇرغان تاكسىدىن بىرسىنى توراپ تاكسىغا چۈشۈدۇ .ھىلقى ئىككىسى - چاپسان كەل .دىگىنىچە قالىدۇ.

17-كۆرۈنۈش

ۋاقتى كۈز .ئورنى ھىلقى يېزا نۇرمەمەتنىڭ دارۋازا ئالدى.

دارۋازا ئالدىدا بىر تاكسى ماشىنا توختۇتۇلۇپ قويۇلغان،گۈلسۈم نۇرمەمەتنىڭ قولىنى چىڭ تۇتقان ھالدا يىغلىماقتا.چوڭ ئوغلى جۇرئەتمۇ يىغلىغان ھالدا تال دارۋازىغا يۆلىنىپ تۇرغان.4،3ئەر- ئايال خوشنىلار چۆرىدەپ تۇرغان بولىدۇ.گۈلسۈم يىغلاپ تۇرۇپ سۆزلىمەكتە:

گۈلسۈم:- ئىككى يىل بولاي دىدى،يوقاپ كەتتىڭىز؟نىمە كۈنلەرنى كۆردۇق.ئاڭلىسام خوتۇن ئېلىۋاپسىز.مەنغۇ مەيلى ئىككى بالىڭىزچۇ؟ئۆيگە دادا بولمىسا بولمايدىكەن نۇرمەمەت،يوقنىڭ گېپىنى مەنمۇ قىلماي،كەتمەڭ خوتۇنىڭىز بولسا بولىۋەرسۇن.ئىچىڭىز ئاغرىسۇن بىزگە. گۈلسۈم نۇرمەمەتكە

يالۋارماقتا.

نۇرمەمەت:-بولدى قوي.تويدۇم بۇ تويۇلۇغۇڭدىن مۇنۇ پۇلنى ئال خەجلەپ تۇر،سەن بىلەن ئۇزۇن تۇرالمايمەن.

نۇرمەمەت يانچۇغىدىن بىر باغلام پۇلنى گۇلسۇمنىڭ قولىغا پاق قىلىپ تۇتقۇزۇپ ،ئۆزىنىڭ قولىنى گۇلسۇمنىڭ قولىدىن سىلكىپ ئاجرىتىپ ئالدۇ ۋە ماشىنىغا چىقىپ ئولتۇرۇپ.

نۇرمەمەت:- ھايدا! شەھەرگە.دىگىنچە توپنى توزۇتۇپ كىتىپ قالدۇ.

1-خوشنا: - ھوي مونۇ چوقاي ئەجەپ ئۆزگىرىپ كىتىپتا. ئادەمگەرچىلىكىنمۇ ئۇنتۇپ قاپتۇ جۇمۇ.سالام- سائەتمۇ يوققۇ بۇنىڭ.

2-خوشنا: - گۇلسۇمگە تەس بولدىدە.ئۇششاق باللىرى بىلەن قالدى.

3-خوشنا: -پۇل ئەۋەتىپ بىرەر.

1-خوشنا: -سانسىزغا سان تەگسە كۆندۈزى چىراق ياندۇرۇپتۇ دىگەندەك ،پۇل ئەمەس خوتۇندىن بىرنى ئەۋەتىپ بەرمىسە تىخى.

گۇلسۇم ئۈن سىلىپ يىغلىغان پېتى قوراغا كىرىپ كىتىدۇ.

18-كۆرۈنۈش

ئۈچ يىلدىن كىين،مەلۇم شەھەر ،مەلۇم ئۆي ئىچى.

كۆزنەكە قارا كۆزئەينەك قادىغان قىممەت باھالىق كىيملەرنى كىيگەن نۇرمەمەت ھىلقى ئىككى ھەمراسى بىلەن باشقا ئىككى ئادەم بىلەن قانداقتۇر بىر سودىنىڭ پارىڭىنى قىلىشماقتا.

نۇرمەمەت:-بەش سومدىن پايدا بەرسەڭلاربىرىمىز.دەيدۇ نۇرمەمەت.

قارشى تەرەپ:4-سوم بولسۇن. دەيدۇئىككى ئادەم.نۇرمەمەت تەرەپنىڭ چىڭ تۇرۇشى بىلەن 5 سومدىن پايدىسىغا مەلۇم سودا قول ئىلىشىپ پۈتۈشۈدۇ.ھىلقى

ئىككىسى قول سومكىسىنى ئىچىپ باغلانغان نۇرغۇن پۇلنى نۇرمەمەتنىڭ ئالدىغا قويىدۇ. نۇرمەمەت بىشى بىلەن ئۆزىنىڭ بىر شىرىگىنى شەرەت قىلىدۇ.شىرىگى ھىلىقى ئىككى ئادەمنى باشلاپ چىقىپ كىتىدۇ.

نۇرمەمەت ساپادا بىر پۇتىنى يەنە بىر پۇتىنىڭ ئۈستىگە قويۇپ، پۇتلىرىنى ئوينۇتۇپ،

نۇرمەمەت: - بىر مىليۇن،بىر مىليۇن ... دەيدۇ.

يەنە بىر شىرىگى ئالى دەرىجىلىك تاماكىدىن بىرنى نۇرمەمەتكە سۇنۇدۇ ۋە تۇتاشتۇرۇپ بىرىدۇ.

نۇرمەمەتنىڭ شىرىكى: – شۇنداق،شۇنداق نۇر لوبەن. دەپ خوشامەتچىلىك قىلىقلارنى قىلىدۇ. نۇرمەمەت تاماكا چىكىدۇ. قولىدىكى قىممەت باھالىق ئۈزۈك ۋاللىداپ تۇرىدۇ.

19-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى مەلۇم شەھەر.

شەھەر كوچىسىدا بىر سانتانا ماشىنا ئاستا- ئاستا مىڭىپ ئاستى بىر رىستۇران ئۈستى مىھمانغانا قىلىنغان ئۈچ قەۋەتلىك بىنانىڭ ئالدىدا توختايدۇ.ماشىنىدىن نۇرمەمەت ۋە ھىلىقى ئىككى ھەمراسى چۈشۈدۇ.بىنا ئىچىدىن بىر –ئىككى خىزمەتچى چىقىپ قارشى ئالىدۇ.بۇلار پاراڭ قىلغاچ بىناغا كىرىپ كىتىدۇ.

20- كۆرۈنۈش

ۋاقتى ،ئورنى يۇقارقى بىنانىڭ مەلۇم خانىسى.

خىلۋەت،ئازادە ئۆي .ئۆي ئىچى ئالاھىدە بىزەلگەن بولىدۇ.نۇرمەمەت ۋە ھىلىقى ئىككى ھەمراسى دۈگىلەك ئۈستەلنى چۆرىدەپ قىزغىن پاراڭ بىلەن ئولتۇرغان بولىدۇ.ئۈستەلدە ھەرخىل ئالى دەرىجىلىك قورۇمىلارتىزىلغان، ھەرخىل

ئالى دەرىجىلىك هاراقلارقويۇلغان بولىدۇ. ئىشىك چىكىلىدۇ. نۇرمەمەت:

ـكىرىڭ .دەيدۇ.

بىر كۈتكۈچى قىز كىرىپ كىلىدۇ ۋە

كۈتكۈچى قىز: ـدىرىكتۇر سىزگەيەنە نىمە لازىم.دەيدۇ ئەدەپ بىلەن.نۇرمەمەت قولى بىلەن چىقىپ كىتىش ئىشارىسى قىلىدۇ ۋە ئىغىزچىمۇ، ـچىقىپ كىتىڭ .دەيدۇ.قىز چىقىپ كىتىدۇ.

نۇرمەمەت:ـ بۈبىنانىمۇ ئىشقا كىرىشتۈرۈپ بولدۇق.كىلەرگە تاققا بىر ساياھەت ئورنى قۇرساق دەيمەن.دەيدۇ نۇرمەمەت ئالدىدىكى رومكىدىكى هاراقتىن بىر ئوتلاپ.

نۇرمەمەت شىرىگى:ـمەن قوشۇلىمەن.دەيدۇ بىر ھەمراسى.

نۇرمەمەت:ـسەنچۇ ئالىم؟ نۇرمەمەت ئورۇق ئىگىز كەلگەن يەنە بىر ھەمراسىدىن سورايدۇ.

نۇرمەمەت شىرىكى(ئالىم):ـمەنمۇ قوشۇلىمەن دەيدۇ ئورۇق ،ئىگىز ئالىم.

نۇرمەمەت:ـياسىن بىلەن ئىككىڭلار ساياھەت ئورنى توغرىسىدا ئورۇننى كۆرگەچ كىتىدىغان چىقمىنى بىر خامچوت قىلىپ قويۇڭلار.

ياسىن ۋە ئالىم:ـبولىدۇ.بولىدۇ.دىيىشىدۇ تەمبەل كەلگەن،قىسقا بۇرۇت ياسىن بىلەن ئورۇق ئىگىز ئالىم.

نۇرمەمەت:ـبولدى.ئىش تامام. ياسىن ھىلىقى ،ـنۇرمەمەت قولى بىلەن ئۆزىنىڭ قىشنى سىلاپ تۇرۇپ ،ـ قەلەم قاشلاردىن چاقىرمامسەن .دەيدۇ. ياسىن ئورنىدىن دەس تۇرۇپ

ياسىن: ـ بىردىن ئەكىرەيمۇ؟ياكى تامغا قاتارىسغا تىزىپ قويايمۇ؟ ھاھاھا...ئۈچى كۈلۈشىدۇ.ياسىن چىقىپ كىتىدۇ.ئالىم بىلەن نۇرمەمەت بىر بىرىگە

ئۇتتۇق تىلەپ رومكا سوقۇشتۇرۇدۇ.

21-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى بىرىنچى كۆرۈنۈشتىكى يېزا.چۈش ۋاقتى.

يېزا قىياپىتى ئاز- تولا ئۆزگەرگەن ئاندا- ساندا يېڭى ئۆيلەر سېلىنغان ئادەملەر يىغىلىپ قۇرۇق پاراڭ سالىدىغان تۆت كوچا ئېغىزىدىكى دۇكاننىڭ ئورنىغا ئاددى بولسىمۇ خېلى چوڭ ماگازىن سېلىنغان.توپا يولنىڭ ئورنىنى تاشيول ئىگەللىگەن بولىدۇ.

گۈلسۈمنىڭ بىزگە تونۇشلۇق تال دارۋازىسىنىڭ ئورنىغا ئاددى بولسىمۇ يېڭىچە دارۋازا سېلىنغان،ئاددى بولسىمۇ چىرايلىق ئۈچ ئېغىز ئۆي سېلىنغان بولىدۇ.ھېلىقى ئۆرۈلۈپ كېتەي دېگەن مالخانىنىڭ ئورنىغا ئاددىيغىنە ئېغىل ياسالغان بولۇپ ،ئىككى نەسىللىك كالا چۆپ يەمەكتە. دارۋازىدىن كىرىپلا يېڭى ياسالغان ئۆيگە ئۇدۇل قىلىپ چايخانا ياسالغان بولۇپ،سۇپىدا كىگىز سېلىنىپ جوزا قويۇلغان بولىدۇ.

جۇرئەت بىر ئىشەك ھارۋىدا چۆپ بېسىپ قوراغا كىرىپ كېلىدۇ.جۇرئەتمۇ 15،16 ياشلىق قاۋۇل ئەزىمەت بولۇپ قالغان.

گۈلسۈم ئۆيدىن چىقىپ كېلىدۇ.گۈلسۈممۇ خېلى روھلىنىپ قالغان، رەڭگى- روھى تېتىكلىشىپ چىرايلىققىنە چوكان بولۇپ قالغان بولىدۇ.

گۈلسۈم:- كەلدىڭمۇ بالام.دېگىنىچە گۈلسۈم بالىسىغا ياردەملىشىپ چۆپنى ئېغىل ئۈستىگە چىقىرىشىدۇ.جۇرئەت ھارۋىنى نېرىسىغا ئاپىرىپ ئىشەكنى ھارۋىدىن چىقىرىپ ئېغىلغا باغلاپ چىقىدۇ.قولىنى يۇيۇپ جوزىغا كېلىپ ئولتۇرۇدۇ.گۈلسۈم جوزىغا داستىرخان سېلىپ چۆشلۈك چايغا تەييارلىق كۆرۈدۇ.

جۇرئەت:-ئەكبەر مەكتەپتىن كەلمەپتىغۇ ئاپا؟دەيدۇ جۇرئەت.

گۈلسۇم:ـبۈگۈن ناھىيەدە زىھىن سىناش مۇسابىقىسى بولاتتىكەن،بىزنىڭ يېزىدىن ئۈكاڭ ئەكبەر قاتناشقىدەك بالام،كەچتە بىراقلاكەلگىدەك.دەيدۇ گۈلسۇم.

جۈرئەت:ـياشا ئۈكام! دىگىنىچە جۈرئەت جوزىنى خوشاللىقىدا مۇشتلاپ قويىدۇ.

22ـكۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى شۇ يېزا.

يېزا كادىرلىرى ۋە كەنت كادىرلىرى يىغىن ئاچماقتا .گۈلسۇممۇ نەق مەيداندا بولىدۇ.يېزا باشلىقى سۆزلىمەكتە.

يېزا باشلىقى:ـمەن كەنت باشلىقى ئىسمايىلنىڭ پىكرىگە قوشۇلىمەن. پادا باقىدىغان ساسلىقنىڭ باش تەرىپىدىكى تاشلىق ،چىغلىق،ساسلىقنى گۈلسۈمگە كۆتۈرۈپ بەرسەك گۈلسۇم ئۆزىنىڭ ھازىرقى قوراسىنى ساتسا، كەنت ،يېزا ئازـتولىدىن ياردەمدە بولساق،شۇئورۇنغا بىر باقمىچىلىق ئورنى قۇرسا بۇ بولىدىغان گەپكەن.گۈلسۈمنىڭ ماڭغىدەكلا دەرمانى بولسا يۆلەش كېرەك.مەن گۈلسۈمنىڭ ئىلتىماسىنى قوللايمەن.قورا جايىنى سىتىپ،كالا ئالسا ئالسۇن،كەنت يىقىنىدىن ياردەمدە بولسۇن.

كەنت باشلىقى:ـباشلىق،گۈلسۇم تىرىشچان ئايال جۇمۇڭ مەن كېپىل بولالايمەن. گۈلسۈمدىن ئۈمۈت بار.

كۆپچىلىك:ـ بىزمۇ قوللايمىز.دىيىشىدۇ باشقىلار.

گۈلسۇم:ـرەخمەت سىلەرگە ،قىسقا قولۇمنى ئۇزۇن قىلدىڭلار.دەپ ئورنىدىن تۇرۇپ رەخمەت ئېيتىپ كۆزلىرىگە ياش ئالىدۇ.

23ـكۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز ئورنى مەلۇم تاغ ئارىسىدىكى ساياھەت ئورنى.

ساياھەت ئورنىغا لايىق ياسالغان بىر قانچە ئۆيلەر ،ئېگىز تاغلار قارىياغاچلىق

سايلار ،چىرايلىق مەنزىرىلەر كۆرۈنۈدۇ.

مەلۇم بىر ئۆينىڭ ئالدىغا ئالى دەرىجىلىك ماشىنىلار توختۇتۇلۇپ قويۇلغان بولىدۇ.

24-كۆرۈنۈش

ۋاقتى،ئورنى يۇقارقى بىلەن ئوخشاش .ماشىنىلار توختۇتۇلۇپ قويۇلغان ئۆينىڭ ئىچى.

چوڭ بىر ئۈستەلنى چۆرىدەپ ئولتۇرغان بىر قانچە ئەر ئايال كۆرىنىدۇ.نۇرمەمەتمۇ شۇلارنىڭ ئىچىدە بولۇپ يېنىدا چىرايلىق ھىساپچى سانىيەنۇرمەمەتكە بېشىنى قويغان ھالەتتە ئەركىلەپ ئولتۇرىدۇ.

سورۇن قىزىغان بولىدۇ.ھاراق ئىچىشمەكتە،تاماكا چېكىشمەكتە .

1-مېھمان:-نۇرمەمەت لوبەن تاغلىرىڭىزنى كۆرۈپ چىقتۇق.شۇنچەچىرايلىق پىنھان جايغا ئورۇنلىشىپسىز.دەيدۇ ئولتۇرغانلاردىن بىرسى.

2-مېھمان:- ئالتۇندەك ئادەمسىز جۇمۇڭ ! باسقان يېرىڭىزدىن گۈل ئۈنۈپ چىقىدۇ. قولىڭىزدا بەركەت بار.دەيدۇ يەنە بىر ئادەم.

ياسىن:- بىزنىڭ نۇر لوبەن دۇنيادا بىر .ئەگەر ئىككى بولسا بىرسى بىزنىڭ نۇر لوبەن.تىلىنى چاينىاپ مەس ھالدا ياسىن گەپ قىلغاچ نۇرمەمەتنىڭ تاماكىسىنى تۇتاشتۇرۇپ بىرىدۇ.

نۇرمەمەت:-قانچىلىك تۇرغۇڭلار كەلسە شۇنچىلىك تۇرۇڭلار.بارلىق چىقىم مەندىن. نۇرمەمەت كۆرەڭلىك بىلەن قوللىرىنى شىلتىپ سۆزلەيدۇ.

چوكان:-ۋىييەي نۇرمەمەتكا ئەرلەرنى بىقىپ،ئەرلەرنى ئۇچۇرۇپلا يۈرۈيدىكەنسىز.بىزلەرگىمۇ يوقمۇ؟ دەيدۇ بىر چوكان غىلجىڭلاپ.نۇرمەمەت

كۈلۈپ كىتىدۇ ۋە ئورنىدىن دەس تۇرۇپ

نۇرمەمەت:- بۇگۈن مەن شۇنى جاكالايمەنكى ئۇشبۇ سورۇندىكى ھەر بىر ئايالنىڭ بوينىغا بىردىن ئالتۇن زەنجىر ئىسلىسۇن. دەيدۇ.

قىزغىن چاۋاكلار تەرەپ – تەرەپتىن نۇرمەمەتكە خوشامەت سۆزلىرى يىغىپ كىتىدۇ.چوكانلار غىلجىڭلىشىدۇ،بەزىلەر ھاراق تۇتۇدۇ،بەزىلەر تاماكا تۇتۇدۇ.

نۇرمەمەت چالا مەس ھالدا ئورنىدىن تۇرۇدۇ ۋە يىنىدىكى چوكاننىڭ بىشىنى سىلاپ قويۇپ

نۇرمەمەت:- قىنى ئاغىنىلەر سىلەرگە ئات تەييارلاپ قويغان ،جۇرۇڭلار ئات مىنىمىز دەيدۇ.مىھمانلار ئورنىدىن تۇرىدۇ.

25-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى مەلۇم شەھەر.

شەھەرنىڭ چوڭ كوچىسىدا بىر سانتانا ئاستا مېڭىپ كىلىپ بىر يان كوچىغا كىرىپ كىتىدۇ.ماشىنا ئۈستى قاڭالتىرلىق ئېگىز كۆتۈرۈلۈپ ياسالغان ھەشەمەتلىك بىر ئۆينىڭ ئالدىدا توختايدۇ.دارۋازا ئېچىلىدۇ.بىر خىزمەتچى ئايال قول باغلاپ تۇرۇدۇ.ماشىنا قوراغا كىرىپ كىتىدۇ.نۇرمەمەت ۋە 19- كۆرۈنۈشتىكى نۇرمەمەتكە بىشىنى قويۇپ تۇرغان سەتەڭ سانىيە ماشىنىدىن چۈشۈپ ئۆينىڭ بىرىنچى پەلەمپىيگە پۇتىنى قويىدۇ.

26-كۆرۈنۈش

ۋاقتى،ئورنى يۇقارقى بىلەن ئوخشاش .ئۆي ئىچى.

نۇرمەمەت ساپادا پۇتىنى ئالماشتۇرۇپ،سول قولىدىكى ئۈزۈكنى ئوينىغاچ ئولتۇرۇدۇ.سەتەڭ بىر رومكىدا سوغۇق ئىچىملىك كۆتۈرۈپ باشقا بىر ئۆيدىن چىقىپ كىلىدۇ. ۋە نۇرمەمەتنىڭ ئالماشتۇرغان پۇتىنى قولى بىلەن چۈشۈرىۋىتىپ

،ئۆزى نۇرمەمەتنىڭ قۇچىقىدا ئولتۇرۇدۇ.قولىدىكى ئىچىملىكنى نۇرمەمەتكە ئاستا ئىچكۈزۈدۇ.

چوكان: ـ ئەتە چەتكە كەتسىڭىز قانداق چىدارمەن . دىگىنىچە نۇرمەمەتكە غىلجىڭلايدۇ.شۇ ئارلىقتا نۇرمەمەتنىڭ يانفۇنى سايراپ كىتىدۇ.

نۇرمەمەت: ـ ۋەي ! ئالىمۇ سەن؟قانداق بولدى؟ نۇرمەمەت سورايدۇ ۋە- بولدى بولدۇ ،بۆگۈنلا ماڭاي مانا يولغا چىقتىم.نۇرمەمەت ئورنىدىن تۇرۇدۇ.

چوكان:- ۋىييەي! نىمە ئانچە ئالدىراش.بۆگۈن قونۇپ ئەتە ماڭسىڭىزمۇ بولىدىغۇ؟سەتەڭ نۇرمەمەتنىڭ بويىنىغا گىرە سالىدۇ.نۇرمەمەت سەتەڭنىڭ ئىڭىكىنى قولى بىلەن كۆتۈرۈپ ،- سانىيەبۇدىگەن سودا.ۋاقىت پۇل .بۆگۈن مىڭىش كىرەك بولسا بۆگۈن مىڭىش كىرەك.مىنىڭ سەپەر تەييارلىقىمنى قىلىپ قوي.مەن مونچىغا كىرىپ چىقاي.بول چاپسان .دىگىنىچە نۇرمەمەت باشقا بىر ئۆيگە كىرىپ كىتىدۇ.قۇيرۇقىنى ئوينىتىپ سانىيەمۇ باشقا بىر ئۆيگە كىرىپ كىتىدۇ.

27-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى مەلۇم بىر جاي.ئىككى يىلدىن كىيىن.

دارۋازىسى قاشالانغان،يېنىغا ئىككى ئېغىز ئۆي سېلىنغان ئايلاندۇرۇپ تام بىلەن قورشالغان كۆلىمى خىلى چوڭ بىر كالا باقمىچىلىق ئورنى كۆنگەي قىلىپ ياسالغان خىشلىق چوڭ بىر كالا باقىدىغان لاپاس،لاپاس ئىچىدە 20 دەك كالا يەم يىمەكتە.نىرىسىدا يەنە بىر لاپاس بولۇپ،ئۇنىڭدا كالىنىڭ يەم ـخەشەكلىرى كۆرۈنىدۇ.بىر ئادەم قول ھارۋىسى بىلەن كالا قىغىنى بىر جايغا توپلىماقتا.بىر قانچە ئايال سۈت تۇڭلىرىنى يۆتكىمەكتە. كالىلار مۆرىمەكتە.شۇ ئارلىقتا كىچىك كوزۇپلۇق بىر ماشىنا توپا توزۇتۇپ قوراغا كىرىپ كىلىدۇ ۋە ئاق ئۆينىڭ ئالدىدا

توختاپ،ئىچىدىن بىرگە تونۇشلۇق جۇرئەت ماشىنىدىن چۈشۈدۇ.ئاق ئۆيدىن گۈلسۈم چىقىپ كېلىدۇ.

جۇرئەت:ـ مانا ئاپا ،بۇگۈنكى سۈت تالۇنلىرى .دېگىنىچە ئاپىسىغا نۇرغۇن ھۆججەت تالۇنلارنى بېرىدۇ.

ئاپىسى ھۆججەتلەرنى بىر قۇر كۆرگەندىن كېيىن

گۈلسۈم:ـ جۇر بالام ئۆيگە .دېگىنىچە بالىسىنى باشلاپ ئۆيگە كىرىپ كېتىدۇ.

28ـ كۆرۈنۈش

ۋاقتى ،ئورنى ئوخشاش .ئاق ئۆينىڭ ئىچى.

گۈلسۈم: ــ بالام مۇشۇ ئايدىن باشلاپ،بىزنىڭ ھېچكىمدە ھېچكىمنىڭ بىزدە قەرزى قالمايدۇ.مۇشۇ فىرما بىزنىڭ شەخسى مۈلكىمىز بولىدۇ.دەيدۇ.جۇرئەت ئاپىسىنى قۇچاقلايدۇ.

جۇرئەت:ـ دادام ئاپام،ئاپام دادام، پەرىشتە ئاپام. دەيدۇ. جۇرئەت خوشاللىقدا.گۈلسۈم كۆزلىرىگە ئىسسىق ياش ئېلىپ بالىسىنىڭ بېشىنى سىلايدۇ.

گۈلسۈم: ــبالام ساڭىمۇ رەخمەت ،مۇشتەك ۋاقتىڭدىن تارتىپ تۇرمۇشنىڭ ئېغىر يۈكىنى مەن بىلەن تەڭ تارتتىڭ. ھال كۈنىمىز ياخشىلىنىپ قالدى.بىز مۇشۇ مەھەللىدە چوڭ بولغان. تۇپرىقىنى دەسسەپ ،سۈيىنى ئىچىپ ئادەم بولدۇق،تىخىمۇ ياخشى ئادەم بول.باشقىلار سىنىڭ ئەخلاقىڭغا زوقلانسۇن!ئەسلىڭنى ئۇنتۇپ قالما بالام. دەيدۇ گۈلسۈم بالىسىنىڭ بېشىنى سىلىغاچ.

گۈلسۈم: ــ ئۇندىن باشقا يىقىندا كەنت يول قۇرۇلۇشىنى ئېلىپ بارغىدەك بىز قاراپ تۇرساق ئۇيات بولار.بىزمۇ ھازىرچە 10مىڭ سوم ياردەم قىلساق دەيمەن .قانداق دەيسەن بالام.

جۈرئەت:ـ بولىدۇ ئاپا .سەن نىمە دىسەڭ مەن شۇ.

29ـكۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى نۇرمەمەتنىڭ شەھەردىكى رىستۇران بىناسىنىڭ ئىچىدىكى مەلۇم ئۆي.

ئازادە كەڭ ئۆيگە چوڭ ئۈستەل قويۇلغان.ئۈستەل ئۈستىگە ھەر خىل قورۇما نازۇ نىمەتلەر ھاراقلار قويۇلغان.چۆرىدەپ ئوندىن ئوشۇق ئەر ـئايال ھاراق ئىچمەكتە،كۈلمەكتە.بۇلارنىڭ ئارىسىدا نۇرمەمەتمۇ بار بولىدۇ.يىنىدا سانىيە ئولتۇرغان بولىدۇ.

1ـئەر(ئىكراندا قاسىم لەقىمى گەدەن دىگەن خەت كۆرۈنىدۇ) : نۇرلۇبەن چەتئەل يارىشىپتۇ.قارا چاچلىرىڭىز سىرىققا ئۆزگىرىپتۇ. بىرەر چەتئەللىك قىزلار سىلاپ قويىدىمۇ نىمە؟

2ـئەر:ـپارىژنىڭ ئەتىرى پۇرايدۇ.ھاراق دەپ ئەتتىر ئىچىۋالمىغانسەن ھە؟ كۈلكە

نۇرمەمەت:ـھە قانداق.پۇلۇڭ بولسىلا ھەممە سىنىڭ جۇمۇ،سىنىڭدەك قاسىم گەدەننى(ئىكراندا قاسىم گەدەن كۆرۈنىدۇ) چەتئەلدەمىنىپ ئوينايدىكەن.ھاھاھا..نۇرمەمەت كۈلىدۇ.باشقىلارمۇ كۈلىدۇ.

نۇرمەمەت:ـئوينايدىغان يەر چەتتىكەن.قىز ئاياللىرى كىيىم كىيمەمدۇ نىمە؟ پاھ ـ پاھ بىرسى ـ بىرسىدىن گۈزەل دەڭلار.دەيدۇ نۇرمەمەت ھاراقتىن بىر رومكا قىقىۋىتىپ.

سانىيە: ـ شۇڭلاشقا كىچىكىپ كەپسىز دە قىلىن .سانىيە غىلجىڭلاپ بىگىز قولى بىلەن نۇرمەمەتنىڭ مەڭزىنى ئاستاغىنە ئىتتىرىپ قويىدۇ.

1ـچوكان: ـ ئەر دىگەن شۇ.ئۆيدە بىرىنىڭ ،تالادا مىڭىنىڭ. دەيدۇ ئۇمۇ

يىنىدىكى ئەرنىڭ بىقىنىغا ئۇرۇپ.نۇرمەمەتنىڭ ئۇنىڭ بۇنىڭ ياغلىما گەپلىرى ۋە ئىچىۋاتقان هاراقنىڭ كۈچى بىلەن خىلى تەمشىلىپ قالدۇ .

نۇرمەمەت:ـئوينا،ئوينا پۇل دىگەن ئوغۇل بالىنىڭ قولىنىڭ كىرى.كەل دىسەم كەلمەيدىغان،قوش ئالمەن دىسەم بەرمەيدىغان نەرسە يوق جۇمۇڭلار . دەيدۇ نۇرمەمەت قوللىرىنى شىلتىپ. سورۇندىكىلەر_ راس ،راس .دىيىشىدۇ.

نۇرمەمەت:ـنۇرمەمەت پۇل،پۇل نۇرمەمەت .دەيدۇ نۇرمەمەت يەنە مەيدىسىنى مۇشلاپ. ـ ياشا ،ياشا نۇر لوبەن. ياغلىما گەپلەر تەرەپ ـ تەرەپتىن نۇرمەمەتكە بىغىشلىنىدۇ.شۇ ئارلىقتا 7ـكۈرۈنۈشتىكى هىلقى ئوخشاش كىيىنگەن ئىككى بالا داپ چىلىپ ئىشىك ئالدىدا پەيدا بولىدۇ ۋە ناخشا ئېيتىدۇ.

نۇرمەمەت،هەي نۇرمەمەت،

يوغان سۆزلەپ پو ئاتما.

كىتىپ ئەتە ئامتىڭ ،

ياغاچ تۈۋىدە ياتما.

ئۇنتۇپ كەتتىڭ ئەسلىڭنى ،

تۇتالمىدىڭ ئامەتنى.

چاقچىقى بارئامەتنىڭ،

كۆرسەن كارامەتنى.

ئىككى بالا يەنە يوقاپ كىتىدۇ.ئۆي ئىچىدە كۈلكە چاقچاق داۋاملىشىدۇ.

30ـكۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى شەهەر.

نۇرمەمەتنىڭ رىستۇران مېهمانخانىسىنىڭ ئىچىدىكى خالى ئۆي. نۇرمەمەت

ئالىم ،ياسىنلار پاراڭ ئۈستىدە بولىدۇ.

نۇرمەمەت:مەن ئالىم بىلەن چەتئەلدە مىس توغرىسىدىكى توختامغا قول قويۇپ كەلدىم.پايدىسى جىق ئوقەتكەن.ئالىم بىلەن بىرىپ نەق مىس ئۆزىنى كۆردۈم.ئالىم شۇجايغا بىزنىڭ نامىمىزدىن بىر شىركەت قۇرسا،لىكىن ھازىرچە نەقپۇلىمىز كام.بانكىنىڭ پۇلىنى تىخى قايتۇرمىدۇق،شۇڭا تاغدىكى ساياھەت ئورنىنى ستىپ، نەقپۇل قىلىپ،ئالىمنى چەتكە يولغا سالساق،مىسنىڭ كىرىمى ساياھەت ئورنىنىڭ كىرىمىدىن نەچچە ھەسسە ئوشۇق بولىدىكەن.ئالدى بىلەن چوڭ سودىنى قىلىپ،تاغ دىگەن جىق بولغاندىن كىيىن ساياھەت ئورنىدىن بىرنى كىيىنچە قۇرساق بولۇۋىرىدىغۇ.

ئالىم:ـناۋاتتەك گەپ بولدى.تاغنى نىمە قىلىمىز.چەتئەلدىكى كاتتا سودا جۇمۇ ياسىن.مىليۇن.مىليۇن.دەيدۇ كۆرەڭلەپ.ـ نۇرمەمەت ئۆزىمۇ كۆردى جۇمۇ.دەيدۇ.

ياسىن:ـبوپتۇ ساياھەت ئورنىنى ساتساق ساتايلى دەيدۇ.

31ـكۆرۈنۈش

ئورنى شۇ شەھەر،ۋاقتى كىچە.

بىر سانتانا ماشىنا يول چىتىدىكى بىر سمۇنت ئىستۇلبۇغا ئۇرۇلغان بولۇپ، بىرقانچە قاتناش ساقچىسى ۋە بىرقانچە ئادەم ئولاشقان بولىدۇ.ماشىنا ئىچىدىن بىر ئادەمنى تارتىپ چىقماقتا.بۇ ئادەم دەل نۇرمەمەت بولۇپ ئۆزى مەس ھالدا ئوڭ قولى يىنىك زەخملىنىپ قولىدىن قان چىقىپ تۇرۇدۇ.ئۆزى ئامان قالغان بولىدۇ.

نۇرمەمەت:ـ نىمە بولدى دەيمنا .دەيدۇ دەلدەڭشىپ.

قاتناش ساقچىسى:ـ مۇنداق بولدى .ماشىنىغا چىقىك ،قولىڭىزنى دوختۇرغا

كۆرستەيلى . دىگىنىچە قاتناش ساقچىلىرى نۇرمەمەتنى ئۆزلىرىنىڭ ماشىنىسىغا يۆلەپ چىقرىپ ئىلىپ كىتىدۇ.ئوڭ تەرىپى بىلەن ئىستولبۇغا ئۇرۇلغان ماشىنا ماكچىيىپ،سىمۇنت ئىستولبا يىنىدا ئىكراندا تولۇق كۆرۈنىدۇ.

32-كۆرۈنۈش

ئورنى شۇ شەھەر ،مەلۇم دوختۇرخانا.

نۇرمەمەت بىر قولىنى ئاق داكا بىلەن باغلاپ،بوينىغا ئىسىپ ئولتۇرغان، بىلىكىگە سىلىنغان ئاسما ئوكۇل تىمچىپ چۈشۈپ تۇرغان بولىدۇ.ئىككى قاتناش ساقچىسى سومكىسىن قەغەز ئىلىپ بىر نىمىلەرنى يازىدۇ. ۋە نۇرمەمەتكە تۇتقۇزۇپ.

قاتناش ساقچىسى: – ھاراق ئىچىپ ،ماشىنا ھەيدەپ،ۋەقە سادىر قىلدىڭىز.ئىككى مىڭ سوم جەرىمانە تۆلەيسىز. ۋە ئىككى ئايلىق ماشىنا پىراۋىڭىزنى تۇتۇپ قالىمىز.دىگىنىچە خوشلىشىپ چىقىپ كىتىدۇ.

نۇرمەمەت سۇلغۇن ھالداقالىدۇ،ئوكۇل تىم –تىم قىلىپ چۈشمەكتە.

33-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى شەھەردىكى نۇرمەمەتنىڭ 20-كۆرۈنۈشتىكى شەخسى ئۆيى.

نۇرمەمەت بىلەن سانىيە ساپادا قىزغىن پاراڭ ئۈستىدە بولىدۇ. شۇ ئارلىقتا يانفۇن سايراپ كىتىدۇ.

نۇرمەمەت:ۋەي-ۋەي ،نىمە ؟نىمە؟ نۇرمەمەت ئورنىدىن تۇرۇپ كىتىدۇ ۋە ۋاقىراپ تۇرۇپ،- مەن ھازىر باراي.مانا ماڭدىم. دىگىنىچە ئالدىرايدۇ.

سانىيە:- نىمە بولدى شۇنچە.

نۇرمەمەت:-چەتئەلدىكى ۋاكالەتچىمىز ئالىم بىزنىڭ بارلىق پۇلىمىزنى يۆتكەپ يوقاپ كىتىپتۇ.نەگە كەتكىنىنى ھىچكىم بىلەيدىكەن.دەيدۇ نۇرمەمەت ئۈستەلنى

مۈشتى بىلەن قاتتىق مۇشلاپ - تۈگىدى ،تۈگىدى.دېگىنىچە ئۆيدىن چىقىپ كىتتىدۇ.سانىيە ئىككى مۇرىسىنى چىقىرىدۇ.

34-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى بىرىنچى كۆرۈنۈشتىكى يېزا.

يېزا كوچىلىرى قارا مايلاشتۇرۇلغان.كوچىلار رەتلىك يېڭى –يېڭى ئۆيلەر قەد كۆتەرگەن بولۇدۇ.ئىكراندا ئىدارە سىياقىدا سېلىنغان بىر قەۋەت بىنا كۆرىنىدۇ.بىنانىڭ ئۈستۈنكى قىسمىغا «قارىياغاچ كەنتى »دېگەن ۋىۋىسكا كۆرۈنىدۇ.كەنت قوراسىغا توختۇتۇلۇپ قويۇلغان ئىككى كىچىك ماشىنا كۆرۈنىدۇ.

35-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى يۇقارقى بىنانىڭ ئىچى.

يېزا،كەنت كادىرلىرى ئولتۇغان بولىدۇ.گۈلسۈمۇشۇلارنىڭ ئىچىدە بولىدۇ.يېزا باشلىقى سۆزلىمەكتە.

يېزا باشلىقى:-ئەزايىگىلار گۈلسۈمنىڭ ئىش ئىزلىرى گىزىت – رادىئولاردا تەشۋىق قىلىندى.يول،مەكتەپ،دوختۇرخانا دىگەندەك ھەممىسىگە ئۆزىنى ئۇنۇتقان ھالدا ياردەم قىپتۇ.باشقىلارنىمۇ بىيىشقا يېتەكلەپتۇ.ناھىيە، يېزا بۇ ئىشقا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈپ،گۈلسۈمگە 50مىڭ سوم رىغبەتلەندۇرۇش ياردەم پۇلى بىرىشنى قارار قىلدى.قىزغىن چاۋاكلار. گۈلسۈم قىزارغان ھالدا

گۈلسۈم:– رەخمەت،رەخمەت....دەيدۇ.

يېزا باشلىقى سۆزىنى يەنە داۋام قىلىدۇ.

يېزا باشلىقى:ئۇندىن باشقا ناھىيە ئۆسۈمسىز 500مىڭ يۈەن، يېزا 500مىڭ يۈەن ئۆسۈمسىز قەرز بىلەن تەمىنلەشنى قارارقىلدى. گۈلسۈمنىڭ كالا فىرمىسىنى كېڭەيتىش ۋە سۈت مەھسۇلاتلىرى زاۋۇتى قۇرۇش پىلانىمۇ تەستىقلاندى.ئەمدى

كەنتنىڭ گۈلسۈمگە كىرەكلىك قانچىلىك يەرنى ئاجرىتىپ بىرىش مەسلىسى قالدى .دەيدۇ.

كەنت باشلىقى:ـ بولىدۇ.بولىدۇ .گۈلسۈم ھەدە قانچىلىك يەرگە ئېھتىياجلىق بولسا شۇنچىلىك يەر بىرىمىز.گۈلسۈم ھەدە بىزنى ئۇنتۇپ قالمىغان يەردە بىزمۇ گۈلسۈم ھەدىنى ئۇنتۇپ قالمايمىز.رەخمەت گۈلسۈم ھەدە بىزنىڭ بۇ كىچىككىنە كەنتىمىزنى ناھىيەگە،شەھەرگە تونىتىۋەتتىڭىز.قىسقا قولىمىزنى ئۇزۇن قىلدىڭىز.دەيدۇ كەنت باشلىقى گۈلسۈمنىڭ قولىنى چىڭ سىقىپ تۇرۇپ.

گۈلسۈم:ـمەن يېزام بىلەن ئادەم،مىنىڭ تەقدىرىم يېزام بىلەن چىڭ باغلانغان، يېزا مىنىڭ باي بولۇشۇم.مەن دېھقانلىرىمنى سۆيىمەن.گۈلسۈم كۆزلىرىگە ياش ئېلىپ تۇرۇپ سۆزلەيدۇ.ـ ھەممىڭلارغا رەھمەت.تاپقان پۇلۇم سىلەرنىڭ. قىزغىن چاۋاكلار.

36ـكۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى نۇرمەمەتنىڭ شەھەردىكى ئۆيىنىڭ ئىچى.

ساپادا نۇرمەمەتنىڭ قانۇنسىز ئايالى سانىيە بىلەن ياسىن بۇرۇتىنى سىلاپ قويۇپ قىزغىن سۆزلەشمەكتە.

ياسىن:ـھە!سانىيە ھەممە ئىش تۈگىدى.چەتئەلدىكى بارلىق پۇلنى ئالىم ئېلىپ قاچتى.سەن بىلمەيسەن تاغدىكى داچىنى نۇرمەمەت ستىۋەتكەن نۇرمەمەتنىڭ رىستۇران بىناسىدىن باشقا پۇلى قالمىدى. بانكىنىڭ قەرزى بار،ئوغۇرلانغان باجمۇ بار تىخى .باجخانا بىلەن بانكىنىڭ قەرزىگە رىستۇران بىنالار بويىلىشامدۇ يوق ياكى ئۆزى تۈرمىلەرنى ئارىلاپ چىقامدۇ تىخى .دەيدۇ ياسىن سانىيەنىڭ ئېڭىكىنى قولى بىلەن كۆتۈرۈپ.

سانىيە:ـ ئۇنداق بولسا مەن قانداق قىلىمەن.دەيدۇ ھودۇققان ھالدا.

ياسن:ـبانكا چەكلرنى نەقلەشتۈرۈپ،ئۆيدە پۇلغا يارايدىغان نەرسلەرنى تەييارلاپ قوي بىر كچدىلا قۇيرۇقنى خادا قىلىمىز.دەيدۇ ياسىن سانىيەنىڭ قولتۇغىدىن تۇتقىنچە.

37ـكۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى نۇرمەمەتنىڭ رىستۇران بىناسىنىڭ ئىچى مەلۇم ئۆينىڭ ئىچىدە نۇرمەمەت سۇلغۇن هالدا ئولتۇرغان. ئىككى ئادەم سۆزلىمەكتە.

1ـئادەم: ـ نۇرمەمەت ئەپەندى .بۇ يىلقى باجنى تېخى تۆلمەپسىز.تېخى بىز تەكشۈرگەن ئوغۇرلانغان باجمۇ بار.بۇ پۇللار ئاز ئەمەس.دەيدۇ.

2ـئادەم: ـ بىزنىڭ بانكىنىڭ قەرز پۇلىمۇ ئاز ئەمەس،مۇددىتىدىن ئېشىپ كەتتى بۇنى نىمە دەيمىز؟دەيدۇ.نۇرمەمەت ئۇلۇق كىچىك تىنىپ.

نۇرمەمەت:ـمەندە پۇل قالمىدى،مۇشۇ رىستۇران بىناسىنى باهالاپ ئالساڭلار دەيمەن. دەيدۇ.1ـ2ـئادەم سومكىلىرىدىن نۇرغۇن هۆججەتلەرنى چىقىرىپ ئۆزـ ئارا پىچىرلىشىدۇ ۋە ئاخىردا ـ بولىدۇ،ئەتە رەسمىيەتلەرنى ئۆتسەك بولىدۇ. دىگىنىچە چىقىپ كىتىدۇ.نۇرمەمەت بېشىنى ئىككى قولىنىڭ ئارىسىغا ئېلىپ بېشىنى تۆۋەن قىلىپ ئولتۇرغان هالدا قالىدۇ.

38ـكۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى نۇرمەمەتنىڭ شەهەردىكى هىلىقى ئۆيى نۇرمەمەت قولىدا بىر ۋاراق خەت يازغان قەغەزنى تۇتقىنچە چىچىلماقتا.ۋاقىرىماقتا،ئۇرۇندۇق ساپالارنى تەپمەكتە،تامدىكى سانىيەبىلەن چۈشكەن رامكىلىق سۈرەتنى ئۇرۇپ ئەينەكلىرىنى سۇندۇرماقتا،دەسسىمەكتە.ئاخىرى بىرىپ ئۆزى ھىرىپ ساپاغا ئولتۇرۇپ قالىدۇ.قولىدىكى خەتكە كۆزى چۈشىدۇ.ئىكران سىرتىدىن سانىيەنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ.

سانىيە:ـنۇرمەمەت،خەيرى – خوش خوتۇن باللىرىغا رەھمى يوق سىزدەك ئادەمدىن ماڭا قانچىلىك رەھمى بولاتتى. ئازۋاقىت بولسىمۇ سىزگە خوتۇن بولدۇم،سىزگە ئەمەس پۇلىڭىزغا. تىگىشلىك ھەققىمنى ئېلىپ ،يولۇمغا راۋان بولدۇم.مىنى ئىزدەپ ئاۋارە بولماڭ.خەيرى –خوش نۇرلوبەن.

نۇرمەمەت خەتنى يىرتىپ – يىرتىپ تاشلايدۇ.

نۇرمەمەت:ـئېپلاس ھارامزادىلەر. دىگىنىچە ئورنىدىن تۇرۇپ ئىككى قولىنى كۆتۈرۈپ – مەن نىمە بولدۇم .دەپ ۋاقىرايدۇ.

39ـكۆرۈنۈش

ۋاقتى كۈز،ئورنى شۇ شەھەردىكى مەلۇم قاۋاقخانا.

شەھەر ئىچىدىكى مەلۇم قاۋاقخانە.نۇرمەمەت يالغۇز ئولتۇرۇپ ھاراق ئىچمەكتە.شۇ ئارلىقتا ئىككى ئادەم ئىشىك ئىچىپ كىرىپ كىلىدۇ ۋە نۇرمەمەتنى كۆرۈپ توختاپ قالىدۇ.

1ـ ئادەم: ـ ھوي مۇنۇ نورەك گەكسىغۇ.بۇ يەرلەرنىمۇ ئالا قويماپتۇ.دەيدۇ.

2ـ ئادەم : ـ راستىنلا گەكسى بوپتۇ – بۇ.تۈنۈگۈن مەندىن 10 سوم سوراپ يۈرۈيدۇ.جۆر چىقىپ كىتەيلى.دەيدۇ.كىرگەن ئىككى ئادەم چىقىپ كىتىدۇ.نۇرمەمەت دەلدەڭشىگىنىچە ئورنىدىن تۇرۇدۇ.

نۇرمەمەت:ـيىزىپ قويۇڭ كىيىن بىراقلا تۆلەيمەن.دەيدۇ تىلىنى چايناپ

ھاراق ساتقۇچى:ـ نىسى ئىچىۋىرىدىغان ئاپاڭنىڭ سۈتى ئەمەس بۇ،سالە چاپانىنى. دىگىنىچە ھاراق ساتقۇچى نۇرمەمەتنىڭ خۇرۇم چاپىنىنى سالدۇرۇپ ئىلىپ ،نۇرمەمەتنى ئىشىكتىن ئىتتىرىپ چىقىرىۋىتىدۇ.نۇرمەمەت دەلدەڭشىگىنىچە نىرى بىرىپ يەرگە يىقىلىدۇ.

40ـكۆرۈنۈش

ۋاقتى كۆز ئورنى شۇشەھەرنىڭ بىر كوچىسى ،كىچە.

نۇرمەمەت كۆينەكچان دەلدەڭشىپ كىتىپ بارماقتا.شۇ ئارلىقتا بىركىچىك ماشىنا نۇرمەمەتنىڭ يېنىدا توختايدۇ.ئىچىدىن ئىككى ياش بالا چۈشىدۇ. ۋە ئۇدۇل كىلىپ نۇرمەمەتنىڭ كانىيىدىن تۇتۇپ ژۇلقۇشلايدۇ.

1-بالا:- پۇلنى قاچان بىرىسەن.ۋاي گوي ،سىنى ئىزلەپ ھالىمىزقالمىدى.بۈگۈن ئاران تاپتۇق سىنى .دەپ نۇرمەمەتنىڭ مەڭزىگە بىر كاچات ئۇرۇدۇ.

نۇرمەمەت:-ۋاي بىرەي ئۇكىلىرىم ئۇرماڭلار مىنى ،پۇلۇمغۇ يوق ،ئۆيۈم بار شۇنى ئىلىڭلار. دەيدۇ نۇرمەمەت تىلىنى چايناپ مەس ھالدا.

ئىككى بالا:- چىقە ماشىنىغا ئۆيۈڭگە بارىمىز .دىگىنچە ئىككى بالا نۇرمەمەتنى ماشىنىغا ئىتتىرىپ كىرگۈزۈپ ئۆزلىرىمۇ ماشىنىغا چىقىپ ئۇدۇللاپ كىتىپ قالىدۇ.

41-كۆرۈنۈش

بىر يىلدىن كىيىن ۋاقتى ياز ،ئورنى مەلۇم شەھەر:

قايناق بازار ئىچى.بىر ئادەم ئۈچ چاقلىق ھارۋىدا لىق بىسىلغان قانداقتۇر بىر نىمىلەرنى سۆرىگىنىچە ئىكرانغا يىقىنلىشىدۇ.بۇ دەل بىزگە تونۇشلۇق نۇرمەمەت بولۇپ،بارلىق كۈچى بىلەن پىدالى دەسسەپ ھەيدەپ بىردۇكاننىڭ ئالدىغا كىلىپ ماللارنى چۈشۈرۈشكە باشلايدۇ.نۇرمەمەتنىڭ چاچ ساقاللىرى ئۆسۈپ كەتكەن،كىيگەن كۆينىگىنىڭ دۈمبىلىرى شور باغلاپ مەينەتلىشىپ كەتكەن.ئۆزىمۇ روھسىز،شۇ ئارلىقتا.

بارات:(ئىكراندا بارات لەقىمى تاي دىگەن خەت كۆرۈنىدۇ(

- ھوي مۇنۇ بىزنىڭ نۇرەككۇ .دىگىنچە نۇرمەمەتنىڭ يىنىغا كىلىدۇ. ۋە نۇرمەمەت بىلەن قىزغىن كۆرىشىدۇ.

بارات:ھوي نۇرمەمەت سىنى باي بولۇپ كەتتى ،شەھەرمۇ-شەھەر ئايرۇپىلاندا

يۇرۇيدۇ دەپ ئاڭلىغان.نىمە كۈندە قالدىڭ هوي. قەلەندەرنىڭ ئۆزى بوپسەنغۇ؟

نۇرمەمەت:ـ ئامەت قاچتى بارات.بۇنداق كۈنلەرنى كىم ئويلاپتۇ.

بارات :ـهوي بولماپتۇ جۇمۇ ساڭا!ئۆي ماكانىڭ تۇرۇپ،چوڭ بولغان مەلەڭ تۇرۇپ،يىتمەك بولۇپ قاپسەن،مۇشۇمۇ كۈنمۇ؟جۇر مەلىگە كىتمىز.خوتۇنۇڭ گۈلسۇم باي بولۇپ كەتتى.باللىرىڭمۇ كاتتا ئادەم بولۇپ كەتتى.

نۇرمەمەت:ئەمدى قايسى يۈزۈم بىلەن مەلىگە بارىمەن.خوتۇن باللىرىمغا قانداق قارايمەن.

بارات:ـمەھەللە دىگەن مەھەللە جۇمۇ.ئادەم دىگەن خام سۈت ئەمگەن خاتالاشمايدىغان ئادەم بارمۇ؟سەن قىلغان ئەسكىلىكنى مەھەللەڭ قىلمايدۇ.سىنى قويىنغا ئىلىپ كىتىدۇ.جۇر مەلىگە ئىلىپ كىتىمەن.نۇرمەمەت ئۇنىمايدۇ.

42ـكۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى يىزا

بارات تاينىڭ ئۆي ئىچى.بارات (ئىكراندا بارات تاي)ئىككى ئادەمگە سۆزلىمەكتە.

بارات:مەن شەھەردە نۇرمەمەتنى ئۇچرىتىپ قالدىم.بىز ئاڭلىغان نۇرمەمەت يوق جۇمۇ،هارۋا سۆرەپ جان بىقىپ يۈرۈپتۇ.نەدە يىتىپ نەدە قوپىدۇ بىلمىدىم،هالى خاراپ.بىر قارىساڭ ئىچىڭ ئاغرىيدۇ. باي بولۇپ خوتۇن باللىرىنى ،مەلىنى تاشلاپ ،كۆرەڭلەپ كەتكىنىنى ئويلىساڭ كۆتكە نەچچىنى تەپكىڭ كىلىدۇ.ئامال يوق.

Aدىھقان:هوي بولماپتۇ جۇمۇ ،نۇرمەمەتمۇ مۇشۇ مەلىنىڭ ئادىمى.ئاتا كۆرگەن

،ئانا كۆرگەن بىز،ئۇ قىلغاننى بىز قىلمايلى.

Bدېھقان:قانداق قىلارمىز،گۈلسۈمگە دەپ باقامدۇق يا؟

بارات:گۈلسۈمگە دېسەك قانداق بولار،گۈلسۈمنىڭ يۈرىكى خۇن بولۇپ كەتتى جۇمۇ،ئۇنىماسمىكىن.

Aدېھقان:بولمىسا گۈلسۈمنىڭ پىرمىسىغا ئورۇنلاشتۇرۇپ قويمايلىمۇ؟گۈلسۈم ئۆزى مەلىدە.كالا بىقىۋاتقانلارنىڭ ئارىسىغا قىتتۇۋەتسەك ،پادىچىلارنى گۈلسۈم كۈندە تەكشۈرۈپ تۇراتتىمۇ؟كالىنى بىقىپ تەييار تاماقنى يەپ ئايلىقنى ئېلىپ تۇرىمامدۇ.قالغان گەپنى كىيىن بىرنىمە دېمەمدۇق.خۇدا يولدا يىراقنى يىقىن قىلىپ بىر ئويۇن ئويناپ باقمايلىمۇ؟قالغىنىغا يۈرت مەھەللە بارغۇ؟

ـقىنى ئۇرۇنۇپ كۆرەيلى دەيدۇ ئۇچى.

43ـكۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى مەلۇم شەھەر.

بازار ئىچى مەلۇم دوقمۇشتا ئۇچ چاقلىق هارۋا توختىتىلىپ قويۇلغان. بارات تاي ۋەA دېھقان نۇرمەمەت بىلەن قىزغىن پاراڭ قىلىشىماقتا.

Aدېھقان:نۇرمەمەت قانچىلاپ دەيمەن.خوتۇنۇڭ گۈلسۈم ئۆزەڭنىڭ كونا ئۆيۈڭنى يىڭىلاپ شۇجايىدا تۇرىۋاتىدۇ.مەن دىگەن فىرما <چوغلان> دىگەن فىرما ناھىيەگە يىقىن يەردە،ئايلىقىغا 400سوم بىرىدۇ.تاماق بىرىدۇ،ياتاق بىرىدۇ.بىرىپلا كالىغا قاراپ پۇلۇڭنى ئالامسەن.مۇنۇ تارتىۋاتقان كۈنۈڭدىن ياخشى ئەمەسمۇ؟ئاغرىمامسەن،ئۆلمەمسەن،تالادا قالامسەن؟دەيدۇ.

بارات:ۋوگۈي گەپ ئاڭلامسەن يوق.پۈت قولۇڭنى باغلاپ بولسىمۇ ئەپكىتىمىز.مەھەللە ساڭا نىمە قىلدى.مەھەللىگە بارمىساڭمۇ مەھەللىگە يىقىن <چوغلان>فىرمىسىغا بىرىپ ئىشلە،بارا-بارا مەھەللىدىكىلەرنى كۆرىسەن،ئۇلار

سىنى كۆرىدۇ.ئۆتكەن ئىشلار گەپ سۆز بىلەن ئۇنتۇلۇپ تۈگەيدۇ.خوتۇنۇڭ گۈلسۇمىمۇ ئىرىپ قالىدۇ.سىنىڭدەك باغرى تاشلاردىن ئەمەس ئىككى ئوغلۇڭمۇ بار.دادىسىدىن تىنىپ كەتمەس.<چوغلان>غا بىرىپ ئىشلەۋەرمەمسەن.بىزنىڭ مەھەللىدىنمۇ خېلى جىق ئادەم شۇ جايدا ئىشلەۋاتىدىغۇ.سىنى ئارىغا ئالماسا ،يا سەن ھايۋانمىدىڭ.جۆرە قاتناشقامۇنۇ نىمەڭنى(ھارۋىنى كۆرسىتىپ) ھازىر قانچىگە ئالسا ستىۋىتىمىز.بىز بىلەن ماڭمايدىغان بولساڭ،بىزدىن كۆرگۈلۈكۈڭ بار دىگىنىچە نۆرمەمەتنى سۆرەپ ماڭىدۇ.

44-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى مەلۇم ئورۇن.

تۆپتۈز قىلىپ ياسالغان قارا ماي ياتقۇزۇلغان يول كۆرۈنۈپ ئاخىرىدا تۆمۈر شالاسۇنلۇق چوڭ دارۋازا كۆرۈنىدۇ.دارۋازىنىڭ بىشىغا <چوغلان سۈت ۋە سۈت يىمەكلىكلەر زاۋۇتى >دىگەن ۋىۋىسكا ئىسلغان بولىدۇ. دارۋازا ئىچىدە رەت-رەت كاكا باقىدىغان ئورۇنلار،بىر-بىرى بىلەن كىسىشكەن قارا ماي يوللار،دارۋازىدىن ئانچە يىراق بولمىغان ئورۇنغا سىلىنغان ئىككى قەۋەت چىرايلىق بىنا ،يوللاردا ئاق خالاتلىق بىر قانچە ئاياللار ئۇيان بۇيان ئۆتۈشۈپ تۇرغان بولىدۇ.كۆك خالات كىيگەن ئىككى ئادەم بىردىن ئىككى قول ھارۋىسىنى سۆرىگىنىچە يۇقۇرىدىكى بىنانىڭ يان يولىغا بۇرۇلۇپ ماڭىدۇ،ئالدىدىكى ھارۋا سۆرىگەن ئادەم ئىكرانغا يىقىنلىشىدۇ. بۇدەل نۆرمەمەت بولۇپ چىقىدۇ.شۇ ئارىلىقتا دارۋازىدىن بىر قانچە كىچىك ماشىنا كىرىپ كىلىدۇ ۋە بىنا ئالدىدىكى گۈللۈكتە توختايدۇ.ماشىنىدىن زامانغا لايىق كىيىنگەن چىرايلىققىنە بىرئايال چۈشۈدۇ.بۇدەل بىزگە تونۇشلۇق گۈلسۇم،باشقا ماشىنىلاردىمۇ ئادەملەر چۈشۈدۇ.

گۈلسۇم:-مىھمانلار قىنى ئالدى بىلەن مىھمانخانىغا.

گۈلسۈم مېھمانلارنى بىناغا باشلايدۇ.جۈرئەتمۇ چىرايلىق ياسىنىپ ئاپىسىنىڭ يىنىدا پەيدا بولىدۇ. مېھمانلار بىناغا كىرىپ كىتىدۇ.گۈلسۈم بىلەن جۈرئەتمۇ كىرىپ كىتىدۇ.

45-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ،ئورنى گۈلسۈملەر كىرىپ كەتكەن بىنانىڭ ئىچى

يۈرۈق ،ئازادە چوڭ ئۆي ،گۈلسۈم مېھمانلارنى قاتار تىزىپ قويۇلغان ساپالارغا تەكلىپ قىلىپ ئۆزى دىرىزىنى ئىچىۋتىش ئۈچۈن چوڭ دىرىزىنىڭ ئالدىغا بارىدۇ ۋە دىرىزىنى ئاچىدۇ.دىرىزىنى ئاچقىنىچە تۇرۇپ قالىدۇ.تۆۋەن تەرەپتىكى قارىماي يولىدا يولدىشى نۇرمەمەت بىر قول ھارۋىسىنى سۆرىگىنىچە كىتىپ بارغان بولىدۇ.گۈلسۈم يولدىشىغا قارىغىنىچە

تۇرۇپ قالىدۇ ۋە قولىنى كۆتۈرۈپ،

گۈلسۈم:-نۇرمە...مەت.دىگىنىچە ۋاقىرىماي قولىنى چۇشۇرۇپ يولدىشىغا تىخىمۇ سىنچىلاپ قارايدۇ.ۋە بىشىنى دىرىزىدىن ئىلىپ،ئۆي ئىچىدە ئولتۇرغانلارنىڭ ئارىسىدىكى ئوغلى جۈرئەتكە قارايدۇۋە دىرىزىنىڭ تەكچىسىگە يۆلىنىدۇ.

جۈرئەت:ئاپا نىمە بولىدى. دىگىنىچە ئاپىسىنىڭ يىنىغاكىلىپ ئاپىسىنى يۆلەيدۇ. ئاپىسى جۈرئەتكە دىرىزىنى شەرەت قىلىدۇ.نۇرمەمەت ھارۋىسىنى سۆرىگىنىچە بارغانسىرى يىراقلاپ كىتىدۇ.يول ئۈستىدە بىزگە تونۇشلۇق ھىلقى ئىككى بالا تۆۋۈقسىز پەيدا بولىدۇ .يەنىلا داپ چىلىپ ناخشا ئىيتىدۇ.

نۇرمەمەت ،ۋاي نۇرمەمەت،

ماشىناڭ يوق ،پۇلۇڭ يوق.

نىمە قىسمەت بۇ ساڭا ،

كىرەي دىسەڭ ئۆيۈڭ يوق.

دىمەدىمۇ،دىمەدىمۇ؟

ئۆزەك چىدىمايسەن دىمەدىمۇ؟

ھساۋى بار ھەممىنىڭ ،

ھساۋىڭنى بەردىڭمۇ؟

چاقچاق دىگەن مانا شۇ،

ئاخىرى ئۆزەڭ كەلدىڭمۇ؟

دىمەدىمۇ؟دىمەدىمۇ؟

ئۆزەڭ چىدىمايسەن دىمەدىمۇ؟

تۈگىدى.

2004-يىلى 1-ئاينىڭ 25-كۈنى

مېهمان-4

(ئېتوت)

تاھىر ھامۇت

قاتناشقۇچىلار: ئەيسا، داۋۇت، ئابدۇكېرىم، ئابدۇرېھىم قان.

ئورنى: ئەيسانىڭ ئۆيى.

ۋاقتى: نورۇز كۈنى كەچ.

چىراغ ياندۇ. ئەيسانىڭ مېھمانخانا ئۆيى. ئۆيدە ساپا، شىرە، ئىككى ئورۇندۇق. ئەيسا ئۆيدە. ئۇنىڭ ئىچى قاتتىق پۇشقان. ئۇ داۋۇتنى قورقۇپ تالاغا چىقالمىغىلى بىر ھەپتە بولغان. ئۇ قۇرۇق ھاراق بوتۇلكىسىنى تەكشۈرۈپ باقىدۇ، ھاراق يوق. ئاخىر ساپادا يېنىچە يېتىپ مۈگدەشكە باشلايدۇ. شۇ چاغدا ئابدۇكېرىم سەھنىگە چىقىدۇ.

ئابدۇكېرىم: كونىلاردا :«سۆت بىلەن كىرگەن خۇي جان بىلەن چىقىدۇ» دېگەن گەپ بار. بۇ گەپ ھەقىقەتەن ناھايىتى توغرا ئېيتىلغان. تۆۋەندە بىز «مېھمان» دېگەن ئېتوتنى كۆرۈپ باقايلى. بۈگۈن نورۇز ئاخشىمى چوڭ ئەيسانىڭ ئۆيىدە يەنە جېدەل چىقىدىغاندەك تۇرىدۇ. ئەڭ ياخشىسى مەن بۇ جېدەلگە ئارىلىشىپ قالماي ئاستا كېتىۋالاي.

(ئابدۇكېرىم سەھنىدىن چۈشۈۋاتقاندا داۋۇت ئابدۇرېھىمنى ئەگەشتۈرۈپ چىقىدۇ. داۋۇت ئازراق مەست.)

داۋۇت:(ئابدۇرېھىمنى كۆرۈپ قالىدۇ)ھوي مىرشاپ ئۇكا قانداق ئەھۋالىڭ؟

ئابدۇكېرىم:ھە تىنچلىقمۇ داۋۇتكا،نورۇز بايرىمىڭىغا مۇبارەك بولسۇن!

داۋۇت:ۋۇي،بۈگۈن نورۇزما؟!ئۇنداق بولسا يۈر،بىللە نورۇز ئويناپمىز!

ئابدۇكېرىم:رەھمەت داۋۇتكا،مېنىڭ بەك ئالدىراش ئىشىم بار.مەن ماڭاي.

داۋۇت:ھەي ئۇكا،سەن تېلېۋىزوردىكى مەشرەپلەرگە چىققۇەرمەي،ماندىاق بىزنىڭ يەرلىك مەشرەپلەرگىمۇ ئانچە-مۇنچە قاتنىشىپ قوي.تۇرمۇش ئۆگەن دەيمەن تۇرمۇش!يۈرە!

ئابدۇكېرىم:بولدى داۋۇتكا،مەن ماڭاي.

ئابدۇرېھىم:(ئابدۇكېرىمگە ھۈرپىيىدۇ)ھەي بالاڭزا،ئاكاڭ گەپ قىلىۋاتسا ياق دەيسنا!

ئابدۇكېرىم:(ئۇنىڭ ئەلپازىنى كۆرۈپ،گېپىنى دەرھال ئۆزگەرتىدۇ)ماڭاي دېدىمغۇ؟يۈرە داۋۇتكا،بىردەم -پىرىم دەم ئولتۇرايلى.

داۋۇت:ھە ما گېپىڭ بولدى.

(ئۇلار ئەيسانىڭ ئىشكى ئالدىغا كېلىدۇ.داۋۇت ئابدۇرېھىمغا شەرەت قىلىدۇ،ئابدۇرېھىم ئىشكنى چېكىدۇ.ئەيسا چۆچۈپ ئورنىدىن تۇرۇپ،ناھايىتى خۇشال ھالدا يورغىلاپ بېرىپ ئىشكنى ئاچىدۇ.ئاچىدۇ-يۇ،داۋۇتنى كۆرۈپ ئارقىغا قاچىدۇ.)

داۋۇت:ھەي،توختا!(ئەيسا ئورنىدىلا توختايدۇ ھەمدە دەرھاللا سول بىقىننى تۇتۇۋالىدۇ.) ھە، قاچىسەنغۇ؟

ئەيسا: (ھاراق ئىزدەپ داۋۇتنىڭ يانچۇقلىرىغا چاندۇرماي سەپسالىدۇ)مۇشۇ سول بىقىنىم ئاغرىپ قارا،مۇشۇ يەرچۇ مەشە.(ئۇ داۋۇتنىڭ بىقىننى سىلاشتۇرۇپ ،ئۇنىڭ قولى داۋۇتنىڭ بېلىگە قىستۇرۇۋالغان بوتۇلكىغا تېگىدۇ،كەيپىياتى بىراقلا

جانلىنىدۇ)ساقىيىپ قالدى قارا!

داۋۇت: (ئۇنىڭ مەقسىتىنى چۈشىنىپ،بىلىگە قىستۇرۇۋالغان كىچىك بوتۇلكىلىق

ھاراقنى چىقىرىدۇ) مۇشۇنى كۆرۈپ ساقايدىڭغۇ سەن؟!باشلىمامسەن بىزنى؟

ئەيسا: قېنى ئولتۇرۇڭلار،ئولتۇرۇڭلار!

(ھەممەيلەن ئولتۇرىدۇ).

داۋۇت:ھە،ئەمسە مەن باللارنى بىر تونۇشتۇرۇپ قوياي.(ئەيسانى كۆرسىتىپ) بۇ

ئەيسا،مۇشۇ ئۆيىنىڭ ئىگىسى ،ئىنىمىز.ھە،مېنىڭ ئىسمىم...

ئەيسا:داۋۇت ئاكام،داۋۇت پالتا ئاكام!

داۋۇت:بۇياقىنىڭ ئىسمى...

ئەيسا:مەشرەپتە چىقىدىغان مىرشاپ!ھەي يۈزۈڭدە خېتىڭ يوققۇ

سىنىڭ؟!(زاڭلىق قىلىدۇ) ۋاي،قالتىس ئوينايسەن جۇمۇ مىرشاپ دىگەننى!

داۋۇت:ھەي،سەن تونۇمسەن؟

ئەيسا:دەنشىدە كۆرگەن!

داۋۇت: (ئەتراپقا قاراپ قويۇپ) سىنىڭ تېلېۋىزورۇڭ بارما؟

ئەيسا:قوشنىلارنىڭكىدە كۆرگەن.

داۋۇت:(ئابدۇرېھىمنى تونۇشتۇرماقچى بولۇپ) بۇ...

ئەيسا:(داۋۇتنىڭ گېپىنى بۆلۈپ)ھوي نەدىن تاپتىڭ بۇ يىگىنە يەۋالغان ئىتتەك

بىر نېمىنى؟(زاڭلىق قىلىپ كۈلىدۇ)

داۋۇت:بۇ ئىنىمىز...

ئەيسا: (داۋۇتنىڭ گېپىنى يەنە بۆلىدۇ) ھەي، لاخشىگىرغۇ بۇ؟نەدىن ئەكەلدىڭ

بۇنى؟نېمانداق ئىنچىكە بۇ؟(زاڭلىق قىلىپ كۈلىدۇ)

داۋۇت:قارا، بۇ ئىنىمىزچۇ...

ئەيسا: (داۋۇتنىڭ گېپىنى يەنە بۆلىدۇ)تۇغقانلىرىڭنىڭ ئەڭ كىچىكى دېگىنە بۇ؟بۇنى ئۇبدان باقماپسەن ھە؟سېنىڭ تۇغقانلىرىڭ نېمانداق كىچىكلەپ كەتتى ھوي؟كىيىم ئاسقۇچقۇ بۇ!(يەنە زاڭلىق قىلىپ كۈلىدۇ.شۇچاغدا ئابدۇرېھىم ئاستا ئورنىدىن قوپۇپ داۋۇتقا قارايدۇ.ئەگەر داۋۇت رۇخسەت قىلسىلا،ئۇ ئەيسانىڭ ئەدىپىنى بەرمەكچى.داۋۇت بۇنى سېزىپ قالىدۇ.)

داۋۇت:ھەي بولدى!(ئەيسانى ئۇرماقچى بولغاندەك قول تەڭلەيدۇ.ئەيسا كۈلۈشتىن توختايدۇ.)بۇ ئىنىمىزنىڭ ئىسمى ئابدۇرېھىم «قان»،ئاڭلىغان بولغىيتتىڭ!(بۇنى ئاڭلاپ ئەيسانىڭ چىرايىدا قان قالمايدۇ.)

ئەيسا: ۋاي،ئۆزۈمنىڭ ئۇكامغۇ بۇ! باياتىنلا تونۇغان مەن.چاقچاق ،خاپا بولما جۇمۇ ئۇكا!پاھھوي ئەجەب ئىسسىپ كەتتا بۇ ئۆينىڭ ئىچى؟!

داۋۇت:قارا،بۈگۈن نورۇزكەن دېگىنە.سېنىڭ ئۆيۈڭنى كۆڭلىمىز تارتىپ كەلدۇق.سەندىن ھاراق چىقمايدىغانلىقىنى بىلىپ بۇنى ئالغاچ كىردىم،ئۇششاق-چۈششەك نەرسىلىرىڭ باردۇ؟ ¬

ئەيسا:بار!(كىرىپ كېتىپ قېتىپ كەتكەن بىر ناننى كۆتۈرۈپ چىقىدۇ.)مانا زاكۇسكا دېگەن!

داۋۇت: ھەي ئاران مۇشۇما؟

ئەيسا:بېرى شۇ!«پۇل يوق ئۆيدە جان چىقىدۇ،خوتۇن يوق ئۆيدە نان چىقىدۇ»دېگەن شۇ!

داۋۇت:ئەكەل ناننى.(قولىغا ئېلىپ سىنچىلاپ قارايدۇ)ھەي،مەن بۇ ناننى بىر يەردە كۆرگەندەك قىلىمەنغۇ؟

ئەيسا:سەن تونۇيسەن ،ئىككىڭلار تونۇش.بۇ نان كىرورەن ھەدەم ياققان قەدىمي نان! ئاسارە-ئەتىقە! نۇرغۇن پۇلغا يارايدۇ! بۈگۈن سىلەرنىڭ

ھۆرمىتىڭلارنى دەپ بۇ ناندىن كەچتىم!

(داۋۇت ناننى ئوشۇتماقچى بولۇپ ئوشۇتالمايدۇ،ئەيساغا تەڭلەيدۇ.)

ئەيسا : (ناننى ئېلىپ ھەرقانچە قىلىپمۇ ئوشۇتالمايدۇ.)مانا جىلىك ئاسارە-ئەتىقە دېگەن مۇشۇنداق بولىدۇ،ئەمما لېكىن مەدىرلىتالمايسەن!ئىشەنمىسەڭ مىرشاپ ئۇكا،سەن سىناپ باقە! (ناننى ئابدۇكېرىمگە بېرىدۇ.

ئابدۇكېرىم:بولدى ئىشەندىم ئەيساكا.

ئەيسا:مە،ئالە!

(ئابدۇكېرىم ئېلىپ ئوشتۇيالمايدۇ،بۇنى كۆرۈپ ئابدۇرېھىمنىڭ ئىچى پۇشۇپ كېتىدۇ.)

ئابدۇكېرىھىم: (ناننى ئابدۇكېرىمدىن گەپ قىلمايلا ئېلىپ «قارس!»قىپلا ئوشتۇۋېتىدۇ.بۇنى كۆرۈپ ئەيسا ئابدۇرېھىمدىن تېخىمۇ قورقىدۇ.)

ئەيسا: مانا مۇشۇ ناننى نەچچە يىلنىڭياقى ھېچكىم ئوشتۇيالمىغان.مانا مۇشۇ ئىنىمىز ئوشتۇۋەتتى!پالۋان!باتۇر!

ئابدۇرېھىم:كۈچ ئوشتۇمايدۇ ئاكا بۇنى،ۋىجدان ئوشتۇيدۇ،ۋىجدان!

(ھەممەيلەن قايىل بولۇپ تەڭلا ئاپىرىن ئېيتىشىدۇ).

ئەيسا:قەتئىي خاپا بولما جومۇ ئۇكا،بايا سېنى تونۇماپتىمەن،مەن ئۆلەي ،ھازىرلا ئۆلەي ! سېنى راستىلا تونۇماپتىمەن.ئەمما نامىڭنى ئاڭلىغان .سېنى ئۆزۈم ئايرىم مېھمان قىلىمەن.بۈگۈن قاتتىق-قۇرۇق بوپ قالدى.ئۆيدە ھەدەڭ يوق دېگىنە.(كۆپچىلىككە)قېنى قاتتىق -قۇرۇق بولسىمۇ ئېلىڭلار بىرەر پارچىدىن.مەن بى ئۇسسۇزلۇق ئاچقاي.(ئەيسا ئىچكىرى ئۆيگە كىرىپ كېتىدۇ.ئۇچەيلەن ناندىن بىر پارچىدىن ئېلىپ غاجاپ باقىدۇ.چىشى ئۆتمەيدۇ.مۇشۇ چاغدا ئەيسا بىر قاچا سۇنى ئېچىقىپ شىرەگە

قويدۇ.ئۈچەيلەنىنىڭ نانىنى يېيەلمىگىنىنى كۆرۈپ ،ئۆزى نانىنى ئېلىپ مەززە بىلەن شۈمۈشكە باشلايدۇ.)
ئەيسا: (ناننى كۆرسىتىپ)بۇچۇ،شورايدىغان نان.بۇنى «نان قۇرت» دەيمىز.«نان قاق »دېگەن مۇشۇ. زاكۇسكىغا دەھشەت ياخشى بۇ!
ئابدۇكېرىم:داۋۇتكا،مەن ماڭسام بولاتتى.
داۋۇت:ھە؟
ئابدۇكېرىم:مەن ماڭايمىكىن.
داۋۇت:نېمە دەيدىغانسەن ئۇكا.بىردەم ئولتۇرە.(ئەيساغا)ھەي،باشقا بىرنېمىلىرىڭ يوقمۇ سېنىڭ،مۇشۇ قاتتىق ناننى غاجاپ ئولتۇرامدۇق؟
ئەيسا:باشقا نەرسە يوق ئەمدى.خوتۇن بولمىغاندىكىن ھېچنەرسە بولمايدۇ-دە!
داۋۇت:پايپاقتىن چىقىپ قالارمىكىن.
ئەيسا:يوق مانا.(پۇتىنى كۆتۈرۈپ كۆرسىتىدۇ.)ئۆزۈڭ بىلىسەن داۋۇتكا،بۇ ئۆيگە كەچ بولغاندا ياتقىلى كىرىمەن شۇ.
داۋۇت:بۇ ئۆي ساڭا دەڭ دېگىنە،دەڭ!
ئەيسا:مەشرەپ دېگەن شۇ:«تاپالىغىنى گۈل كەلتۈرەر،تاپالمىغىنى بىر باش پىياز».ھېلىمۇ نان بولسىمۇ چىقتىغۇ،پىيىزى بار نان!
داۋۇت :ھە بوپتۇ.(ئابدۇرېھىمغا قاراپ)بۈنىڭدىن بىرنېمە چىقمايدۇ.ئۇكا ئانچە-مۇنچە بىرنەرسە ئېلىۋالغان بولغىيتتىڭ؟
ئابدۇرېھىم: ئېلىۋالغان ئاكا، مانا (يانچۇقىدىن گازىر-خاسىڭلارنى ئېلىپ شىرەگە تۆكىدۇ.)
ئابدۇكېرىم:داۋۇتكا،مەن ماڭاي.
داۋۇت:(سەل تېرىكىپ)ھەي ئۇكا،ئولتۇر دېگەندىكىن ئولتۇرە جىم! (داۋۇتنىڭ

ئاچچىقى كەلگەنلىكىنى كۆرگەن ئابدۇرېھىم ئورنىدىن قوپۇپ ئابدۇكېرىمگە تەھدىت سالىدۇ.)

ئابدۇرېھىم: ئوخشىمىي بالاڭىزا، ھەجەپ گېپىڭ جىققەن. ئۆزۈڭ ئاپىرىپ قويايمۇ-يا؟!

داۋۇت: (ئابدۇرېھىمنى بېسىپ) ياق بولدى، جىم ئولتا. كەتمەيدۇ. (ئابدۇكېرىمگە قاراپ) بىردەم ئولتۇرسەنغۇ ئۇكا؟

ئابدۇكېرىم: (ئىتتىكلا) ئولتۇراي، ئولتۇراي. ئەيساكامنىڭ قىزىق گەپلىرىنى ئاڭلىمامدۇق بىردەم.

داۋۇت: قارا ئۇكا. بۈگۈن نورۇزكەن. بىز مۇشۇ ئەيسانىڭ ئۆيىدە مەشرەپ ئۆتكۈزەيلى. «ئەيسا مەشرىپى» قىلايلى. سەن مىرشاپلىق قىپ بېرىسەن. ئەمما، مەشرەپ قائىدىسى بويىچە ئىش قىلمىز. چىڭ تۇرمىساڭ بولمايدۇ. قېنى بىر ئېلان قىلىۋېتە، مەشرەپنى رەسمىي باشلايلى.

ئابدۇكېرىم: (ئورنىدىن تۇرۇپ) ھۆرمەتلىك 3 ئوغۇل...

ئەيسا: ھەي مىرشاپ، توختا، توختا! بىز 3 بولغان بىلەن بىلەن قارا، ھەر بىرىمىز 10 ئوغۇلغا تېتىيمىز، شۇنداق بولغاندا بىز ھازىر 30 ئوغۇل! (داۋۇتقا قاراپ) قانداق دېدىم داۋۇتكا؟

داۋۇت: ھە، توغرا! ئالامەت كەلدى!

ئابدۇكېرىم: ھە، ئەسسالامۇئەلەيكۇم ئەلەيكۇم ھۆرمەتلىك مەشرەپ ئەھلى، ھۆرمەتلىك 30 ئوغۇل. بۈگۈن ئەيساكامنىڭ ئۆيىدە ئۆتكۈزۈلىدىغان «ئەيسا مەشرىپى» گە قەدەم تەشرىپ قىلغانلىقىڭلارنى قىزغىن قارشى ئالىمىز! ئالدى بىلەن كۈنتەرتىپكە ئاساسەن ئىككى مىنۇت چاۋاك چېلىپ بەرسەڭلار، سۆرەتكە ئېلىۋالساق. ھە قېنى! (ئۆزى باشلاپ چاۋاك چالىدۇ، باشقىلار

ئەگىشىدۇ.ئابدۇكېرىم سەھنىدىكىلەرنى ۋە پەستىكى تاماشىبىنلارنىمۇ خېلى ئۇزۇن چاۋاك چالغۇزىدۇ.)ھە خوش.(داۋۇتقا قاراپ) يىگىت بېشى كىم بولىدۇ؟

ئەيسا:(ئىشتىكلا) داۋۇتكام،داۋۇت«پالتا»ئاكام!دۇنيادا داۋۇتكامدەك يىگىت بېشى يوق، تېپىلمايدۇ!(داۋۇتقا قاراپ) داۋۇتكا ئىشتىنىڭنى ئوڭشا ، دېيەنىشكە چىقسەن!(داۋۇت كېرىلىپ رۇسلىنىشقا باشلايدۇ)

ئابدۇكېرىم:ئەمدى بۈگۈنكى مەشرىپىمىزنىڭ يىگىت بېشىنى تونۇشتۇرۇپ ئۆتەي.بۇياق:

ئەل ئىچىدە نامى بار،

جۈپ قولىدا پالتىسى.

تەڭ كېلەلمەس ئۇنىڭغا

نوچىلاردىن ئالتىسى.

ھاراق دېسە مەن دەيدۇ،

جېدەل دېسە مەن دەيدۇ.

ناھەقچىلىك يۈز بەرسە،

مەيدە مۇشتلاپ مەن دەيدۇ.

غان ھەممىمىزگە تونۇشلۇق داۋۇت پالتا ئاكىمىز!قېنى ،قىزغىن چاۋاك!(ھەممەيلەن چاۋاك چالىدۇ.)قېنى يىگىت بېشىنى سۆزگە تەكلىپ قىلايلى!چاۋاك!(كۆپچىلىك يەنە چاۋاك چالىدۇ).

داۋۇت:(سۆزلەيدۇ)ئەسسالامۇئەلەيكۇم مەشرەپ ئەھلى،ئەمدى مەن ئالدى بىلەن،رەھمەت ئېيتىمەن.ھە،ئەيساجانغا،ھە ھەممە ئادەمگە.ھە ...بۈگۈن نورۇزكەن. رەھمەت! (داۋۇت گەپنى يىغىشتۇرالماي قېيىپ كېتىپ قىلىۋېرىدۇ.ئابدۇكېرىم ئۇنىڭ گېپىنى بۆلىدۇ)

ئابدۇكېرىم: داۋۇتكا،مەشرەپنى باشلايلى،ئىجازەتمىكىن؟

داۋۇت: هە ئىجازەت،باشلايلى.

ئابدۇكېرىم:(يۇقىرى ئاۋازدا ئېلان قىلىدۇ) «ئەيسا مەشرىپى »باشلاندى!!!

ئەيسا: (ئاغزىدا مۇزىكا چالغاننى دورايدۇ) گۇمباك-گۇمباك-گۇمباك...

داۋۇت: ئەمسە،مەشرەپنىمۇ تىنچ-ئامان باشلىۋالدۇق،ئەمدى ماۋۇ هاراق ئاز بولسىمۇ كۆپكە تاۋاپ قىلىپ،ئانچە-مۇنچە ئىچكەچ ئولتۇرايلى.

ئابدۇكېرىم: هەي داۋۇتكا نەدە مەشرەپتە هاراق ئىچىدىغان ئىش بار؟

ئەيسا:بار! هازىر هەممە مەشرەپتە هاراق ئىچىدۇ.ئەكەل مەن ئاچاي!(ئەيسا داۋۇتنىڭ قولىدىن بوتۇلكىنى تارتىۋالىدۇ.ئەيسا هاراقنى ئېچىشىغىلا داۋۇت ئۇنىڭدىن ئېلىۋالىدۇ.)مەنلا قۇيايچۇ،داۋۇتكا؟

داۋۇت:ياق،سىنىڭ قولۇڭ ئېغىر،جىق قۇيىۋېتىسەن.يۇتۇمۇڭ چوڭ،ئىككى يۇتۇپلا تۈگىتىۋېتىسەن.ئۆزۈم قۇيىمەن.قېنى رومكاڭ؟(ئەيسا شىرە ئاستىدىن رومكا ئالىدۇ،داۋۇت رومكىغا هاراق قۇيىدۇ.)مەن ئەيساغا ۋاكالىتەن سىلەرگە رەهمەت ئېيتىمەن.قېنى خوشە!(ئەيسا رومكىغا سۆيۈپ قويىدۇ.داۋۇت هاراقنى مەززە قىلىپ ئىچىدۇ،ئاندىن ئەيساغا)پاختا ئەچىق!

ئەيسا: نېمە قىلىسەن پاختىنى؟

داۋۇت:«غوۋچ-غوۋچ» ئوينايمىز.(ئۇ پاختىغا هاراق تەككۈزۈپ چىشىغا سۈركىگەننى دورايدۇ.)

ئەيسا:هەي،سادىغاڭ كېتەي داۋۇتكا ئۇنداق قىلمايلى.

داۋۇت:ئەمسە بۇرۇنقى پەدىدە «كىر-كىر »ئوينايمىز!

ئەيسا:ياق،«كور-كور»ئوينايلىچۇ؟

داۋۇت:ياق «كىر-كىر »ئوينايمىز!(ئۇ بوتۇلكىنىڭ ئاغزىغا هاراق

قۇيۇپ،ئابدۇكېرىمگە تەڭلەيدۇ.)

ئابدۇكېرىم:مەن ئىچمەي داۋۇتكا.

داۋۇت:ۋاي ئالە!(هاراقنى تۇتقۇزۇپ قويىدۇ)

ئەيسا:(ئابدۇكېرىمگە)ئەخمەق سەن ئىچمەيسەن،ئاغزىڭغا تۆكسەكلا ئۆزى كىرىپ كېتىدۇ،قارا مانداق(ئۇ ئابدۇكېرىمنىڭ قولىدىكى هاراقنى ئېلىپلا ئىچىۋېتىدۇ).

داۋۇت: (ئەيساغا) هەي سەن ئىچىۋالدىڭغۇ؟!

ئەيسا:مەن ئۆگەتتىم .مېنىڭ نۆۋىتىم ئەمەس جۇمۇ!

(داۋۇت يەنە هاراق قۇيۇپ ئابدۇكېرىمگە بېرىدۇ ،ئابدۇكېرىم ئىچىۋېتىدۇ.داۋۇت هاراق قۇيۇپ ئابدۇرېهىمگە بېرىدۇ،ئۇمۇ ئىچىۋېتىدۇ.ئاندىن ئەيسا ئىچىدۇ.داۋۇت ئۆزىگە كەلگەندە يەنە رومكىغا قۇيىدۇ.شۇ چاغدا چوڭ چىراغ ئۆچىدۇ.)

ئابدۇكېرىم:داۋۇتكا كەچ بوپ كەتتى،مەن ماڭاي.

داۋۇت: ئا... ئولتۇرە ئۇكا.نەدە مەشرەپنى باشلاپ قويۇپ مىرشاپ كېتىدىغان ئىش بار.شۇنداقمۇ ئابدۇرېهىم؟

ئابدۇرېهىم:شۇنداق بولماي ئاكا!(ئابدۇكېرىم جىمىپ قالىدۇ.)

ئەيسا: داۋۇتكا،مەن بىر رومكا ئىچەي،جېنىم ئاكا!

داۋۇت: هازىر ئىچتىڭغۇ؟(داۋۇت سەل ئويلىنىپ)ئەمسە مانداق قىلايلى.مەن تېپىشماق دەيمەن،تاپالىساڭ ئىچىسەن،تاپالمىساڭ مەشرەپ قائىدىسى بويىچە جازالايمىز!شۇنداققۇ مىرشاپ؟

ئابدۇكېرىم:شۇنداق،شۇنداق.

ئەيسا: مەيلى،ئېيتە تېپىشمىقىڭنى!مەن تاپالمىغان تېپىشماق يوق.هەرقاچان

خوتۇن توغرىلىق تېپشىماق دەيسەن شۇ!

داۋۇت:خوتۇن يامانمۇ دۈشمەنمۇ؟تاپە!

ئەيسا:خوتۇن يامان!

داۋۇت:قانداق خوتۇن يامان؟

ئەيسا:يامان خوتۇن يامان!

داۋۇت:قانداق يامان؟

ئەيسا:قانۇندا 18ياشتا خوتۇن ئالغىلى قويامدۇ؟

ئابدۇكېرىم : (داۋۇت گەپ قىلاي دېگۈچە) ئوخخوي قويمايدۇ.

ئەيسا:نەچچە ياشتا خوتۇن ئالغىلى قويىدۇ؟

ئابدۇكېرىم: 22 ياشتا.

ئەيسا:18 ياشتا ئەسكەرلىككە ئالىدۇ شۇنداقمۇ؟

داۋۇت:شۇنداق.نېمە بوپتۇ ئالسا؟

ئەيسا: ئادەم 18 ياشتا ئەسكەر بولۇپ،دۈشمەن بىلەن جەڭ قىلىپ،22ياشقا كىرىپ تەجرىبىلىك بولغاندا ئاندىن خوتۇنغا تاقابىل تۇرالايدۇ.

داۋۇت:دېمەك...

ئەيسا: خوتۇن يامان.(ھاراقنى ئېلىپلا ئىچىۋېتىدۇ).يەنە ئېيتە تېپىشماقنى،تاپىمەن!

داۋۇت: (ئۆتتۇرۇپ قويغىنىغا سەل خۇيى تۇتىدۇ) ئەمسە تاپە،خوتۇن ياخشىمۇ ھاراقمۇ؟

ئەيسا: خوتۇن ياخشى!

داۋۇت: قانداق خوتۇن ياخشى؟

ئەيسا: ياخشى خوتۇن ياخشى!

داۋۇت:قانداق ياخشى؟

ئەيسا: (باش بارمىقنى چىقىرىدۇ) مۇشۇنداق ياخشى!

داۋۇت: (ئۇرماقچى بولۇپ قولىنى كۆتۈرىدۇ) تاپالمىدىڭ ،جازاغا تارتىمىز!

ئەيسا: توختا داۋۇتكا توختا،تاپىمەن توختا!

داۋۇت: ھە تاپە!

ئەيسا : خوتۇندىن هاراق ياخشى!

داۋۇت:قانداق ياخشى؟

ئەيسا: بىر بوتۇلكا هاراقنى ئىچىپ بولۇپ يەنە بىر بوتۇلكىنى ئىچسەڭ ئالدىنقىسى خاپا بولامدۇ-بولمامدۇ؟

داۋۇت: خاپا بولمايدۇ!

ئەيسا: خوتۇنچۇ؟

داۋۇت: خاپا بولىدۇ.

ئەيسا: بىر-بىرىگە ئوخشمايدىغان جىق هاراقنى بىر يەرگە يىغىپ قويۇپ قويساڭ ئۇلار ئۇنامدۇ-ئۇنىمامدۇ؟

داۋۇت: ئۇنايدۇ!

ئەيسا : خوتۇنچۇ؟

داۋۇت: ئۇنىمايدۇ!

ئەيسا : بىر بوتۇلكا هاراقنى مانا تۆتىمىز تەڭ كۆزدە قاراپ ئىچىۋاتىمىز،خوتۇننى ئەل-ئاغىنىلەر تەڭ كۆزدە قارىغلى بولامدۇ-بولمامدۇ؟

داۋۇت: بولمايدۇ

ئەيسا :هاراقنى تاشلىۋەتسەڭ سەندىن ئۆچ ئالامدۇ-ئالمامدۇ؟

داۋۇت: ئالمايدۇ!

ئەيسا : خوتۇننى تاشلىۋەتسەڭچۇ؟

داۋۇت: ئۈچ ئالدۇ!

ئەيسا : هاراقنىڭ يېنىغا كىچىدە مەست كەلسەڭ ئۆيدىن قوغلاپ چىقىرامدۇ-چىقارمامدۇ؟

داۋۇت :چىقارمايدۇ!

ئەيسا : خوتۇنچۇ؟

داۋۇت :قوغلاپ چىقىرىدۇ!

ئەيسا : هاراق بوتۇلكىسىنىڭ پىگۇرىسى بۇزۇلامدۇ-بۇزۇلمامدۇ؟

داۋۇت: بۇزۇلمايدۇ!

ئەيسا :خوتۇننىڭچۇ؟

داۋۇت: بۇزىلىدۇ!

ئەيسا : دېمەك...

داۋۇت : دېمەك...

ئەيسا : خوتۇندىن هاراق ياخشى!(داۋۇتنىڭ ئالدىدىكى رومكىنى ئېلىپ ئىچىۋالىدۇ.)

ئابدۇكېرىم: مەن ماڭاي داۋۇتكا.

داۋۇت : هەي ئۇكام، نەدە مىرشاپ مەشرەپنى باشلاپ قويۇپ كېتىدىغان ئىش بار؟شۇنداقمۇ ئابدۇرېهىم؟

ئابدۇرېهىم : شۇنداق ئاكا!

داۋۇت : هاراقمۇ تۇگەي دېدى ،(بوتۇلكىغا قارايدۇ) هەي راستىنلا تۈگەپتىغۇ بۇ هاراق!(ئۇنىڭ قاتتىق ئاچچىقى كېلىپ ئەيساغا قارايدۇ)

ئەيسا : ئۇنداق ئەمەستۇ داۋۇتكا؟(ئۇ بوتۇلكىنى ئېلىپ سىلكىيدۇ،دۇم

كۆمتۈرىدۇ،هاراق تۆكۈلگەن.)

داۋۇت: (ئابدۇكېرىمگە) ئۇكا،ئۆزۈڭ مىرشاپ بولغاندىكىن تۈزۈك باشقۇرمامسەن؟!

ئابدېكېرىم : (ئورنىدىن تۇرۇپ) ئەمسە مەشرىپىمىزگە ئاتاقلىق چوڭ ئەپساكامۇ كەپ قاپتۇ،بىر نومۇر ئورۇنلاپ بېرەي دەپ تەلەپ قىلىشۋاتىدۇ...

ئەپسا :(خاپا بولۇپ) ئۆزۈڭ كەپقالدىڭ! تېخى مېنى كەپ قالدى دەيدا! مېنىڭ ئۆيۈم بۇ!(مىرشاپ ئولتۇرۇۋالىدۇ.)

داۋۇت : بولدى،بولدى!دەڭلار ئەپسا نېمە نومۇر كۆرسەتسۇن؟هە ،بولدى بىرناخشا ئېيتسەن،يارىمسا جازاغا تارتىمىز ،شۇنداققۇ مىرشاپ؟هە،راست،ماۋۇ ئابدۇرېهىم ئىنىمىز پاششاپ بوپ بەرسۇن.

ئابدۇكېرىم : شۇنداق،شۇنداق قىلايلى!(ئابدۇرېهىم ئورنىدىن تۇرۇپ ،پەي سوزۇپ ،جازاغا تەييارلىق قىلىدۇ.بۇنى كۆرۈپ ئەپسانى ۋەهىمە باسىدۇ.)

ئەپسا : ئەمسە مەن بىر ناخشا ئوقۇپ بېرەي.(بىر ناخشا ئېيتىدۇ،بۇ ناخشىغا داۋۇت ئامراق بولغاچقا چاۋاك چالىدۇ.)

داۋۇت: ياخشى،ياخشى،يەنە بىرنى!

ئابدۇكېرىم : ئەپساكامنىڭ ئورۇنلىشىدا يەنە بىر نومۇر.چاۋاك!

ئەپسا : بولدىغۇ؟ئەمدى نېمىش قىلىمەن؟

داۋۇت: (ئابدۇرېهىمغا) ئۇكا،سەن دېگىنە نېمىش قىلسۇن؟

ئابدۇرېهىم : ئوخخوي،ئۇسسۇل ئويناپ بېرە، بالاڭزا!

ئابدۇكېرىم :ئۇسسۇل،ئۇسسۇل،قېنى چاۋاك!

ئەپسا : مۇزىكا بولمىسا! (داۋۇتقا) ئەمسە سەن ناخشا ئېيتىپ بەر!

(كۆپچىلىككە) كۆپچىلىك،داۋۇتكام پالتا ناخشا ئېيتىپ بەرسۇنلا!چاۋاك!

داۋۇت: ئەمسە مەن «قويۇم » دېگەن ناخشىنى ئېيتىپ بېرەي.

ئەيسا :قانداق ناخشا ئۇ «قويۇم» دېگەن؟

داۋۇت : ھېلقى خەلق ناخشلىرىنىڭ ئېلىك بېشىدا چىقىدىغان ناخشىچۇ؟«قويۇم»!

ئەيسا : ھە،«قاپقارا قوي كۆزلۈكۈم » ئوخشىمامدۇ؟

داۋۇت :ھە شۇ!

ئەيسا :(زاڭلىق قىلىپ كۈلىدۇ) شۇ ناخشىدىن قويلا ئېسىڭدە قاپتۇ-دە،ساقام!

ئابدۇرېھىم : (ھۆرپىيىپ) ئاكامنى زاڭلىق قىلىۋاتامسەن؟ئاستا ئۇسسۇلۇڭنى ئوينساڭ بولامىكى! ھېلى كۆرىمىز تېخى!(ئەيسانىڭ كەيپى بىراقلا ئۇچۇپ ئەسلىگە قايتىدۇ.)

ئەيسا : ئويناي،ئويناي،ئېيتامسەن داۋۇتكا ناخشاڭنى،ساڭلا قاراپ قالدۇققۇ بىز!

(داۋۇت ناخشا ئېيتىدۇ،ئەيسا ئۇسسۇل ئوينايدۇ.)

داۋۇت: ياخشى ئوينيالمىدىڭ! پاششاپ!

ئابدۇرېھىم : مەن تەييار ئاكا!(ئورنىدىن تۇرۇپ تەييارلىق ھەرىكەت ئشلەيدۇ).

ئەيسا :(ئەيسا داۋۇتنىڭ يېنىغا يۆگۈرۈپ بارىدۇ) جېنىم ئاكا ،شۇندا ئوبدان ئوينىدىمغۇ؟ مىرشاپ دەپ باقسۇن،مىرشاپ بىر دەپ باقسۇن!

ئابدۇكېرىم : ئوبدان ئويندى داۋۇتكا.ياخشى ئوينىدىغۇ؟

داۋۇت :(داۋۇت شەرەت قىلىپ ئابدۇرېھىمنى باسىدۇ) بوپتۇ،مىرشاپ ئارىغا چۈشۈپ قالدى گۇناھىڭدىن ئۆتتۇق! بىراق،يەنە بىر نومۇر كۆرستسەن!

ئەيسا : نېمىش قىلىمەن؟

داۋۇت: (سەل ئويلىنىپ) يۇمۇر سۆزلە!

ئەيسا : ماقۇل.(ئامالسىز ناھايىتى تېتىقسىز يۇمۇردىن ئىككىنى سۆزلەيدۇ)

داۋۇت: يۇمۇرۇڭ پەقەت قىزىق ئەمەسكەن،پاششاپ!

ئەيسا : ئۇنداق قىلما داۋۇتكا،نېمە قىلساڭ ئۆزۈڭ قىل،بۇ قانغا تاشلاپ بەرمە! ئۆلتۈرۈۋەتسەڭمۇ مەيلى!(ئابدۇرېھىم ئەيساغا ئېتىلىدۇ،ئەيسا داۋۇتنىڭ قېشىغا بېرىۋالىدۇ)

ئابدۇرېھىم : نەگە قاچىسەن؟(ئۇ ئەيساغا قوغلاپ يېتىشىۋېلىپ ئۇنىڭ ياقىسىدىن ئالىدۇ.ئەيسا بىرلا داجىسا،ئابدۇرېھىم پۇلاڭلاپ قالىدۇ.)

داۋۇت : بولدى،بولدى. ھە،ئۇنداق بولسا مانداق قىلايلى.بۇ مىرشاپ ئۇكامنى خېلى ئوبدان ئۆلتۈرۈشۈپ بەردى.ئەمدى بىز گۈلچاينى ئۆتكۈزۈۋېتەيلى،ئاندىن ماڭ،قانداق؟

ئابدۇكېرىم ؛ مەيلى.

داۋۇت : (ئەيساغا) گۈل چاي ئۆتكۈزۈۋېلىشقا چەك تارتىمىز.چەككە ئىككىمىزنىڭ ئىسمىنى يېزىپ سالىمىز.ناۋادا چەك ساڭا چىقىپ قالسا كونا-يېڭى ھېسابىنىڭ ھەممىسنى سەندىن ئۆزۈم ئالىمەن.جازاغا تارتىلىسەن،مەشرەپ قىپ بېرىسەن.(ئابدۇكېرىمگە)تەلەيي قاپىقىڭ قېنى؟

ئابدۇكېرىم: يوق.

داۋۇت : (ئابدۇكېرىمنىڭ بېشىنى كۆرسىتىپ) ئاۋۇ پارقىراۋاتقان شۇمۇيا؟سېنىڭ ئۇ قاپىغىڭنىڭغۇ تۆشىكى كىچىك،بىرلا ئادەمنىڭ ئىسمى پاتىدۇ! ھە،قاپاق بولمىسا مەيلى.(ئەيساغا) ئەكەل قالپىقىڭنى،مۇشۇمۇ بولۇۋېرىدۇ. قاپاق-قالپاق،قالپاق-قاپاق!مەكە مىرشاپ،چەك يازىمىز. (ئەيساغا) سەن نېرى تۇر بولمىسا كۆرۈۋالىمەن!(ئەيسا نېرى كېتىدۇ،لېكىن بويۇنداپ قارايدۇ).

داۋۇت : (ئابدۇكېرىمنىڭ يانچۇقىدىن قەغەز-قەلەم ئېلىپ ، ھەر ئىككى چەككە «ئەيسا » دەپ يازىدۇ.)

ئابدۇكېرىم : ھەر ئىككىسىگە «ئەيسا » دەپ يازدىڭىزغۇ؟

داۋۇت : ئۇش! (چەكنى يېزىپ قالپاقا سالىدۇ) بولدى! مەكەل،مانا مىرشاپ گوۋاھ! چەككە ئىككىمىزنىڭ ئىسمىنى يازدىم ،تارتە!(ئەيسا ئىككىلا چەككە ئۆز ئىسمى يېزىلغانلىقنى پەملەپ بولىدۇ.شۇنداقتىمۇ چەكتىن بىرنى ئېلىپ يانغا كېلىپ ئاچىدۇ) ئاھا ! داۋۇت!(ئۇ چەكنى ئاغزىغا سېلىپلا يەۋېتىدۇ).ھەي چەك قېنى؟

ئەيسا : ساڭا چىقىپتىكەن ، خۇشاللىقىمدا يەۋەتتىم ئاكا،داۋۇت پالتا ئاكا!مەشرەپنىڭ تائامىنى يېگەندەك يەۋەتتىم!

داۋۇت : ئۇ چەك ساڭا چىققان،ئۇنىڭدا سىنىڭ ئىسمىڭ بارتى،چىدىماسلىق قىلدىڭ!

ئەيسا :ياق جېنىم ئاكا،ساڭا چىققان،يالغان بولسا قالپاقتىكى ئاۋۇ چەككە قاراپ باق،ئۇنىڭدا مېنىڭ ئىسمىم بار!(داۋۇت گەپ قىلالمايدۇ،مىرشاپقا قارايدۇ) گۈل چاينى مەن ئۆتكۈزىۋالامدىمەن؟

ئابدۇكېرىم: ئەمدى شۇنداق بولدى.

داۋۇت: بوپتۇ،ئەكەل گۈل چاينى !

ئابدۇكېرىم: قېنى ،گۈل چاي كەلتۈرۈلسۇن!(ئەيسا گۈلچاينى ئەكېلىدۇ).كېلەركى نۆۋەتلىك مەشرىپىمىزنى ئۆتكۈزۈش شەرىپىگە ئېرىشكەن شەخس بۈگۈنكى ئەيسا مەشرىپىمىزنىڭ يىگىت بېشى داۋۇت پالتا ئاكا! قېنى قىزغىن چاۋاك بىلەن تەبرىكلەيلى!

ئەيسا : (خۇشاللىقىدا گۈل چاينى شېئىر بىلەن ئۆتكۈزۈپ بېرىدۇ.)

ئابدۇكېرىم : قېنى قىزغىن ئالقىش سادالىرىمىز بىلەن،داۋۇت پالتا ئاكىنى سۆزگە تەكلىپ قىلايلى!

داۋۇت : ھۆرمەتلىك مەشرەپ ئەھلى،مەن ھەممىڭلارنى كېلەر يىلى نورۇزدا ئۆتكۈزۈلىدىغان « داۋۇت مەشرىپىگە قەدەم تەشرىپ قىلىشقا تەكلىپ قىلىمەن!رەھمەت!(ئەيساغا قاراپ) لېكىن سەن ئەيسا بۇ قېتىمقى مەشرەپكە ياخشى تەييارلىق قىلماپسەن.مەشرىپىڭ قىزىمىدى.ھاراقنىڭ ھەممىنى ئۆزۈڭ ئىچىپ تۈگەتتىڭ! شۇڭا سېنى ئەمدى مۇشۇ مەشرەپ ئەھلىنىڭ ئالدىدا ئۆزۈم جازالايمەن! (داۋۇت قولنى كۆتۈرىشىگىلا توك لاپپىدە ئۆچۈپ قالىدۇ)

ئابدۇكېرىم : ئۇھ!

داۋۇت : توكاڭنى ياندۇر ئەيسا!ھەي سېنىڭ ئۆيۈڭدە توكمۇ تۇرمامدۇ؟

ئەيسا :قوشنىلارنىڭ ئۆيىگە ئۇلاقلىقتى،ئۇلارنىڭ تۆگسە ئۆچىدۇ شۇ!(چاڭ قىلغان تەستەك ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ،)

ئابدۇكېرىم ؛ۋاي بۇ مەن ، مىرشاپ!

داۋۇت :قېنى سەن ھەي ئەيسا!؟

ئەيسا : مانا-مانا ئاكا مەن بار!(چاڭ قىلغان تەستەك ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ)

ئابدۇرېھىم :ۋۇي ئاكا نېم بولدۇڭ،تاياق يېمگەنسە؟!

داۋۇت : ھەي قېنى ماۋۇ ئەيسا نەگە قاچتى؟

ئەيسا : داۋۇتكا مەن بار،مانا-مانا ،ماۋۇ ئىشىك ئالدىدىكى چىراغ تۆۋىگە ماڭدىم ،شۇ يەرگە چىقايلى!(تاراق-تۇرۇق ئاۋازلار بېسىقىدۇ.كېيىنكى نومۇرنىڭ رىياسەتچىسى سەھنىگە چىقىدۇ.)

پۇلۇمنى بىرىۋەت

(شۇ ناملىق ئېتوتنىڭ سنارىيىسى)

ئاپتورى: ئابدۇرېھىم راخمان

رېژىسسور: جۇرئەت ئابدۇۋاپىت

سەھنىدە رېژىسسورنىڭ يۆلەنگۈچ ئورۇندۇقى، بىر دانە تېلېۋىزور، سەھنىنىڭ ئوتتۇرىدا بىر يوغان سۇپا، گىلەم، بىر تال كىچىك جوزا، قەدىمىي سىياھ قۇتىسى ۋە بىر تال ياغاچ قەلەم.

روللاردا:

رېژىسسور – راھىلە ۋەلى ئاباكوف

ئا مۇئاۋىن رېژىسسور – ئەنۋەر ئابلىز

ب ئارتىس – ئابدۇرېھىم راخمان

سەھنىگە مۇئاۋىن رېژىسسور لىككاڭشىپ مېڭىپ چىقىپ توختايدۇ، كەينىدىن ئارتىس يەنى مۇئاۋىن رېژىسسورنىڭ دوستى مېڭىپ كېلىپ يېنىدا توختايدۇ. مۇئاۋىن رېژىسسور باشلىرىنى تولغاپ گاللىرىنى قىرىشقا باشلايدۇ. بۇنى كۆرگەن دوستى يۈگۈرۈپ چىقىپ مىنرال سۇيىدىن بىرنى كۆتۈرۈپ كىرىدۇ – دە، مۇئاۋىن رېژىسسورغا تەڭلەيدۇ.

مۇئاۋىن رېژىسسور كەمستىكەندەك قىلىقلارنى قىلىدۇ.

ب: ئاداش مانىڭغا قول قويۇۋەتسەڭ بوپتىكەن؟

ئا: ۋاي چىشمغا تەگمەي تۇرە ۋاي .....

ب: يەنە بىر قېتىم دەيمەن مانىڭغا قول قويۇۋېتە دەۋاتىمەن

ئا: (بىر ئاز ئويلىنىپ تۇرۇپ كېتىپ، ئەتراپتىكى تاماشىبىنلارغا قارىۋېتىپ)

سەتلەشمىگىن – بىر مۇنچە ئادەم تۇرسا نىمانداق قىلىدىغانسەن، ئەسسالامۇ – ئەلەيكۇم ھۆرمەتلىك مېھمانلار، نورۇز بايرىمىڭلارغا مۇبارەك بولسۇن!!!

بئادەم: (ئەتراپتىكى تاماشىبىنلارغا قارىۋېتىپ يەنە گېپىنى داۋاملاشتۇرىدۇ)

ئاداش، ئۇنداق قىلما، مانىڭغا قول قويىۋەت بولامدۇ؟

ئا: ۋاي- ۋۇي، ھېي، نىمانداق رودىپايدەك نىمىسەن ھېي ... .

ب: ھېي ئاداش، سەن مېنىڭ ئورنۇمدا بولغان بولساڭ سەنمۇ رودىپاي بوپ قالاتتىڭ ئادوش، مەن ساڭا 10000 كوي پۇلنى بەرگىلى قاچان ئويلاپ باقە؟! 1 ئاي بولدى، 1 ئاي، ھېي، بوپتۇ پۇلنىغۇ بەرمە بوپتۇ، ئەمدى ماۋۇ ھۆججەتنى تەييار يېزىپ ئەكىلىپ ئىمزايىڭنى قويىۋەت دېسەممۇ ئۇنىمايسىنا، مەقسىدىڭ نىمە؟

ئا ئادەم: قارا ئاداش، مەن پۇلۇڭنى بەرمەيمەن دېمىدىم، چوقۇم بېرىمەن. ماۋۇ ھۆججەتتىڭمۇ قول قويمايمەن، دېمىدىم، چوقۇم قويىمەن. بۈگۈن قول قويسامۇ قويىمەن، قويمىسامۇ قويىمەن شۇنداققۇ؟ دېمەك: بۇ پۇلنى بەرسەممۇ بېرىمەن، بەرمىسەممۇ بېرىمەن شۇنداقمۇ؟ ts/j→-moF!

ب ئادەم: قارا ئاداش، 10000 يۈەن پۇل دېگەن ئاز پۇلمۇ ئاداش، ئەلۋەتتە ئاز ئەمەس، دېمەك مەن بۇ پۇلنى چوقۇم بېرىمەن، سەن چوقۇم ئالىسەن، ئالماي قويمايسەن، دېمەك پۇل بولمىسا بېرەلمەيمەن، سەنمۇ ئالالمايسەن شۇنداقمۇ؟

ب ئادەم: ۋاي – ۋۇي، قۇمغۇ سەن ھۇي قۇم .... (چىك – چىك)

ئا ئادەم: ماڭا قارا، ئەمدى پۇلنىڭ گېپىگە كەلسەك قارا، دېمەك؛

ب ئادەم: توختا .. توختا ... توختا ... ھېي ئەتىگەن ياقى سەن پۇلنىڭ گېپىنى قىلماي ئېغلدىكى ئىشەكنىڭ گېپىنى قىلىۋاتقانمۇ ھېي؟

ئا ئادەم: توختا ... توختا ... .

ب ئادەم: توختىغىلى يېرىم كۈن بولدى، قىلە گېپىڭنى .....

ئا ئادەم: ماقۇل، ماقۇل، مانداق گەپ بۇگۈن مۇشۇ يەردە بىر فىلىم ئىشلىمەكچى ياق چىقماقچى. شۇڭا ئۇلار ماڭا بىر مۇنچە پۇل بەرمەكچى. مەن بۇ پۇلنى ئېلىپ نېمە ئىش قىلىمەن؟ سېنىڭ پۇلۇڭنى قايتۇرىمەن. نېمە دەپ قايتۇرىمەن؟

ب ئادەم: مەندىن ئالغاندىن قايتۇرىسەندە.

ب ئادەم: ھەببەللى، شۇڭا قايتۇرىمەن.

دېمەك ئاداش ھازىر سېنىڭ بۇ ئىشىڭ مۇھىم ئەمەس، ئادەم تېپىش مۇھىم ئادەم... بۇ ئادەم تېپىلسا ماۋۇ مەيدان كۆرۈنىشنى چاقىقانراق ئېلىۋەتسەك، ماۋۇ فىلىممۇ تېزراق تۈگىسە، مەنمۇ تېزراق پۇلنى ئېلىپ، ساڭا بېرىۋەتسەم دەيمەن ئاداش!

ئەگەردە ئادەم تاپالمىسام دېمەك بۇ كۆرۈنىشنى ئالالمايمەن، بۇ كۆرۈنۈشنى ئالالمىسام.........

ب ئادەم: پۇلنى ئالالمايسەن؟...........

ئا ئادەم: پۇلنى ئالالمىسام........

ب ئادەم: ماڭا بېرەلمەيسەن........

ئا ئادەم: ھەببەللى ....

ب ئادەم؛ قوپە ..... لاتىغلاپ (ھېي سەن بۇنداق گەپتىن نەچچىنى دەپ

بولدۇڭ؟ نەچچە كىنو ئىشلەپ بولدۇڭ؟ بىرەمەن دەپ قانچە قېتىم دەپ بولدۇڭ؟ مەن ساڭا دەپ قوياي، بۇگۈن مەن مۇشۇ يەردە تۇرۇپ سەن كىنونى ئىشلەپ بولساڭپۇلۇڭنى ئېلىپ ئاندىن كېتىمەن. مەن ساڭا دەپ قوياي.)

(دەل شۇ چاغدا ئا ئادەمنى يانفونى سايرايدۇ)

ئا ئادەم: ۋەي... ۋەي... رېژىسسور ھە مەن مانا مانا ھازىرلا بارىمەن. مانا ـ مانا ....

(تېلېفوننى قويدۇ) ئاداش مۇنداق قىلايلى، ھازىرنىڭ ئۆزىدە سەن ماڭا ماسلىشىپ بەرسەڭ بۇگۈنكى بۇ كۆرۈنۈشنى تۈگىتىۋېتەيلى، قانداق، ئاندىن مەن پۇلنى ئېلىپ پۇلۇڭنى بېرىۋېتەي. بىللە ئوينىشىپ بەرگىن ئاداش قانداق؟

ب ئادەم: ماڭ ـ ماڭ مەن رول ئويناپ باقمىسام يا، ئويناشنى بىلسەمۇ ئويناپ بەرمەيمەن.

ئا ئادەم: ئۇنداق بولسا مەن ھازىر بازارمۇ ـ بازار، كوچىمۇ ـ كوچا، مەھەللىمۇ ـ مەھەللە ئايلىنىپ ئادەم تېپىپ كەلمىسەم بولمايدۇ ئاداش بولمىسا پۇلۇڭنى قايتۇرالمايمەن قارا، ئۆتە ماياقا ئادەم تاپاي.

ب ئادەم: سەن ئادەم تېپىپ بولغۇچە يۇرەمدىن كەينىڭدىن، ماڭە ۋاي....

ئا ئادەم: ئاداش ئوغۇل بالىمۇ؟

ب ئادەم: ھەئە ...

ئا ئادەم: ئۇنداق بولسا ئاداش مەن بىر تېپىشماق ئېيتاي، تاپالىساڭ بولدى ماۋۇ ھۆججەتكە قول قويۇپ بىرەي، ئەگەردە تاپالمىساڭ سەن ماڭا ماسلىشىپ ماۋۇ رولنى ئوينىشىپ بېرىسەن، تاللا ....

ب ئادەم: (بىر ئاز ئويلىنىپ تۇرۇپ كېتىپ) موللا تاپقاق بولمىسام مەن يا ياق .....

ئا ئادەم: ئاداش بولدى مېنى ئاۋارە قىلماي يولنى بوشات، ۋاقتىم ئاز قالدى. مەن دەرھال ئادەم تاپمىسام بولمايدۇ ... ئۆتە مايىقا ....

ب ئادەم: دەپباقا – ھە بولدى دەپباقە .. ئاڭلاپ باقاي .

ئا ئادەم: ھېساب ئەمسە ھە؟ پىلنى توڭلاتقۇغا سېلىش ئۈچۈن قانچە باسقۇچ كېتىدۇ؟ باشلاندى ....

(ب ئادەم سۇئالنى ئاڭلاپلا ھېسابلاشقا باشلايدۇ)

ب ئادەم: جاۋاپ؛ ھە! توختا ... ھىم... مانداقچۇ، ئۆلتۈرۈپ، تېرىسىنى سويۇپ، پاچىلاپ، سېلىپ ... ھە توغرا 4 باسقۇچ كېتىدۇ.

ئا ئادەم: خاتا، 3 باسقۇچ، ئاچىسەن، تىقىسەن، ياپىسەن. سۇئال؛ زىراپىنى سېلىش ئۈچۈن قانچە باسقۇچ كېتىدۇ؟

ب ئادەم: (قاقاقلاپ كۈلۈپ كېتىدۇ) 3 باسقۇچ، ئاچىسەن، تىقىسەن، ياپىسەن.

ئا ئادەم: خاتا، 4 باسقۇچ، ئىشكنى ئېچىپ، پىلنى ئېلىۋېتىپ، زىراپىنى تىقىپ، ياپىسەن، تامام.

(ب ئادەم گاڭگىراپ تۇرۇپلا قالىدۇ. رىژىسسور ياندىن چىقىدۇ)

رىژىسسور: ھە قانداق قىلدىڭىز؟ تاپتىڭىزمۇ؟ ئەتىگەندە ئەرتىس تېپىپ كېلەي دەپ چىقىپ كېتىپ كېلىشىڭىز ھازىر، بۇنداق قىلسىڭىز بۇ فىلىمنى قانداق ئىشلەپ بولغىلى بولىدۇ؟ مۇئاۋىن رىژىسسور ۋاقىت، ۋاقىت، ۋاقىت كۆز قارىشىڭىز بولۇشى كېرەك ....

ئا ئادەم: شۇنداق رىژىسسور، مەن ئەتىگەندە گۇرۇپپىدىن ئايرىلغان پېتى مەھەللىمۇ –مەھەللە ، تار كوچىمۇ – تار كوچا، پىرقىراپ يۈرۈپ پۈتۈم ئۈزۈلۈپ قالاي دىدى قاراڭ!

رىژىسسور: ھە بولدى، نەق گەپنى قىلىڭ !

ئا: رىژىسسور .... تاپتىم مانا بۇ مېنىڭ ئاغىنەم ئىسرائىل نۇرغۇن فىلىملەردە رول ئوينىغان پىشقەدەم ئارتىس ئۇرامسىز، چاپامسىز جىملا تۇرىدىغان گۇي دە بۇ.

رىژىسسور: ھە بوپتۇ، ماۋۇ مەيدان كۆرۈنۈشىنىڭ ۋەقەلىگىدىن خەۋەر تاپتىڭمۇ؟

ئا: ھازىرلا، بىردەمدە چۈشەندۈرۈپ قويىمەن رىژىسسور.

رىژىسسور: تېزراق بولۇڭ مۇئاۋىن رىژىسسور ۋاقىت ۋاقىت ....

(مۇئاۋىن رىژىسسور ب ئادەمگە بىر تەرەپتىن ۋەقەلىكنى چۈشەندۈرگەچ يەنە بىر تەرەپتىن تەييارلانغان رولدىكى كىيىملەرنى كەيدۈرۈشكە باشلايدۇ)

ئا: ماۋۇ كىيىمنى كىيە ھە.. قار ئادىشىم بۇ مەيدان ۋەقەلىك مۇنداق: سەن مەندىن 10000 تەڭگە پۇل قەرز ئالغان لېكىن سەن تېخى قايتۇرمىغاچقا مەن سېنى چاقىرتىپ كېلىپ، پۇلنى سۈيلىمەكچى، لېكىن سەن پۇلنى بېرەلمىگەچكە، مەن سېنى ھۇجەتنى بىرنى يېزىپ بېرىشكە چاقىرتتىم، بىلدىڭمۇ؟

(بۇ گەپلەرنى قىلغان مۇئاۋىن رىژىسسور كىيىملىرىنى كىيىشكە باشلايدۇ)

سەن بىچارە بولۇپ تۇرۇپ كېتىسەن، ئىنتەك ھېجىيىپ دىگەندەك ۋەقەلىك ئاداش، بىر چاڭ چىقىرۋېتەيلى ئاداش قانداق؟

ب: توختا مەن ساڭا قەرز تېخى بىچارە تۇرۇپ كېتىمەن دەپ قوي...

ئا: ياق .. ياق.. ئاداش ماۋۇ فىلىمدىكى ۋەقەلىك مۇشۇنداق يېزىلغان ئاداش.

رىژىسسور: ھە بولدىمۇ؟ باشلامدۇق ، باشلىمامدۇق؟

ئا: ھە بولدى، بولدى، باشلايلى رىژىسسور... ئاداش ئۇنداق بولسا مەن سېنى چاقىرىمەن، شۇنىڭ بىلەن باشلاپ كېتىمىز جۇمۇ، داۋاي....

رىژىسسور: ئارتىس تەييار بولدى، ھەر قايدىسى تارماقلار دىققەت . 1 .. 2 ... 3 ... ok

ئا: توختاخۇن كىرگەي.....

(ب ئادەم ھېچنىمە ئاڭلىمىغاندەك جىملا تۇرىدۇ)

ئا: توختاخۇن كىرگەي....

(ب ئادەم ئا ئادەمگە بىر قارىۋېتىپ، يەنە ئالدى كەينىگە قارىۋېتىپ جىملا تۇرىدۇ)

رېژىسسسور: قانداق گەپ بوپكەتتى بۇ ھە؟!

سىزگە دەۋاتمەن نىمۇ، موگۇدەك تۇرىسىزغۇ، چاقىرغاندىن كېيىن، خوش بىگىم دەپ كىرىپ، تىزلىنىسىز، يالۋۇرىسىز. ئۇقتىڭىزمۇ؟ دىققەت، يەنە بىر قېتىم

ئا: ئاداش، ئەمدى بىلدىڭمۇ؟

ب: كىمۇ توختاخۇن دىگەن؟ (بىر ئاز خاپا بولغاندەك)

ئا: سەن كالۋا ... فىلىمدىكى ئىسمىڭ... بولە چاققان..

رېژىسسور: 1.. 2 ... 3.. باشلاندى.

ئا: توختاخۇن كىرگەي.... .

ب: خوش بىگىم.

ئا: مەن سىلىگە بېرىپ تۇرغان 10000 تەڭگە يادىلىرىدىمىكىن؟

(نىمە قىلارىنى بىلەي قاراپ تۇرىدۇ، ئا ئادەم ھە دەپ ئىشارەت قىلىدۇ)

ب: ھە شۇنداق بىگىم، شۇنداق بىگىم...

ئا: ئۇنداقتا بۇ 10000 مىلك تەڭگىنى قا چان قايتۇرالىكىن؟

ب: (سەل تۇرۇپ كېتىپ) مازلاشمىغىنە، مازلاشمىغىنە، ھېي.. كىم ؟ كىمگە بېرىپ تۇردى؟ ئويلاپراق گەپقىلە؟

رېژىسسور: ھەي، ھەي.. سىنارىيەدە نەدە ئۇنداق گەپ بولىدۇ، سىنارىيىدە يېزىلغان گەپنى قىلمامسىز ھە!

ئا: ئاداش، باياتىن مەن ساڭا دەپ بەرگەن گەپلەرنى دە، ئارتۇق گەپلەرنى قىلما! ئۇقتۇڭمۇ؟

بولە، يەنە بىر...

رىژىسسور: يەنە بىر كېلەيلى! 1.. 2.. 3.. باشلاندى!

ئا: توختاخۇن كىرگەي!

ب: خوش بېگىم!

ئا: ئۆزلىرى مەندىن ئالغان ھېلىقى مەندىن ئالغان 10000 تەڭگە يادىلىرىدىمىكىن؟

ب: شۇنداق بېگىم، شۇنداق.

ئا: ئۇنداقتا 10000 تەڭگىنى قاچان قايتۇرىلىكىن؟ توختاخۇن؟

ب: كالا قويلارنى سېتىپ، پۇل كىرگەندە بېرەي دىگەن بېگىم!

ئا: (ئۇستەلگە قاتتىق بىرنى ئۇرىدۇ) ماڭا قايلىسىلا توختاخۇن ھازىر ئۇرۇق تۇغقانلارمۇ پۇل بەرسە ھۆججەت يېزىپ بېرىشىدۇ. مەن سىلى بىلەن ھېچ ئۇرۇغ – تۇققاندارچىلىق يوق تۇرۇپ 10000 تەڭگە بېرىپ ياردەم قىلدىم.ئەمدىلىكتە بۇنداق دېگەنلىرى نېمىسى ھە! ۋاقتىدا قايتاسىلا ياخشى بۇلارمىكىن بولمىسا قازىخاندا كۆرۈشۈپ قالمايلى يەنە ھە!

رىژىسسور: ھە ياخشى بۇلۇۋاتىدۇ ....داۋاملىق ....بۇلۇك !!!......

ب : بېگىم .... ئۇنداق قىلمىسىلا ئۈتۈنۈپ قالاي ئۆيدە چوڭدىن –كىچىكىچە ھەممىسى ماڭغىلا قاراشلىق ئۆتۈنۈپ قالاي 10000 كويدىگەن ئاز پۇلمۇ ئاداش قايتۇرۇپ بەرسەڭ (دىگەن پېتى بېرىپ ئاغنىسىنىڭ پۇتىغا ئىسلىپ .) مال ئىگىشىدىن ئوغرى كوچلۇك دىگەن مۇشۇدە –مانا ھە.....(دەپ بوپلام ھۆكرەپ يىغلاشقا باشلايدۇ........)..(ئا. ئادەم بولسا ب. ئادەمنى تېپىشكە

باشلايدۇ .بۇنى كۆرگەن رېژىسسور قاتتىق ھەيران قىلىپ .)

رېژىسسور: توختاپ تۇرۇڭلە ، سىز ھەقىقەتەن ياخشى ئويناۋاتىسىز لېكىن ئۇ زامانلاردا ئاداش –پاداش دىگەن گەپلەر يوقتۇ ئۇنى كىرگۈزۈۋالماڭ .لېكىن سىزنىڭ بەگگە قەرىز بولغان بىئەپ بىچارە بولۇۋاتقان بۇ ھىسسياتلىرىڭىز ئىنتايىن توغرا ياخشى چىقىۋاتىدۇ ھە ....ياخشى

ب: چىقىدۇ رېژىسسور.سىز مۇ مەندەك باشقىلارغا 10000كوينى بېرىپ ئالالماي بېقىڭە ،ئەلۋەتتە ياخشى چىقىدۇ ....(ھەممە نىمە چىقىدۇ)

رېژىسسور: بۇ نېمە دېگىنىڭىز ؟

(بۇ چاغدا ئا. ئادەم بىئەپ بولۇپ تۇرۇپ قالىدۇ .)

ب: قاراڭ مەن بۇنىڭغا 10000مىڭ يۈەن پۇل بېرىپ قۇيۇپ ھازىرغىچە ئالالماي يۈرۈيمەن .

(رېژىسسور بۇ گەپنى ئاڭلاپ ھەيران قالىدۇ .ۋە بىر نېملەرنى ئويلاپ تۇرۇپ كېتىپ قالدۇ . ئا. ئادەم ب.نى تارتىپ)

ئا: ماۋۇ قىلغىنىڭ قاملاشمىدى ....

ب: ھە .سېنىڭ بەرمىگىنىڭ بەك قاملاشتى ......

ئا: (ئا. ئادەم ئۇنى يانغا تارتىپ بىر نېملەرنى دىمەكچى بولدۇ .)ھېي .....

رېژىسسور: مۇئاۋىن رېژىسسور بۇ ياققا كېلىڭ .قاراڭ سىز ئۇچىڭىزدىكى

ئا: كىيمنى بۇ بالىغا بېرىپ .ئۇنىڭ كىيمنى سىز كىيىڭ بولۇڭ ......

ئا: مەن ئاۋۇ كىيمنى ...بۇ قانداق بوپ كەتتى .

رېژىسسور: مېنىڭ دىگىنىم ھىساپمۇ –سىزنىڭمۇ ؟بولۇڭ چاقان نۇر قالماي قىلىپ بۇگۈن بۇ كۆرۈنۈشنى ئالالماي قالساق ئىشىڭىز چاتاق بولۇڭ (رېژىسسور ئورنىغا بېرىپ ئولتۇرىدۇ .ئا ۋە ب. لاربولسا بىر –بىرىگە ئا.كىيمنى سالغاچ ب.غا گەپ

قىلدۇ .)

ئا: بۈگۈن ماۋۇ قىلغىنىڭنى ئۇنتۇپ قالما ھە ؟

ب: (نىمقىلارنى بىلمەي رىژىسسورغا قاراپ) رىژىسسور........(ئا. دەرھال ب.نىڭ ئاغزىنى توسۇۋالىدۇ ۋە ب.نىڭ كىيملىرىنى ئالىدۇ .)

ئا: خەپ توخۇنىڭ پوقى ھېي ....(ب. ئا نىڭ ئەپتىنىڭ يامانىراق تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ يەنە رىژىسسورغا قارايدۇ .)

ب: رىژىسسور-----(رىژىسسورنىڭ قارىشى بىلەن بىرگە ئا.دەرھال ب.غا دوپپىسىنى كيگۈزگەن بولۇۋالىدۇ ئا. جىلى بولۇپ چىكككىگە يىتىپدۇ)

رىژىسسور: موئاۋىن رىژىسسور بولدىمۇ .ھە سىز مۇ كېلىڭ ھازىر مۇنداق گەپ ئىككىڭلار ئەمدى ئالمىشىپ ئوينايسىلەر مۇئاۋىن رىژىسسور سىز بۇنىڭدىن 10000تەڭگە ئالغان بۇلۇڭ ھە .ئەمدى سىز مۇئاۋىن رىژىسسورغا 10000 تەڭگە بىرىپ تۇرغان بۇلۇڭ .....

ب: بىرىپ تۇرغان ئەمەس ،بەرگەن راس .

رىژىسسور: ھە بولدى ،پەقەت رولىڭلارلام ئالماشتى باشقا ۋەقەلىك يەنە ئۆز پېتىم بۇلىدۇ ،بىلدىڭلارمۇ ؟ (ئا-ب.لار بېشىنى لىڭشىتىدۇ .) ھەر قايسى ئورۇنلار دىققەت ماۋۇ مەيدان كۆرۈنۈشنى ئەڭ ئاخرقى بىر قېتىم ئالىمىز . 1 . 2 . 3. باشلاندى

ب: (ب. ئادەم بەگنىڭ رولىغا چىقىپ ئولتۇرۇپ ئا. قاراپ يۇقۇرى ئاۋازدا) توختاخۇن كىرگەي ...ھەي كىرگەي

ئا: (ئا. ناھايىتمۇ خاپاچىلىقتا) خوش بېگىم ....

ب: (ب. نىڭ خوشاللىقى ئىچ -ئىچىگە پاتماي قالىدۇ.) قا..قا..قا.... ھېي سىنىڭ مۇيۇندا مۈكۈنىڭ بۇلىدىكەن ھە قەلەندە.......

رىژىسسور: (بوش ئاۋازدا گەپ قىستۇردۇ .) تېكىستىن چەكنەپ كەتمەڭ !

ب: (رىژىسسورغا قارىۋېتىپ) ھېچ بېشىڭنى كۆتىرە .ماڭقارا.ماڭقارا مەندىن ئالغان 10000(تىڭگلا) (كوي) (يۇقىرى ئاۋازدا) يادىلىرىدىمىكىن

رىژىسسور: ئىنتايىن ياخشى ....جاۋاپ بېرىڭ ؟....

ب: يادىلىرىدىمىكىن ؟

ئا.بىچارىلەرچە جاۋاپ بېرىدۇ .) شۇنداق بېگىم ....

رىژىسسور: ھە ياخشى ....

ب: خوش ،بۇ پۇلنى قاچان قايتۇرلىكىن ؟

ئا: كالا-قويلارنى سېتىپ پۇل قىلىپ .ئاندىن 4-ئايدا مائاش قوشامش .شۇنىڭ بىلەن بىراق بېرەي دېگەن بېگىم .

ب:سېنىڭ كالا-قويلىرىڭ بولسا مەندىن 10000(پۇل) قەرىز ئېلىپ ئۆلتۈردىغان نىمۇ مۇ سەن ھە .سېنى ئۇرۇپمۇ دەردىم چىقمايدۇغۇ مېنىڭ ئۇرۇپ . ئۇرۇپ .ئازگەپقىل قەلەندەر .بۇگۈن بىر بولسا پۇلنى بەر ،بولمىسا ماۋۇ ھۆججەتكە قول قوي بۇلە......

رىژىسسور: ياخشى ....يالغۇرۇڭ ئەمدى .بۇلۇڭ ......

ئا؛ ئۇنداق قىلمىسلا بېگىم ئۇتۇنۇپ قالاي ...ماڭغا ئازىراق مۆھلەت بەرسلە مەن چوقۇم بىر ئامال قىلىپ بېرىۋېتىمەن ئاخىرقى قېتىم بىر پۇرسەت بېرىڭ بېگىم

ب.: قاچان ؟

ئا: (يەنە جىم ئولتۇرۋالىدۇ)

ب: بۇياققا كەل دەرھال .ھۆججەتكە قول قوي بولمايدىغان بولسا ....

رىژىسسور: بېرىڭ ھۆججەتكە قول قويۇڭ . (ئا. ئادەم بىردەم رىژىسسورغا بىردەم

ب.غا قارايدۇ .) (رىژىسسور بىلەن ب ئادەم ئىككىسى توختىماي سۆيلەشكە باشلايدۇ .)

ب: مانا ئالە قەلەمنى ما يەرگە ياز .(دەپ قويندىن ئەسلىدىكى ھۆججەتنى ئېلىپ قوۋيۇپ .ئۈستەلدىكى ھۆججەتنى ئېلىۋېتىدۇ .ئا بولسا بۇنىڭغا دىققەت قىلماي رىژىسسورغا قاراپ تۇرىدۇ .

رىژىسسور: قول قوۋيۇڭ تېز .....

ب: بۇلە ....(ئا . شۇنچىلىك تەسلىكتە ئامالسىز قول قويىدۇ.)

رىژىسسور: ھە ياخشى بولدى .

ب: قا قا قا ...(دەپ كۈلگەن پېتىم ئورنىدىن تۇرىدۇ .) چىم .ئەمدى بولدى .ئەمدى بولدى ....ئالەمە. ماتارىڭنى كىم كەيسە كەيسۇن .(ئۇچىسدىكى كىيىملەرنى سالىدۇ .) ئالە ماۋۇ دوپپاڭنى ئىشىم ئاخىرى پۈتتى .خەير-خوش مۇئاۋىن رىژىسسور،

رىژىسسور: توختاڭ !!!

ئا: ئاداش توختا-توختا ،يەنە بىر كۆرۈنۈش بار تېخى تۈگىمىدى .

رىژىسسور: شۇنداق ھەي يىگىت

ب: ئاخىرى بار شۇنداقمۇ ؟خوش ئەمدى ئاداش مەن ساڭا بىر پۇرسەت بېرەي مەن بىر تېپىشماق ئېيتاي ئەگەردە تاپالساڭ فىلىمىڭلارنىڭ ئاخىرىغا قاتنىشۋېتىمەن .ئەگەر تاپالمىساڭ ماۋۇ ھۆججەتنى كۆردىڭ ھە ؟ چىم ....

سۇئال :ھايۋاناتلار پادىشاھى شىر :تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزمەكچى بولۇپ پۈتكۈل ھايۋانلارنى يىغىپتۇ لېكىن بىر ھايۋان كېلەلمىگەن قايسى : (بۇ سۇئالنى ئاڭلاپ رىژىسسورمۇ تەمتىرەپ تەڭ كىرىشىدۇ .) (ئا. ئادەم بولسا جاۋاپنى ئويلاپ كىرىشىپ كەتكەن ئىدى .)

رېژىسسور: هە تاپتىم ...جاۋاپ : بېلىق سۇدا بولغاچقا كېلەممەدى ؟

ب: خاتا.

ئا: جاۋاپ : (؟)

ب: خاتا :جاۋاپ :زىراپە . توڭلاتقۇدا بولغاچقا كېلەلمەدى .خەير-خوش .(ئىككىسى هەيران قىلىپ تۇرۇپ قالىدۇ .)

رېژىسسور: هەي ....؟

ئا: هەي ....؟

ئۈنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ

ئىتوت

ئاپتورى: قاھار نىياز

قاتناشقۇچىلار: ساۋۇتجان، ھوشۇرخان، بازار باشقۇرۇش كادىرى، ناتونۇش مېھمان

ۋاقتى: كەچقۇرۇن.

سەھنىدە ساۋۇتجاننىڭ ئۆيى، ھوشۇرخان ساجى يېنىدىكى ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ، مانتىغا قىيما قىلىۋاتقاندا، ئېرى ساۋۇتجان سومكا كۆتۈرگىنىچە كىرىپ كېلىدۇ. ئۇ مۇتەئەسسىپ، پىخسىق بىر ئادەم. ھوشۇرخان ئېرىنى كۆرۈپ سەل-پەل ئورنىدىن تۇرىدۇ.

ھوشۇرخان: كەللىما؟

ساۋۇتجان: (جاۋاپ بەرمەي) كۆپ-كۆندۈزدە چىراقنى يېقىپ قويۇپسەنغۇ؟ توك پۇلىنى قېيىنئاپام مەن تۆلەپ بېرەي دېگەنمىتىيا؟

ھوشۇرخان: سىرتتا ھاۋا بەك تۇتۇلۇپ كېتىپتۇ، ئۆيگە يورۇق چۈشمەي ئىچىم بەك سىقىلىپ كەتتى، شۇڭا....

ساۋۇتجان: ئەمدى مەن سېنىڭ ئىچىڭ سىقىلىپ كەتكەنگىمۇ پۇل تۆلەيمەنمۇ؟ بۇ گەپچە سەن ئەتە قوپۇپ سىرتتا شامال چىقىپتىكەن، شۇڭا قورسىقىم ئاغرىۋاتىدۇ، دېسەڭ بولامدۇ؟ قانداق قاملاشمىغان گەپ بۇ؟

ھوشۇرخان: خاپا بولمىسىلا دادىسى، مەن ئۆچۈرۈۋېتەي.

ئۇ قوپۇپ چىراقنى ئۆچۈرۈۋېتىدۇ.

ساۋۇتجان: قانداق بىر كالۋا ئىجاد قىپتىكىن مۇشۇ توك چىراق دېگەن نەرسىنى. كىچىك ۋاقتىمىزدا كونا پاختىدىن پىلىك ئېشىپ، كىرسىنكە چىلاپ قويساق بىر ئۆيدان يورۇيتتى. بەش موچەنلىك كىرسىن بىر ئاي يېتەتتى. مانا ئەمدى ماۋۇ دەنشى، بىخشاڭ دېگەن نېمىلىنىڭ ھەممىسى پۇل دەپلا ئاغزىنى ئېچىپ تۇرغان، ھەر ئايدا توك پۇلىغا 20-30 كوي تۆلەيدىغان گەپ. ھە، راست، كۆينەك دەپ غەلۋە قىلىۋاتاتتىڭ، ساڭا كۆينەكلىك ئېلىپ كەلدىم.

ھوشۇرخان: (خۇشال بولۇپ) ۋاي راستىما؟ قېنى ئالسىلا كۆرۈپ باقاي!

ساۋۇتجان سومكىسىنى ئېچىپ، ئىچىدىن ئۈزۈن بىر قىزىل لوزۇنكىنى چىقىرىدۇ. ھوشۇرخان لوزۇنكىنى ئېلىپ ئاچىدۇ. لوزۇنكىغا "ۋەكىللەرنى قىزغىن قارشى ئالىمىز" دېگەن خەت يېزىلغان، ھوشۇرخان بۇنى كۆرۈپ لاسسىدە سولىشىدۇ، ۋە لوزۇنكىنى ساجىغا قويۇپ قويىدۇ.

ھوشۇرخان: كۆينەكلىك ئېلىپ بەرسىلە دېسەم مۇشۇنى ئەكەللىما؟ بۇ بىر لوزۇنكىكەنغۇ؟

ساۋۇتجان: ھېي، بۇنىڭدا ئىچ كۆينەكلىك تىكىپ كىيسەڭ تازا ئوبدان بولىدۇ. باياتىن دۇكاننى تاقاپ ماڭاي دەپ تۇرسام ياندىكى ئىدارىنىڭ دەرۋازىسىنى بۇنى يىغىشتۇرىۋېتىپتىكەن، نېمە قىلىسىز دېسەم، تاشلىۋېتمەن دەيدۇ. قارىسام بىر ئوبدان رەختكەن. ماڭا بېرىڭلا دەپلا ئېپ كەلدىم.

ھوشۇرخان: (دومسىيىپ) بۇنىڭ ئۈستىدە خەت تۇرسا قانداق كۆينەك تىكىپ كىيگىلى بولىدۇ؟ بازاردىن چىرايلىقراق رەخت ئەكىلىپ بېرەمىكىن دېسەم...

ساۋۇتجان: ئىچ كۆينەك دېگەننى ئىچىگە كىيىدىغان تۇرساڭ، خەت بارمۇ يوقمۇ كىم كۆرىدۇ؟ بىر ئوبدان ئەكىلىپ بەرسەم كۇرۇك توخۇدەك كوت - كوت

كوتۇلدايدا ماۋۇ خوتۇن، هە راست، هەر ئېهتىمالغا قارشى كۆينەك تىككۈزگەندە ماۋۇ "قارشى ئالىمىز" دىگەن خەت ئالدىنقىغا يا كەينىگە ئۆدۈل بولۇپ قالمىسۇن جۇمۇ، يان تەرىپىگە توغرىلاپ تىككۈز. خەق خاتا چۈشۈنۈپ قالمىسۇن يەنە.

هوشۇرخان خاپا هالدا رەختنى يىغىشتۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: هە نەق گەپكە كېلەيلى، قانداق مانتا ئېتىۋاتىسەن؟

هوشۇرخان: قانداق مانتا بولاتتى، يەيدىغان مانتا.

ساۋۇتجان: ماۋۇ يوغانباش خوتۇننى، پىتىر مانتىمۇ، بولدۇرغان مانتىمۇ دەپ سوراۋاتىمەن؟

هوشۇرخان: سىلى مېنى قاچان پىتىر مانتا ئەت دەپ باققان؟

بولدۇرغان مانتا.

ساۋۇتجان: هە بوپتۇ، پىتىر مانتىغا گۆش جىق كېتىدۇ، گۆشنى جىق يىسەڭ تېخىمۇ سەمرىپ كېتىسەن، هىي، ماۋۇ يەرگە بىر مۇنچە بەسەينىڭ قۇلاقلىرىنى تاشلىۋېتىپسەنغۇ؟

ئېڭىشىپ،تېرىپ ئالىدۇ.

هوشۇرخان: سېسسىپ كەتكەنلىرىنى تاشلىۋەتتىم شۇ.

ساۋۇتجان ؛ مانا ماۋۇنىڭ يىگۈدەك يەرلىرى باركەنغۇ؟ ماڭە قايچىنى ئەچىق.

هوشۇرخان: نېمە قىلىلا؟

ساۋۇتجان: نېمە قىلاتتىم، سېسىغىنىنى كېسىۋېتىمەن.

هوشۇرخان قايچا ئېلىپ چىقىدۇ. هوشۇر بەسەينىڭ سېسىق يەرلىرىنى كېسىشكە باشلايدۇ.

ساۋۇتجان: مانا قارا، مانداق يەرلىرىنى كېسىۋەتسەڭ قالغىنىنى يىگىلى بولىدۇ

ئەمەسمۇ؟ مۇشۇ قۇلاقلىرىدىن كەم دىگەندە ئىككى مانتا چىقىدۇ، خېمىرىڭنى ئەچىقە كۆرۈپ باقاي.

خوتۇن داسنى كۆتۈرۈپ چىقىدۇ، ئەر خېمىرنى مالتىلايدۇ.

ساۋۇتجان: خېمىرىڭ قىيماڭدىن سەل جىقكەن، مۇشۇ پېتى مانتا تۈگسەڭ ئىككى مومىلىق خېمىر ئېشىپ قالغۇدەك، بەسەيدىن يەنە بىر قۇلاق توغرا، كەممۇ ئەمەس ئارتۇقمۇ ئەمەس دەل 21 تال مانتا چىقسۇن. بەشنى سەن يەيسەن، سەككىزنى مەن. ئون ئۈچ بولدىما؟ يەتتىنى مېھمان يەيدۇ، يىگىرمە. بىرىسى زاپاس قالىدۇ. تەساددىپىي مېھمان تويماي قالسا جالاپ بېرىمىز.

ھوشۇرخان: مېھمان يەيدۇ؟ ئۆيگە مېھمان كېلەمدا؟

ساۋۇتجان: ھەئە.

ھوشۇرخان: ۋۇي، بۈگۈن كۈن نەدىن چىقتى؟ سىلى ئەزەلدىن بۇ ئۆيگە مېھمان چىقىرمايتتىلىغۇ؟

ساۋۇتجان: مېھماننى كۈتەلىسەڭ چاقىرامدۇ؟ سەن مېھمان كۈتۈشنى بىلمەيسەن، شۇڭا چاقىرمايمەن.

ھوشۇرخان: تولا تۆھمەت قىلمىسىلا ئادەمگە. قۇشناچىمىزنىڭ ئېشىنى ئوخشاتقان موللامنىڭ ئوت- يېشى دەپتىكەن، ماڭا پۇلنى جىق- جىق بەرسىلىڭاغۇ، قانداق مېھمانلىرى بولسا گۈلدەك كۈتۈۋېتىمەن.

ساۋۇتجان: تولا پو ئاتمىغىنا، مېھمان دېگەنىڭاغۇ نەچچە خىل تۈرگە بۆلۈنىدۇ، شۇنىڭغا قاراپ كۈتىدىغان نىمە، مەسىلەن، قارا ھە، ئەزىز مېھمان، ئادەتتىكى مېھمان، چاقىرغان مېھمان، ئۆزى كەلگەن مېھمان، نېپىز مېھمان، قېلىن مېھمان، ئاچ مېھمان، توق مېھمان... ساناپ كەلسەك جىق، سەن شۇلارنىڭ ئەمەل- دەرىجىسىگە، خۇي- پەيلىگە، مۇھىمى ساڭا ئېپ كېلىدىغان پايدا- زىيانىغا

قاراپ كۈتسەن. مانتا- پولو ئېتىدىغان مېھمان بار، سۈيقاش ئېتىدىغان مېھمان بار، چاي بىلەن گەپكە زورلاپ يولغا سالىدىغان مېھمان بار، چېيىغا ناۋات سالىدىغان مېھمان بار، ناۋات سالمايدىغان مېھمان بار، تۆز يۆتكەپ كەتكۈزىۋېتىدىغان مېھمان بار...

ھوشۇرخان: بۇ نېمە دېگەنلىرى؟ كىم ئۇ؟

ساۋۇتجان: ئېزىز مېھمان، لېكىن ئامال يوق كۈتىدىغان مېھمان.

ساۋۇتجان: بازار باشقۇرۇشتىكى ئەخمەتجان. ئۇ دائىم دۇكىنىمىزغا كېلىپ ساختا مال باركەن دەپ چاتاق تېپىپ كېتىپ بارىدۇ.

نەچچە ۋاقىتتىن بىلمەپتىمەن، ئۇ ئالدىمىزدىكى بىنادا ئولتۇرىدىكەن ئەمەسمۇ. مېھمان قىلاي دېسەم ئۇنىمايدىغىنى ئېنىق. شۇنىڭ بىلەن بىر ھەپتىدىن بېرى سىزگە مەسلىھەت سالىدىغان مۇھىم ئىش بار ئىدى، ئۆيۈمگە بىر كىرىپ كەتسىڭىز ئۇكام دەپ كەينىگە كىرىپلاۋالدىم. بۈگۈن ئاخىرى ئۆيگە كىرىشكە ئۇناتتىم.

ھوشۇرخان: دۇكانغا ساختا مال سالمىسىلىغۇ مۇشۇنداق دەككە- دۈككىدە يۈرمەيتتىلە، مۇشۇنداق قىلىپمۇ بىر بىيېپ تىقىلىپ كەتمىدۇق. بوپتۇ ئەمدى، لېكىن مېنىڭچە رېستۇراندىلا مېھمان قىلسىلا ئوبدان بولاتتى. ھازىر ھەممە ئادەم مۇشۇنداق قىلىدىغان بوپ كەتتى.

ساۋۇتجان: ماۋۇ گۆش باش خوتۇنىنىڭ گېپىنى، بايا مەن نېمە دەۋاتىمەن، ئۇ مېھمان قىلاي دېگەننى ئاڭلىسا ھېچ يەرگە بارمايدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە رېستۇراننىڭ تاماقلىرى زەھەردىن قىممەت. ئۇ يەردە بىر قېتىم خەجلىگەن پۇلغا ھۆپپىدە بىر قوينىڭ گۆشى كېلىدۇ، شۇ گۆشنى ئۆيدە ئىككى ئاي يەيمىز، شۇڭا مەن ئاشۇ بوشاڭ، كوشاڭ دېگەن يەرگە ئەزەلدىن كىرمەيمەن.

ھوشۇرخان: توختاپ تۇرسلا، مەن ماۋۇ مانتىلىنى ئەپچىقۋېتىپ چىقاي، ھېلى مېھمان كەلسە ئالدىراپ قالىمەن.

ھوشۇرخان داس، قاسقانلىرىنى كۆتۈرۈپ كىرىپ كېتىپ، چىقىدۇ.

ھوشۇرخان: مېھمان كەلسە ئوتنى ياقسامىلا بىردەمدە پىشىدۇ.

ساۋۇتجان: ھە بوپتۇ، ماڭا قارا، ئەسكەرنى ئون يىل بېقىش بىر قېتىم جەڭگە سېلىش ئۈچۈن، سېنى مەن نەچچە ۋاقتتىن نېمشقا بېقىۋاتىمەن؟ مۇشۇنداق چاغدا خەقنىڭ ئالدىدا مېنىڭ يۈزۈمنى يورۇق قىلسۇن دەپ، ھېلىقى توغقانلار ئەكەلگەن قىزا باردۇ؟

ھوشۇرخان: ئىككى ئاينىڭ ئالدىدىكى قېزىنى دەملا؟ يەپ ساپ مايلىرى قاپتىكەن، سەل نىخسىپ قالغاندەك تۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: نىخسىپ قالسا تۇزغا تازا مىلەپ، ئۈستىگە پىياز توغراپ ئىلەشتۈرۈپ ئەپچىقسەن، چانمايدۇ.

ئاۋۇ بىڭشاڭدىكى ئۆپكە ھېسپچۇ؟

ھوشۇرخان: ئۈنىڭغىمۇ بىر ھەپتە بوپ قالدى، ئەپچىقىپ تاشلىۋېتەي دېسەم يا ئۈنىمايلا.

ساۋۇتجان: مۇشۇنداق دېتى يوق خوتۇن ئەمەسمۇ سەن، مەن بۈنى شۇ مېھمان كېلىدۇ دەپ ساقلاۋاتقان نىمە. لازا ئاچچىقسۇنى تازا ئاچچىق تەڭشەپ، ئۆپكە ھېسپىنىڭ ئۈستىگە قويۇپلا ئەچىقسەن، ئەجەپ ئوخشاپتۇ دەپ يەۋېرىدۇ. قېنى بۈگۈن ھۆنىرىڭنى بىر كۆرىمەنغۇ.

ھوشۇرخان: ھېچنىمە ئېيپ بەرمەي ھۆنىرىڭنى كۆرىمەن دەيدىكەنلا، بىرەر نەرسنى بولسىمۇ بازاردىن يىغدىن ئەكىرسەك بولمامدۇ؟

دەل شۇ چاغدا ئىشىك چېكىلىدۇ. ئىشىك چەككىنى ئۆي ئىگىلىرى بىلەن

ناتونۇش چاقىرىلمىغان مېھمان، لېكىن ھوشۇرخان بۇنى ھېلىقى ئەزىز مېھمان شۇ دەپ ئويلاپ قالدۇ. ساۋۇتجان بېرىپ ئىشىكنى ئاچىدۇ. ئۆيگە بىر ئەر كىرىدۇ.

ئەر: ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم!

ساۋۇتجان: ۋائەلەيكۇم ئەسسالام.

ھوشۇرخان: (ئىنتايىن قىزغىن) ۋاي كەلسىلە مېھمان، قېنى تۆرگە ئۆتسىلە.

مېھمان كېلىپ ساپادا ئولتۇرىدۇ ۋە دۇئاغا قول كۆتۈرىدۇ.

مېھمان؛ تېنچ- ئامان ئولتۇرۇشلا؟

ساۋۇتجان: خۇداغا شۈكرى، بۇ كىمدۇ، ھېچ تونۇيالمايمىنا؟

ھوشۇرخان: (چاي قۇيغاچ) ما ئادەم مېھمان كېلىدۇ دەپ بالدۇر دەپ قويماي، ئەدەمنى تەمتىرىتىپ، قېنى چاي ئالسىلا.

مېھمان؛ رەھمەت، 3- بىنا 4- قەۋەتتىكى ئۆي مۇشۇ شۇغۇ-ھە؟

ساۋۇتجان: ھەئە، مۇشۇ شۇ

مېھمان: خېلى كەڭتاشا ئۆيكەن، قۇرۇلمىسىمۇ بولىدىكەن، نەچچە پىڭپاڭ؟

ساۋۇتجان: سەكسەن سەككىز.

مېھمان: بولىدىكەن، بولىدىكەن.

ئۇنىڭغىچە ھوشۇرخان ئاشخانىغا كىرىپ كېتىپ، قىزا، ئۆپكە – ھېسىپلارنى ئېلىپ چىقىدۇ. ساۋۇتجان بۇنى كۆرۈپ تىتىلداپ تۇرالماي قالىدۇ.

ھوشۇر: (ئۆزىگە) ئەستا، نىمىش قىپ يۈرۈيدىغاندۇ ماۋۇ خوتۇن،

ھوشۇرخان: قېنى ماۋۇ ئۆپكە- ھېسىپتىن، قىزىدىن ئېتىپ باقسىلا، ۋۇي، چايلىرىغا ناۋات سالماپتىمەنغۇ، قېنى ئالسىلا.

مېھمان: ماقۇل رەھمەت، (قېزىنى يېيىشكە باشلايدۇ)

ھوشۇرخان گەپ قىلغاچ مېھماننىڭ پىيالىسىگە يوغان بىر تال ناۋاتنى

سېلىۋېتىدۇ. ساۋۇتجان بۇنى كۆرۈپ ئاغزىنى تۇتۇپ قالىدۇ ۋە خوتۇننى دىقمىرلاپ بىر چەتكە تارتىدۇ.

ساۋۇتجان: بۇ ئەمەس.

ھوشۇرخان: نىمە ئەمەس؟ قىزا بىلەن ئۆپكە ـ ھېسىپ شۇ. تولا ماڭا ئىش ئۆگەتمىسلە، مېھمان كۆتەلمەيسەن دەيدۇ تېخى، قانداق كۆتىدىكەنمەن بۇگۈن بىر كۆرۈپ باقسۇن. (مېھمانغا) ماۋۇ ئادەمنى بازاردىن بىر نەرسە ئېلىپ كېلەرمىكىن دېسەم قۇرۇقلا كەپتۇ. (ئېرىگە) بولمىسا ھازىر بولسىمۇ دىككىدە چىقىپ توخۇدىن بىرنى ئەكىرەملىيا؟ گاژـ گۇژلا داپەنجى قىلاي.

ساۋۇتجان: ھە... بۇ... بۇ كەمگىچە توخۇلار قونداققا چىقىپ ئۇخلاپ بولدىمىكىن خوتۇن، بولدى ئۇلارنى ئويغاتمايلى.ئۇنىڭ ئۇستىگە بۇ مېھماننىڭ چىرايىدىن توخۇ گۆشى بىلەن خۇشى يوقلۇقى بىلىنىپلا تۇرىدۇ، شۇنداققۇ مېھمان ـ ھە!؟

مېھمان: ھە... بۇ... ھە...ھە... شۇنداق...شۇنداق.

ھوشۇرخان: ئەمىسە ماۋۇ بار نەرسلەردىن بولسىمۇئالسلا، بولمىسا مەن تەخسلىرىگە ئېلىپ قوياي.

مېھماننىڭ تەخسىسگە تاماق ئېلىپ قويىدۇ.

مېھمان: بولدى رەھمەت، ئۆزەم ئالاي.

مېھمان قىزا ئۆپكىلەرنى مالاچلىتىپ توختىماي يېيىشكە باشلايدۇ. ساۋۇتجان ئاچچىقىدا ساراڭ بولاي دەپ قالىدۇ.

ھوشۇرخان: ھوشۇرقارى مانتا پىشىپ قالدى، قاسقاننى ئاچايمۇ؟

ساۋۇتجان: ئاغزىڭنى يۇم، بەدبەغ!

ئايال نىمە بولغاننى بىلمەي نىرى قاچىدۇ. ساۋۇتجان چىرايىغا مەجبۇرىي كۈلكە يۈگۈرتىپ، مېھماننىڭ ئالدىغا كېلىدۇ.

ساۋۇتجان: ھى… ھى… ئاستىراق يىسلە، قىزا گاللىرىدا تۇرۇپ قالمىسۇن، سىلى… سىلى… مەن… مەن سىلنى تونۇيالمىدىمغۇ؟

مېھمان: (نەرسە چاينىغاچ) سىلى مېنى تونۇمايلا، مەن مۇشۇ قورونىڭ ئالدىغا چاپلاپ قويغان 3- بىنانىڭ 4- قەۋەت 1- ئۆينى ساتىمىز دېگەن ئېلاننى كۆرۈپ، مۇشۇ ئۆينى ئالايمىكىن دەپ كېلىشىم،

ساۋۇتجان: ھە… مانداق ئىشمىتى، سىلى خاتا كىرىپ قاپلا، سېتىلىدىغان ئۆي بۇ ئەمەس، ماۋۇ ئۇدۇلىمىزدىكى ئۆي.

مېھمان: ۋۇي،ۋۇي شۇنداقمۇ؟ مەن تېخى مۇشۇ ئۆيمىكىن دەپتىمەن. ئەستا ئۇقۇشماسلىق بوپتۇ- دە! مەن چىقاي، ئامىن!

مېھمان ئورنىدىن تۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: شۇنداق ئۇقۇشماسلىق بولدى، ناھايىتى چوڭ ئۇقۇشماسلىق چىقاملا؟ ماقۇل ئەمسە يۈزنى قىلىن مېھمان…

مېھمان: نېمە دېدىلە؟

ساۋۇتجان: ياق،ياق ھېچنىمە دېمىدىم. ماقۇل خوش ئەمسە.

ساۋۇتجان مېھماننى ئۇزۇتۇپ بولۇپ، كەينىگە تېزلىكتە ئۆرۈلۈپ بېرىپ، پىيالىدىكى ناۋاتنى سۈزۈۋالىدۇ. ناۋات ئېرىپ يېرىمى قالغان.

ساۋۇتجان: ئېست ناۋات، ئېست ناۋات، ئېرىپ يېرىمىڭ قاپتۇ ئەمەسمۇ. ھوشۇرخان!

ھوشۇرخان يۈگرەپ كېلىپ يەرگە قاراپ تۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: ماۋۇ ئۇدۇل قوشناڭ بىلەن نىمە مۇناسىۋىتىڭ بار؟

ھوشۇرخان: توۋا خۇدايىم، ئۇ ئادەم بىلەن مېنىڭ نېمە مۇناسىۋىتىم بولماقچى.

ساۋۇتجان ؛ ئەمسە نىمشقا ئۇنىڭ ئۆيىگە كەلگەن مېھمانغا شۇنچىۋالا قىلىپ

كېتسەن؟ تېخى لايىقلىرىدا بولمىسىمۇ ئالسىلا دەپ قىزا بىلەن ئۆپكە ھېسپىنى تەخسىسىگە ئېلىپ قويىۋاتىسىنا؟ مەن بولمىسام چايناپ ئاغزىغا سېلىپ قويامتىڭ؟

ھوشۇرخان: مەن تېخى سىلى چاقىرغان ھېلىقى مېھمان شۇمىكىن دەپتىمەن.

ھوشۇر: ھېي، مېڭىسىنى قاغا چوقۇۋالغان ساراڭ! مەن ئەمەس دېدىمغۇ! مېنىڭ قاش- قاپىقىمغا قاراپ ئىش تۇتمامسەن!؟ نەدىكى ئاتام كۆرمىگەن ئادەمگە بار نەرسەڭنى يىگۈزۈپ بولدۇڭ، ئەمدى ئەخمەتجان كىرسە قانداق قىلىمىز؟ گەپ قىلە~!

ساۋۇتجان خوتۇنىنى تىللىغاچ باشلىرىغا، بۇرۇنلىرىغا نوقۇيدۇ، قۇلاقلىرىنى سوزىدۇ، ھوشۇرخان مىشىلداپ يىغلاپ كېتىدۇ.

ساۋۇتجان: گەپ قىلمايسەنغۇ؟ توۋا قىلامسەن، خېتىڭنى ئالامسەم؟

ھوشۇرخان: ئاغزىلىرىنى ئۇشۇتمىسىلە دادىسى، مېنىڭ ئاجراشقىم يوق، ھۇ... ھۇ...

ساۋۇتجان: خەپ، مۇشۇ قىلغانلىرىڭغا ئەتىلا خېتىڭنى بەرمىسەم.

شۇ چاغدا ئىشىك چېكىلىدۇ. ساۋۇتجان بېرىپ ئىشىكنى ئاچىدۇ. ئەخمەت كىرىپ كېلىدۇ، ساۋۇتجان جىددىيلىشىپ چىرايىغا كۈلكە يۈگۈرتىدۇ.

ئەخمەت: ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم، ساۋۇتجانكا، تېنچ- ئامان تۇرلىمۇ؟

ساۋۇتجان: ۋائەلەيكۇم ئەسسالام، قېنى كەلسىلە، يۇقۇرى ئۆتسىلە، ھوشۇرخان! مېھمان كەلدى، چاي قويۇڭلا!

ئەخمەت كېلىپ ساپاغا كېلىپ ئولتۇرىدۇ. ھوشۇرخان كۆزىدىكى ياشنى سۈرتىدۇ، لېكىن سالام قىلماي، قاپىقىنىمۇ ئاچماي، چاي قويۇپ ئەخمەتنىڭ ئالدىغا دوقىقىدە قويۇپ قويىدۇ. ساۋۇتجان ئەخمەتنى چايغا تەكلىپ قىلىپ

قويۇپ، خوتۇنغا پىچىرلايدۇ.

ساۋۇتجان: تېز بول، چايغا ناۋات سال.

هوشۇرخان: سالمايمەن تازا.

ساۋۇتجان: ئەمسە ناۋات نەدە؟ ئۈزەم سالاي. 1

هوشۇرخان: تالڭ، نەدىكىن.

ئەخمەت بۇ گەپنى ئاڭلاپ قالىدۇ.

ئەخمەت: بولدى ھېچقىسى يوق، مەن ناۋات يىمەيمەن.

ساۋۇتجان: ئەمسە چاي بولسۇ ئىچكەچ تۇرسىلا، ھى... ھى...

ئەخمەت چاي ئوتلايدۇ، ساۋۇتجان خوتۇننى يەنە دىقمىرلايدۇ.

ساۋۇتجان: ئەمسە ئاۋۇ قىزا بىلەن ئۈپكە ـ ھېسپىنىك قاللىنى بولسمۇ...

هوشۇرخان: ئۇ نەرسىلەرنىڭ يىگۈدەك يېرىنى يەپ بوپتۇ، قالغىننى ئەخلەت ساندۇقىغا تاشلىۋەتتىم.

ساۋۇتجان: ئەمدى قانداق قىلىمىز؟

هوشۇرخان: ئەتە خېتىمنى بېرىدىغان بوللىغۇ، قانداق قىلسىل مېنىڭ نىمە كارىم...

ساۋۇتجان: ئەستەغپۇرۇللا، نىمە دەيدىغاندۇ ماۋۇ خوتۇن... ھىي، مېنىڭ يۈزۈمنى تۆكەي دەمسەن؟! ئەخمەت: ساۋۇتجانكا، نىمە دىيىشىۋاتىسلە؟ مايەگە كېلىپ ئولتۇرمامىلا؟

ساۋۇتجان مېھماننى ئىسگە ئېلىپ دەرھال يۈگرەپ كېلىدۇ.

ساۋۇتجان: ھى... ھى... ماۋۇ خوتۇن پاخلان گۆشى سالايمۇ ياكى داپەنجى قىلايمۇ دەپ كەچكىچە سوراۋېرىدۇ... مەن كەچ بولغاندىكىن مانتىلا ئەت شۇ ياخشى بولىدۇ دىدىم. ھى... ھى...

ئەخمەت: بولدى ئاۋارە بولمىسلا، مېنىڭ قورسىقىم توق، كىرمەي دېسەم سىلى مۇھىم ئىش ئىدى دېدىلە، قولۇم- قوشنىكەنمىز، مېنى كۆزگە ئىلمىدى دەپ قالمىسۇن دەپلا كىرىشىم، قېنى دېسىلە، نېمە ئىشتى؟

ساۋۇتجان: كىرگەنلىرى بەلەن بوپتۇ، بولىسا راستىنلا يامانلاپ قالاتتىم، ئاۋال تائام، ئاندىن كالام دەپتىكەن، ئاۋال بىر تاماق يەيلى، ئاندىن كېيىن دېيىشسەكمۇ ئۈلگۈرىمىز. ھوشۇرخان، تاماق پىشقان بولسا ئەپچىقىڭلا.

ئەخمەت: ۋۇي، ئىس پۇراۋاتىدۇ، بىرەر نەرسە كۆيىدىمۇ نېمە؟

ساۋۇتجان: (بۇرنىنى تارتىپ بېقىپ) ۋۇي، مانتا كۆيگەن ئوخشىمامدۇ؟ ھوشۇرخان!

ھوشۇرخان: نېمە؟

ساۋۇتجان: ئىس پۇراپ كەتتى، قازاننىڭ سۈيى تۈگگەن ئوخشايدۇ، تېز قاسقاننى ئېچىڭلا!

ھوشۇرخان: ئاچمايمەن، ئۆزلىرى ئاچسىلا.

ساۋۇتجان: ئەستەغپۇرۇللا، ماۋۇ خوتۇننى، جېنىم خوتۇن، مېنىڭ يۈزۈمنى تۆكمەي تېز مانتىنى ئەپچىقىڭلا!

ھوشۇرخان: ئەپچىقمايمەن تازا، بايام ئەپ چىقاي دېسەم تىللاپ كەتتىلىغۇ، مېنى سىناپ باققىلى شۇنداق دەۋەتىدۇ ھەقاچان بۇ ئوغرى.

ساۋۇتجان: ۋاي ئۇنداق ئەمەس، راست دەۋاتىمەن، ئەستا...

ھوشۇرخان: قانداق قىلسىلا قىلسىلا، مېنىڭ كارىم يوق.

ھوشۇرخان ياتاق ئۆيگە كىرىپ كېتىدۇ.

ئەخمەت؛ قانداق خەق بۇ، نېمە ئىش قىلىپ يۈرۈيدۇ، ھاي ساۋۇتجانكا، مەن كىرىپ يەڭگىمىزنىڭ ئاچچىقى كېلىپ قالدى بولغاي، مەن چىقاي.

ساۋۇتجان: (جىددىيلىشىپ) ۋاي ياق، ماڭا ئەكىلەۋاتىدۇ، بۇ خوتۇنىنىڭ مۇشۇنداق ئوماق قىلىقلىرى بار، ئولتۇرسىلا.

ئەخمەت: بەك كۆيۈك پۇراپ كەتتى، ھېلى ماۋۇ ئۆيگە ئوت كەتمىسۇن جۇمۇسىلا، ئۆھۆ... ئۆھۆ...

ساۋۇتجان: مەن ئاشخانىغا كىرىپ چىقاي، جىنىدەك ئولتۇرۇپ تۇرسىلا ھە!

ئۆھۆ... ئۆھۆ... (چىقىپ كېتىدۇ)

ئەخمەت: ئەسلىدە بۇ ئۆيگە كىرمىسەممۇ بوپتىكەن، قارىغاندا مۇھىم گېپى باردەكمۇ قىلمايدۇ، ئەڭ ياخشىسى ۋاقتىدا چىقاي!.

شۇ چاغدا ئاشخانا تەرەپتىن تاراڭ- تۇرۇڭ قىلغان ئاۋاز ئاڭلىنىدۇ، ئەسلىدە قازان قىزىپ يېرىلىپ كەتكەن، ئەخمەت چۆچۈپ ئورنىدىن تۇرىدۇ

ئەخمەت: ۋاي نىمىش بولدى؟

ساۋۇتجان: ھە شۇ ... مانتا پىشىپ يېرىلىپ كەتتى، چوڭ ئىش يوق.

ئەخمەت: بولدى خوش، مەن چىقاي.

ئەخمەت ماڭىدۇ، ساۋۇتجان ئاشخانىدىن يۈگرەپ چىقىدۇ، ئۇنىڭ يۈزىگە قارا- قۇرۇم سۈۋۈشۈپ كەتكەن، قولىدا كۆيۈپ قاپقارا بولۇپ كەتكەن بىر تال مانتا.

ساۋۇتجان: ۋاي توختىسىلا، سىلنى دەپ مانتا ئەتكەن، قازان قىزىپ يېرىلىپ كەتتى، لېكىن خاتىرجەم بولسىلا 21 تال مانتىنىڭ ھەممىسى ساق سالامەت.

ئەخمەت: نېمە دەيدىغاندۇ ماۋۇ ئادەم، بولدى رەھمەت خوش.);

ساۋۇتجان: ۋاي ماۋۇ خوشاڭدىن بىر تال يەپ كەتسىلە، ئۇستىنى پىچاق بىلەن قىرىۋەتسەملا بولاتتى...

ئەخمەت: بولدى، بولدى قىلسىلا، تازا ئوبدان مېھمان بولدۇم، كېيىن كۆرشەيلى

خوش.

ئەخمەت ئۇنىڭ توسقىنىغا قارىماي چىقىپ كېتىدۇ. ساۋۇتجان بىردە ئىشىككە، بىردە قولىدىكى كۆيگەن مانتىغا قارىغىنىچە تۇرۇپ قالىدۇ، ئاندىن بىردىنلا خوتۇنى ئېسىگە كېلىپ توۋلايدۇ.

ساۋۇتجان: ھوشۇرخان! ھاي ھوشۇرخان! ۋوي، ماۋۇ خوتۇن ئاپىسىنىڭگە يامانلاپ كەتتىمۇ نېمە... ھاي ھوشۇرخان!

ئۇ توۋلىغىنىچە سەھنىدىن چىقىپ كېتىدۇ.

(تۈگىدى)

«پۇلۇمنى بېرىۋەت»

(شۇ ناملىق ئىتوتنىڭ سېنارىيىسى)

ئاپتورى: ئابدۇرېھىم راخمان

رېژىسسور: جۈرئەت ئابدۇۋايىت

سەھنىدە رېژىسسورنىڭ يۆلەنگۈچ ئورۇندۇقى، بىر دانە تېلېۋىزور، سەھنىنىڭ ئوتتۇرىدا بىر يوغان سۇپا، گىلەم، بىر تال كىچىك جوزا، قەدىمي سىياھ قۇتىسى ۋە بىر تال ياغاچ قەلەم.

روللاردا:

رېژىسسور – راھىلە ۋەلى ئاباكوف

ئا مۇئاۋىن رېژىسسور – ئەنۋەر ئابلىز

ب ئارتىس – ئابدۇرېھىم راخمان

سەھنىگە مۇئاۋىن رېژىسسور لىككاڭشىپ مېڭىپ چىقىپ توختايدۇ، كەينىدىن ئارتىس يەنى مۇئاۋىن رېژىسسورنىڭ دوستى مېڭىپ كېلىپ يېنىدا توختايدۇ. مۇئاۋىن رېژىسسور باشلىرىنى تولغاپ گاللىرىنى قىرىشقا باشلايدۇ. بۇنى كۆرگەن دوستى يۈگۈرۈپ چىقىپ مىنېرال سۇيىدىن بىرنى كۆتۈرۈپ كىرىدۇ – دە، مۇئاۋىن رېژىسسورغا تەڭلەيدۇ.

مۇئاۋىن رېژىسسور كەمستكەندەك قىلىقلارنى قىلىدۇ.

ب: ئاداش مانىڭغا قول قويۇۋەتسەڭ بوپتىكەن؟

ئا: ۋاي چىشىمغا تەگمەي تۇرە ۋاي .....

ب: يەنە بىر قېتىم دەيمەن مانىڭغا قول قويۇۋېتە دەۋاتىمەن

ئا: (بىر ئاز ئويلىنىپ تۇرۇپ كېتىپ، ئەتراپتىكى تاماشىبىنلارغا قارىۋېتىپ)

سەتلەشمىگىن – بىر مۇنچە ئادەم تۇرسا نېمانداق قىلىدىغانسەن، ئەسسالامۇئەلەيكۇم – ئەلەيكۇم ھۆرمەتلىك مېھمانلار، نورۇز بايرىمىڭلارغا مۇبارەك بولسۇن!!!

ب ئادەم: (ئەتراپتىكى تاماشىبىنلارغا قارىۋېتىپ يەنە گېپىنى داۋاملاشتۇرىدۇ)

ئاداش، ئۇنداق قىلما، مانىڭغا قول قويۇۋەت بولامدۇ؟

ئا: ۋاي - ۋۇي، ھېي، نېمانداق رودۇپايدەك نېمىسەن ھېي ... .

ب: ھېي ئاداش، سەن مېنىڭ ئورنۇمدا بولغان بولساڭ سەنمۇ رودۇپاي بوپ قالاتتىڭ ئاداش، مەن ساڭا 10000 كوي پۇلنى بەرگىلى قاچان ئويلاپ باقە؟! 1

ئاي بولدى، 1 ئاي، ھېي، بوپتۇ پۇلنىغۇ بەرمە بوپتۇ، ئەمدى ماۋۇ ھۆججەتنى تەييار يېزىپ ئەكېلىپ ئىمزايىڭنى قويۇۋەت دېسەمۇ ئۇنىمايسىنا، مەقسىتىڭ نېمە؟

ئا ئادەم: قارا ئاداش، مەن پۇلۇڭنى بەرمەيمەن دېمىدىم، چوقۇم بېرىمەن. ماۋۇ ھۆججىتىڭگىمۇ قول قويمايمەن، دېمىدىم، چوقۇم قويىمەن. بۈگۈن قول قويسامۇ قويىمەن، قويمىسامۇ قويىمەن شۇنداققۇ؟ دېمەك: بۇ پۇلنى بەرسەممۇ بېرىمەن، بەرمىسەممۇ بېرىمەن شۇنداقمۇ؟ moF !ts/j

ب ئادەم: قارا ئاداش، 10000 يۈەن پۇل دېگەن ئاز پۇلمۇ ئاداش، ئەلۋەتتە ئاز ئەمەس، دېمەك مەن بۇ پۇلنى چوقۇم بېرىمەن، سەن چوقۇم ئالىسەن، ئالماي قويمايسەن، دېمەك پۇل بولمىسا بېرەلمەيمەن، سەنمۇ ئالالمايسەن شۇنداقمۇ؟

ب ئادەم: ۋاي – ۋۇي، قۇمغۇ سەن ھوي قۇم .... (چىك – چىك)

ئا ئادەم: ماڭا قارا، ئەمدى پۇلنىڭ گېپىگە كەلسەك قارا، دېمەك؛

ب ئادەم: توختا .. توختا ... توختا ... ھېي ئەتىگەن ياقى سەن پۇلنىڭ گېپىنى قىلماي ئېغىلدىكى ئېشەكنىڭ گېپىنى قىلىۋاتقانمۇ ھېي؟

ئا ئادەم: توختا ... توختا ... .

ب ئادەم: توختىغىلى يېرىم كۈن بولدى، قىلە گېپىڭنى .....

ئا ئادەم: ماقۇل، ماقۇل، مانداق گەپ بۈگۈن مۇشۇ يەردە بىر فىلىم ئىشلىمەكچى ياق چىقماقچى. شۇڭا ئۇلار ماڭا بىر مۇنچە پۇل بەرمەكچى. مەن بۇ پۇلنى ئېلىپ نېمە ئىش قىلىمەن؟ سېنىڭ پۇلۇڭنى قايتۇرىمەن. نېمە دەپ قايتۇرىمەن؟

ب ئادەم: مەندىن ئالغاندىن قايتۇرىسەندە.

ب ئادەم: ھەببەللى، شۇڭا قايتۇرىمەن.

دىمەك ئاداش هازىر سىنىڭ بۇ ئىشىڭ مۇهىم ئەمەس، ئادەم تېپىش مۇهىم ئادەم... بۇ ئادەم تېپىلسا ماۋۇ مەيدان كۆرۈنۈشنى چاقچاقلىراق ئېلىۋەتسەك، ماۋۇ فىلىممۇ تېزرەك تۈگىسە، مەنمۇ تېزرەك پۇلنى ئېلىپ، ساڭا بېرىۋەتسەم دەيمەن ئاداش!

ئەگەردە ئادەم تاپالمىسام دىمەك بۇ كۆرۈنۈشنى ئالالمايمەن، بۇ كۆرۈنۈشنى ئالالمىسام.........

ب ئادەم: پۇلنى ئالالمايسەن؟...........

ئا ئادەم: پۇلنى ئالالمىسام........

ب ئادەم: ماڭا بېرەلمەيسەن........

ئا ئادەم: هەببەللى ....

ب ئادەم؛ قويە ..... لاتىغلاپ (هېي سەن بۇنداق گەپتىن نەچچىنى دەپ بولدۇڭ؟ نەچچە كىنو ئىشلەپ بولدۇڭ؟ بىرىمەن دەپ قانچە قېتىم دەپ بولدۇڭ؟ مەن ساڭا دەپ قوياي، بۇگۈن مەن مۇشۇ يەردە تۇرۇپ سەن كىنونى ئىشلەپ بولساڭ پۇلنى ئېلىپ ئاندىن كېتىمەن. مەن ساڭا دەپ قوياي.)

(دەل شۇ چاغدا ئا ئادەمنى يانفونى سايرايدۇ)

ئا ئادەم: ۋەي... ۋەي... رېژىسسور هە مەن مانا مانا هازىرلا بارىمەن. مانا ـ مانا ....

(تېلىفوننى قويدۇ) ئاداش مۇنداق قىلايلى، هازىرنىڭ ئۆزىدە سەن ماڭا ماسلىشىپ بەرسەڭ بۈگۈنكى بۇ كۆرۈنۈشنى تۈگىتىۋېتەيلى، قانداق، ئاندىن مەن پۇلنى ئېلىپ پۇلۇڭنى بېرىۋېتەي. بىللە ئوينىشىپ بەرگىن ئاداش قانداق؟

ب ئادەم: ماڭ ـ ماڭ مەن رول ئويناپ باقمىسام يا، ئويناشنى بىلسەممۇ ئويناپ بەرمەيمەن.

ئا ئادەم: ئۇنداق بولسا مەن ھازىر بازارمۇ ـ بازار، كوچىمۇ ـ كوچا، مەھەللىمۇ ـ مەھەللە ئايلىنىپ ئادەم تېپىپ كەلمىسەم بولمايدۇ ئاداش بولمىسا پۈلۈڭنى قايتۇرالمايمەن قارا، ئۆتە ماياققا ئادەم تاپاي.

ب ئادەم: سەن ئادەم تېپىپ بولغۇچە يۈرەمدىم كەينىڭدىن، ماڭە ۋاي....

ئا ئادەم: ئاداش ئوغۇل بالىمۇ؟

ب ئادەم: ھەئە ...

ئا ئادەم: ئۇنداق بولسا ئاداش مەن بىر تېپىشماق ئېيتاي، تاپالىساڭ بولدى ماۋۇ ھۆججەتكە قول قويۇپ بېرەي، ئەگەردە تاپالمىساڭ سەن ماڭا ماسلىشىپ ماۋۇ رولنى ئوينىشىپ بېرىسەن، تاللا ....

ب ئادەم: (بىر ئاز ئويلىنىپ تۇرۇپ كېتىپ) موللا تاپقاق بولمىسام مەن يا ياق ..... ¬

ئا ئادەم: ئاداش بولدى مېنى ئاۋارە قىلماي يولنى بوشات، ۋاقتىم ئاز قالدى. مەن دەرھال ئادەم تاپمىسام بولمايدۇ ... ئۆتە ماياققا ....

ب ئادەم: دەپباقە ـ ھە بولدى دەپباقە .. ئاڭلاپ باقاي .

ئا ئادەم: ھېساب ئەمىسە ھە؟ پىلنى توڭلاتقۇغا سېلىش ئۈچۈن قانچە باسقۇچ كېتىدۇ؟ باشلاندى ....

(ب ئادەم سوئالنى ئاڭلاپلا ھېسابلاشقا باشلايدۇ)

ب ئادەم: جاۋاب؛ ھە! توختا ... ھىم... مانداقچۇ، ئۆلتۈرۈپ، تېرىسىنى سويۇپ، پارچىلاپ، سېلىپ ... ھە توغرا 4 باسقۇچ كېتىدۇ.

ئا ئادەم: خاتا، 3 باسقۇچ، ئاچىسەن، تىقىسەن، ياپىسەن. سوئال؛ زىراپىنى سېلىش ئۈچۈن قانچە باسقۇچ كېتىدۇ؟

ب ئادەم: (قاقاقلاپ كۈلۈپ كېتىدۇ) 3 باسقۇچ، ئاچىسەن، تىقىسەن، ياپىسەن.

ئا ئادەم: خاتا، 4 باسقۇچ، ئىشكنى ئېچىپ، پىلنى ئېلىۋېتىپ، زىراپىنى تىقىپ، ياپسەن، تامام.

(ب ئادەم گاڭگىراپ تۇرۇپلا قالىدۇ. رېژىسسور ياندىن چىقىدۇ)

رېژىسسور: ھە قانداق قىلدىڭىز؟ تاپتىڭىزمۇ؟ ئەتىگەندە ئارتىس تېپىپ كېلەي دەپ چىقىپ كېتىپ كېلىشىڭىز ھازىر، بۇنداق قىلسىڭىز بۇ فىلىمنى قانداق ئىشلەپ بولغىلى بولىدۇ؟ مۇئاۋىن رېژىسسور ۋاقىت، ۋاقىت، ۋاقىت كۆز قارىشىڭىز بولۇشى كېرەك ....

ئا ئادەم: شۇنداق رېژىسسور، مەن ئەتىگەندە گۆرۈپپىدىن ئايرىلغان پېتى مەھەللىمۇ –مەھەللە ، تار كوچىمۇ – تار كوچا، پىرقىراپ يۈرۈپ پۇتۇم ئۈزۈلۈپ قالاي دېدى قاراڭ!

رېژىسسور: ھە بولدى، نەق گەپنى قىلىڭ !

ئا: رېژىسسور .... تاپتىم مانا بۇ مېنىڭ ئاغنەم ئىسرائىل نۇرغۇن فىلىملەردە رول ئوينىغان پېشقەدەم ئارتىس ئۇرامسىز، چاپامسىز جىملا تۇرىدىغان گۇي دە بۇ.

رېژىسسور: ھە بوپتۇ، ماۋۇ مەيدان كۆرۈنۈشىنىڭ ۋەقەلىكىدىن خەۋەر تاپتىڭمۇ؟

ئا: ھازىرلا، بىردەمدە چۈشەندۈرۈپ قويىمەن رېژىسسور.

رېژىسسور: تېزرەك بولۇڭ مۇئاۋىن رېژىسسور ۋاقىت ۋاقىت ....

(مۇئاۋىن رېژىسسور ب ئادەمگە بىر تەرەپتىن ۋەقەلىكنى چۈشەندۈرگەچ يەنە بىر تەرەپتىن تەييارلانغان رولدىكى كىيىملەرنى كىيدۈرۈشكە باشلايدۇ)

ئا: ماۋۇ كىيىمنى كىيە ھە.. قار ئادىشىم بۇ مەيدان ۋەقەلىك مۇنداق: سەن مەندىن 10000 تەڭگە پۇل قەرز ئالغان لېكىن سەن تېخى قايتۇرمىغاچقا مەن سېنى چاقىرتىپ كېلىپ، پۇلنى سۈيلىمەكچى، لېكىن سەن پۇلنى بېرەلمىگەچكە،

مەن سېنى هۆججەتنى بىرنى يېزىپ بېرىشكە چاقىرتتىم، بىلدىڭمۇ؟

(بۇ گەپلەرنى قىلغان مۇئاۋىن رېژىسسور كىيىملىرىنى كىيىشكە باشلايدۇ)

سەن بىچارە بولۇپ تۇرۇپ كېتىسەن، ئەتتەك هجىيىپ دېگەندەك ۋەقەلىك ئاداش، بىر چاڭ چىقىرىۋېتەيلى ئاداش قانداق؟

ب: توختا مەن ساڭا قەرز تېخى بىچارە تۇرۇپ كېتىمەن دەپ قوي...

ئا: ياق .. ياق.. ئاداش ماۋۇ فىلمدىكى ۋەقەلىك مۇشۇنداق يېزىلغان ئاداش.

رېژىسسور: هە بولدىمۇ؟ باشلامدۇق ، باشلىمامدۇق؟

ئا: هە بولدى، بولدى، باشلايلى رېژىسسور... ئاداش ئۇنداق بولسا مەن سېنى چاقىرىمەن، شۇنىڭ بىلەن باشلاپ كېتىمىز جۇمۇ، داۋاي....

رېژىسسور: ئارتىس تەييار بولدى، هەر قايسى تارماقلار دىققەت . 1 .. 2 ... 3 ... ok

ئا: توختاخۇن كىرگەي.....

(ب ئادەم هېچنېمە ئاڭلىمىغاندەك جىملا تۇرىدۇ)

ئا: توختاخۇن كىرگەي....

(ب ئادەم ئا ئادەمگە بىر قارىۋېتىپ، يەنە ئالدى كەينىگە قارىۋېتىپ جىملا تۇرىدۇ)

رېژىسسور: قانداق گەپ بوپكەتتى بۇ هە؟!

سىزگە دەۋاتىمەن نىمۇ، موگودەك تۇرىسىزغۇ، چاقىرغاندىن كېيىن، خوش بېگىم دەپ كىرىپ، تىزلىنىسىز، يالۋۇرىسىز. ئۇقتىڭىزمۇ؟ دىققەت، يەنە بىر قېتىم

ئا: ئاداش، ئەمدى بىلدىڭمۇ؟

ب: كىمۇ توختاخۇن دېگەن؟ (بىر ئاز خاپا بولغاندەك)

ئا: سەن كالۋا ... فىلمدىكى ئىسمىڭ... بولە چاقىقان..

رېژىسسور: 1.. 2 ... 3.. باشلاندى.

ئا: توختاخۇن كىرگەي.....

ب: خوش بېگىم.

ئا: مەن سىلىگە بېرىپ تۇرغان 10000 تەڭگە يادىلىرىدىمىكىن؟

(ئىمە قىلارىنى بىلەي قاراپ تۇرىدۇ، ئا ئادەم ھە دەپ ئىشارەت قىلىدۇ)

ب: ھە شۇنداق بېگىم، شۇنداق بېگىم...

ئا: ئۇنداقتا بۇ 10000 مىڭ تەڭگىنى قاچان قايتۇرالىسىن؟

ب: (سەل تۇرۇپ كېتىپ) مازلاشمىغىنە، مازلاشمىغىنە، ھېي.. كىم ؟ كىمگە بېرىپ تۇردى؟ ئويلاپراق گەپقىلە؟

رېژىسسور: ھەي، ھەي.. سېنارىيىدە نەدە ئۇنداق گەپ بولىدۇ، سېنارىيىدە يېزىلغان گەپنى قىلمامسىز ھە!

ئا: ئاداش، باياتىن مەن ساڭا دەپ بەرگەن گەپلەرنى دە، ئارتۇق گەپلەرنى قىلما! ئۇقتۇڭمۇ؟

بولە، يەنە بىر...

رېژىسسور: يەنە بىر كېلەيلى! 1.. 2.. 3.. باشلاندى!

ئا: توختاخۇن كىرگەي!

ب: خوش بېگىم!

ئا: ئۆزلىرى مەندىن ئالغان ھېلىقى مەندىن ئالغان 10000 تەڭگە يادىلىرىدىمىكىن؟

ب: شۇنداق بېگىم، شۇنداق.

ئا: ئۇنداقتا 10000 تەڭگىنى قاچان قايتۇرىلىكىن؟ توختاخۇن؟

ب: كالا قويلارنى سېتىپ، پۇل كىرگەندە بېرەي دېگەن بېگىم!

ئا: (ئۈستەلگە قاتتىق بىرنى ئۇرىدۇ) ماڭا قايلىسلا توختاخۇن هازىر ئۇرۇق تۇغقانلارمۇ پۇل بەرسە هۆججەت يېزىپ بېرىشىدۇ. مەن سىلى بىلەن هېچ ئۇرۇق – تۇغقاندارچىلىق يوق تۇرۇپ 10000 تەڭگە بېرىپ ياردەم قىلدىم.ئەمدىلىكتە بۇنداق دېگەنلىرى نېمىسى هە! ۋاقتىدا قايتۇرسىلا ياخشى بۇلارمىكىن بولمىسا قازىخانىدا كۆرۈشۈپ قالمايلى يەنە هە!
رېژىسسور: هە ياخشى بۇلاۋاتىدۇ ....داۋاملىق ....بۇلۇڭ !!!.....
ب : بېگىم .... ئۇنداق قىلمىسىلا ئۆتۈنۈپ قالاي ئۆيدە چوڭدىن –كىچىككىچە هەممىسى ماڭغىلا قاراشلىق ئۆتۈنۈپ قالاي 10000 كوي دېگەن ئاز پۇلمۇ ئاداش قايتۇرۇپ بەرسەڭ (دېگەن پېتى بېرىپ ئاغىنىسىنىڭ پۇتىغا ئېسىلىپ .) مال ئىگىسىدىن ئوغرى كۆچلۈك دېگەن مۇشۇدە –مانا هە.....(دەپ بولۇپلا هۆكرەپ يىغلاشقا باشلايدۇ........)..(ئا. ئادەم بولسا ب. ئادەمنى تېپىشكە باشلايدۇ .بۇنى كۆرگەن رېژىسسور قاتتىق هەيران قىلىپ .)
رېژىسسور: توختاپ تۇرۇڭە ، سىز هەقىقەتەن ياخشى ئويناۋاتىسىز لېكىن ئۇ زامانلاردا ئاداش –پاداش دېگەن گەپلەر يوقتۇ ئۇنى كىرگۈزۈۋالماڭ .لېكىن سىزنىڭ بەگكە قەرز بولغان بىئەپ بىچارە بولۇۋاتقان بۇ هېسسىياتلىرىڭىز ئىنتايىن توغرا ياخشى چىقىۋاتىدۇ هە ....ياخشى

ب: چىقىدۇ رېژىسسور.سىز مۇ مەندەك باشقىلارغا 10000كوينى بېرىپ ئالالماي بېقىڭە ،ئەلۋەتتە ياخشى چىقىدۇ ....(هەممە نېمە چىقىدۇ)
رېژىسسور: بۇ نېمە دېگىنىڭىز ؟
(بۇ چاغدا ئا. ئادەم بىئەپ بولۇپ تۇرۇپ قالىدۇ .)
ب: قاراڭ مەن بۇنىڭغا 10000مىڭ يۈەن پۇل بېرىپ قويۇپ هازىرغىچە

ئالالماي يۈرىمەن .

(رېژىسسور بۇ گەپنى ئاڭلاپ ھەيران قالىدۇ .ۋە بىر نېمىلەرنى ئويلاپ تۇرۇپ كېتىپ قالىدۇ . ئا. ئادەم ب.نى تارتىپ)

ئا: ماۋۇ قىلغىنىڭ قاملاشمىدى ....

ب: ھە .سېنىڭ بەرمىگىنىڭ بەك قاملاشتى ......

ئا: (ئا. ئادەم ئۇنى يانغا تارتىپ بىر نېمىلەرنى دېمەكچى بولىدۇ .)ھېي ..... ¬

رېژىسسور: مۇئاۋىن رېژىسسور بۇ ياققا كېلىڭ .قاراڭ سىز ئۇچىڭىزدىكى

ئا: كيىمنى بۇ بالىغا بېرىپ .ئۇنىڭ كيىمىنى سىز كىيىڭ بۇلۇڭ ......

ئا: مەن ئاۋۇ كيىمنى ...بۇ قانداق بوپ كەتتى .

رېژىسسور: مېنىڭ دېگىنىم ھساپمۇ –سىزنىڭمۇ ؟بۇلۇڭ چاققان نۇر قالماي قىلىپ بۇگۈن بۇ كۆرۈنۈشنى ئالالماي قالساق ئىشىڭىز چاتاق بۇلۇڭ (رېژىسسور ئورنىغا بېرىپ ئولتۇرىدۇ .ئا ۋە ب. لار بولسا بىر –بىرىگە ئا.كيىمنى سالغاچ ب.غا گەپ قىلىدۇ .) ¬¬

ئا: بۇگۈن ماۋۇ قىلغىنىڭنى ئۇنتۇپ قالما ھە ؟

ب: (نىم قىلارنى بىلمەي رېژىسسورغا قاراپ) رېژىسسور.......(ئا. دەرھال ب.نىڭ ئاغزىنى توسۇۋالىدۇ ۋە ب.نىڭ كيىملىرىنى ئالىدۇ .)

ئا: خەپ توخۇنىڭ پوقى ھېي ....(ب. ئا نىڭ ئەپتىنىڭ يامانراق تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ يەنە رېژىسسورغا قارايدۇ .)

ب: رېژىسسور-----(رېژىسسورنىڭ قارىشى بىلەن بىرگە ئا.دەرھال ب.غا دوپپىسىنى كىيدۈرگەن بولۇۋالىدۇ ئا. جىلە بولۇپ چېكىگە يېتىدۇ)

رېژىسسور: مۇئاۋىن رېژىسسور بولدىمۇ .ھە سىز مۇ كېلىڭ ھازىر مۇنداق گەپ ئىككىڭلار ئەمدى ئالمشىپ ئويناىسلەر مۇئاۋىن رېژىسسور سىز بۇنىڭدىن

10000تەڭگە ئالغان بولۇڭ ھە .ئەمدى سىز مۇئاۋىن رېژىسسورغا 10000 تەڭگە بېرىپ تۇرغان بولۇڭ .....

ب: بېرىپ تۇرغان ئەمەس ،بەرگەن راست .

رېژىسسور: ھە بولدى ،پەقەت رولىڭلارلا ئالماشتى باشقا ۋەقەلىك يەنە ئۆز پېتىم بولدۇ ،بىلدىڭلارمۇ ؟ (ئا-ب.لار بېشىنى لىڭشىتىدۇ .) ھەر قايسى ئورۇنلار دىققەت ماۋۇ مەيدان كۆرۈنۈشنى ئەڭ ئاخىرقى بىر قېتىم ئالىمىز . 1 . 2 . 3. باشلاندى

ب: (ب. ئادەم بەگنىڭ رولىغا چىقىپ ئولتۇرۇپ ئا. قاراپ يۇقىرى ئاۋازدا) توختاخۇن كىرگەي ...ھەي كىرگەي

ئا: (ئا. ناھايىتمۇ خاپىچىلىقتا) خوش بېگىم ....

ب: (ب. نىڭ خۇشاللىقى ئىچ –ئىچىگە پاتماي قالىدۇ.) قا..قا..قا.... ھېي سېنىڭ مۇيۈندا مۇكۈنىڭ بولىدىكەن ھە قەلەندەر.......

رېژىسسور: (بوش ئاۋازدا گەپ قىستۇرىدۇ .) تېكىستتىن چەتنەپ كەتمەڭ !

ب: (رېژىسسورغا قارىۋېتىپ) ھېي بېشىڭنى كۆتۈرە .ماڭقارا.ماڭقارا مەندىن ئالغان 10000(تەڭگە) (كوي) (يۇقىرى ئاۋازدا) يادىلىرىدىمكىن

رېژىسسور: ئىنتايىن ياخشى ....جاۋاب بېرىڭ ؟....

ب: يادىلىرىدىمكىن ؟

ئا.بىچارىلەرچە جاۋاب بېرىدۇ .) شۇنداق بېگىم ....

رېژىسسور: ھە ياخشى ....

ب: خوش ،بۇ پۇلنى قاچان قايتۇرىلىكىن ؟

ئا: كالا-قويلارنى سېتىپ پۇل قىلىپ .ئاندىن 4-ئايدا مائاش قوشارمىش .شۇنىڭ بىلەن بىراق بېرەي دېگەن بېگىم .

ب:سېنىڭ كالا-قويلىرىڭ بولسا مەندىن 10000(پۇل) قەرز ئېلىپ ئۆلتۈرىدىغان نىمۇ مۇ سەن ھە .سېنى ئۆرۈپمۇ دەردىم چىقمايدىغۇ مېنىڭ ئۆرۈپ . ئۆرۈپ .ئاز گەپ قىل قەلەندەر .بۈگۈن بىر بولسا پۇلنى بەر ،بولمىسا ماۋۇ ھۆججەتكە قول قوي بولە......

رېژىسسور: ياخشى ....يالغۇزلۇق ئەمدى .بۇلۇڭ ......

ئا؛ ئۇنداق قىلمىسلا بىگىم ئۆتۈنۈپ قالاي ...ماڭا ئازراق مۆھلەت بەرسىلە مەن چوقۇم بىر ئامال قىلىپ بېرىۋېتىمەن ئاخىرقى قېتىم بىر پۇرسەت بېرىڭ بىگىم

ب.: قاچان ؟

ئا: (يەنە جىم ئولتۇرۇۋالىدۇ)

ب: بۇياقتا كەل دەرھال .ھۆججەتكە قول قوي بولمايدىغان بولسا ....

رېژىسسور: بېرىڭ ھۆججەتكە قول قويۇڭ . (ئا. ئادەم بىردەم رېژىسسورغا بىردەم ب.غا قارايدۇ .) (رېژىسسور بىلەن ب ئادەم ئىككىسى توختىماي سۆيلەشكە باشلايدۇ.)

ب: مانا ئالە قەلەمنى ما يەرگە ياز .(دەپ قويندىن ئەسلىدىكى ھۆججەتنى ئېلىپ قويۇپ .ئۇستەلدىكى ھۆججەتنى ئېلىۋېتىدۇ .ئا بولسا بۇنىڭغا دىققەت قىلماي رېژىسسورغا قاراپ تۇرىدۇ .

رېژىسسور: قول قويۇڭ تېز .....

ب: بولە ....(ئا . شۈنچىلىك تەسلىكتە ئامالسىز قول قويىدۇ.)

رېژىسسور: ھە ياخشى بولدى .

ب: قا قا قا ...(دەپ كۆلگەن پېتىم ئورنىدىن تۇرىدۇ .) چىم .ئەمدى بولدى .ئەمدى بولدى ....ئالەمە. ماتارىڭنى كىم كەيسە كيسۇن .(ئۇچىسىدىكى كىيىملەرنى سالىدۇ .) ئالە ماۋۇ دوپپاڭنى ئىشىم ئاخىرى

پۈتتى .خەير-خوش مۇئاۋىن رېژىسسور،

رېژىسسور: توختاڭ !!!

ئا: ئاداش توختا-توختا ،يەنە بىر كۆرۈنۈش بار تېخى تۈگىمىدى .

رېژىسسور: شۇنداق ھەي يىگىت

ب: ئاخىرى بار شۇنداقمۇ ؟خوش ئەمدى ئاداش مەن ساڭا بىر پۇرسەت بېرەي مەن بىر تېپىشماق ئېيتاي ئەگەردە تاپالىساڭ فىلىمىڭلارنىڭ ئاخىرىغا قاتنىشاي .ئەگەر تاپالمىساڭ ماۋۇ ھۆججەتنى كۆردۈڭ ھە ؟ چىم ....

سوئال :ھايۋاناتلار پادىشاھى شىر :تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزمەكچى بولۇپ پۈتكۈل ھايۋانلارنى يىغىپتۇ لېكىن بىر ھايۋان كېلەلمىگەن قايسى : (بۇ سوئالنى ئاڭلاپ رېژىسسورمۇ تەمتىرەپ تەڭ كىرىشىدۇ .) (ئا. ئادەم بولسا جاۋابنى ئويلاپ كىرىشىپ كەتكەن ئىدى .)

رېژىسسور: ھە تاپتىم ...جاۋاب : بېلىق سۇدا بولغاچقا كېلەلمىدى ؟

ب: خاتا.

ئا: جاۋاب : (؟)

ب: خاتا :جاۋاب :زىراپە . توڭلاتقۇدا بولغاچقا كېلەلمىدى .خەير-خوش .(ئىككىسى ھەيران قىلىپ تۇرۇپ قالىدۇ .)

رېژىسسور: ھەي ....؟

ئا: ھەي ....؟

«ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ»(ئىتوت سىنارىيىسى)

ئىتوت:

ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ

ئاپتورى: قاھار نىياز

قاتناشقۇچىلار: ساۋۇتجان، ھوشۇرخان، بازار باشقۇرۇش كادىرى، ناتونۇش مېھمان

ۋاقتى: كەچقۇرۇن.

سەھنىدە ساۋۇتجاننىڭ ئۆيى، ھوشۇرخان ساجى يېنىدىكى ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ، مانتىغا قيما قىلىۋاتقاندا، ئېرى ساۋۇتجان سومكا كۆتۈرگىنىچە كىرىپ كېلىدۇ. ئۇ مۇتەئەسسىپ، پىخسىق بىر ئادەم. ھوشۇرخان ئېرىنى كۆرۈپ سەل-پەل ئورنىدىن تۇرىدۇ.

ھوشۇرخان: كەلدىڭىزما؟

ساۋۇتجان: (جاۋاب بەرمەي) كۆپ-كۆندۈزدە چىراغنى يېقىپ قويۇپسەنغۇ؟ توك پۇلىنى قېپىنى ئاپام مەن تۆلەپ بېرەي دېگەنمىتىيا؟

ھوشۇرخان: سىرتتا ھاۋا بەك تۇتۇلۇپ كېتىپتۇ، ئۆيگە يورۇق چۈشمەي ئىچىم بەك سىقىلىپ كەتتى، شۇڭا....

ساۋۇتجان: ئەمدى مەن سېنىڭ ئىچىڭ سىقىلىپ كەتكەنلىكىمۇ پۇل تۆلەيمەنمۇ؟ بۇ گەپچە سەن ئەتە قوپۇپ سىرتتا شامال چىقىپتىكەن، شۇڭا قورسىقىم ئاغرىۋاتىدۇ، دېسەڭ بولامدۇ؟ قانداق قاملاشمىغان گەپ بۇ؟

ھوشۇرخان: خاپا بولمىسىلا دادىسى، مەن ئۆچۈرۈۋېتەي.

ئۇ قوپۇپ چىراغنى ئۆچۈرۈۋېتىدۇ.

ساۋۇتجان: قانداق بىر كالۋا ئىجاد قىپتىكەن مۇشۇ توك چىراغ دېگەن نەرسىنى. كىچىك ۋاقتىمىزدا كونا پاختىدىن پىلىك ئېشىپ، كىرسىنگە چىلاپ قويساق بىر

ئوبدان يورۇيتتى. بەش موچەنلىك كىرسىن بىر ئاي يېتەتتى. مانا ئەمدى ماۋۇ تېلېۋىزور، توڭلاتقۇ دېگەن نېمىلىنىڭ ھەممىسى پۇل دەپلا ئاغزىنى ئېچىپ تۇرغان، ھەر ئايدا توك پۇلىغا 20-30 كوي تۆلەيدىغان گەپ. ھە، راست، كۆينەك دەپ غەلۋە قىلىۋاتاتتىڭ، ساڭا كۆينەكلىك ئېلىپ كەلدىم.

ھوشۇرخان: (خۇشال بولۇپ) ۋاي راستما؟ قېنى ئالسىلا كۆرۈپ باقاي!

ساۋۇتجان سومكىسىنى ئېچىپ، ئىچىدىن ئۇزۇن بىر قىزىل لوزۇنكىنى چىقىرىدۇ. ھوشۇرخان لوزۇنكىنى ئېلىپ ئاچىدۇ. لوزۇنكىغا "ۋەكىللەرنى قىزغىن قارشى ئالىمىز" دېگەن خەت يېزىلغان، ھوشۇرخان بۇنى كۆرۈپ لاسسىدە سولىشىدۇ، ۋە لوزۇنكىنى ساجىغا قويۇپ قويىدۇ.

ھوشۇرخان: كۆينەكلىك ئېلىپ بەرسىلە دېسەم مۇشۇنى ئەكەللىما؟ بۇ بىر لوزۇنكىكەنغۇ؟

ساۋۇتجان: ھىي، بۇنىڭدا ئىچ كۆينەكلىك تىكىپ كىيسەڭ تازا ئوبدان بولىدۇ. باياتىن دۇكاننى تاقاپ ماڭاي دەپ تۇرسام ياندىكى ئىدارىنىڭ دەرۋازىۋىنى بۇنى يىغىشتۇرۇۋېتىپتىكەن، نېمە قىلىسىز دېسەم، تاشلىۋېتىمەن دەيدۇ. قارىسام بىر ئوبدان رەختىكەن. ماڭا بېرىڭلا دەپلا ئېپ كەلدىم.

ھوشۇرخان: (دومسىيىپ) بۇنىڭ ئۈستىدە خەت تۇرسا قانداق كۆينەك تىكىپ كىيگىلى بولىدۇ؟ بازاردىن چىرايلىقراق رەخت ئەكېلىپ بېرەرمىكىن دېسەم...

ساۋۇتجان: ئىچ كۆينەك دېگەننى ئىچىگە كىيىدىغان تۇرساڭ، خەت بارمۇ يوقمۇ كىم كۆرىدۇ؟ بىر ئوبدان ئەكېلىپ بەرسەم كۇرۇك توخۇدەك كوت-كوت كوتۇلدايدا ماۋۇ خوتۇن، ھە راست، ھەر ئېھتىمالغا قارشى كۆينەك تىكتۈرگەندە ماۋۇ "قارشى ئالىمىز" دېگەن خەت ئالدىڭغا يا كەينىڭگە ئۇدۇل بولۇپ قالمىسۇن جۇمۇ، يان تەرىپىڭگە توغرىلاپ تىككۈز. خەق خاتا چۈشىنىپ

قالمسۇن يەنە.

هوشۇرخان خاپا هالدا رەختنى يىغىشتۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: هە نەق گەپكە كېلەيلى، قانداق مانتا ئېتىۋاتىسەن؟

هوشۇرخان: قانداق مانتا بولاتتى، يەيدىغان مانتا.

ساۋۇتجان: ماۋۇ يوغانباش خوتۇننى، پېتىر مانتىمۇ، بولدۇرغان مانتىمۇ دەپ سوراۋاتىمەن؟

هوشۇرخان: سىلى مېنى قاچان پېتىر مانتا ئەت دەپ باققان؟

بولدۇرغان مانتا.

ساۋۇتجان: هە بوپتۇ، پېتىر مانتىغا گۆش جىق كېتىدۇ، گۆشنى جىق يېسەڭ تېخىمۇ سەمرىپ كېتىسەن، هېي، ماۋۇ يەرگە بىر مۇنچە بەسەينىڭ قۇلاقلىرىنى تاشلىۋېتىپسەنغۇ؟

ئېڭىشىپ،تېرىپ ئالىدۇ.

هوشۇرخان: سېسىپ كەتكەنلىرىنى تاشلىۋەتتىم شۇ.

ساۋۇتجان ؛ مانا ماۋۇنىڭ يېگۈدەك يەرلىرى باركەنغۇ؟ ماڭە قايچىنى ئەچىق.

هوشۇرخان: نېمە قىلىلا؟

ساۋۇتجان: نېمە قىلاتتىم، سېسىغىنىنى كېسىۋېتىمەن.

هوشۇرخان قايچا ئېلىپ چىقىدۇ. ساۋۇتجان بەسەينىڭ سېسىق يەرلىرىنى كېسىشكە باشلايدۇ.

ساۋۇتجان: مانا قارا، مانداق يەرلىرىنى كېسىۋەتسەك قالغىنىنى يېگىلى بولىدۇ ئەمەسمۇ؟ مۇشۇ قۇلاقلىرىدىن كەم دېگەندە ئىككى مانتا چىقىدۇ، خېمىرىڭنى ئەچىقە كۆرۈپ باقاي.

خوتۇن داسنى كۆتۈرۈپ چىقىدۇ، ئەر خېمىرنى مالتىلايدۇ.

ساۋۇتجان: خېمىرنىڭ قىيماقىدىن سەل جىقكەن، مۇشۇ پېتى مانتا تۈگسەڭ ئىككى مومىلىق خېمىر ئېشىپ قالغۇدەك، بەسەيدىن يەنە بىر قۇلاق توغرا، كەمۇ ئەمەس ئارتۇقمۇ ئەمەس دەل 21 تال مانتا چىقسۇن. بەشنى سەن يەيسەن، سەككىزنى مەن. ئۇن ئۈچ بولدىما؟ يەتتىنى مېھمان يەيدۇ، يىگىرمە. بىرسى زاپاس قالىدۇ. تاسادىپىي مېھمان تويىماي قالسا جالاپ بېرىمىز.

هوشۇرخان: مېھمان يەيدۇ؟ ئۆيگە مېھمان كېلەمدا؟

ساۋۇتجان: ھەئە.

هوشۇرخان: ۋۇي، بۈگۈن كۈن نەدىن چىقتى؟ سىلى ئەزەلدىن بۇ ئۆيگە مېھمان چاقىرمايتتىلىغۇ؟

ساۋۇتجان: مېھماننى كۈتەلىسەڭ چاقىرامدۇ؟ سەن مېھمان كۈتۈشنى بىلمەيسەن، شۇڭا چاقىرمايمەن.

هوشۇرخان: تولا تۆھمەت قىلمىسىلا ئادەمگە. قۇشناچىمىزنىڭ ئېشىنى ئوخشاتقان موللامنىڭ ئوت- يېشى دەپتىكەن، ماڭا پۇلنى جىق- جىق بەرسىلىۋاغۇ، قانداق مېھمانلىرى بولسا گۈلدەك كۈتۈۋېتىمەن.

ساۋۇتجان: تولا پو ئاتمىغىنا، مېھمان دىگەنۋاغۇ نەچچە خىل تۈرگە بۆلۈنىدۇ، شۇنىڭغا قاراپ كۈتىدىغان نېمە، مەسىلەن، قارا ھە، ئەزىز مېھمان، ئادەتتىكى مېھمان، چاقىرغان مېھمان، ئۆزى كەلگەن مېھمان، نېپىز مېھمان، قېلىن مېھمان، ئاچ مېھمان، توق مېھمان... ساناپ كەلسەك جىق، سەن شۇلارنىڭ ئەمەل- دەرىجىسىگە، خۇي- پەيلىگە، مۇھىمى ساڭا ئېپ كېلىدىغان پايدا- زىيانغا قاراپ كۈتىسەن. مانتا- پولۇ ئېتىدىغان مېھمان بار، سۈيقاش ئېتىدىغان مېھمان بار، چاي بىلەن گەپكە زورلاپ يولغا سالىدىغان مېھمان بار، چېيىغا ناۋات سالىدىغان مېھمان بار، ناۋات سالمايدىغان مېھمان بار، تۇز يۆتكەپ

كەتكۈزۈۋېتىدىغان مېھمان بار...

ھوشۇرخان: بۇ نېمە دېگەنلىرى؟ كىم ئۇ؟

ساۋۇتجان: ئېزىز مېھمان، لېكىن ئامال يوق كۈتىدىغان مېھمان.

ساۋۇتجان: بازار باشقۇرۇشتىكى ئەخمەتجان. ئۇ دائىم دۇكىنىمىزغا كېلىپ ساختا مال باركەن دەپ چاتاق تېپىپ كېتىپ بارىدۇ.

نەچچە ۋاقىتتىن بىلمەيتىمەن، ئۇ ئالدىمىزدىكى بىنادا ئولتۇرىدىكەن ئەمەسمۇ. مېھمان قىلاي دېسەم ئۇنىمايدىغىنى ئېنىق. شۇنىڭ بىلەن بىر ھەپتىدىن بېرى سىزگە مەسلىھەت سالىدىغان مۇھىم ئىش بار ئىدى، ئۆيۈمگە بىر كىرىپ كەتسىڭىز ئۇكام دەپ كەينىگە كىرىۋالاۋاتىمەن. بۈگۈن ئاخىرى ئۆيگە كىرىشكە ئۇنىدىم.

ھوشۇرخان: دۇكانغا ساختا مال سالمىسىلىغۇ مۇشۇنداق دەككە- دۈككىدە يۈرمەيتتىلە، مۇشۇنداق قىلىپمۇ بىر بېيىپ تىقىلىپ كەتمىدۇق. بوپتۇ ئەمدى، لېكىن مېنىڭچە رېستورانىدىلا مېھمان قىلسىلا ئوبدان بولاتتى. ھازىر ھەممە ئادەم مۇشۇنداق قىلىدىغان بوپ كەتتى.

ساۋۇتجان: ماۋۇ گۆش باش خوتۇنىڭ گېپىنى، بايا مەن نېمە دەۋاتىمەن، ئۇ مېھمان قىلاي دېگەننى ئاڭلىسا ھېچ يەرگە بارمايدۇ. ئۇنىڭ ئۇستىگە رېستوراننىڭ تاماقلىرى زەھەردىن قىممەت. ئۇ يەردە بىر قېتىم خەجلىگەن پۇلغا ھۇپپىدە بىر قوينىڭ گۆشى كېلىدۇ، شۇ گۆشنى ئۆيدە ئىككى ئاي يەيمىز، شۇڭا مەن ئاشۇ بوشالاڭ، كوشالاڭ دېگەن يەرگە ئەزەلدىن كىرمەيمەن.

ھوشۇرخان: توختاپ تۇرسىلا، مەن ماۋۇ مانتىلىنى ئاچقۇۋېتىپ چىقاي، ھېلى مېھمان كەلسە ئالدىراپ قالمىمەن.

ھوشۇرخان داس، قاسقانلىرىنى كۆتۈرۈپ كىرىپ كېتىپ، چىقىدۇ.

هوشۇرخان: مېهمان كەلسە ئوتنى ياقسامىلا بىردەمدە پىشىدۇ.

ساۋۇتجان: ھە بوپتۇ، ماڭا قارا، ئەسكەرنى ئون يىل بېقىش بىر قېتىم جەڭگە سېلىش ئۈچۈن، سېنى مەن نەچچە ۋاقىتتىن نېمىشقا بېقىۋاتىمەن؟ مۇشۇنداق چاغدا خەقنىڭ ئالدىدا مېنىڭ يۈزۈمنى يورۇق قىلسۇن دەپ، ھېلىقى تۇغقانلار ئەكەلگەن قىزا باردۇ؟

هوشۇرخان: ئىككى ئاينىڭ ئالدىدىكى قېزىنى دەملا؟ يەپ ساپ مايلىرى قاپتىكەن، سەل نىقىسىپ قالغاندەك تۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: نىقىسىپ قالسا تۇزغا تازا مىلەپ، ئۈستىگە پىياز تۇغراپ ئىلەشتۈرۈپ ئاچچىقسەن، چانمايدۇ.

ئاۋۇ بىگىشاڭدىكى ئۆپكە ھېسىپچۇ؟

هوشۇرخان: ئۇنىڭغىمۇ بىر ھەپتە بوپ قالدى، ئەپچىقىپ تاشلىۋېتەي دېسەم يا ئۇنىمايلا.

ساۋۇتجان: مۇشۇنداق دېتى يوق خوتۇن ئەمەسمۇ سەن، مەن بۇنى شۇ مېهمان كېلىدۇ دەپ ساقلاۋاتقان نېمە. لازا ئاچچىقسۇنى تازا ئاچچىق تەڭشەپ، ئۆپكە ھېسىپنىڭ ئۈستىگە قويۇپلا ئەچىقسەن، ئەجەب ئوخشاپتۇ دەپ يەۋېرىدۇ. قېنى بۈگۈن ھۈنىرىڭنى بىر كۆرەيمەنغۇ.

هوشۇرخان: ھېچنېمە ئېپ بەرمەي ھۈنىرىڭنى كۆرىمەن دەيدىكەنلا، بىرەر نەرسنى بولسىمۇ بازاردىن يېڭىدىن ئەكىرسەك بولمامدۇ؟

دەل شۇ چاغدا ئىشىك چېكىلىدۇ. ئىشىك چەككىنى ئۆي ئىگىلىرى بىلەن ناتونۇش چاقىرىلمىغان مېهمان، لېكىن هوشۇرخان بۇنى ھېلىقى ئەزىز مېهمان شۇ دەپ ئويلاپ قالىدۇ. ساۋۇتجان بېرىپ ئىشىكنى ئاچىدۇ. ئۆيگە بىر ئەر كىرىدۇ.

ئەر: ئەسسالامۇئەلەيكۇم ئەلەيكۇم!

ساۋۇتجان: ۋائەلەيكۇم ئەسسالام.

هوشۇرخان: (ئىنتايىن قىزغىن) ۋاي كەلسىلە مېهمان، قېنى يۇقىرى ئۆتسىلە.

مېهمان كىلىپ ساپادا ئولتۇرىدۇ ۋە دۇئاغا قول كۆتۈرىدۇ.

مېهمان؛ تىنچ ـ ئامان ئولتۇرۇۋاتامسىلەر؟

ساۋۇتجان: خۇداغا شۈكرى، بۇ كىمدۇر، هېچ تونۇيالمايمىنا؟

هوشۇرخان: (چاي قۇيغاچ) ما ئادەم مېهمان كىلىدۇ دەپ بالدۇر دەپ قويماي، ئەدەمنى تەمترىتىپ، قېنى چاي ئالسىلا.

مېهمان؛ رەهمەت، 3ـ بىنا 4ـ قەۋەتتىكى ئۆي مۇشۇ شۇغۇـ هە؟

ساۋۇتجان: هەئە، مۇشۇ شۇ

مېهمان: خېلى كەڭتاشا ئۆيكەن، قۇرۇلمىسىمۇ بولىدىكەن، نەچچە پىڭپاڭ؟

ساۋۇتجان: سەكسەن سەككىز.

مېهمان: بولىدىكەن، بولىدىكەن.

ئۇنىڭغىچە هوشۇرخان ئاشخانىغا كىرىپ كېتىپ، قىزا، ئۆپكە – هېسىپلارنى ئېلىپ چىقىدۇ. ساۋۇتجان بۇنى كۆرۈپ تىتىلداپ تۇرالماي قالىدۇ.

هوشۇر: (ئۆزىگە) ئەستا، نېمىش قىپ يۇرىدىغاندۇ ماۋۇ خوتۇن،

هوشۇرخان: قېنى ماۋۇ ئۆپكە ـ هېسىپتىن، قىزىدىن تېتىپ باقسىلا، ۋۇي، چايلىرىغا ناۋات سالماپتىمەنغۇ، قېنى ئالسىلا.

مېهمان: ماقۇل رەهمەت، (قېزىنى يېيىشكە باشلايدۇ)

هوشۇرخان گەپ قىلغاچ مېهماننىڭ پىيالىسىگە يوغان بىر تال ناۋاتنى سېلىۋېتىدۇ. ساۋۇتجان بۇنى كۆرۈپ ئاغزىنى تۇتۇپ قالىدۇ ۋە خوتۇننى دىقمىرلاپ بىر چەتكە تارتىدۇ.

ساۋۇتجان: بۇ ئەمەس.

هوشۇرخان: نېمە ئەمەس؟ قىزا بىلەن ئۆپكە۔ ھېسىپ شۇ. تولا ماڭا ئىش ئۆگەتمىسىلە، مېھمان كۆتەلمەيسەن دەيدۇ تېخى، قانداق كۆتىدىكەنمەن بۈگۈن بىر كۆرۈپ باقسۇن. (مېھمانغا) ماۋۇ ئادەمنى بازاردىن بىر نەرسە ئېلىپ كېلەرمىكىن دېسەم قۇرۇقلا كەپتۇ. (ئېرىگە) بولمىسا ھازىر بولسىمۇ دىككىدە چىقىپ توخۇدىن بىرنى ئەكىرەملىيا؟ گاژ۔ گۇژلا داپەنجى قىلاي.

ساۋۇتجان: ھە... بۇ... بۇ كەمگىچە توخۇلار قونداقىا چىقىپ ئۇخلاپ بولدىمىكىن خوتۇن، بولدى ئۇلارنى ئويغاتمايلى.ئۇنىڭ ئۇستىگە بۇ مېھماننىڭ چىرايىدىن توخۇ گۆشى بىلەن خۇشى يوقلۇقى بىلىنىپلا تۇرىدۇ، شۇنداققۇ مېھمان۔ ھە!؟

مېھمان: ھە... بۇ... ھە...ھە... شۇنداق...شۇنداق.

هوشۇرخان: ئەمىسە ماۋۇ بار نەرسىلەردىن بولسىمۇ ئالسىلا، بولمىسا مەن تەخسىلىرىگە ئېلىپ قوياي.

مېھماننىڭ تەخسىسىگە تاماق ئېلىپ قويىدۇ.

مېھمان: بولدى رەھمەت، ئۆزۈم ئالاي.

مېھمان قىزا ئۆپكىلەرنى مالاچلىتىپ توختىماي يېيىشكە باشلايدۇ. ساۋۇتجان ئاچچىقىدا سارالڭ بولاي دەپ قالىدۇ.

هوشۇرخان: هوشۇرقارى مانتا پىشىپ قالدى، قاسقاننى ئاچايمۇ؟

ساۋۇتجان: ئاغزىڭنى يۇم، بەدبەخ!

ئايال نېمە بولغاننى بىلمەي نېرى قاچىدۇ. ساۋۇتجان چىرايىغا مەجبۇرىي كۈلكە يۈگۈرتۈپ، مېھماننىڭ ئالدىغا كېلىدۇ.

ساۋۇتجان: ھى... ھى... ئاستىراق يېسىلە، قىزا گاللىرىدا تۇرۇپ قالمىسۇن، سىلى... سىلى... مەن... مەن سىلىنى تونۇيالمىدىمغۇ؟

مېھمان: (نەرسە چاينىغاچ) سىلى مېنى تونۇمايلا، مەن مۇشۇ قورۇنىڭ ئالدىغا

چاپلاپ قويغان 3- بىنانىڭ 4- قەۋەت 1- ئۆينى ساتىمىز دېگەن ئېلاننى كۆرۈپ، مۇشۇ ئۆينى ئالايمىكىن دەپ كېلىشىم،

ساۋۇتجان: ھە... مانداق ئىشمىدى، سىلى خاتا كىرىپ قاپلا، سېتىلىدىغان ئۆي بۇ ئەمەس، ماۋۇ ئۇدۇلىمىزدىكى ئۆي.

مېھمان: ۋۇي،ۋۇي شۇنداقمۇ؟ مەن تېخى مۇشۇ ئۆيمىكىن دەپتىمەن. ئەستا ئۇقۇشماسلىق بوپتۇ- دە! مەن چىقاي، ئامىن!

مېھمان ئورنىدىن تۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: شۇنداق ئۇقۇشماسلىق بولدى، ناھايىتى چوڭ ئۇقۇشماسلىق چىقامىلا؟ ماقۇل ئەمسە يۈزنى قىلىن مېھمان...

مېھمان: نېمە دېدىلە؟

ساۋۇتجان: ياق،ياق ھېچنېمە دېمىدىم. ماقۇل خوش ئەمسە.

ساۋۇتجان مېھماننى ئۇزىتىپ بولۇپ، كەينىگە تېزلىكتە ئۆرۈلۈپ بېرىپ، پىيالىدىكى ناۋاتنى سۈزۈۋالىدۇ. ناۋات ئېرىپ يېرىمى قالغان.

ساۋۇتجان: ئىسىت ناۋات، ئىسىت ناۋات، ئېرىپ يېرىمىڭ قاپتۇ ئەمەسمۇ. ھوشۇرخان!

ھوشۇرخان يۈگۈرۈپ كېلىپ يەرگە قاراپ تۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: ماۋۇ ئۇدۇل قوشناڭ بىلەن نېمە مۇناسىۋىتىڭ بار؟

ھوشۇرخان: توۋا خۇدايىم، ئۇ ئادەم بىلەن مېنىڭ نېمە مۇناسىۋىتىم بولماقچى.

ساۋۇتجان : ئەمسە نېمىشقا ئۇنىڭ ئۆيىگە كەلگەن مېھمانغا شۇنچىۋالا قىلىپ كېتىسەن؟ تېخى لايىقلىرىدا بولمىسىمۇ ئالسىلا دەپ قىزا بىلەن ئۆپكە ھېسپىنى تەخسىسگە ئېلىپ قويىۋاتىسىنا؟ مەن بولمىسام چايناپ ئاغزىغا سېلىپ قويامتىڭ؟

هوشۇرخان: مەن تېخى سىلى چاقىرغان ھېلىقى مېھمان شۇمكىن دەپتىمەن.

هوشۇر: هېي، مېڭىسىنى قاغا چوقۇۋالغان ساراڭ! مەن ئەمەس دېدىمغۇ! مېنىڭ قاش ـ قاپىقىمغا قاراپ ئىش تۇتمامسەن!؟ نەدىكى ئاتام كۆرمىگەن ئادەمگە بار نەرسەڭنى يېگۈزۈپ بولدۇڭ، ئەمدى ئەخمەتجان كىرسە قانداق قىلىمىز؟ گەپ قىلە~!

ساۋۇتجان خوتۇننىنى تىللىغاچ باشلىرىغا، بۇرۇنلىرىغا نوقۇيدۇ، قۇلاقلىرىنى سوزىدۇ، هوشۇرخان مىشىلداپ يىغلاپ كېتىدۇ.

ساۋۇتجان: گەپ قىلمايسەنغۇ؟ توۋا قىلامسەن، خېتىڭنى ئالامسەن؟

هوشۇرخان: ئاغزىلىرىنى ئۆششۇتمىسىلە دادىسى، مېنىڭ ئاجراشقۇم يوق، هۇ... هۇ...

ساۋۇتجان: خەپ، مۇشۇ قىلغانلىرىڭغا ئەتىلا خېتىڭنى بەرمىسەم.

شۇ چاغدا ئىشىك چېكىلىدۇ. ساۋۇتجان بېرىپ ئىشىكنى ئاچىدۇ. ئەخمەت كىرىپ كېلىدۇ، ساۋۇتجان جىددىيلىشىپ چىرايىغا كۈلكە يۈگۈرتىدۇ.

ئەخمەت: ئەسسالامۇئەلەيكۇم ئەلەيكۇم، ساۋۇتجانكا، تىنچ ـ ئامان تۇرلىمۇ؟

ساۋۇتجان: ۋائەلەيكۇم ئەسسالام، قېنى كەلسىلە، يۇقىرى ئۆتسىلە، هوشۇرخان! مېھمان كەلدى، چاي قويۇڭلا!

ئەخمەت كېلىپ ساپاغا كېلىپ ئولتۇرىدۇ. هوشۇرخان كۆزىدىكى ياشنى سۈرتىدۇ، لېكىن سالام قىلماي، قاپىقىنىمۇ ئاچماي، چاي قويۇپ ئەخمەتنىڭ ئالدىغا دوققىدە قويۇپ قويىدۇ. ساۋۇتجان ئەخمەتنى چايغا تەكلىپ قىلىپ قويۇپ، خوتۇنىغا پىچىرلايدۇ.

ساۋۇتجان: تېز بول، چايغا ناۋات سال.

هوشۇرخان: سالمايمەن تازا.

ساۋۇتجان: ئەمسە ناۋات نەدە؟ ئۆزۈم سالاي.

هوشۇرخان: تاڭ، نەدىكىن.

ئەخمەت بۇ گەپنى ئاڭلاپ قالىدۇ.

ئەخمەت: بولدى ھېچقىسى يوق، مەن ناۋات يېمەيمەن.

ساۋۇتجان: ئەمسە چاي بولسىمۇ ئىچكەچ تۇرسىلا، ھى... ھى...

ئەخمەت چاي ئۇتلايدۇ، ساۋۇتجان خوتۇننى يەنە دىقمىرلايدۇ.

ساۋۇتجان: ئەمسە ئاۋۇ قىزا بىلەن ئۆپكە- ھېسىپنىڭ قالغىنىنى بولسىمۇ..

هوشۇرخان: ئۇ نەرسىلەرنىڭ يېگۈدەك يېرىنى يەپ بوپتۇ، قالغىنىنى ئەخلەت ساندۇقىغا تاشلىۋەتتىم.

ساۋۇتجان: ئەمدى قانداق قىلىمىز؟

هوشۇرخان: ئەتە خېتىمنى بېرىدىغان بوللىغۇ، قانداق قىلسىلا مېنىڭ نېمە كارىم...

ساۋۇتجان: ئەستاغپۇرۇللا، نېمە دەيدىغاندۇ ماۋۇ خوتۇن... ھېي، مېنىڭ يۈزۈمنى تۆكەي دەمسەن؟! ئەخمەت: ساۋۇتجانكا، نېمە دېيىشىۋاتىسىلە؟ مايەگە كېلىپ ئولتۇرمامىلا؟

ساۋۇتجان مېھماننى ئېسىگە ئېلىپ دەرھال يۈگۈرۈپ كېلىدۇ.

ساۋۇتجان: ھى... ھى... ماۋۇ خوتۇن پاقالان گۆشى سالايمۇ ياكى داپەنجى قىلايمۇ دەپ كەچكىچە سوراۋېرىدۇ... مەن كەچ بولغاندىكىن مانتىلا ئەت شۇ ياخشى بولىدۇ دېدىم. ھى... ھى...

ئەخمەت: بولدى ئاۋارە بولمىسىلا، مېنىڭ قورسىقىم توق، كىرمەي دېسەم سىلى مۆھىم ئىش ئىدى دىدىلە، قولۇم- قوشنىكەنمىز، مېنى كۆزگە ئىلمىدى دەپ قالمىسۇن دەپلا كىرىشىم، قېنى دېسىلە، نېمە ئىشتى؟

ساۋۇتجان: كىرگەنلىرى بەلەن بوپتۇ، بولمىسا راستىنلا يامانلاپ قالاتتىم، ئاۋۋال تائام، ئاندىن كالام دەپتىكەن، ئاۋۋال بىر تاماق يەيلى، ئاندىن كېيىن دېيىشىسەكمۇ ئۈلگۈرىمىز. ھوشۇرخان، تاماق پىشقان بولسا ئەپچىقىڭلا.

ئەخمەت: ۋۇي، ئىس پۇراۋاتىدۇ، بىرەر نەرسە كۆيىدىمۇ نېمە؟

ساۋۇتجان: (بۇرنىنى تارتىپ بېقىپ) ۋۇي، مانتا كۆيگەن ئوخشىمامدۇ؟ ھوشۇرخان!

ھوشۇرخان: نېمە؟

ساۋۇتجان: ئىس پۇراپ كەتتى، قازاننىڭ سۈيى تۈگىگەن ئوخشايدۇ، تېز قاسقاننى ئېچىڭلا!

ھوشۇرخان: ئاچمايمەن، ئۆزلىرى ئاچسىلا.

ساۋۇتجان: ئەستاغپۇرۇللا، ماۋۇ خوتۇننى، جېنىم خوتۇن، مېنىڭ يۈزۈمنى تۆكمەي تېز مانتىنى ئەپچىقىڭلا!

ھوشۇرخان: ئەپچىقمايمەن تازا، بايام ئەپ چىقاي دېسەم تىللاپ كەتتىلىغۇ، مېنى سىناپ باققىلى شۇنداق دەۋاتىدۇ ھەرقاچان بۇ ئوغرى.

ساۋۇتجان: ۋاي ئۇنداق ئەمەس، راست دەۋاتىمەن، ئەستا...

ھوشۇرخان: قانداق قىلسىلا قىلسىلا، مېنىڭ كارىم يوق.

ھوشۇرخان ياتاق ئۆيگە كىرىپ كېتىدۇ.

ئەخمەت؛ قانداق خەق بۇ، نېمە ئىش قىلىپ يۈرىدۇ، ھاي ساۋۇتجانكا، مەن كىرىپ يەڭگىمىزنىڭ ئاچچىقى كېلىپ قالدى بولغاي، مەن چىقاي.

ساۋۇتجان: (جىددىيلىشىپ) ۋاي ياق، ماڭا ئەكىلەۋاتىدۇ، بۇ خوتۇننىڭ مۇشۇنداق ئوماق قىلىقلىرى بار، ئولتۇرسىلا.

ئەخمەت: بەك كۆيۈك پۇراپ كەتتى، ھېلى ماۋۇ ئۆيگە ئوت كەتمىسۇن جۇمۇسلا،

ئۆھۆ... ئۆھۆ...

ساۋۇتجان: مەن ئاشخانىغا كىرىپ چىقاي، جىندەك ئولتۇرۇپ تۇرسىلا ھە!

ئۆھۆ... ئۆھۆ... (چىقىپ كېتىدۇ)

ئەخمەت: ئەسلىدە بۇ ئۆيگە كىرمىسەممۇ بوپتىكەن، قارىغاندا مۇھىم گېپى باردەكمۇ قىلمايدۇ، ئەڭ ياخشىسى ۋاقتىدا چىقاي.

شۇ چاغدا ئاشخانا تەرەپتىن تاراڭ- تۇرۇڭ قىلغان ئاۋاز ئاڭلىنىدۇ، ئەسلىدە قازان قىزىپ يېرىلىپ كەتكەن، ئەخمەت چۆچۈپ ئورنىدىن تۇرىدۇ

ئەخمەت: ۋاي نېمىش بولدى؟

ساۋۇتجان: ھە شۇ ... مانتا پىشىپ يېرىلىپ كەتتى، چوڭ ئىش يوق.

ئەخمەت: بولدى خوش، مەن چىقاي.

ئەخمەت ماڭىدۇ، ساۋۇتجان ئاشخانىدىن يۈگۈرۈپ چىقىدۇ، ئۇنىڭ يۈزىگە قارا- قۇرۇم سۇۋىشىپ كەتكەن، قولىدا كۆيۈپ قاپقارا بولۇپ كەتكەن بىر تال مانتا.

ساۋۇتجان: ۋاي توختىسىلا، سىلىنى دەپ مانتا ئەتكەن، قازان قىزىپ يېرىلىپ كەتتى، لېكىن خاتىرجەم بولسىلا 21 تال مانتىنىڭ ھەممىسى ساق سالامەت.

ئەخمەت: نېمە دەيدىغاندۇ ماۋۇ ئادەم، بولدى رەھمەت خوش.

ساۋۇتجان: ۋاي ماۋۇ خوشاڭدىن بىر تال يەپ كەتسىلە، ئۇستىنى پىچاق بىلەن قىرىۋەتسەمىلا بولاتتى...

ئەخمەت: بولدى، بولدى قىلسىلا، تازا ئوبدان مېھمان بولدۇم، كېيىن كۆرۈشەيلى خوش.

ئەخمەت ئۇنىڭ توسقىنىغا قارىماي چىقىپ كېتىدۇ. ساۋۇتجان بىردە ئىشىككە، بىردە قولىدىكى كۆيگەن مانتىغا قارىغىنىچە تۇرۇپ قالىدۇ، ئاندىن بىردىنلا

خوتۇنى ئېسىگە كېلىپ تولۇلايدۇ.

ساۋۇتجان: ھوشۇرخان! ھاي ھوشۇرخان! ۋوي، ماۋۇ خوتۇن ئاپسىنىڭكىگە يامانلاپ كەتتىمۇ نېمە... ھاي ھوشۇرخان!

ئۇ تولۇلغىنىچە سەھنىدىن چىقىپ كېتىدۇ.

(تۈگىدى)